Täysistunto

Torstai 1.10.2015 klo 10.02—21.41

2. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016
Hallituksen esitys HE 30/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle muut erikoisvaliokunnat voivat antaa työjärjestyksen mukaisesti lausunnon 30 päivän kuluessa siitä, kun esitys on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu keskeytettiin tiistaina 29.9.2015 pidetyssä täysistunnossa. Keskustelu jatkuu nopeatahtisena. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskustelun jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 4.-28. asiasta.

Keskustelun aloittaa pääministeri Sipilä, 5 minuuttia, olkaa hyvä.

Keskustelu

10.03 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa rouva puhemies! Miksi hallitus ja eduskunta joutuvat leikkaamaan? Siksi, että maamme ei ole kyennyt uudistumaan. Edellinenkin hallitus päätti mittavista rakenteellisista uudistuksista; niitä ei kyetty viemään läpi. Leikkausten tekeminen on äärimmäisen vastenmielistä ja epämukavaa puuhaa: joudumme koskemaan monien saavutettuihin etuihin ja kyseenalaistamaan melkein kaikkien yhteiskunnan rakenteiden nykyisiä toimintatapoja. Tilannetta pahentaa entisestään se, että olemme menettäneet ketteryytemme liiaksi kasvaneella sääntelyllä ja hallinnoinnilla. Tämän kaiken seurauksena liian moni on vailla työtä ja julkinen taloutemme on kriisissä. Olemme ajautuneet tilanteeseen, jossa meidän on samaan aikaan sekä säästettävä että vietävä isoja uudistuksia läpi. Emme olisi tässä, jos uudistukset ja varautuminen väestörakenteen voimakkaaseen muutokseen olisi tehty ajoissa. Nyt se on tehtävä. Tämä ei tule olemaan hauskaa, eikä siitä heru irtopisteitä. Nyt on ajateltava Suomen etua ja tehtävä se, mitä nyt vaaditaan. Tällä menolla emme pysty huolehtimaan edes peruspalveluistamme, käänne on saatava senkin vuoksi aikaiseksi.

Tämä vaalikausi tulee olemaan helppoa niille, jotka vastustavat muutosta. Arvosteltavaa löytyy joka nurkasta, kaikkiin rakenteisiin joudutaan koskemaan. Tämä hallitus ei ainoastaan puhu uudistuksista vaan tulee toteuttamaan ne. Monet meistä pitävät itseään uudistajina. Kaivetaan nyt se uudistaja esiin sieltä pölyn keskeltä. Nyt puheiden on muututtava käytännön teoiksi. Tämä hallitus saa voimansa hallitusohjelmaan kirjoitetusta visiosta. Siinä määritellään se Suomi, johon muutoksilla pyritään. Olemme sitoutuneet siihen, sen eteen kannattaa ponnistella.

Täällä eilen viitattiin monta kertaa kätilöihin. Miksei oppositiota nyt kuunnella, kun kätilöitäkin kuunneltiin? Kätilöt, kuten useimmat ihmiset, ratkaisevat jatkuvasti ongelmia käytännönläheisesti, joka päivä, joka tunti. Kätilöillä oli heti spontaani ratkaisu tilanteeseen, johon he joutuivat yllättäen: älkää koskeko sunnuntailisiin, mutta osasta lomarahoja voidaan leikata, se kohtelee palkansaajia tasapuolisemmin. Voi kun tuo käytännönläheinen ongelmanratkaisukyky leviäisi nopeasti tähän saliin, työmarkkinajärjestöjen pöytään ja laajemmin koko yhteiskuntaan! (Välihuutoja) Silloin meillä ei olisi mitään hätää. Valmistautukaamme kunnolla uudistusten tekemiseen.

Tämän ja edellisen hallituksen listalla oli esimerkiksi kuntien tehtävien karsiminen miljardilla eurolla. Kaikki tässä salissa ovat olleet hallituspuolueen asemassa kirjoittamassa tätä tavoitetta. Odotan, että siitä työstä ehdotuksia satelee vastuulliselle ministerille niin oppositiosta kuin hallitusryhmistäkin. Myöskään sote-uudistus ei synny itsestään, sekin on meidän yhteinen harjoituksemme. Aloitimme viime kaudella, se on kesken. Seuraavan kuukauden aikana on tehtävä merkittävät päätökset, että päästään eteenpäin.

Haluan vielä lopuksi kiinnittää huomion budjettikirjan taseeseen. Olemme tehneet lupaamamme muutoksen: otamme myös omaisuuden budjettiprosessin osaksi. Valtion omaisuus eli tase on laiskassa käytössä. Tase on saatava töihin, luomaan uutta ja uudistamaan yhteiskuntaamme. Vaadin sitä useaan otteeseen viime kaudella. Tämä hallitus tulee laittamaan valtion omaisuuden aivan uudenlaisella tavalla töihin: luomaan työpaikkoja, uusimaan suomalaista teollisuutta. Tuon tämän kokonaisuuden eli valtion omistajastrategian keskusteltavaksi tähän saliin ensi vuoden keväällä. Nyt kun tase on osana budjettikirjaa, toivon teidän ehdotuksianne tässäkin keskustelussa siitä, miten tase saadaan yhdessä luomaan ja uusimaan yhteiskuntaamme. Tässäkin asiassa olemme omituisella tavalla kiinni vanhassa.

Elämme tulevaisuuden kannalta yhtä herkimmistä hetkistä Suomessa. Emme saa antaa nyt periksi, vaan meidän on huolehdittava siitä, että vuonna 2025 Suomi on uudistuva, välittävä ja turvallinen maa, jossa jokainen voi kokea olevansa tärkeä, ja yhteiskunnassa vallitsee keskinäinen luottamus.

Puhemies Maria Lohela: Sitten aloitetaan debatti. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää puheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

10.09 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministerin puhe oli jälleen erinomainen ja erinomaisen rakentava myöskin opposition suuntaan. Eli nyt jos oppositio lähtisi käynnistämään tätä keskustelua vähän toisessa asennossa, te voisitte nauttia tyydytystä siitä, että kun esitätte ministeri Vehviläiselle pitkän listan niistä tehtävistä, mitä kevennetään kuntien tehtäväkentässä, niin te voisitte sanoa kannattajillenne, että te olette saaneet aikaan oppositiosta enemmän kuin ehkä monet oppositiot vuosikymmeniin. Tarttukaa tähän pääministerin tarjoukseen, tuokaa esityksiä, jotka osaltaan vaikuttavat siihen, että Suomen talous saadaan tasapainoon ja tämä hyvä, yhteinen isänmaamme parempaan asentoon.

Sitten oli erinomainen asia myös tämä valtion taseen aktiivisempi hoitaminen, tässäkin on paljon tehtävää. Tehkää siinäkin aloitteita, että millä tavalla ja mihin toimiin valtio voisi ryhtyä uusien työpaikkojen saamiseksi ja mitä passiivista omaisuutta voitaisiin panna uuteen työhön.

10.10 **Martti Mölsä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on vähän tämmöinen samanlainen puheenvuoro kuin edustaja Rantakankaalla ja tämä on samalla tämmöinen työjärjestyspuheenvuoro: Rakentavaa keskustelua kaivataan. Viime aikoina tämä sali on alkanut muistuttaa enemmän tämmöistä punakaartien tilaisuutta, jossa asiat ratkaistaan huutamalla eikä keskustelemalla. (Välihuutoja) Eilen edustaja Arhinmäki yritti ratkaista asioita laulamalla. En ollut paikalla — oliko hän taas juovuksissa, sitä en tiedä. (Eduskunnasta: Ohhoh! — Välihuutoja)

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Mölsä, no niin, tämä riittää!

10.11 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä myös minä haluan antaa kiitosta pääministerille ja maamme hallitukselle uudenlaisesta tavasta toimia. Minua on ihmetyttänyt se, että ensin syytetään, (Hälinää — Puhemies koputtaa) että ei kuunnella, ja sitten kun kuunnellaan ja vielä annetaan sen vaikuttaakin, niin ei sekään näytä kelpaavan meidän oppositiolle. Minun mielestäni oli hienoa, että kuunneltiin kätilöitä mutta myös niitä 30 000 ihmistä, jotka olivat mieltään osoittamassa. Nyt pitäisi tehdä pieniä viilauksia ja katsoa, että löydämme sellaisen paketin, joka kohtelee meitä tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti.

Minä annan tästä kyllä täyden kiitoksen pääministerille ja meidän hallitukselle ja toivon, että tällainen keskustelun kulttuuri jatkuu jatkossakin, että otamme toiset huomioon ja rakennamme yhdessä sellaista maata, jossa jatkossa on työtä enempi, on hyvinvointia enempi ja missä itse kukin voi pärjätä.

10.12 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä, me olemme valmiita kyllä yhteistyöhön, mutta emme sellaiseen leikkauspolitiikkaan, joka vie vähävaraisimmilta ihmisiltä Suomessa toimeentulomahdollisuuksia: ei pienituloisilta eläkeläisiltä, ei lapsiperheiltä, ei työttömiltä.

Me tuomme oman vaihtoehtomme tähän sopeutuspolitiikkaan sitten, kun saadaan tietää tässä eduskunnassa, milloin meidän vaihtoehtobudjettimme esittelyn aika on. Me tuomme myös paketin, joka kertoo, miten talouskasvua ja työllisyyttä saadaan rakennettua toisella tavalla kuin mitä hallitus nyt on lähtenyt viemään eteenpäin.

Minä kysyn, pääministeri, teiltä: oletteko te valmiit tulemaan tähän yhteisen vastuun sopimuksen prosessiin mukaan hallituksena, rakentamaan kättä päälle suomalaista yhteiskuntaa? Siellä on yli 60 kansalaisjärjestöä ja paljon asiantuntijoita mukana, ja se prosessi jatkuu. Tervetuloa!

10.13 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus kurittaa leikkauksillansa kaikkein heikoimpiosaisia: lapsia, vanhuksia, eläkeläisiä, pienituloisia.

Pääministeri Sipilä, olette todennut, että vammaisilta ei leikata ollenkaan, ja ihmettelen, mihin tämä perustuu, sillä hallitus korottaa sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuja, heikentää pienituloisten eläkeläisten asumistukea, jäädyttää kansaneläkkeitä, pienentää lääkekorvauksia, suurentaa sairaiden taksimatkakorvausten omavastuita, poistaa ruokavaliokorvausta. Nämä kaikki iskevät pahiten heikoimmassa asemassa oleviin, kuten eläkeläisiin ja vammaisiin.

Koulutuksesta ja tutkimuksesta leikkaatte isolla kädellä yliopistojen määrärahoja ja Tekesin myöntövaltuuksia. Toisaalta ohjaatte kärkihankkeillanne rahaa valittuihin kohteisiin, ja ihmettelenkin: onko teillä viisaus valita voittajia? Tieteessä on erittäin tärkeää, että on tutkimuksen vapaus. (Puhemies koputtaa) Mistä tahansa voi nousta tulevaisuuden menestystarina.

10.14 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä sanoi, että leikkaaminen on vastenmielistä, ja halusi ongelmalähtöisiä ratkaisuja.

Meidän ongelmamme on se, että meillä ei ole riittävästi tuloja. Ja yksi syy siihen on, että meillä rehottaa harmaa talous ja veroparatiiseihin valuu miljardeja euroja joka vuosi. Harmaan talouden vastaisen työn ja veroparatiisien kuriin laittamisen pitäisi olla aivan ykkösasia niin Suomessa kuin Euroopassa. Mutta mitä tekee hallitus? Viime kaudella lisättiin harmaan talouden torjunnan resursseja — hallitus leikkaa niitä. 99 poliisia vähemmän tutkimaan harmaata taloutta.

Eikö, pääministeri Sipilä, nyt pitäisi nimenomaan panostaa siihen, että harmaa talous ei rehota ja veroparatiiseilla kikkailu saadaan kuriin? Kun teillä hallituksen sisälläkin on kokemusperäistä asiantuntemusta siitä, miten veroparatiisiyritykset toimivat, niin sieltä varmaan voi saada myös (Puhemies koputtaa) vinkkejä siitä, miten tähän ongelmaan voidaan puuttua.

10.15 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman, rouva puhemies! Herra pääministeri, näin yleisellä tasolla on ainakin minun helppo yhtyä siihen visioon, mitä äsken maalasitte. Toimista voidaan olla vähän eri mieltä.

Yritimme itse asiassa jo viime hallituksessa tehdä näitä uudistuksia ja muuttaa Suomea. Silloin keskustapuolue ikävä kyllä vastusti melkein kaikkia uudistuksia. Tämä on ainakin minun kokemukseni. Voin toki olla väärässä, mutta tältä se kyllä tuntui. Joka tapauksessa uudistaminen on välttämätöntä, ja siinä tietenkin teille nytten jaksamista.

Mitä tulee näihin priorisointeihin, niin on kysyttävä edelleenkin sitä, minkä takia koulutus, tiede, tieteen tekeminen on se, mitä rokotetaan kaikkein eniten. Se ei mielestäni ole johdonmukainen tapa toimia, koska väitätte, herra pääministeri, teidän ohjelmassanne, että osaaminen on Suomelle kärkihanke, se on meidän valttikorttimme. Niin teidän hallitusohjelmassa lukee. Mielestäni se ei oikein näy nyt teidän politiikassanne, ja toivoisin, että voisitte vähän tätä edelleen perustella.

10.16 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on peräänkuulutettu rakentavaa oppositiopolitiikkaa, ja sitä kristillisdemokraatit ovat nimenomaan pyrkineet koko ajan tekemään. Myöskin pyysitte sitä, että valmistaudutaan kunnolla, ja tietenkin on hyvä, että esimerkiksi eläkeläisten asumistukea kohtuullistettiin ja peruttiin sunnuntai- ja vuorolisiin kohdistuvat paineet ja leikkaukset, solidaarisuusveron tulorajaa laskettiin. Nämä ovat ihan oikeita liikkeitä, mutta jotenkin on jäänyt vähän se tunnelma, että näihin ei ehkä oltu valmistauduttu kunnolla, että ne ovat olleet sellaisia liikkeitä, joissa tuntuu, että ei ole meinattu pysyä perässä, kun näissä asioissa on sitten tehty muutoksia. Mutta muutokset ovat olleet oikeansuuntaisia, kiitos siitä.

Arvokkain tase-erä, mikä tällä kansakunnalla on, on meidän lapset ja nuoret. Siinä mielessä hienoimmatkaan innovaatiostrategiat ja kehityspolitiikat eivät tule onnistumaan, mikäli meidän lapset ja nuoret syrjäytyvät. (Puhemies koputtaa) Olisinkin kysynyt tästä, mil-

lä tavoin me pidämme huolta siitä, että nämä leikkaukset, mitkä kohdistuvat lapsiin ja nuoriin, (Puhemies koputtaa) eivät syö tämän kansakunnan tulevaisuutta.

10.17 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tässä nyt se tilanne on, että kylmä oikeistolainen talouslinja on valittu. Kun katsoo tätä keltaista paksua kirjaa, niin ei täällä kyllä kauheasti oikeudenmukaisuustekoja löydy eikä niitä työllistäviä tekoja myöskään. Päinvastoin, toisin kuin keskusta viime hallituskaudella puhui, täältä leikataan eläkkeensaajilta, lapsiperheiltä, opiskelijoilta, työttömiltä. Nämä ovat arvovalintoja, myös talouspoliittisia arvovalintoja, arvoisa puhemies. Minua vähän harmittaa, että tässä keskusta on omaksunut nyt tämän kylmän, oikeistolaisen, kokoomuslaisen talouslinjan, perussuomalaiset siinä mukana. Meiltä tulee selkeä vaihtoehto. Me tämän linjan tulemme haastamaan muun muassa työllisyydellä.

Arvoisa puhemies! Haluan tähän loppuun kysyä, kun neljä vuotta keskustapuolue ja puheenjohtaja Sipilä puhuivat, että on kasvurahasto, (Eero Heinäluoma: Miljardiluokan!) — miljardiluokan kasvurahasto — jolla tullaan ratkaisemaan koko työllisyysongelma, niin nyt kun valta on teillä, valtikka käsissänne, niin täältä löytyy 35 miljoonaa (Puhemies koputtaa) panostusta tähän. Mihin tämä kasvurahasto katosi?

10.19 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn niihin, jotka ovat todenneet, että elämme valtavassa muutoksessa, ja tämä muutos on kylmä. Jos tarraudumme olemassa olevaan, niin meidän käy niin, että me menetämme omat mahdollisuutemme. Sen tähden meillä, vaikka tuntuisi turvalliselta tarttua olemassa olevaan tilanteeseen, se ei vie meitä eteenpäin. Sen tähden tarvitaan rajallisista resursseista muutamia valintoja, ja sen tähden hallitus on valinnut nämä kärkihankkeet.

Kärkihankkeilla on olemassa oma riski, mutta nyt on otettu tämä riski, ja me uskomme vakaasti, että tässä muutoksessa, jonka myllerryksessä olemme, näitä kärkihankkeita eteenpäin viemällä voimme säilyttää ja saada aikaan tulevaisuudessa uusia työpaikkoja, 50 000:sta jopa 100 000:een. Sen tähden tätä asiaa kannattaa nyt viedä eteenpäin.

Totean lopuksi, että meille kaikille on hyvä, että meillä on aikaa, (Puhemies koputtaa) meillä on muutama viikko aikaa löytää sitä yhteistä konsensusta.

10.20 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä ennen vaaleja puhui paljon uudesta poliittisesta kulttuurista ja nyttenkin äskeisessä puheessa vetositte yhteistyön henkeen. Itse asiassa paljon ennen vaaleja herätitte toiveita, puhuitte laajasta yhteiskuntasopimuksesta. Nyt olette tekemässä vain työmarkkinaratkaisuja, jossa ajatte vain työnantajan etua. Te sanoitte, että pakko on pelolla johtamista ja menneisyyden maailmaa. Nyt tuotte pakkolakeja. Sanoitte äsken, että sote-uudistus on yhteinen prosessi. Nyt viette vain sitä hallituksen enemmistöllä eteenpäin ja oppositiolle on jätetty seurantarooli. Me tarjosimme teille yhteistyön kättä normitalkoissa. Sanotte, että tämäkin viedään hallituksen hartioilla eteenpäin kesällä. Peruskoulun parlamentaarinen kehittäminen on unohdettu ja sitten sanoitte ennen vaaleja, että jos tehdään kasvurahasto, niin Suomen talous lähtee nousuun, eikä pienituloisista tarvitse leikata senttiäkään. Miten itse arvioitte nyt, (Puhemies koputtaa) miten olette vaikuttaneet poliittiseen (Puhemies koputtaa) luottamukseen? Miten itse arvioitte omaa toimintaanne tässä poliittisessa (Puhemies koputtaa) uudessa kulttuurissa?

10.21 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindström sanoi täällä, että te olette tekemässä työmarkkinaratkaisua, jolla ajetaan vain työnantajan etua. Jos näin olisi, niin kun SAK:kin on tullut aika paljon vastaan ja ovatko hekin tekemässä nollaratkaisua vain siksi, että ajetaan työnantajan etua. Minä luulen, että se kertoo siitä, että paremmin kuin poliittinen oppositio, niin siellä työmarkkinajärjestöissäkin on ymmärretty tämä tilanteen vakavuus. Ja näitä ollaan tekemässä sen takia, että me ajetaan ja turvataan niitä työpaikkoja, jotka tällä hetkellä ovat olemassa ja että saadaan työtä vastavalmistuneille, saadaan työtä työnsä menettäneille. Me ollaan työttömien asialla ja kaikkien niiden suomalaisten asialla, joiden työllisyystilanne on tällä hetkellä heikko tai uhattuna. Se on se asia, jota tässä ajetaan ja toivon, että siihen yhteistyöhön kaikki lähtee mukaan.

10.22 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan vielä kerran. Me olemme kannattaneet sitä yhteiskuntasopimusta, josta pääministeri Sipilä puhui ennen vaaleja. Me olemme kannattaneet myös työmarkkinaratkaisuja, jopa tarjonneet siihen edustaja Lauri Ihalaista kätilöimään, mutta se ei ole hallitukselle kelvannut. Ja sitten kun katsoo, että miten hallitus on toiminut, niin onhan se kuvaavaa, onhan se kuvaavaa, että kun te nyt ajatte tätä sairauskarenssia, josta vain kokoomus puhui ennen vaaleja, jonka Sipilä ja perussuomalaiset tyrmäsivät, niin te perustatte sen vain yhden osapuolen laskelmiin, EK-laskelmiin, joilla on tässä oma intressi, ettekä ole edes kysyneet palkansaajapuolelta mitään. Te olette menneet täysin työnantajan pukukoppiin, hoidatte paremmin EK:n edunvalvontaa kuin Häkämies itse konsanaan. Kysytään: teidän palkkanne maksaa Suomen kansa, eikö teidän pitäisi olla tasapuolinen? Ja se paketti mitä nyt ajatte, ensimmäistäkään toimea ei ole tulossa voimaan tänä vuonna, ei ensi vuonna, (Puhemies koputtaa) ehkä 17 ja sekin on pitkä ja (Puhemies koputtaa) kivinen tie.

10.23 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puhe oli pääministerin puhetta, mutta siinä oli vähän sellainen yritysjohtajan sävy. Yritysjohtajana voidaan tehdä johdonmukaisia koviakin yksiselitteisiä ratkaisuja yrityksissä, mutta pääministeri johtaa hallitusta ja suurelta osin maata, ja silloin pitää ottaa monia realiteetteja huomioon. Yksi realiteetti on työmarkkinoiden logiikka. Te olette tekemässä pakkolakeja, heikentämässä tuloja, pidentämässä työaikaa ja puuttumassa sairauslomaoikeuteen muun muassa. EK ei suostu keskitettyyn ratkaisuun, sen on Häkämies moneen kertaan todennut. Minkälaisen riskin te otatte työmarkkinoiden vakauden ja samalla kustannuskehityksen kannalta sillä, että te pakkolakeja säätämällä ammattiyhdistysliikkeen vastaantulon tyrmäämällä ajatte tilanteeseen, jossa kompensaatiovaatimukset ensi syksyn työmarkkinakierroksella ovat todella tuntuvia.

10.24 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salikeskustelussa hyvin helposti mennään pieniin yksityiskohtiin, stilistisiin yksityiskohtiin, johonkin tiettyyn asiaan ja ruoditaan sitten sitä. Kun kysymyksessä on kuitenkin iso kokonaisuus, tässä on mukana budjetti, budjettikehys, kaikki nämä toimenpiteet, mitä tehdään kustannuskilpailukyvyn parantamiseksi ja tämä kokonaisuutena luo sitten edellytykset sille lopputulokselle, mitä haetaan. Ja tässähän haetaan erityisesti, niin kun pääministeri eilen jo täällä salissa moneen kertaan totesi, työllisyyden parantamista, 110 000 uuden työpaikan luomista Suomeen, joka taas vaikuttaa suoraan siihen, että me pystytään vähentämään velkaantu-

mista ja jopa lopettamaan velkaantumisen. Ja kun pääministeri kysyi tässä nyt, että miten tätä valtion tasetta voitaisiin laittaa niin kun töihin ja miten sitä parhaiten voisi hyödyntää, niin kysyn pääministeriltä: (Puhemies koputtaa) kun meidän pk-sektorin viennin rahoitus on (Puhemies koputtaa) pikkusen heikoissa kantimissa, niin voitaisiinko tätä (Puhemies koputtaa) käyttää muun muassa tämmöiseen tarkoitukseen?

10.26 **Matti Vanhanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustellaan myös tästä johtamisjärjestelmässä tapahtuneesta muutoksesta, joka on tämän hallituksen aikana selvästi tapahtunut.

Tuo Albert Einstein joskus sanoi jotenkin näin, että ongelmat harvoin ratkeavat samalla ajattelulla, jolla ne ovat syntyneet. Minusta on hyvä, että tässä aika poikkeuksellisen vaikeassa tilanteessa, seitsemän vuoden kroonisen alijäämän jälkeen, on omaksuttu uudenlaista johtamistapaa valtionhallintoon, kun tässäkin budjettikeskustelussa edellisinä päivinä on välillä kuulunut syytöksiä yksittäisten ministereiden suuntaan, että miksi ette puolusta oman ministeriönne hallinnonalan asioita, niin kuin ennen on tehty.

Nyt minä olen huomannut, kun olen seurannut hallituksen työskentelyä aika läheltä, että nyt tässä hallituksessa ministerit edustavat hallituksen eduskunnassa hyväksyttyä hallitusohjelmaa omissa ministeriöissään, ovat osa tätä koko johtamisjärjestelmää, eikä sektoreittain ajeta vain yhden intressisuunnan näkemyksiä. Minä tervehdin (Puhemies koputtaa) kyllä tätä muutosta erittäin tyytyväisenä.

10.27 **Jani Toivola vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa on monta kertaa esitetty kysymyksiä ja toiveita siitä, mistä saadaan uutta työtä, mistä saadaan tälle yhteiskunnalle uutta kasvua tai ideoita, hyvinvointia ja uusia rakenteita, jotka ovat ketterämpiä, keveämpiä, kestävämpiä.

Minä ehkä kiinnittäisin hallituksen huomiota meidän tämänhetkiseen turvapaikanhakijakysymykseen. Ennemmin kuin että me katsomme sitä ikään kuin kriisinä tai katastrofina, niin minun mielestäni se on nostanut yhteiskunnassa esiin paljon myöskin hyvää. Paikalliset ihmiset ovat ruvenneet toimimaan aivan uudella tavalla, on syntynyt uudenlaista erilaisten kulttuurien kohtaamista. Se on nostanut uusia nuoria osaajia kehittämään erilaisia teknologisia ratkaisuja. On omaehtoisesti kunnissa lähdetty rakentamaan nopeasti erilaisia kotouttamispolkuja. Siellä on paljon vahvaa tietoa ja osaamista, ja ennen kaikkea ehkä se erilaisten ihmisten kohtaaminen, tai alueellisesti joku koulu, mikä on ollut lakkautusuhan alla, saakin yhtäkkiä tämän kysymyksen kautta uusia mahdollisuuksia.

Minä toivon, että kun tämä uudistus tehdään, niin otettaisiin myöskin tämä akuutti tilanne, turvapaikanhakijat, tässä kysymyksessä vahvasti ikään kuin kulkemaan siinä rinta rinnan, koska me voisimme aika paljon ruohonjuuritasolta saada myöskin niitä ratkaisuja (Puhemies koputtaa) siihen uudistamiseen, eikä niin, että se tulee ylhäältä alaspäin, jolloin myöskin tuntuu, että ikään kuin...

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Toivola, aika!

...ihmisellä ja toimijalla ei ole sitä omaa sanottavaa.

10.28 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Pääministeri Sipilä sanoi, että uudistuksiin pitää valmistautua kunnolla. No, uudistuksia tarvitaan, ja valmistautua pitää, ja mielellään kunnolla.

Kuultiin viikko sitten, että lomarahoja ei voi leikata. Sitten kuultiin, että niitä voi leikata 30 prosenttia, se on tasapuolista. Sitten kuultiin, että niitähän ei ole kaikilla, joten ne pitää luoda, pitää luoda 25 000 yritykselle lisäkustannus, kunnes todettiin, että ei luodakaan. Miten hallitus valmistautuu kunnolla muutoksiin?

10.29 **Seppo Kääriäinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Pääministerin puheenvuorohan käsitteli ymmärtääkseni poliittista kulttuuria, ilmapiiriä ja johtamista, itse kunkin vastuuta Suomen nykytilasta.

Se on niin, että emme me kyllä tästä nykypälkähästä tule selviytymään, oli johdossa kuka tahansa, menneitä märehtimällä ja toisiamme täällä syyttelemällä ja aina vaan menneisiin palaamalla. Tarvitaan poliittisen ilmapiirin muutos, ja tämä näkemys koskee kaikkia meitä, jokaista puoluetta tässä isossa salissa. Kaikilla on tässä suhteessa kyllä vastuu siitä, kuinka meille on käymässä.

Tässä mielessä työmarkkinajärjestöjen nyt viime aikoina ottamat askeleet ovat myönteisiä merkkejä, sillä näyttää, että otetaan vastuuta vaikeista asioista ja tehdään historiallisia uusia avauksiakin neuvottelupöytään. Vähän samantapaista kyllä tarvitaan myös täällä poliittisella kentällä. En ole mikään neuvomaan oppositsionia, se tietää, mitä se tekee, ja tuntee vastuunsa, mutta toivon, että sillä rintamalla lähdettäisiin tähän suunnanmuutoksen, jonka tärkeä asia on vain yksi: töitä suomalaisille, (Puhemies koputtaa) ja se on kaukana oikeistolaisuudesta.

10.30 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Edustaja Kääriäisen sanoma oli todella aito ja tärkeä. Mehän emme ole eri mieltä siitä, pitääkö Suomessa tehdä uudistuksia. Kysymyshän on vain siitä, mitä uudistuksia ja miten ne vaikuttavat. Suuri pelko on, että tällä hallituksen linjalla työllisyys ei parane mutta tuloerot kasvavat.

Tarjoan kaksi vaihtoehtoista uudistusta keskusteluun.

Ensimmäinen on, että työttömyysturvasta tehtäisiin passiivituen sijaan aktiivituki, joka edistäisi työllistymistä. Puheenjohtaja Rinne on ehdottanut, että työtön voisi saada mukaan setelin, joka auttaisi uuden työpaikan löytymisessä. Onko hallitus valmis tämän toteuttamiseen? (Kokoomuksen ryhmästä: Tätähän tutkitaan!)

Toinen: Hallitus on leikkaamassa VR:n ostopalveluja, mikä tarkoittaa sitä, että henkilökuljetukset itä—länsi-suunnassa ovat loppumassa, monia rataosuuksia poistetaan kokonaan käytöstä. Länsi-Uudellamaalla tällä on erittäin suuri vaikutus työmatkaliikenteeseen. Se on 13,5 miljoonaa. (Puhemies koputtaa) Oletteko, pääministeri, valmis siihen, että vähennetään 13,5 miljoonaa autoverolaskua ja käytetään se tähän elinvoimaratkaisuun, junaliikenteen turvaamiseen?

10.31 **Sanna Lauslahti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan erinomaisia ehdotuksia, että mieluummin aktiivista työttömyysturvaa kuin passivoivaa työttömyysturvaa. Tässä kohdin olemme varmasti ehdottomasti samaa mieltä.

Otan tässä kuitenkin tämän lasten ja nuorten näkökulman. Olen aivan samaa mieltä edustaja Essayah'n kanssa, että lapset ja nuoret ovat se paras voimavaramme taseessa. Jo-

kaisen toimen, jonka me tänään teemme, me teemme lasten puolesta. Tänään syntyvä lapsi on se lapsi, joka maksaa sitä velkaa, joka on otettu eilen pitkäaikaisena velkana.

Juuri siksi meidän tulee tehdä kaikkemme, jotta me saamme velkaantumisen haltuun. Se edellyttää, että me myös teemme leikkauksia ja kevennämme meidän julkisen sektorimme taakkaa ja luomme sitä uutta työtä. Mielestäni kärkihankkeet ovat erinomainen tapa kohdentaa ja lähteä rakentamaan sitä uutta maailmaa, sitä uutta elinkeinoelämää, jossa meidän lapsemme ja nuoremme tulevat työskentelemään.

10.32 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan näitä sosialidemokraattisten edustajien hyviä, rakentavia esityksiä.

Teillä, pääministeri, ei ollut mahdollisuutta olla paikalla, kun kävimme keskustelua koulutuspoliittisen välikysymyksen ympärillä. Viittasin silloin Kone Oyj:n ex-toimitusjohtaja Alahuhtaan, tituleerasin vuorineuvokseksi. Tänä aamuna toivottavasti mahdollisimman moni kuunteli vuorineuvos Stig Gustavsonia. Hän ei ole minulle sukua. (Naurua) Vuorineuvos Gustavson oli erittäin huolissaan näistä koulutukseen ja tutkimukseen tehtävistä leikkauksista ja säästöistä. Kysyn teiltä, arvon pääministeri: ettekö te voisi ottaa nyt edes tässä asiassa myöskin tällaista osaamisloikkaa ja myöntää sen, että nämä koulutukseen kohdistetut säästöt ovat kohtuuttomat? Ne syövät Suomen tulevaisuuden oksaa. 3 miljardia (Puhemies koputtaa) kumulatiivista säästöä. Teitte oman välikysymyksenne, kun edellinen hallitus oli tehnyt...

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Gustafsson, aika on täynnä!

...1,7 miljardin edestä. Rakentava kysymys pääministerille.

10.33 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi kärsii tällä hetkellä investointilamasta, ja olennainen kysymys tulevaisuuden kannalta on, miten saamme Suomeen investointeja. Investointien kannata tärkeätä on, että meillä on vakaa toimintaympäristö, vakaat työmarkkinat, ja laaja palkkaratkaisu olisi hyvä sen kannalta, että yrityksillä olisi tulevaisuudennäkymä siitä, miten työmarkkinat kehittyvät, ja työmarkkinoilla olisi rauha. Sitä ei kannata uhrata nyt näiden pakkolakien kannalta.

Julkiset investoinnit on toinen iso asia. Myös niiden pitää olla työkalupakissa, kun katsotaan sitä, mitä investointeja tehdään ja miten tulevaisuuden talouteen luodaan mahdollisuuksia. Panoksien laittaminen osaamiseen, tutkimukseen, tuotekehitykseen ja kasvualoille on todella tärkeätä.

Lisäksi täytyy miettiä, miten me kannustamme yksityisiä investointeja. Palkkojen alennus ei riitä ratkaisuksi, koska jos se riittäisi, niin silloin Romaniassa ja Bulgariassa olisi hirveät investoinnit ja ne olisivat EU:n vetureita, mutta näin ei ole.

Ei voida ajatella, että palkkojen alennus (Puhemies koputtaa) ratkaisee Suomen talouden kompleksiset ongelmat. Nyt me tarvitsisimme toivoa ja tulevaisuudennäkymiä...

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Sarkkinen, aika on täynnä!

...ja investointeja.

10.35 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on keskusteltu johtamistavasta niin hallituksen kuin pääministerin osalta. Kehottaisin kritisoijia muistamaan ja asettamaan arvostelunsa tähän kontekstiin, mikä meillä nyt on. Suomi elää kriisiaikaa. Silloin vaaditaan johtajuutta ja päättäväisyyttä, nopeita päätöksiä ja etenemistä. Kritiikki on hetkittäin ollut aika abstraktia, mutta tällä hetkellä jo tuntuu hieman rakentavammalta. On puhuttu kylmistä tuulista, pukukopeista. Enpä nyt usko, että jos käymme jonkin puolueen pukukoppia tutkimassa, että sieltä aivan väritön pelipaita löytyy kenenkään osalta, ei myöskään hallituksen. Mutta tämä ei sinänsä ole poliittiselle puolueelle mikään häpeä. Ainoa tapa, miten päästään eteenpäin, on nyt vastuulliset päätökset. Ne perustuvat linjaan, jota kansa on kannattanut, jota puolueet edustavat. Niiden edessä... (Välihuutoja vasemmalta) — Tältä perusteelta mennään eteenpäin. Jokaista uudistusta vastustaa aina joku eturyhmä. Jokaista uudistusta vastustaa aina joku eturyhmä, ja silloin nimenomaan tarvitaan johtajuutta.

10.36 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen täsmälleen samaa mieltä edustaja Terhon kanssa. Haluan vain muistuttaa yhdestä asiasta: että viime vaalikaudella keskusta ja perussuomalaiset vastustivat puolustusvoimauudistusta, poliisiuudistusta, toisen asteen uudistusta, vaalipiiriuudistusta, kuntauudistusta ja ensin myös sote-uudistusta. Tämä nyt vain muistin virkistykseksi. (Välihuutoja)

10.36 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin täysin yhtyä siihen, mitä edustaja Haglund täällä sanoi. Näinhän se on, jos näitä muistellaan, mutta käydäänpä vielä läpi.

Ensinnäkin minusta on hyvä, että Terho tunnusti nyt tämän asian, että kun äsken edustaja Satonen, kokoomuksen ryhmäpuheenjohtaja Satonen, yritti täällä puhua mustaa valkoiseksi, että hallitus ei ole ryhtynyt EK:n asiamieheksi, niin Terho tässä tunnusti, että sen värinen pelipaita sieltä pukukopista löytyy. (Välihuutoja — Hälinää)

Sitten toinen asia. — Arvoisa puhemies, jos saan vielä jatkaa loppuun. — Kun Terho puhui siitä, että nyt on saatu kansan mandaatti viedä näitä uudistuksia läpi, esimerkiksi näitä pakolla toteutettavia palkanalennuksia, muistanko oikein, että Timo Soini sanoi ennen vaaleja, että työmies on palkkansa ansainnut. Ja kun teidän sloganinne oli, että sitä saa, mitä tilaa, niin kysyn nyt neljännen kerran, olen aikaisemminkin kysynyt, kuka nämä palkanalennukset teiltä tilasi ja mistä sen tilauksen voi perua.

10.37 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri kun pääsin kehumasta, että kritiikki on muuttunut hieman paremmaksi, niin se valahti takaisin sinne lähtöpisteeseen. (Naurua) Kohtuullisen epätarkka oli tämä lainaus, mikä äsken esitettiin. Puhuin puolueista ylipäänsä, en pelkästään hallituspuolueista, enkä varsinkaan siitä, mikä pelipaita kenenkin pukuhuoneesta löytyy.

10.38 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun keskustellaan tosiaan siitä, miten voisimme luoda työtä, minkälaisia uudistuksia tarvitaan, niin itse näen, että on kolmenlaisia asioita, mitä hallitus voisi tehdä pontevammin. Yksi on se, että edistetään Suomen pääsyä uusille kasvualueille, vähäpäästöisen teknologian käyttöönottoon, älyratkaisuihin, digitalisaatioon. Toinen on se, miten madalletaan työllistymisen ja työllis-

tämisen kynnystä, puhutaan sosiaaliturvan uudistamisesta. Sitten sen lisäksi pitää myös miettiä sitä, miten pienyrittäjien edellytyksiä helpotetaan.

Kaikissa näissä asioissa toivoisin, että tapahtuisi konkreettisia asioita, ja haluan tuoda esille sen, että jotta maailmalla on edelläkävijä esimerkiksi vähäpäästöisten ratkaisujen käyttöönotossa, tarvitaan myös uusia normeja. Koko Suomen ympäristöteknologinen osaaminen on syntynyt sillä, että meillä ei enää saa saastuttaa vesiä. Vesien puhdistamisen normien kautta meille on tullut maailman paras vesienpuhdistamisteknologia. Milloin ministeri Rehn ja hallitus vievät eteenpäin esimerkiksi biopolttoaineiden lisäämistä polttoaineissa, milloin viedään eteenpäin sitä, että vähennetään päästöjä siinä, (Puhemies koputtaa) että saadaan energiatehokkuutta lisättyä? Ja miten perustulokokeilu nopeasti toteutetaan niin, että saadaan perustulo käyttöön, ministeri Vehviläinen?

10.39 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Viitanen sanoi, että hallitukselta ei löydy työllistäviä tekoja. Puolueiden väliset ideologiset erot ovat kaventuneet, mutta tässä on kyllä hyvin selvä ideologinen ero kokoomuslaisen, tai sanotaan, porvarillisen ajattelun ja vasemmiston ajattelun välillä. Vasemmistolle — sosialidemokraateille, vasemmistoliitolle, ehkä vihreillekin — työllistävät teot ovat sitä, että laitetaan lisää voimavaroja aktiiviseen työvoimapolitiikkaan. Mutta tällä puolen salia ajatellaan, että työllistävät teot ovat sitä, kun parannetaan yritystoiminnan edellytyksiä, yrittäjyyden edellytyksiä ja sitä kautta luodaan mahdollisuuksia yhä useammalle suomalaiselle saada töitä. Näitä tekojahan, yrittäjyyden ja työllistämisen edellytyksiä parantavia tekoja, koko hallitusohjelma ja hallituksen politiikka on täynnä. Tässä on merkittävä ajattelun ero.

Puhemies Maria Lohela: Edustajat Viitanen, Alanko-Kahiluoto ja sitten pääministeri.

10.40 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä me olemme ihan samaa mieltä siitä, että tarvitaan työpaikkojen luomista, (Eduskunnasta: Pysyviä työpaikkoja!) tarvitaan yrittäjyyttä, ja siksi olen niin hämmentynyt, kun luen tätä kirjaa, sillä niitä tekoja täältä kerta kaikkiaan ei vaan löydy. Päinvastoin, talous heikkenee, jos ihmisiltä leikataan ostovoimaa.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Viitanen, anteeksi, pyydän puhumaan tänne päin, niin ääni kuuluu paremmin.

Joka kerta, kun yritän katsekontaktia edustaja Zyskowicziin, käy näin. (Naurua) — Eli kysyn, missä tässä kirjassa ovat ne aidot työllistämistoimet, missä ovat viennin tukemistoimet, missä on tämä miljardiluokan kasvurahasto. Ja sitten, tilanteessa, ihan oikeasti, missä pitkäaikaistyöttömyys kasvaa, nuoria työttömiä on entistä enemmän, niin kuinka teillä on sydäntä kuitenkin leikata työllisyysmäärärahoja ensi vuonna. Täällä ministeri Lindström silloisena ryhmäpuheenjohtajana esitti plus 75 miljoonaa näihin rahoihin. Nyt hän esittää miinus 50. Me tarvitsemme työllisyysmäärärahoja, mutta me tarvitsemme myös aktiivisia toimia työllisyyden ja yrittäjyyden edellytyksiin.

10.41 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sinänsä edustaja Zyskowiczin analyysi oli kiinnostava, mutta olen kyllä vihreänä poliitikkona sitä

mieltä, että me vihreät emme tee tuonkaltaista vastakkainasettelua. Kyllä meille on aivan yhtä tärkeää se, että autetaan yrityksiä työllistämään ihmisiä. Olemme esimerkiksi täällä tänään ehdottaneet, että voisimme auttaa yrityksiä siinä, että ne voisivat nykyistä helpommin palkata ensimmäisen työntekijän. Sitten toisaalta ihmisten auttaminen siten että ihmiset voivat ottaa työtä vastaan, työllistää itse itsensä esimerkiksi yrittäjämäisesti, myöskin auttaa synnyttämään uutta yritystoimintaa, se luo meille uusia yrityksiä, jotka puolestaan voivat työllistää ihmisiä. Tämänkaltainen vastakkainasettelu, että pohditaan, autetaanko työllisyyttä tekemällä tuo vai tuo, ei välttämättä sisällä sitten sellaista kokonaisanalyysia, joka pikemminkin voisi meitä (Puhemies koputtaa) auttaa tekemään oikeita tekoja työllisyystilanteen parantamiseksi.

Puhemies Maria Lohela: Nyt sitten pääministeri, 3 minuuttia siitä paikalta, ja sitten jatketaan keskustelua.

10.42 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia feedbackistä, palautteesta. Lähden purkamaan näitä kysymyksiä.

Ensin tästä yhteiskuntasopimuksesta. Siitä käytiin kyllä eilen aika pitkä keskustelu. Se oli monilla puolueilla ennen vaaleja tavoitteena, ja sen tavoitteena on löytää niitä keinoja, joilla me saamme oikeasti luotua uutta työtä ja uusia työpaikkoja. Siitä on nyt viides yritys laskujeni mukaan menossa tällä hetkellä, ja odotan todella, että siitä syntyy yhteinen ymmärrys. Meidän vain on pidettävä jostakin aikataulusta siinä kiinni, että ratkaisu löytyy. Ellei sitä löydy, niin sitten täytyy edetä muita teitä.

Nyt on äärimmäisen tärkeää se, että nämä isot päätökset, isot yhteiskuntaa muuttavat päätökset, saadaan aikaiseksi hallituskauden alussa, jotta tämä käänne saadaan aikaiseksi ja palautettua luottamus suomalaisen yhteiskunnan kykyyn selviytyä tästä tilanteesta, koska se on tärkeintä. Olen sen verran käynyt läpi näitä investoinnin edellytyksiä yritysten kanssa, että se on tärkein kysymys heillä. He miettivät sitä, selviääkö suomalainen yhteiskunta pitkässä juoksussa, onko sillä kykyä rahoittaa koulutusta ja tutkimusta ja niin edespäin pitkässä juoksussa. Se on meidän tärkein tehtävämme.

Myöskin Suomen Pankki on useampaan otteeseen nostanut tämän esille, että myöskin kustannuskilpailukykyä pitää parantaa yhtenä osana ratkaisuja. Kaikkein toimivin ratkaisu olisi pieni työajan jatkaminen. Se olisi kaikkein yksinkertaisin toimi, mutta siihen ei vielä ole löytynyt keinoja ja yhteisymmärrystä. Tässä hallituksen paketissahan on näitä toimia työajan jatkamiseksi.

No, miten työllisyys saadaan kasvuun? Kaikkein tärkeintä on löytää sitä oikeaa työtä yrityksiin ja sillä tavalla, että me pystymme kantamaan tämän julkisen sektorin, vientiteollisuus saadaan jälleen kasvuun. Täällä hallitusohjelmassa on lukuisia toimia sen eteen. Me tarvitsemme tämän kustannuskilpailukykyloikan, tarvitsemme palkkamalttia, me tarvitsemme tuottavuutta edistäviä toimia, meidän pitää purkaa normeja, byrokratiaa. Yrittäjyyden esteiden poistamisessa meillä on tuolla pitkä lista toimia.

Mitä tulee pk-yritysten viennin rahoitukseen, me kokoamme miljardin pakettia koko ajan. Tämä Tesin rahoittaminen on yksi osa sitä. Me haemme useita instrumentteja siihen, miten niin sanottu välirahoitus eli osakepääoman ja lainarahoituksen välissä oleva rahoitus saadaan kuntoon. (Puhemies koputtaa) Finnvera on siellä yksi toimija pienten yritysten puolella. Me olemme saamassa useita yksityisiä toimijoita innostumaan tästä. (Puhemies koputtaa) Kataisen—Junckerin...

Puhemies Maria Lohela: Herra pääministeri, jatketaan keskustelua, saadaan lisää kysymyksiä.

...rahaston hyödyntäminen on yksi osa tätä.

10.46 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu paljon siitä, että pitää valaa myös sitä tulevaisuudenuskoa, ja täällä on nostettu myös esille, että tärkeimpiä tekijöitä meidän tulevaisuudessa ovat todella lapsemme ja nuoremme. Sopiikin kysyä, minkä takia me annamme tälle joukolle niin toivottoman kuvan: me leikkaamme koulutuksesta valtavia määriä, romutamme nuorisotakuuta. Eikö olisi juuri tässä ajassa tärkeätä, että me antaisimme näille ihmisille sen toivon, sen kaiken tuen, mitä he tarvitsevat, jotta he sitten aikanaan, kun he ottavat vastuun, kantavat myös jokaisesta meistä huolen? On aikamoista selän kääntämistä kyllä nuorille polville se politiikka, mitä nyt hallitus on tekemässä.

Sitten vielä ottaisin sellaisenkin asian esille, että kun täällä vaaditaan ulkomaisia investointeja, niin täytyy myös kysyä tänä päivänä tästä Suomen ilmapiiristä: Onko tämä ilmapiiri täällä sellainen, että tänne joku haluaa sijoittaa? Jos me emme kohtele hyvin ihmisiä, jotka tänne tulevat, miksi me kohtelisimme rahaakaan hyvin. Toivoisin, (Puhemies koputtaa) että tämä myös jokaisessa hallituspuolueessa otetaan esille.

10.47 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Täällä ollaan huolissaan nuorista, mutta nuoret ansaitsevat sellaisia opettajia, joiden osaamistaso on päivitetty. (Paavo Arhinmäki: Nimenomaan!) Edellinen hallitus ei lisännyt (Eduskunnasta: Te lomautatte ne opettajat!) opettajankoulutuksen määrärahoja. Sen sijaan tämä hallitus sijoittaa 50 miljoonaa opettajien osaamistason nostamiseen ja myös oppimisympäristöjä päivitetään. (Hälinää) Lisäksi tämän hallituksen tavoitteena on laajentaa eri toimintaryhmien yhteistyötä ja laajentaa harrastustoimintaa koulujen tiloihin iltapäivisin. Minä tiedän opettajana, että kaikilla vanhemmilla ei ole mahdollisuutta viedä lapsia koulun jälkeen harrastustoimintaan, joten tämä hallitus (Hälinää — Puhemies koputtaa) ottaa tämänkin asian huomioon. Tarkoitus on tässä myös lisätä sitoutuneita aikuisia lasten ja nuorten elämään, ja liikunnan ja kulttuurin keinoin me lisäämme nuorten ja lasten hyvinvointia. Tällä hallituksella on visio ja konkreettisia keinoja. (Eduskunnasta: 3 miljardin euron leikkaukset!)

10.48 **Ozan Yanar vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskeinen edustaja eilen käytti sellaista kommenttia kuin "me emme kuuntele professoreita", ja tämä kuvaa hallituksen ajattelutapaa: asiantuntijakriittinen hallitus on edessämme.

Edustaja Adlercreutz kysyi aivan loistavan kysymyksen. Ihmisillä on huoli, että päätökset tehdään liian hatarin perustein, ilman kunnon taustatyötä. Lomarahatoimi on hyvä esimerkki tästä: halutaan alentaa kustannuksia, mutta sitten huomataan, että itse asiassa se lisää kustannuksia joidenkin kohdalla, eli satunnaisesti toiset saavat lisää rahaa ja toisilta leikataan. Itse asiassa pääministeri Sipilähän sanoi tasa-arvoselvitysten perään kyseleville asiantuntijoille, että selvitykset tehdään jälkikäteen. Tämä on huono tapa edetä näissä asioissa. Peräänkuuluttaisin hyvää valmistelua ja sitten sitä kautta hyvää päätöksentekoa.

10.49 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kristillisdemokraatit harrastavat rakentavaa oppositiopolitiikkaa, ja tässä jälleen yksi rakentava ehdotus:

Hallitus leikkaa kehitysyhteistyötä tekeviltä järjestöiltä 49 miljoonaa ja antaa sen Finnfund-yhtiölle pääoman korotukseen. Me esitämme nyt rakentavan vaihtoehdon: Voisiko tämän kehitysyhteistyön leikkauksen kohdistaa uudelleen, siirtää taskusta toiseen, jotta tämä suomalainen, maailmanlaajuisesti arvostettu kehitysyhteistyö voisi säilyä täällä? Pyydämme tähän vastausta.

10.50 **Eero Lehti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen parhaimmillani työllistänyt lähes tuhat ihmistä kokopäiväisesti ja jään nyt seuraamaan tätä keskustelua, että pystyisinkö samaan näillä ehdoilla, jotka tällä hetkellä ovat suomalaisessa yhteiskunnassa, mutta on valitettavasti myönnettävä, että minun taidoillani se ei enää onnistu. Työmarkkinat 45 vuodessa ovat muuttuneet niin voimakkaasti jäykistäviksi, että uuden ihmisen rekrytointi menee yrityksessä aina korkeimmalle mahdolliselle tasolle, sen takia että rekrytointi sinänsä on helppoa mutta sopeuttaminen on vaikeata tai henkisesti ainakin hankalaa pienillä paikkakunnilla.

Saksan esimerkki, josta toivoisin ja oletankin, että sosialidemokraattijohtaja-aines on perillä, olisi hyvä esimerkki, kuinka tästä tilanteesta päästäisiin selville vesille: työmarkkinat on pakko tehdä joustavammiksi, jotta työpaikkoja syntyy — muuten Suomeen ei tule ulkolaista rahaa investoimaan ja kotimainenkin taitaa karata. (Puhemies koputtaa) Teollisia työpaikkoja on karannut 150 000.

10.51 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä minun mielestäni sekä pääministeri että edustaja Kääriäinen toivovat rakentavia ehdotuksia, ja olin kyllä tosi hämmentynyt, että pääministeri ei vastannut kahteen hyvin konkreettiseen ehdotukseen.

Toinen, jolla on iso vaikutus työllisyyteen ja joka lisäisi verotuloja, on tämä puheenjohtaja Rinteen ehdotus siitä, että muutettaisiin sitä passiivista turvaa, rahanjakoa, aktiiviseen käyttöön ja työttömyysturvasta tehtäisiin tämmöinen aktiivituki, jonka voi saada työllistymiseen mukaan.

Toinen, joka suuresti huolestuttaa nyt tuhansia, kymmeniä-, satojatuhansia ihmisiä, on tämä junaliikenteen loppuminen. Siinä on kysymys vain 13,5 miljoonasta. Jos te vähän laskisitte autoveron keventämistä, 200 miljoonaa olisikin vain 186 miljoonaa, niin voitaisiin estää tämä leikkaus, joka maakunnissa herättää suurta huolta.

Toivoisin, että pääministeri vastaisi kysymyksiin eikä kertoisi kaikkea sitä, minkä hän on kertonut täällä jo moneen kertaan kesäkuusta syyskuuhun.

Puhemies Maria Lohela: Pääministeri vastaa 1 minuutissa.

10.52 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En kerennyt vastaamaan kaikkiin kysymyksiin mutta vastaan nyt tähän.

Työttömyysturvasta aktiivinen: Se on hallitusohjelmassa, ja mielellään otamme tähän ehdotuksia vastaan. Tämä olkoon yhteinen tavoitteemme. Me tarvitsemme niitä toimia, jotka luovat työpaikkoja ja me tarvitsemme myöskin aktiivisia työllistämistoimia, erityisesti osatyökykyisille ja niin edespäin. Otamme mielellämme tähän ehdotuksia vastaan.

Mitä tulee tähän VR:ään, niin tämä on sellainen kysymys, jonka hallitus tulee laittamaan kuntoon. Mutta hallitus tulee laittamaan tämän kuntoon eri tavalla kuin aikaisemmin on totuttu, ei sillä tavalla, että valtion budjetista laitetaan aina rahaa, vaan me löydämme tähän ratkaisun, joka on asiakkaan kannalta parempi tai yhtä hyvä ratkaisu kuin nykyinen.

10.53 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hienoa, että pääministeri suhtautuu tähän sosialidemokraattien esitykseen myönteisesti, ja tämä on ehkä hyvä alku uudelle yhteistyölle opposition ja hallituksen välillä. Meillä on lukemattomia hyviä esityksiä liittyen työttömyyden poistamiseen, työllisyyden lisäämiseen, talouskasvuun ja viennin vetoon, ja toivomme, että kuuntelette samalla tavalla.

Mutta jäi hieman ihmetyttämään tuo vastaus tuosta junaliikenteestä. Nyt meillä on tällä hetkellä tilanne, että poikittaisliikenne on lakkaamassa pääosin ja toisaalta tämä Siuntion liikenne lakkaamassa, ja ne ihmiset odottavat vastauksia tähän aikaan, eivät he odota vuoden päähän niitä vastauksia. Toivon, että tässä voitaisiin harkita myös tätä rakentavaa esitystä, jota SDP nyt esitti, että pienennetään pikkuisen sitä autoveron keventämistä, vähän toistakymmentä miljoonaa, ja sillä ostettaisiin nyt tämä liikenne ensi vuoden aikana kuitenkin.

10.54 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on puhuttu paljon siitä, ja varsinkin vasemmisto-oppositio, johon vihreätkin luen, korostaa sitä, että säästäminen ja leikkaaminen on hallituksen tavoite. Ne eivät suinkaan ole tavoite, vaan ne ovat keinoja. Ne ovat keinoja siihen, että pelastetaan hyvinvointiyhteiskunta luomalla lisää työtä. Hallitusta on moitittu, että se jääräpäisesti säästää ja leikkaa. Hallitus jääräpäisesti tavoittelee sitä, että kurotaan kiinni tuo 15 prosentin kilpailukykyvaje, joka meillä on muihin kilpailijamaihin nähden. Sen myötä me lisäämme vientiä, lisäämme työtä, lisäämme verotuloja ja saamme lisää verotuloja hyvinvointiyhteiskunnan palveluihin. Tämä on se polku, jota hallitus jääräpäisesti tavoittelee, ei säästöjä, ei leikkauksia. Me kaikki tiedämme, että ne ovat vaikeita.

On hyvä, että hallitus on osoittanut sen, että se kuuntelee ja reagoi tilanteeseen silloin, kun tilanteet muuttuvat. Tämä sunnuntai- ja (Puhemies koputtaa) muiden lisien poistaminen ja niiden vaihtaminen oikeudenmukaisempaan tapaan lomarahojen kautta osoittaa sitä reagointikykyä hallitukselta.

10.55 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pidän hämmästyttävänä sitä, että jääräpäisesti hallitus jättää vastaamatta kysymykseen harmaasta taloudesta ja veroparatiiseista. Puhutaan varovaistenkin arvioiden mukaan 6—10 miljardista eurosta, jotka me menetämme. Suomi ottaa ensi vuonna noin 5 miljardia euroa velkaa. Eikö ensimmäisenä pitäisi tukkia nämä porsaanreiät, joiden kautta meidän hyvinvointivaltiota heikennetään?

Pidän hämmästyttävänä, että hallitus pienentää niitä resursseja, joita harmaan talouden torjuntaan edellinen hallitus laittoi. Jos miettii sitten yksittäisiä asioita, niin rikesakko tuplattiin, pienestä ylinopeudesta tai punaisia päin kävelemisestä tulee tuplasakko pienituloisille. En ota kantaa siihen, onko se hyvä vai ei, mutta kyllä samaan aikaan tuntuu hämmästyttävältä, että miljoonia veronmaksajilta verosuunnittelulla varastaneet aiotaan aktiivisesti katumuksen kautta päästää kuin koirat veräjästä. (Puhemies koputtaa) Pienituloisia sakotetaan entistä enemmän, miljonäärit päästetään sakkojen alta.

10.57 **Kauko Juhantalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aiemmassa puheenvuorossaan pääministeri kiinnitti huomiota vientisektorimme tärkeyteen, aivan kuten eilinen valtioneuvoston tiedonanto. Siinä todetaan, että vientimme on meidän taloutemme kulmakivi. Tätä vasten keskustelussa nousi eilen illalla täällä minun ja eräiden muiden puheenvuoroissa Venäjän-kaupan suuri ja merkittävä osuus Suomen viennissä. Sillä on historialliset syyt, ja se on hyvin tärkeä osa sitä. Siksi tekee mieli kysyä, vaikka tämä ei ole kyselytunti, toivoa, että hallituksella myös yhdessä yritysten ja järjestöjen kanssa olisi tässä — kun kuulumme lännen rintamaan, meitä painaa pakotepolitiikka — niissä puitteissa, joissa se on mahdollista, äärimmäisen hyvät mahdollisuudet turvata se tietotaito ja osaaminen, mikä meillä (Puhemies koputtaa) yrityksissä ja vientikaupassa on Venäjän kanssa.

10.58 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten pääministeri totesi, niin uusien työpaikkojen luominen on varmasti aivan se tärkein tehtävä, mikä tällä hallituksella on. Talous ei nouse, elleivät verotulot lisäänny ja jos ei ennen kaikkea se yhteiskunnan terve toiminta nimenomaan avoimella sektorilla lisäänny. Tässä maassa on valtava määrä investointeja, jotka odottavat ikään kuin lupaa lähteä liikkeelle.

Yhtenä esimerkkinä nostan Pohjois-Karjalasta Kontiolahden tilanteen. Vanha varuskunta-alue siirtyi kaupalla Kontiolahden kunnan omistukseen. Siellä on ne vanhat kasarmit, ja sillä alueella sinä aikana, jolloin Senaatti-kiinteistöt omisti sen, ei ollut mitään suojeluarvoja. Museovirasto ei tehnyt mitään. Nyt sitten, kun Kontiolahden kunta osti sen alueen itselleen ja kaavoittaa sinne — nyt on maakuntakaava valmis ja yleiskaava valmis ja rakentaminen on valmis alkamaan — yllättäen Museovirasto tulikin, ja sieltä löytyykin suojeluarvoja, ja koko homma seisoo hamaan tulevaisuuteen.

Kun meillä on nyt kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen hoitamassa tätä hallinnon sektoria, niin olisin kysynyt: miten edetään tässä byrokratian purussa? Eihän se niin voi olla, että Museovirasto, joka ennen oli hiljaa asiassa, yhtäkkiä, (Puhemies koputtaa) kun omistaja vaihtuu, löytääkin suojeltavaa. Kysymys on puhtaasta kiusanteosta, (Puhemies koputtaa) investointien jarruttamisesta. Mitä tälle tehdään?

10.59 **Eero Suutari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on teollinen tuotanto jo kolme vuotta ollut yhtämittaisessa laskussa. Tässä salissa tuntuu siltä, että täällä ei hyväksytä sitä, että riskinottajille ja yrityksille suotaisiin etua. Minun mielestäni se olisi tälle kansakunnalle todella tärkeätä, että tämä sali nimenomaan hyväksyisi sen, että kannattaa ottaa riskiä ja kannattaa työllistää ja toisaalta sen, että kannattaa tehdä töitä.

Viime vaalikaudella meillä oli keinona se, että toisaalta leikattiin — niin kuin nytkin leikattiin, kun on pakko leikata — ja sitten lisättiin saman verran veroja. Ja jos ei se onnistunut, niin uhattiin vielä, että leikataan lisää ja lisätään veroja. Me näemme nyt sitten sen tuloksen, mihin tämä on johtanut. Kyllä meidän pitää nytten, niin kuin pääministeri avauspuheenvuorossaan teki, panna tase ja kaikki muut käyttöön. Ja se edellyttää sitä, että me tunnustamme, että pitää välillä väliaikaisesti leikata ja sitten taas panna rattaat pyörimään. (Vasemmalta: Keneltä? — Oikealta: Kaikilta tasaisesti!)

11.00 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituspuolueiden edustajat ovat peräänkuuluttaneet oppositiolta vaihtoehtoja. Se on ihan reilua. Olisi myös ihan reilua tunnustaa, että niitä vaihtoehtoja on täältä tarjottu.

Tässä jälleen yksi: Hallitus on alentamassa työnantajien sosiaaliturvamaksua 1,72 prosenttia. Tämä maksaa valtiolle 850 miljoonaa euroa. Vastaavia toimia on kyllä tehty aiemminkin: 2010 Kela-maksun poisto, 2014 yhteisöveron alennus. Nämä toimet, jotka ovat tehneet — siis tämän uuden alennuksen kanssa — lähes 2,5 miljardia euroa vuodessa, eivät kuitenkaan ole synnyttäneet työpaikkoja, eivät ole saaneet yrityksiä investoimaan. Sen sijaan ollaan maksettu osinkoja kiihtyvällä vauhdilla ulos yrityksistä. Voisiko tämän rahan, minkä te olette nyt tähän kohdentamassa, käyttää työllistäviin investointeihin? Veikkaisin, että me näkisimme myös ihan oikeasti konkreettisia työpaikkoja, konkreettisia vaikutuksia näiden dynaamisten vaikutusten sijaan.

Näitä vaihtoehtoja tarjotaan. Toivottavasti hallitus niihin ihan oikeasti myös tarttuu.

11.01 **Simon Elo ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Marin, sosialidemokraatit ovat käyttäneet varsin modernia tapaa esittää teidän vaihtoehtonne sähköistä kolmikantaa: leikkaa, liitä ja tulosta. Lindtmanin niin sanottu vaihtoehto sisältää sinänsä hyviä asioita, vientivetoista kasvua edustavia kohtia. Siellä on päästökaupan epäsuora kompensaatio, rataveron ja väylämaksujen alennus, elinkeinoelämän sähköveron alennus. Ne ovat suorastaan erinomaisia ideoita. Se johtuu varmaan siitä, että ne ovat suoraan hallitusohjelmasta.

Ja mitä tulee sitten edustaja Arhinmäen ajatukseen siitä, että harmaaseen talouteen pitää puuttua, se on tärkeää, mutta jos on olemassa veroparatiiseja, niin kai on olemassa myös verohelvettejä. Kuinka paljon me menetämme sen takia, että esimerkiksi yrityselämällä ja myös ihan tavallisella kansalaisella verotustaso Suomessa on niin korkea? Sitä soisi joskus vasemmistonkin miettivän.

11.02 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärsinkö nyt aivan oikein edustaja Eloa, että teidän mielestänne on ihan ymmärrettävää, että varoja siirretään veroparatiiseihin, koska joku kokee, että meidän verotustaso on liian korkea? Tai jos puhutaan yritysveroista, niin itse asiassa kannattaa verrata niitä muihin Euroopan maihin.

Yhteisöveroa alennettiin viime hallituskaudella. Silloin edustaja Vanhanen Perheyritysten liiton toimitusjohtajana ja Elinkeinoelämän keskusliitto lupasivat, että nyt synnytetään työpaikkoja, nyt tulee investointeja, kun yhteisöveroa alennetaan, dynaamisia vaikutuksia. Valitettavasti osingot ovat kasvaneet samaa vauhtia kuin potkut ovat lisääntyneet. Meillä itse asiassa yritysten maksama yhteisövero eurooppalaisittain on varsin alhaisella tasolla. Eli kyllä nyt pitää tosissaan hallituksen tarttua tähän kysymykseen sekä harmaasta taloudesta että siitä, että yritykset siirtävät veroparatiiseihin voittojaan, niin että (Puhemies koputtaa) siitä eivät hyödy veronmaksajat.

11.03 **Matti Vanhanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ollut täällä viime kaudella, ja edellisessä tehtävässäni en ollut innostunut tästä yhteisöveroalennuksesta — sanoin sen moneen kertaan julkisuudessa — varsinkaan siitä, että se pyrittiin rahoittamaan oman pääoman verotuksen kiristämisellä ja vielä sellaisella tavalla, että te hallituksessa ollessanne kiristitte ainoastaan kotimaisten omistajien osinkoveroa. Saitte ehkä noin 300 miljoonaa siitä 900 miljoonasta, mutta valtaosaa osinkotuloista eli ulkomaille maksettuja — noin 60 prosenttia osingoista — tämä veronkiristys ei koskenut. Ulkomaille sai viedä ne osingot, mutta te rasititte kotimaista omistajuutta. Tällainen keinulauta, jossa koti-

maista omistusta rasitetaan, ei ollut hyväksyttävää. (Paavo Arhinmäki: Olemme valmiit korjaamaan!)

11.04 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla oli kanssa jo aika paljon toiveita, että tulee tällaisia kehittämisehdotuksia. Nyt onneksi tänä päivänä niitä on alkanut tulemaan paljon enempi kuin eilen. Ja todellakin toivotaan, että lähdetään nyt keskustelemaan aidosti näistä erilaisista ratkaisumalleista. Niin kuin oikeastaan ensimmäisessä puheenvuorossa edustaja Rantakangas sanoi, olisi todella mielenkiintoista kuunnella teidän ehdotuksianne, arvoisa oppositio, vaikka kuntien tehtävien vähentämisestä. Toisaalta olisi todella mielenkiintoista kuulla, miten te olette valmiita tekemään omia ehdotuksia (Vasemmalta: Olisitte laittanut kuulolaitteen eilen päälle!) vaikka työvoimahallinnon kehittämisestä, siitä, että on sekä yksityinen että julkinen työvoimahallinto — niitten vertailua — aidosti tästä kilpailusta, palvelukilpailusta vaikka sosiaali- ja terveyspuolella.

Oletteko te valmiit, kun puhutaan raideliikenteestä, miettimään esimerkiksi sitä, laitetaanko raideliikenne vaikka kilpailulle eli olisiko sellainen vaihtoehto teidän mieleenne? Haluatteko te vain lisää rahaa, vai pitäisikö katsoa, että olisi kilpailua raiteilla? Kenties meille tulisi enempi (Puhemies koputtaa) hyvää. (Paavo Arhinmäki: Vähän niin kuin Britanniassa!) Onnistuisiko se teille mitenkään? (Puhemies: Aika on täynnä!)

11.05 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt päästiin tähän raideasiaan taas. Yhdyn niihin kommentteihin, mitä täällä on todettu siitä, että monen kannalta tämä teidän ratkaisunne vähentää VR:n ostoliikennettä on ihan kestämätön.

Herra pääministeri, rouva liikenneministeri, nyt edustaja Jaskari alkaa puhua kilpailuttamisesta ja kilpailun avaamisesta. Voisiko hallitus nyt kertoa, mitä suunnitelmia teillä on, koska ei se esimerkiksi siuntiolaista lämmitä, että tiedetään, että joskus puolen vuoden päästä mahdollisesti tulee joku ratkaisu. Kyllä kai te, herra pääministeri, sen ymmärrätte, ja ministeri Berner. Ettekö te voisi nyt kertoa meille, mitä ne suunnitelmat ovat, minkä takia ne ovat meille salaisia? Olettehan te ennenkin tuoneet tämmöisiä keskeneräisiä asioita julkisuuteen. Miksei tässäkin asiassa voi nyt kertoa avoimesti, mistä on kysymys? Meidän olisi helpompi tässä käsitellä asiaa. Onko tämä nyt suuri salaisuus, miten te aiotte tämän raideasian hoitaa? (Eero Heinäluoma: Yksityistämällä!)

11.06 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! (Hälinää — Puhemies koputtaa) Tässä kokeneen edustaja Lehden innoittamana haluaisin tuoda myös oman esitykseni tähän äsken hyvin alkaneeseen esitysten listaan: Kuten edustaja Lehti totesi, Saksassa on tehty paljon hyvää, mutta siellä on paljon myös sellaista, mitä meillä ei ole. Muun muassa työntekijät ovat Saksassa mukana päätöksenteossa. Ja itse esittäisinkin hallitukselle, että tuotaisiin myös meille tänne Suomeen sellaista lainsäädäntöä, missä työntekijät otetaan mukaan yritysten päätöksentekoon. (Kaj Turunen: Olisiko se pakottavaa?) Se lisää läpinäkyvyyttä, osaamista ja ennen kaikkea sitä yhteistä näkemystä, mitä tässäkin salissa on kaivattu.

11.07 **Martti Talja kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä salissa käyty keskustelu on kovin ylätasoista. Siitä olemme saaneet hyvää esimerkkiä Nokian johtamisessa ja Nokian tuhossa. Itse asiassa edustaja Skinnarin puheenvuoro kirvoitti oman puheenvuoroni sillä tavalla, että meidän tulisi sen sijaan keskustella johtamisesta, miten me

hyödynnämme kaikkien työntekijöiden osaamista organisaatioissa, ja sitä kautta kehittää tuottavuutta. Hankkeiden myötä tällä hetkellä itse asiassa koetaan varsinkin julkisella taholla, että ne ovat piikki lihassa, ja kun hanke loppuu, niin voidaan palata siihen entiseen työskentelytapaan. Meidän tulisi pystyä kunkin eteenpäin viemään sitä, että opiskellaan sitä tekemistä, ja kun hankkeita on, niin ne ovat hyödynnettäväksi, eivät ongelmia tuottavia meille organisaatioissa.

11.08 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen kärkitavoitehan on luoda työpaikkoja, ja olisin pääministeriltä tiedustellut sitä, että kun työpaikkoja ei synny itsestään — me tunnustamme sen, että hallitus ei niitä luo, eivät niitä luo ammattijärjestöt eikä myöskään oppositio, vaan yritykset niitä luovat — niin mitä uutta hallitus on tehnyt yritysten tukemisessa markkinoille pääsemiseksi. Esimerkiksi tämä siltarahoitus, mikä yrityksille annetaan, on hyvä elementti, jolla saadaan kassaan rahaa ja päästään lisäämään sitä volyymiä ja sieltä kautta synnyttämään työpaikkoja. Mutta yrityksiltä tulee sitten viestiä siitä, että vaikka siellä olisi Finnveran takauksia jopa 80 prosenttia, niin pankit vaativat sitten sille loppuosalle koviakin vakuuksia ja lisäksi ottavat jopa 6 prosentin korkoa siitä ylitaatulle ja rahoitetulle pääomalle, ja tähän ne pyytävät kohtuutta. Mutta mitä me voisimme tehdä Ruotsin mallin mukaisesti siinä, että me saisimme näitä pieniä yrityksiä tuonne maailmalle, että saataisiin sinne vientiä lisättyä myös, sillä heillä on jopa viisinkertainen etumatka (Puhemies koputtaa) suomalaisiin yrityksiin nähden maailmanmarkkinoilla.

11.09 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu johtamisesta — hallituksen johtamisesta ja yritysten johtamisesta. Varmasti näissä molemmissa tarvitaan uutta otetta, jotta saadaan koko yhteiskunta mukaan näihin päätöksiin, ja siksi ihmettelenkin kovasti sitä, että hallitus ei ole kyennyt sanomaan esimerkiksi näistä junavuorojen lakkautuksista, mitä niitten tilalle tulee. Minusta on erittäin vaikea ymmärtää sitä, että vähäliikenteisillä radoilla yhtäkkiä kilpailuttamalla saataisiin markkinaehtoista toimintaa. Eikö VR:lle voisi omistajaohjausministeri Sipilä antaa ohjeen siitä, että he kehittävät toimintaansa niin, että näille junavuoroille tulee enemmän asiakkaita ja sitä kautta pystytään sitten nämä junavuorot säilyttämään? Kyllä meidän lähtökohtamme pitää olla, että toimintaa kehitetään eikä sen anneta vain luisua siihen, että jollain tavalla markkinaehtoisella toivotaan sen sitten täyttyvän.

11.10 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokaisen suomalaisen kannalta, vauvasta vaariin, kaikkein olennaisinta on se, että Suomeen syntyy lisää työtä ja yrittäjyyttä, ja on aivan oikein, että tämä on se kärki, minkä eteen hallitus tekee paljon työtä.

Tämä keskustelu, jota täällä on käyty, on ollut kovin kummallista. On kovin kylmää ja kivikovaa politiikkaa se, että te oppositiossa olette pääosin sanoneet ei kaikelle sille, mitä hallitus yrittää tehdä. Olin erittäin ilahtunut, että edustaja Heinäluoma antoi vahvan tukensa sille, että hallitus pyrkii kehittämään ansiosidonnaista työttömyysturvaa niin, että se sallisi aktiivisuuden ja jopa yrittäjyyden. Kysynkin nyt oppositiolta: Onko muita ehdotuksia, joita te kannatatte, jotka sisältyvät hallituksen budjettiesitykseen tai kilpailukykypaketteihin? Eikö ole niin, että meidän pitäisi puhaltaa yhteen hiileen?

Säästöt ovat kovin vaikeita ja kipeitä. Emme niitä tee mielellämme, mutta ne ovat välttämättömiä. Mutta tärkeää on myöskin, että me tiedämme ja tunnemme, minkälaisia säästöjä ja leikkauksia tehdään. Siksi kysynkin (Puhemies koputtaa) hallitukselta: olisiko mahdollista, että tehtäisiin sellainen uudistus, että ministeriöiden keskeiset leikkaukset ja uudistukset koottaisiin valtiovarainministeriön (Puhemies: Edustaja Sarkomaa, aika!) ja budjetin yleisperusteluun, tehtäisiin vaikutusten arviointi lasten, ikäihmisten ja vammaisten osalta esimerkiksi.

11.12 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus aloitti työnsä sääntelyn purkamisella, ja pääministeri Sipilä antoi ilmoituksen normien ja turhan byrokratian purkamisesta, ja tätä tavoitetta oppositio aivan täysin rinnoin tuki.

Mutta mitä nyt on tapahtumassa? Tosiasiassa melkoinen keikaus, nimittäin te olette tulossa sääntelemään, lisäämään sääntelyä palkanmuodostuksessa, puuttumalla lailla lomaajan palkkaan, sairausajan palkkaan. Sen lisäksi lisäätte sääntelyä lasten oikeuksissa päivähoitoon tuomalla tarveharkinnan kokoaikaiseen päivähoitoon. Nämä molemmat sääntelytoimet eivät suinkaan lisää sitä joustavuutta työmarkkinoilla, mitä täällä oikeisto peräänkuuluttaa, vaan se tuo jäykkyyttä Suomessa työmarkkinoille.

Palkanmuodostuksen on järkevää antaa tapahtua työntekijän ja työnantajan kesken. Ja kyllä meillä täytyy olla toimiva päivähoito niin, että pienten lasten vanhemmilla on varmuus lapsen hoitopaikasta ja työssäkäynti mahdollistuu. Nämä toimet kuulostavat minun korvaani kyllä kaikelta muulta kuin siltä liberalismilta, jota keskusta ja kokoomus haluavat yleensä edustaa. Se on aika konservatiivista politiikkaa, joka sinänsä kyllä perussuomalaisille sopii, mutta missä on se liberaali kokoomus ja missä on se liberaali keskusta.

11.13 **Pentti Oinonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Muutamassa puheenvuorossa on kannettu huolta rautatieliikenteen verkostosta ja rautatieliikenteen jatkumisesta. Hallituspuolueen edustajana ja pohjoiskarjalaisena kannan myös huolta siitä, jatkuuko Nurmeksen ja Joensuun välinen rataosuus (Touko Aalto: Hyvä kysymys!) vai lakkautetaanko se. Tässä on otettu esille joittenkin ratayhteyksien lakkauttaminen, mutta toivoisin, että myös Pohjois-Karjala otettaisiin huomioon, vaikka se onkin tällaista syrjäseutua ja haja-asutusaluetta. (Touko Aalto: Samaa mieltä!)

11.14 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Edustaja Oinonen käytti aivan erinomaisen puheenvuoron siitä, että todellakin Lieksa—Nurmes—Joensuu—Varkaus-välisillä ratayhteyksillä henkilöliikenne ollaan ajamassa alas, ja herääkin huoli, millä tavalla Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueella elinkeinoelämä voi kehittyä, kun nämä tärkeät yhteydet viedään pois, millä tavalla sieltä ihmiset voivat liikkua työssäkäyntialueelta toiselle. Tämä tulee vaikeuttamaan myöskin työttömien työllistymistä.

Arvoisa pääministeri, te täällä puhuitte myös siitä, että tarvitaan ideoita siihen, millä tavalla työttömyysturva saadaan aktiiviseksi. Olen usean kerran jo aiemminkin kysynyt siitä, olisiko mahdollisuutta tämän 300 euron niin sanotun suojaosuuden laskentatavan muutokseen, elikkä että se ei olisi kuukausikohtainen vaan se voitaisiin laskea koko vuodelta, aivan niin kuin opintotuessakin. Se varmasti helpottaisi monen työttömän mahdollisuutta ottaa vastaan osa-aikaista ja (Puhemies koputtaa) lyhytaikaista työtä.

11.15 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olemme varmaan kaikki tässä salissa samaa mieltä siitä, että Suomi on saatava parempaan tilaan, emme voi elää pysähtyneisyyden tai taantumisen tilassa. Nyt tarvitaan päätöksiä, nyt tarvitaan uudistuksia, tarvitaan tulevaisuuteen katsomista, aivan kuten pääministeri on omassa puheenvuorossaan todennut. Työllisyyden parantamiseen tähtäävien päätösten on oltava kaiken lähtökohta. Puretaan siis yhdessä normeja ja byrokratiaa, helpotetaan yrittämistä ja ihmisten jokapäiväistä elämää.

Toivon todella, että meiltä kaikilta löytyy yhteistyötä viemään hallituksen linjaamia kärkihankkeita eteenpäin.

11.16 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituspuolueiden kansanedustajien kriittisyydestä huolimatta pidän oikeutenani arvostella hallituksen leikkauspolitiikkaa, (Eero Heinäluoma: Rohkea mies!) sillä minun moraalini velvoittaa puolustamaan niitä ihmisiä, jotka sairauden tai vammaisuuden vuoksi eivät voi saada työllään toimeentuloa ja sitä kautta ruokaa, lääkkeitä, asuntoa itselleen.

Mutta tuosta taseesta, mistä pääministeri kertoi: puuttukaa oitis siihen, että Senaattikiinteistöt perivät ylisuuria vuokria poliisi- ja kulttuuritaloista ja muualta. Moni ministeri on ahtaalla ja joutuu tiukkenevien rahavarojen vuoksi irtisanomaan henkilöstöä. Eli irti passiivisista seinistä aktiivisempaan poliittiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan. Voisi ehkä miettiä myös, voisiko tätä omaisuutta käyttää vaikkapa siltarahoituksen takuuna.

11.17 **Maria Tolppanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoskelle ihan tiedoksi semmoinen pieni asia, mitä tässä hallitus kyllä on tehnyt nimenomaisesti kaikkein vähäosaisimpien eteen. Yksi on Yle-veron alentaminen nostamalla sen alarajaa, jolloinka Yle-veron piiristä putoaa 300 000 kaikkein pienituloisinta pois. Takuueläkkeeseen tulee korotusta, omaishoidon kehittämiseen annetaan lisää rahaa. Eli kyllä täällä näitäkin löytyy, tosin enemmän pitäisi löytyä. (Paavo Arhinmäki: Eläkeläiset ovat hyvin kiitollisia!)

Olen erittäin iloinen siitä, että SDP on nyt tuonut esityksiä, millä talous saadaan nousuun. Olen vähän hämmentynyt siitä, että ette tätä viisastenkiveä näyttäneet koko viime kaudella kertaakaan, päinvastoin. Se olisi ollut hyvä jo silloin nähdä, niin oltaisiin varmasti ihan toisenlaisella tiellä nyt. Mutta niinhän se on, että parempi myöhään, jos silloinkaan.

Harmaasta taloudesta sanoisin sen verran, että mikäli muistelette, niin harmaan talouden (Puhemies koputtaa) osalta tehtiin kyllä lakiesityksiä viime kaudella, mutta edellinen hallitus ei halunnut ottaa niitä käsiteltäväksi. Arhinmäki muun muassa istui siinä hallituksessa.

11.18 **Tuula Haatainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä hallituksen sosiaalipoliittinen ote on tosi kylmä. Täällä tulee leikkauksia kaikkein pienituloisimmilta ihmisiltä. Ne ovat — vielä kerran toistan: eläkkeensaajien asumistuen leikkaus, lapsiperheisiin kohdistuu monia leikkauksia ja maksujen korotuksia, samoin paljon sairastaviin vanhoihin ihmisiin kohdistuu leikkauksia palvelumaksujen nousujen kautta. Kaikki nämä kohdistuvat pienituloisimpiin ihmisiin. Peräänkuulutankin sitä ja kysyn vielä kerran, että onko mahdollista, että hallitus muuttaisi tältä osin linjaansa ja miettisi vielä kerran, etteivät nämä säästöt kohdistu niihin ihmisiin, jotka kaikkein eniten sitä tukea tarvitsevat.

Sitten tulen siihen kysymykseen tästä työllisyydestä: Työ on sosiaaliturvan perusta, ja sitä me kaikki haluamme. Sosialidemokraatit kysyivät tässä moneen otteeseen, mitä mieltä olette näistä aktiivitoimista, joita esitämme. Hallitusohjelmassa ei sanota mitään, ja kun budjettikirjaa katsotaan, niin nuorisotakuusta leikataan 95 prosenttia, (Puhemies koputtaa) työllisyysmäärärahoja aktivointitoimiin (Puhemies koputtaa) leikataan.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Haatainen, aika on täynnä!

Kysyn: mikä on teidän vastauksenne?

11.19 **Markku Rossi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen erittäin iloinen tästä keskustelusta, joka on saanut ihan rakentavia ja uusia sävyjä tämän päivän aikana, yhtä puheenvuoroa lukuun ottamatta. Toivonkin, arvoisa puhemies, että some-kielenkäyttö ei todellakaan tule eduskunnan saliin. Tänne se ei kuulu. Tämä on kansanvallan korkein paikka, ja meidän täytyy omalla tyylillämme ja toiminnallamme myös se osoittaa. (Eduskunnasta: Annatko esimerkin?)

Arvoisa puhemies! Se, miksi oikeastaan pyysin tämän puheenvuoron, oli varsinkin keskustelun alkupuolella esillä ollut tämä tietyntyyppinen jako, että on elinkeinoelämä ja on sitten työväestö ja näin edelleen. Eikö meidän pitäisi nähdä tämä asia tänä päivänä niin, että me olemme yhtä Suomea kaikki? Jos yrityksillä menee huonosti, se heijastuu varmasti työntekijöihin, jos menee työntekijöillä huonosti, se heijastuu yrityksiin. Vuorovaikutus on ihan molemminpuolinen, ja tässä mielessä kyllä nämä esimerkiksi edustaja Heinäluoman esitykset olivat erinomaisia, (Puhemies koputtaa) ja nimenomaan tämä aktiivipuoli ja sen kehittäminen työmarkkinoilla. (Puhemies koputtaa) Tämänkaltaisia esityksiä me tarvitsemme, kiitos niistä.

11.20 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tarvitaan myös uusia ehdotuksia, ja niistäkin on tänään käyty hyvää keskustelua, ja yhdyn tässä edelliseen puhujaan, että on myös kyky kuunnella. Minäkin kuuntelin tarkasti tuota pääministerin vastausta ja olin hyvin ilahtunut, kun hän ilmoitti, että tämä puheenjohtaja Rinteen ehdotus voidaan hallituksessa ottaa harkintaan. Mutta kun viittasitte siinä hallitusohjelmaan, niin sitten kävin sen vielä tuossa uudelleen lävitse, ja siellä kyllä puhutaan siitä, että työn vastaanottovelvollisuutta hallitus aikoo kiristää ja että hallitus aikoo tehdä ratkaisuja tässä osallistavassa sosiaaliturvassa, jonka idea on kai, että pitää työskennellä ilman palkkaa vastineeksi siitä tuesta, jonka saa. Mutta tämä Rinteen mallihan lähti siitä, että voisi saada tukea, jolla löytäisi sen työpaikan sieltä hyvältä yksityiseltä sektorilta, eli ymmärränkö nyt oikein pääministerin vastauksen, että te olette valmis kulkemaan hiukan eteenpäin tästä hallitusohjelmasta ja todellakin tämmöinen aktiivituki voisi olla se ratkaisu, johon työttömyysturvaa voidaan käyttää, ihmisiä työllistää hyvällä yksityisellä sektorilla.

11.21 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Nyt puhutaan tietysti säästöistä ja leikkauksista mutta ennen kaikkea siitä, mitä vaihtoehtoja meillä on: mistä leikataan, mistä säästetään. Meidän arvoissamme, vihreissä arvoissa, koulutus on korkealla. Se on yksi Suomen tulevaisuuden peruspilari, varsinkin lastemme ja nuortemme tulevaisuuden. Koulutusleikkauksia on kritisoitu laajasti niin taloustieteilijöiden, tutkijoiden kuin opetus- ja kasvatusalan ammattilaistenkin taholta. Vaihtoehtoja on suun-

nittelemillenne 200 miljoonan euron leikkauksille ensi vuoden osalta ja vielä enemmän vaalikauden osalta.

Olisikin hyvä kuulla hallituksen näkemys siitä, voitaisiinko nämä vaihtoehdot käydä läpi ennen kuin koulutussektoria lähdetään kolaroimaan. Olemme esittäneet vaihtoehdoksi kilometrikorvausten ylikompensaation leikkausta, jonka valtiovarainministeriö on muutama vuosi sitten arvellut olevan noin 170 miljoonaa euroa vuositasolla. Emme ole esittäneet kilometrikorvausten leikkaamista kokonaan emmekä sitä, (Puhemies koputtaa) etteikö työmatkakustannusten kohtuullista osuutta korvattaisi jatkossakin.

11.23 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin harva suomalainen lukee tuota keltaista budjettikirjaa tai on tutustunut siihen tarkemmin. Sen takia on tärkeää, minkälainen iso kuva tästä välittyy suomalaisille. Minusta se tärkein viesti, joka tästä välittyy, on se, että hallitus kykenee tekemään ratkaisuja ja päätöksiä Suomen suunnan kääntämiseksi ja talouden suunnan kääntämiseksi niin, että saamme työllisyyden kasvuun.

Aivan kuten pääministeri puheenvuorossaan totesikin, suomalaiset ja Suomi tarvitsee nytten tulevaisuudenuskoa. Me tarvitsemme sellaista ilmapiiriä, että yritykset ja yrittäjät uskaltavat työllistää, perustaa tänne yrityksiä ja luoda työpaikkoja, ja me tarvitsemme sellaista ilmapiiriä, että kaikki suomalaiset yhdessä uskovat, että kyllä näistäkin selvitään, kun teemme vain oikeita ratkaisuja. Valitettavasti tällaista ilmapiiriä eivät luo sellainen toiminta tai sellaiset esitykset, joita olemme kuulleet osasta oppositiota, eli että riittää, kun odotamme ja (Puhemies koputtaa) otamme lisää velkaa.

11.24 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aikaisemmissa puheenvuoroissa ainakin edustaja Arhinmäki ja edustaja Marin ovat olleet huolissaan osingoista. Valtio saa talousarvion mukaan ensi vuonna osinkotuloja ja osakkeiden myyntituloja noin 2 miljardia euroa. Minulle ovat nyt jääneet talouselämän perusteet hieman epäselväksi opposition puolelta. Onko siis toivottavaa, että saamme enemmän osinkoja vai vähemmän osinkoja? Onko valtiontalouden kannalta parempi, että yhtiöt menestyvät, maksavat osinkoja ja osingoista peritään veroa, josta tulee sitä hyvinvointia suomalaiselle yhteiskunnalle? Muistutan, että osinkotuloja saavat myös eläkeyhtiöt, yksityiset pieneläkesäästäjät, jotka ovat turvanneet tulevia vuosiaan, ja tietysti valtio, niin kuin tässä äsken mainitsin.

11.25 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kiuru puhui ihan viisaasti osingoista.

Olisin palannut tähän pääministerin kärkihankekuvioon. On aikaisemminkin kysytty sitä, mistä ne kärkihankerahat tulevat. Nyt on semmoisia huhuja tuolla kaupungilla, että ne on hyvä teidänkin, herra pääministeri, kuulla: että hallitus on käyttänyt rahat kärkihankkeisiin, mutta ei ole vielä myyty niitä yrityksiä, eikä ole vielä saatu niitä osinkoja, ja että nyt on pakkomyynti edessä. Toivottavasti näin ei ole, mutta näin puhutaan kaupungilla, että hallitus on palkannut konsultteja, jotka panevat lihoiksi valtion omaisuutta. Sinänsä en ole mikään suuri valtion omaisuuden ystävä, mutta on järkevää, että kun myydään valtion omaisuutta, niin se tehdään järkevästi. Ainakin minulle jää nyt vähän epäselväksi, millä strategialla se tase pannaan töihin. Millä strategialla päätetään, mitkä yritykset pannaan lihoiksi, ja millä tavalla vertaatte niitä tuottoja, mitä näistä kärkihankkeista tulee suhteessa

siihen, mitä edustaja Kiuru äsken puhui? Jos te, herra pääministeri, voisitte minulle avata tätä, niin arvostaisin sitä.

11.26 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Pauli Kiuru ihmetteli, eivätkö valtionyhtiöiltä tulevat osinkotulot valtiolle kelpaa. Todellakin kelpaavat. Me olemme päinvastoin olleet huolestuneita siitä, että valtio myy tuottavia yhtiöitä eli vie nimenomaan lapsilta tulevaisuutta. Se on kuin talvella päästäisi housuun, se, että hetken lämmittää, kun myy tuottavan yrityksen osingot, mutta kohta niitä osinkoja ei enää tule.

Se, minkä nostimme esille ja mistä me olemme huolestuneita, on se, että kun luvattiin, että yhteisöveron alentaminen tuo investointeja, tuo työpaikkoja, tuo dynaamisia vaikutuksia — Elinkeinoelämän keskusliitto sitä lupasi — niin sen seurauksena itse asiassa vain potkut, irtisanomiset ovat lisääntyneet. Esimerkiksi maanantaina Nokian Renkaat teidän vaalipiiristänne ilmoitti irtisanovansa 122 työntekijää samaan aikaan, kun Nokian Renkaat on jakanut 736 miljoonaa euroa osinkoja (Puhemies koputtaa) viimeisen neljän vuoden aikana. Tämä on se epäkohta, johon me olemme puuttuneet.

11.27 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun myydään, niin täytyy olla tietysti joku strategia, niin kuin edustaja Haglund sanoi, ja kun myydään, sille rahalle täytyy olla joku uusi kohde. Kysymyshän on siitä, tuottaako se raha uudessa kohteessa paremmin kansantaloudelle, suomalaisille ihmisille hyvinvointia kuin siinä vanhassa kohteessa. Tähän näillä kärkihankkeilla pyritään.

Edustaja Arhinmäki puuttui aivan aiheellisesti esimerkiksi Nokian tilanteeseen. Kun puhutaan yhteisöverosta, niin on järkevää miettiä, mitä on tapahtunut. Ongelma on se, että me emme tiedä, mitä olisi tapahtunut, jos mitään ei olisi tehty.

11.28 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Tässä on puhuttu yrittäjyydestä ja työllistämisestä ja kärkihankkeista. Ne ovat kaikki hyviä asioita. Menestystä pitää sallia, ja siitä pitää saada palkkio.

Se, mikä jotenkin hämmentää tässä hallitusohjelmassa ja budjetissa, on ehkä juuri suhtautuminen markkinatalouteen. Yleensä ollaan totuttu ajattelemaan, että valtio luo sen perustan, luo mahdollisuudet koulutukseen, tutkimukseen ja markkina valitsee ne voittajat. Nyt ollaan erikoisessa tilanteessa: Hallitus vie oikein Kempeleen mitalla pohjasta eli koulutuksesta ja tutkimuksesta, ja sitten se valitsee voittajat. Se valitsee voittajat, vähän niin kuin suunnitelmataloudessa. Nyt, jottei Hruštšov loukkaantuisi, niin pitää sanoa, että suunnitelmataloudessa kuitenkin panostettiin koulutukseen.

11.29 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä, olette pyytämällä pyytänyt ja vaatimalla vaatinut, aivan oikein, oppositiolta vaihtoehtoja hallituksen leikkauksille ja kehuitte, aivan oikein, kätilöitä, jotka näin tekivät. Kysyn nyt viidennen kerran tässä salissa teiltä, arvon pääministeri: oletteko valmiit edes harkitsemaan vihreiden esittämää vaihtoehtoa koulutusleikkauksille? Tätä olemme kysyneet, tätä olemme vaatineet.

Toinen asia: Sote on tärkeä asia, se on meidän yhteinen asia, ja vihreät ovat täysillä mukana siinä. Mutta on hieman vaikea olla täysillä mukana, jos eka mennään kesän ajan sammutetuin lyhdyin, kuukauden päästä pitäisi tehdä isoja päätöksiä ja seurantaryhmä ei ole

kertaakaan vielä kokoontunut. Miten voimme olla täysillä mukana tukemassa hallitusta, jos emme pääse edes samoihin pöytiin keskustelemaan itse asiasta?

11.29 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun lähdin täältä eduskunnasta 2006, valtiolla tuntui olevan mukavasti rahaa. Nyt olen huomannut, (Eero Heinäluoma: Kuka oli valtiovarainministeri?) että rahat on loppu. (Naurua) Mutta tämä ei ole meidän suurin ongelmamme, vaan suurin ongelma, mihin edustaja Lehtikin viittasi, on, että meidän rakenteemme ovat niin jäykät, että meidän täytyy niitä uudistaa, jotta tässä globaalissa rakennemuutoksessa, yhteisvaluutan oloissa vielä pärjäisimme, kun vielä digitalisaatio ja robotitkin syövät työpaikkoja. Suomen menestyksen ratkaisee nyt kyky uudistua. Vaikka rahat on loppu, herra pääministeri, on mielekästä olla täällä uudistamassa Suomea. Siinä mielessä meillä on tärkeä kausi edessä. Toivon todella, että näitä ehdotuksia tulee lisää oppositiolta. Siitä vanhasta asenteesta, mikä oli Työkansa-lehdessä, että porvarin koira puri työläisen lasta, meidän pitää todella päästä.

11.30 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on penätty niitä avauksia oppositiolta, mutta sen paremmin pääministeri Sipilä kuin valtiovarainministeri Stubbkaan ei suostunut sanallakaan kommentoimaan esimerkiksi vasemmiston ryhmäpuheessa ollutta ehdotusta, että määräaikaisesti alennettaisiin arvonlisäveroa, millä saataisiin kulutuskysyntää, kulutusta, ostovoimaa, investointeja, autettaisiin yrittäjiä ja saataisiin taloutta kasvuun. Onneksi kovasti arvostamani kansanedustaja, verojaoston puheenjohtaja Mika Lintilä, jonka kanssa olin eilen Politiikkaradiossa, totesi, että hänen käsityksensä mukaan tällä arvonlisäveron määräaikaisella alentamisella saatiin Englannissa erittäin hyviä kokemuksia. Mitä hyötyä on tehdä uusia avauksia, uusia ehdotuksia, jos ei hallituksen puolelta suostuta edes niitä kommentoimaan?

11.31 **Eero Lehti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Skinnari otti esille Saksan hallitustyöskentelyn. Käsitykseni mukaan asia on juuri niin kuin hän sanoi. En ole kuitenkaan kieltänyt koskaan työntekijöiden osallistumista hallitukseen, jos heillä on vastaava osaaminen, mitä hallitustyöskentely edellyttää. Suomessa on mahdollista ottaa hallitukseen kaikki ne henkilöt, jotka siihen suostuvat...

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Lehti, pyydän, että puhutte tänne eteenpäin, niin kuuluu.

...ottaa mukaan hallituksiin ne henkilöt, joilla on siihen edellytykset ja halu. Osakeyhtiön hallitus on kuitenkin aika haasteellinen paikka, koska vastuu on myös suhteellisen suuri. Se, että pääluottamusmies tulee hallitukseen, joka edustaa toista osapuolta monessa tilanteessa, tekee osakeyhtiölain tulkinnan kannalta tilanteen monimutkaiseksi. Osakeyhtiön tarkoitus on luoda varallisuutta osakkaille, ja pääluottamusmiehen tehtävä on huomattavasti rajatumpi. Mitä tulee autoveroon, niin suomalaisyhteiskunnassa kannattaa pohtia, onko liian korkea autovero omiaan johtamaan siihen, että ihmiset hakeutuvat keskuksiin ja vanha infra, joka on rakennettu (Puhemies koputtaa) vuosikymmenien aikana, jää osittain käyttämättä.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Skinnari, ja sen jälkeen pääministeri.

11.33 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten aiemmin omassa puheenvuorossani totesin, niin minun mielestäni juuri lainsäädännöllä voimme Suomessa ottaa henkilöstön mukaan tähän päätöksentekoon. En todellakaan tarkoittanut sitä, etteikö edustaja Lehti olisi näin tehnyt. Muissa Pohjoismaissa, kuten Ruotsissa, on olemassa vastaava lainsäädäntö.

Puhemies Maria Lohela: Sitten pääministeri, 3 minuuttia.

11.33 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä VR:stä, siitä kerromme lähipäivinä lisää. Edustaja Myller, VR tekee koko ajan töitä tehostaakseen toimintaansa ja vastatakseen kilpailuun, joka on koventunut. Meidän asiakkaiden eduksi lippujen hinnat ovat tulleet alaspäin.

Joku viittasi täällä perustulokokeiluun. Mallin valmistelu aloitetaan pian, ja tavoitteena on aloittaa perustulokokeilu vuoden 2017 alussa. Me suhtaudumme myöskin hyvin myönteisesti kaikkiin työn vastaanottamista ja työllistymistä tukeviin ehdotuksiin, ja se voisi olla osa ministeri Vehviläisen kokeilupakettia. Mielellään kokeillaan alueellisesti, rajatusti tai sovitulla tavalla uusia käytäntöjä ja sovelletaan niitä sitten yhdessä, kun päästään eteenpäin.

Edustaja Arhinmäki, olen aivan samaa mieltä harmaasta taloudesta. Euroopassa ei olisi talouskriisiä ollut ollenkaan, jos harmaa talous olisi kurissa. Jos muistan oikein, niin 1 700 miljardia on Euroopan tasolla tämä ongelma. Suomen tasolla suhteessa melkein sama, jopa 14 miljardista on puhuttu. Hallitus jatkaa toimia harmaan talouden kukistamiseksi. Sisäministeriö on vakuuttanut, että poliisin työ jatkuu. Muistaakseni 60 hengen ryhmä ammattilaisia tekee töitä jatkuvasti sen eteen, samoiten Verohallinnon ja Tullin työ harmaan talouden torjunnaksi jatkuu.

Yhteisöveroista mainitsitte myöskin, ja siitä keskusteltiin. Se on nyt kilpailukykyinen, ja minusta siitä osoituksena on tämä vasta tapahtunut fuusio, jossa Suomesta tuli kotipaikka tälle yhdistyneelle yhtiölle. Uskon, että tämä kilpailukykyinen yhteisöveron taso rupeaa näkymään tällä tavalla.

Edustaja Skinnari, henkilöstön edustus. Olen täsmälleen samaa mieltä teidän kanssanne. Paikallinen sopiminen ja henkilöstön edustamisen lisääminen kulkevat niin kuin samaa jalkaa. Siitä tehdään työtä tällä hetkellä. Parin viikon päästä saamme siitä ensimmäisen ehdotuksen, miten täällä edetään.

Edustaja Tuppurainen, normien purkamisesta odotan mielenkiinnolla sitä keskustelua, kun puhutaan kuntien tehtävien karsinnasta noin miljardilla eurolla. Siellä me emme pääse eteenpäin ilman normien purkamista.

Edustaja Myllykoski, mielenkiintoinen havainto Senaatti-kiinteistöistä. Ilmeisesti viittasitte siihen, että se voitaisiin yksityistää tai osa siitä voitaisiin yksityistää tai muuten hyödyntää tasetta paremmin. Otamme tämän asian mielellämme harkintaan.

Edustaja Haatainen, hallitusohjelman sivulta 14 löytyvät toimet työllisyyden ja kilpailukyvyn parantamiseksi. Meidän tavoitteenamme on 110 000 uutta työpaikkaa ja työllisyysasteen nostaminen 72 prosenttiin.

Edustaja Haglund, omistajastrategiasta. Varmaan ymmärrätte markkinatalouden vakaana kannattajana sitä, että valtio suurena pörssiyhtiöomistajana ei varmaan keskeneräisiä asioita esittele. Lupasin tuossa avauspuheenvuorossani tuoda keväällä tänne omistajastrategian, josta sitten löytyvät vastaukset (Puhemies koputtaa) esittämiinne kysymyksiin.

Puhemies Maria Lohela: Lienee vielä halua jatkaa.

11.37 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ehkä tästä omistajastrategiasta ensimmäinen kysymys. Jos nyt ajatellaan, että kärkihankkeet rahoitetaan niillä myytävillä tuloilla, niin siinä kohtaa ehkä omistajastrategia — vaikka tuenkin sitä, että se tulee kokonaisuutena — on aika monen yhtiön osalta ohi, jos ne on jo myyty ja laitettu lihoiksi. Että minun aikataulukysymyksessäni on tämmöinen ongelma.

Sitten tähän harmaaseen talouteen. Kun tarkastusvaliokuntakin on jo viimeksi alkuvuodesta tänä vuonna kiinnittänyt huomiota siihen, että sitä torjuntaa pitää jatkaa ja ne tuotot, joita on rikoshyödyn takaisinsaamisessa, ovat merkittävästi viime kaudella nousseet, kun saatiin tehtyä niitä lainsäädäntöuudistuksia — parikymmentä miljoonaa muistaakseni — niin nyt minä olen huolissani, kun hallitus on laskenut sitä tuotto-odotusta 50:stä 30:een. Elikkä onko ajatus löysätä harmaan talouden osalta (Puhemies koputtaa) vähentämällä poliiseja ja tutkintaa, kun erillisrahoitus (Puhemies koputtaa) on pois, ja sitten jo näyttämällä sitä, että tuottoa ei odoteta.

11.38 **Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos pääministerille perustulokokeilun kommentoinnista — jatkan vielä hieman asiasta.

Kyseessähän on mitä mielenkiintoisin uudistushanke ja kokeilukulttuurin esimerkki, jota ainakin vihreä ryhmä tukee voimakkaasti. Sen sijaan olemme hieman huolissamme siitä, miten kokeilu on tarkoitus resursoida.

Kun katsoin valtioneuvoston tekemää esiselvitystä, käynnistyshanketta tästä asiasta, niin laskin, että jos näillä resursseilla, joita nyt olette antamassa perustulokokeilulle, halutaan perustulokokeilu toteuttaa, niin se tulee koskemaan minimissäänkin, siis minimietuuksilla, maksimissaan muutamaa tuhatta ihmistä.

Olisin kiinnostunut kuulemaan, saatteko kokeilun toteutettua riittävän laajasti, jotta siitä voidaan vetää johtopäätöksiä vielä tällä hallituskaudella, ja milloin nämä johtopäätökset on sitten tarkoitus tuoda tänne keskusteluun, onko se ennen seuraavia eduskuntavaaleja. — Kiitos.

11.39 **Vesa-Matti Saarakkala ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maahanmuuton kustannukset varmasti puhuttavat, ja se näkyy myös budjetissa. Ja toki epäillä sopii, että paljon enemmän rahaa tulee menemään tätä menoa kuin mitä nyt ennakoidaan tässä budjetissa, nimenomaan näitten turvapaikanhakijoiden johdosta.

Nyt haluaisinkin kysyä paikalla olevalta sisäministeriltä, eikö Suomella ole Dublin-asetuksen perusteella mahdollisuus käännyttää näitä turvapaikanhakijoita, jotka tulevat Ruotsin kautta Suomeen, takaisin Ruotsiin, koska ainakin Maahanmuuttoviraston sivuilla kerrotaan, että mikäli henkilö tulee toisen EU-jäsenmaan kautta Suomeen, niin silloin hänet voidaan käännyttää ja hänen mahdollinen turvapaikkahakemuksensa tulee käsitellä siinä maassa, jonka kautta hän on tullut Suomeen. Jos meillä kerran on uutisia, että bussilasteittain tullaan Ruotsista, niin mikä tässä on ongelma. Onko ongelma se, että ei ole tarpeeksi rajatarkastajia, vai mistä on kyse? Laitetaan sellainen rajatarkastus, että voimme (Puhemies koputtaa) todentaa, että he todella tulevat Ruotsista — asia, jonka kaikki kyllä tietävät.

11.40 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perustulo on yksi niistä harvoista valopilkuista, pääministeri, teidän hallitusohjelmassanne. Se on kuitenkin ohjelmassa vailla konkretiaa, ja meitä myös kiinnostaisi kuulla, millainen kokeilu on mahdollisesti tulossa ja mitä perustulo teille ylipäätänsä tarkoittaa. (Eero Heinäluoma: Hyvä kysymys!)

Te olette nyt aloittamassa tämän kokeilun valmistelua, ja olisin ollut kiinnostunut myös siitä, onko teillä tarkoitus ottaa oppositiopuolueita mukaan tämän perustulokokeilun valmisteluun. Uskon, että oppositiossa on paljon osaamista nimenomaan liittyen perustulomalliin, ja olisi hyvä, että löytäisimme yhdessä parlamentaarisesti sellaisen mallin, jota voisimme viedä jatkossakin eteenpäin yli hallituskausien.

Toinen asia — mihin edustaja Aalto kiinnitti huomiota — on sote-uudistus. Todellakin tämä sote-seurantaryhmä nimettiin tässä muutama viikko sitten, mutta sen jälkeen ei ole mitään tapahtunut. Olisi hyvä kuulla, kuinka tämän ryhmän jatko etenee.

11.41 **Anneli Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tavoitteena on, kuten kaikki tiedämme, parantaa työllisyyttä ja luoda uusia työpaikkoja. Hallitus helpottaa nyt monella tapaa yritysten tilannetta työllistämisessä, mikä sinällään on hyvä asia. Suurin hallituksen lahja työnantajille on sosiaaliturvamaksun alennus, joka maksaa Kelan arvion mukaan noin 950 miljoonaa euroa.

Se, mikä tässä on ongelmallista, on se, että nyt hallitus asettaa työnantajat eriarvoiseen asemaan, sillä tämä alennus koskee vain yksityisiä yrityksiä mutta ei julkista sektoria lainkaan. Tämä muistuttaa hyvin pitkälle Kela-maksun poistoa, mutta silloin tämä alennus kohdennettiin kaikille työnantajille eikä pelkästään yksityiselle sektorille. Arvoisa pääministeri, kysyisin nyt teiltä niitä perusteluita ja perusteita, minkä takia te asetatte työnantajat eriarvoiseen asemaan. Minkä takia julkista sektoria kohdellaan eri tavalla kuin yksityistä sektoria? (Eero Heinäluoma: Hyvä kysymys!)

11.42 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun edustaja Arhinmäki on pahoittanut mielensä siitä, että yritykset maksavat osinkoa, minä haluan lohduttaa teitä, jopa ilahduttaa teitä, että meidän yhteisessä omistuksessa on eräs yhtiö, joka ei kyllä maksa osinkoja siitä huolimatta, että veronmaksajien rahoja sinne on pumpattu miljardikaupalla: se on Outokumpu.

Arvoisa pääministeri, te yritysjohtajana tiedätte, että yrityksen menestys perustuu hallituksen jäsenten toimialatuntemukseen osittain ja toimitusjohtajan työskentelyyn. En ehkä kysy teiltä, pääministeri, koska se ei ole soveliasta, mutta esitän toivomuksen, että Outokummun ongelmissa ei jäädä odottamaan omistajaohjausstrategiapapereita vaan niihin puututaan nopeasti, koska te myös entisenä yritysjohtajana tiedätte, että rakenteelliset ongelmat eivät yrityksessä sillä parane, että odotetaan.

11.43 **Jyrki Kasvi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen puheet työaikojen pidentämisestä vahvistavat viime viikkoina syntynyttä käsitystä, että hallitus on pahasti vieraantunut nykyaikaisen työelämän arjesta. Toki kyllä työaikoja seurataan, monella työpaikalla pidetään kolmeakin päällekkäistä tuntikirjanpitoa — yhtä palkanmaksua, toista asiakkaita ja kolmatta työsuojeluviranomaisia varten — mutta yhdelläkään niistä ei ole mitään tekemistä todellisen työajan kanssa, paitsi se, että aikaa palaa CRM:ien ja Exce-

lien täyttelyyn. Vanha työpsykologian hokema on: sitä saat, mitä mittaat. Kun mittaat työaikaa, saat tunteja, ja kun mittaat tuloksia, saat tuloksia.

Toisena kysymyksenä täällä on puhuttu Siuntiosta ja muista suljettavista asemista. Mikä on teidän viestinne niille ihmisille, jotka ovat rakentaneet kotinsa näiden asemien lähelle ja joiden omaisuuden arvosta katoaa kymmeniätuhansia euroja, kun junaliikenne lakkaa?

11.44 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä aiemmin puhuttiin suomalaisesta työstä ja niistä toimista, jotka liittyvät kärkihankkeisiin.

Tähän asiaan liittyy myöskin se, että näin tavallisena maalaisihmisenä kun liikkuu täällä kadulla, kuulee rakennustyömailla muuta kuin suomen kieltä, ja monet yksittäiset suomalaiset ihmiset ostavat entistä enemmän palveluja lahden takaa, esimerkiksi auton huoltoa tai muita tämänkaltaisia tehtäviä.

Kiinnitän huomiota siihen, että kun teemme valtavasti työtä uusien työpaikkojen syntymiseksi, samalla meidän pitäisi muistaa, että muutamme lainsäädäntöä, toimintatapoja ja työmarkkinoita niin, että näille työpaikoille voisi sijoittua suomalaisia ja että meidän palvelut olisivat kilpailukykyisiä suhteessa naapureiden palveluihin.

11.45 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä on näistä kärkihankkeista puhuttu ja on puhuttu siitä, että niihin käytetään valtion omaisuuden myyntiä, ja edustaja Kiuru kyseli, mikä on se vaihtoehtoinen tuotos, mikä niillä saadaan aikaan, niin VATTin uusi ylijohtaja totesi aika kylmänviileästi, että suuri osa kärkihankkeiden rahoituksesta menee maatalouden kehittämiseen, esimerkiksi biotalouden kärkihankkeesta lähes kolmasosa menee tänne Makeraan. Se vaikuttaa vähän vanhahtavalta, toimenpiteet eivät vaikuta hirveän innovatiivisilta. Ja kun katsotaan, mikä on se kokonaisuus, joka käytetään näihin kärkihankkeisiin — noin promillen luokkaa kansantaloudesta — ja kun ministeri Rehn esimerkiksi eilen totesi, että nämä ovat ne hallituksen ensi vuoden toimenpiteet työllisyyden ja kasvun edistämiseksi mutta että näitä muita keinoja saadaan odottaa sinne vuoteen 2017 asti, niin kysyn: onko hallituksella arviota siitä, kuinka suuria tuloksia näillä saadaan aikaiseksi tässä ja nyt?

11.46 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tuppurainen kysyi, missä on nyt se liberaali kokoomus. Kuulin tässä kutsun osallistua keskusteluun (Naurua) ja haluan todeta, että näitä työelämään esitettyjä tarpeellisia uudistuksia, jotka eilen olivat keskustelussa, ei esitetä sen vuoksi, että oltaisiin ihastuneita normeihin, puhumattakaan siitä, että olisi ihastuttu siihen, että lähdetään lainsäädännöllä normittamaan sellaisia asioita, joita aikaisemmin on normitettu esimerkiksi työehtosopimuksilla. Kysehän on siitä, että hallituksen on välttämättä tehtävä toimenpiteitä, joilla me voisimme parantaa kilpailukykyämme ja sitä kautta työllisyyttä.

Kun on paljon puhuttu näistä kahdesta kätilöstä, niin kuten pääministeri sanoi, he esittivät heti vaihtoehdon, että kyllä he voisivat suostua lomarahojen leikkaamiseen, jos se koskee kaikkia. Tällaisia arvioita ja tällaista ymmärrystä tilanteesta toivoisin myös opposition piiristä.

11.48 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taisi olla presidentti Kekkonen, joka tuli kuuluisaksi sanoessaan, että "niin on, jos siltä näyttää". Se kyllä sopii tähän tilanteeseen aivan erinomaisesti, koska kun katsomme, mitä tässä tapahtuu, niin

kyllä, aivan totta, tämä perusoikeistolainen hallitus on puuttumassa palkanmuodostukseen lailla. Siis tässä salissa ryhdyttäisiin säätämään lakia sairausajan palkasta, loma-ajan palkasta. Tekee mieli kysyä, mikä sen tien päässä on. Se huutokauppa voi kyllä käydä aivan arvaamattoman kalliiksi, ja se ei, edustaja Zyskowicz, kyllä edistä Suomen kilpailukykyä. Kyllä olisi viisainta jättää se palkanmuodostus sinne työmarkkinoille.

Samoin tämä päivähoitoasia. Arvoisa puhemies, se lisää kuntien byrokratiaa. Juha Sipilä, te haluatte vähentää kunnilta normeja, mutta tosiasiallisesti tuotte perheiden kokoaikaisen päivähoidon tarpeen selvittämisen kuntiin. Kuinka paljon byrokratiaa se lisää? Se vielä vaarantaa työmarkkinoitten toimivuuden heikentämällä pienten lasten vanhempien työssäkäyntiä.

Niin on, jos siltä näyttää. Minusta tämä näyttää säännöstelyhallitukselta eikä miltään avoimen markkinatalouden oikeistolaiselta hallitukselta.

11.49 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän on pakko todeta, että poikkeuksellisen haastavat ajat vaativat myös poikkeuksellisia toimenpiteitä. Kyllä kai kaikille on käynyt selväksi, että hallitus olisi mielellään suonut ja itse asiassa suo mielellään vieläkin, että työmarkkinaosapuolet keskinäisissä neuvotteluissaan löytävät ratkaisuja, jotka kohentavat meidän kustannuskilpailukykyämme. Valitettavasti, kuten pääministeri on moneen otteeseen kertonut, työmarkkinaosapuolten kanssa ei löytynyt yhteisymmärrystä edes siitä tavoitteesta, että tällä kilpailukykyhypyllä olisi pyritty 5 prosentin kustannuskilpailukykykohennukseen ja sitten sen jatkoksi olisi vielä nämä maltilliset, äärimaltilliset, palkkaratkaisut.

Kuten jo edellä totesin, tämä toivomus työmarkkinaosapuolille on edelleen voimassa, jotta vältämme nämä puheena olevat lait, ja, kuten myös totesin, toivoisin oppositiolta samanlaista valmiutta osallistua kuin mitä nämä kätilöt osoittivat. (Touko Aalto: Juurihan me eilen tehtiin se!)

11.50 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se, edustaja Zyskowicz, taisi nyt mennä niin, että se yhteinen tavoite oli sanelua, jolla haluttiin väen vängällä jo etukäteen kertoa, että palkkoja on laskettava 5 prosenttia. (Keskustan ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!) Tämä oli taas seurausta siitä, kun koko hallitus pääministeri Sipilän johdolla valitettavasti hyppäsi Elinkeinoelämän Keskusliiton pukukoppiin ja sieltä käsin ruvettiin tätä prosessia ohjaamaan sanelun keinoin.

Arvoisa puhemies! Me arvostamme yhteistä sopimusta, konsensusta, yhteistyötä. Se on ollut Suomen valtti historiassa jo pitkään. Arvostan niitä puheenvuoroja, edustaja Kääriäisen ja muiden, jotka näkevät tämän perään. Kyllä minä sanon, että kun täällä neuvoja ei haluta välttämättä meidän tarjoamaltamme Lauri Ihalaiselta kysyä, niin kysykää neuvoa esimerkiksi Lasse Laatuselta. Kiinnitin huomiota hänen erinomaiseen kolumniinsa Aamulehdessä viime viikolla, jolla hän vihelsi hallitukselle jäähyn rangaistuksena tai rikkeestä — liikaa pelaajia kentällä — (Puhemies koputtaa) eli siitä, että hallitus haluaa omilla toimillaan ryhtyä päättämään palkoista.

11.51 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Heti aluksi haluan sanoa, että minustakin Lasse Laatunen on erittäin viisas ja kokenut mies.

Mitä sitten tulee tähän edustaja Viitasen väitteeseen, että alun perinkin tavoitteena oli palkkojen leikkaaminen, niin asiahan on juuri päinvastoin. Tavoitteen asettamisessa olisi

jätetty keinot, kun tavoitteesta olisi sovittu, työmarkkinaosapuolille. Itse asiassa hallituksen piirissä palkkojen leikkaamisen sijaan on hyvin paljon pidetty esillä sitä, että työaikaa hitusen pidentämällä oltaisiin päästy siihen, että työpanos lisääntyy ilman, että siitä seuraa lisää palkkakustannuksia tai palkkojen leikkaamista.

Tämä puhe siitä, että on hypätty EK:n koppiin: en tiedä, kuka on tämän hyvän kielikuvan tässä kehittänyt, mutta pitää nyt vielä kerran sanoa, että kun tavoitteena on suomalaisen työn ja yritystoiminnan kilpailukyvyn parantaminen ja sitä kautta työllisyyden kohentaminen, (Eero Heinäluoma: Työehtoja heikentämällä!) niin ei voida ajatella sellaista tasapuolisuutta, että toisella kädellä vähennetään kustannuksia vaikkapa 5+5 prosenttia ja sitten tasapuolisuuden vuoksi toisella kädellä lisätään yritysten kustannuksia vaikkapa vastaavalla tavalla.

Lopuksi, rouva puhemies, on vielä sanottava, että kyllä hämmentää, (Puhemies koputtaa) kun edustaja Lindtman eilen sanoi, että jos Ihalainen olisi lähtenyt selvittämään, niin olisi sopu syntynyt. Näin toivomme, mutta mistä te sen tiedätte. Onko teillä itse asiassa se päätöksentekijän paikka siitä, (Eero Heinäluoma: Näin on ennen käynyt!) syntyykö sopu vai ei?

Puhemies Maria Lohela: Aika alkaa käydä vähiin, joten vielä edustajat Pakkanen, Lindtman, Viitanen, ja sitten pääministeri loppuun 5 minuuttia.

11.53 **Markku Pakkanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen kovasti, että täällä puhutaan palkanalennuksista, kun yhteiskuntasopimusneuvottelut kariutuivat. Nythän hallitus on juuri tarjonnut esityksen, missä lomapalkkoja järjestetään sille porukalle, joka niitä ei ole tähän asti saanut. Kysynkin: Missä on ammattiyhdistysliike, kun hallitus joutuu puolustamaan näitä noin 200 000 ihmistä, joilla ei lomapalkkarahaa ole tähän asti ollut? (Välihuutoja vasemmalta) Miten te ette ole hoitaneet sitä asiaa? Hallitus hoitaa tämänkin asian.

11.53 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Zyskowicz kysyi, mihin perustuu se arvio, että jos hallitus olisi tarttunut tähän SDP:n tarjoukseen ja olisi ottanut Ihalaisen muodostamaan tätä sopimusta, niin se sopimus olisi syntynyt. Koskaan tietenkään historiallinen tulos ei ole tae tulevista tuotoista, mutta tässä on mies, joka on tehnyt vaikeimmissakin paikoissa Suomessa sopimuksen aina, kun se on tarvittu. Ja salaisuus on ollut siinä se, että silloin, kun lähdetään neuvottelupöytään, täytyy lähteä tasapuolisesti kaikkia osapuolia kuunnellen.

Ja kuka täällä on sanonut, että nyt pitäisi lisätä kustannuksia 5 prosenttia? Ei sellaista ole kukaan esittänyt. Kun te katsoitte esimerkiksi palkansaajajärjestöjen esityksen, siellä olisi tullut välittömiä toimia, jotka olisivat vaikuttaneet jo ensi vuonna. (Eero Heinäluoma: Ensi vuonna!)

Ja kun edustaja Zyskowiczkin yrittää puhua mustaa valkoiseksi ja väittää, että hallitus ei olisi lähtenyt tässä EK:n asiamieheksi, niin kuvaavaa oli se, että kun palkansaajapuolelta (Puhemies koputtaa) tämä esitys tuli, niin sitä ei tyrmännyt ensimmäisenä hallitus vaan EK:n toimitusjohtaja, joka sanoi, että tämä ei käy hallitukselle. (Eero Heinäluoma: Näin kävi!) Siis EK sanoi, ettei tämä käy hallitukselle.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Lindtman, nyt on aika täynnä.

Kyllä siellä ollaan voimien tunnossa, ja se on teidän ansiotanne.

11.54 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Tähän voi jatkaa, että kun nyt sitten valittiin tämä, että sinne pukukoppiin hypättiin, niin meillä on nyt sellainen tilanne, arvoisa pääministeri, että te sanotte, että poikkeukselliset ajat vaativat poikkeukselliset keinot, ja se tarkoittaa käytännössä katsottuna valitettavasti tällä hetkellä, että meillä on käsissämme historiallinen sotku.

Tässä vaihe vaiheelta, selvitys selvitykseltä tilanne muuttuu. Kohta on tilanne, että kaikki ovat suuttuneita. Palkansaajilta ostovoimaa alennetaan, palkanleikkauksia halutaan — huonoa talouspolitiikkaa, inhimillisesti väärin. Yrittäjät ovat aivan ihmeissään, mitä tässä tapahtuu. Ja kyllä tämä, arvoisa pääministeri, tulee kalliiksi myös esimerkiksi tehtaanomistajille, jos tällä menetelmällä heitetään roskakoriin yhteinen sopiminen. Me menemme lakkojen aaltoon, ja siellä tehtaat sulkeutuvat. Kyllä tämä Elinkeinoelämän keskusliiton kokoomuskaksikko, (Timo Heinonen: Sekin on jo päätetty!) Häkämies ja Oksala, tulee hyvin kalliiksi tälle yhteiskunnalle, jos tämä meno jatkuu.

Puhemies Maria Lohela: Sitten pääministeri Sipilä, 5 minuuttia tästä puhujapöntöstä.

11.55 **Pääministeri Juha Sipilä:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Yritän nopeasti käydä läpi vielä näitä yksityiskohtaisia kysymyksiä.

Ensinnäkin tästä selvityshenkilöstä. Eikö sekin ole semmoinen asia, joka pitää yhdessä sopia? Minä kävin kesäkuussa keskustelun palkansaajajärjestöjen ja elinkeinoelämän järjestöjen kanssa, ja yhdessä sovittiin, että tämä selvitysmies on Juhani Salonius, joka on erittäin pätevä ja kokenut tähän tehtävään, ja kaikki hyväksyivät tämän, ja se sovittiin yhdessä. Eikö kuulu juuri näin tehdä tämä asia? Tämä ei ollut selvityshenkilöstä kiinni, vaan tämä oli tahdosta kiinni.

Sitten tässä unohtui myöskin tämä muutosturvaosuus. Tässä tehdään juuri näissä keskusteluissa esiin tulleilla elementeillä se muutosturvan osuus eli kuukauden muuntokoulutuspaketti, tai miten se sitten käytetään työllistämisen helpottamiseksi. Tässä palkansaajajärjestöt nostivat keskusteluissa esille tämän työterveydenhuollon jatkumisen 6 kuukautta työsuhteen päättymisen jälkeen ja sitten myöskin näitten naisvaltaisten alojen ongelman samalla.

Liittokohtainen vai keskitetty palkkaratkaisu? Ei tietenkään hallituksella ole siihen kantaa. Se on työmarkkinajärjestöjen välinen asia. En koskaan ole ottanut siihen kantaa enkä ota.

Työllisyyttä koskevat kärkihankkeet ja keinot ovat täällä keskustelussa kello 18 tänä iltana. Jatketaan niistä siellä.

Maahanmuutosta. Kun Ruotsista tulee ihminen tuohon rajalle, niin meillä on kaksi keinoa. Hänellä ei ole papereita, hän on tulossa laittomasti maahan. Hänet joko palautetaan rajalta takaisin tai hän kertoo, että hän on turvapaikanhakija, jolloin me otamme hänet Suomeen ja käsittelyyn. Tämä on selvä asia. Edustaja Toivola, olen samaa mieltä, että maahanmuutto on myöskin mahdollisuus meille. Meidän pitää käsitellä sitä asiaa myöskin sillä tavalla.

Perustulokokeilusta. Yksityiskohdat ovat vielä auki. Tavoitteena on mahdollisimman hyvä, ja tämä kokeilu on kiinnostanut myöskin kansainvälisesti. Kokeilutoiminnalle on tu-

lossa parlamentaarinen neuvottelukunta, ja hallitus harkitsee vielä sitä, olisiko syytä laittaa sellainen erikseen myöskin perustulolle.

Sote-uudistus. En tiedä tarkkaan, miksi tämä seurantaryhmä ei ole vielä kokoontunut, mutta otan sen tehtäväkseni, että se kokoontuu mahdollisimman pian. (Eduskunnasta: Ensi viikolla!)

Outokummusta joku kysyi. Hyvä ja toimiva hallitus toimii tässä tilanteessa — siis yhtiön hallitus.

Siuntio. Mikä on viestini siuntiolaisille? Viestini on se, että asia laitetaan kuntoon.

Kärkihankkeista täällä oli paljon kysymyksiä. Keskustelu kärkihankkeista käydään viikon päästä.

Sitten oli näistä erillisrahoista kysymys. Syyttäjillä on 2,9 miljoonaa, Verohallituksella 10,5 miljoonaa, aveilla 0,3 miljoonaa, ja poliisi kohdentaa rahoja sillä tavalla, että työ harmaan talouden tukkimiseksi jatkuu.

Arvoisa puhemies! Julkisen sektorin kyky rahoittaa nykymuotoiset palvelut on pysyvästi heikentynyt. Meidän täytyy löytää aivan uudenlainen lähestymistapa ja innovoimiskyky ja käytännönläheinen ratkaisuhakuisuus siihen, miten näitä palveluita jatkossa tuotetaan. Esimerkiksi täällä joku ainakin eilisessä keskustelussa nosti esille digitalisaation mahdollisuudet, ja niitä meidän pitää pystyä hyödyntämään huomattavasti paremmin. Suomalaisilla on erinomainen pohja siihen, tekninen pohja, mutta me emme ole osanneet hyödyntää sitä, esimerkiksi e-hallintoa ja niin edespäin, samalla tavalla kuin tuossa lahden takana virolaiset ovat pystyneet. He ovat tarjonneet yhteistyön kättä. Olemme tarttuneet siihen. Teemme yhdessä töitä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien parantamiseksi, e-hallinnon käyttöön ottamiseksi ja samoiten loikan ottamiseksi tuolla koulutuksessa, että saamme siellä paremmin käyttöön digitaaliset oppimisympäristöt ja niin edespäin.

Meillä on paljon tehtävää, paljon mahdollisuuksia, ja se on aivan varma asia, että tästäkin selvitään. — Kiitos. (Touko Aalto: Entä se koulutuskysymys?)

Puhemies Maria Lohela: Tämän asian käsittely keskeytetään. Täysistunto keskeytetään, ja sitä jatketaan kello 16.

[Päiväjärjestyksen 2. asian käsittely jatkui täysistunnon keskeytyksen ja suullisen kyselytunnin jälkeen.]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt siirrytään takaisin päiväjärjestyksen 2. asiaan: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016. Keskustelu siis jatkuu, ministeri Orpo.

17.02 **Sisäministeri Petteri Orpo:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajat! Sisäministeriön budjettipääluokka on yksi niistä poikkeuksellisista pääluokista, joihin on lisätty rahaa tulevalle vuodelle parlamentaarisen työryhmän pohjalta. Hallitusneuvotteluissa suunnattiin sisäiseen turvallisuuteen ja oikeudenhoitoon 50 miljoonaa, jotka ovat erittäin tarpeeseen. Tästä 28,5 miljoonaa osoitetaan sisäministeriölle, josta me olemme jakaneet tätä niin, että suurin ja kriittisin tarve on Rajalla, jonne nyt budjettikirjassa on suunnattu 5,5 miljoonaa näitä lisärahoja, mutta me tulemme vielä kohdentamaan sinne 2 miljoonaa lisää,

koska olemme arvioineet sen kaikkein kriittisimmäksi, ja poliisille lisärahaa on noin 20 miljoonaa.

Hyvät edustajat, en väitä, että tällä rahanlisäyksellä koko vaalikauden ajaksi olisi saavutettu jotenkin hyvä olotila, vaan tiedostamme hyvin sen, että ensi vuoden, niin poliisin kuin muiden sisäisen turvallisuuden viranomaisten osalta, pärjäämme kohtuullisesti, koska nyt pystymme vastaamaan haasteisiin, mutta suuremmat haasteet näillä kehyksillä tulevat sitten vuonna 17 ja siitä eteenpäin. Tähän hallitus valmistautuu sillä, että olemme käynnistäneet sisäisen turvallisuuden selontekohankkeen, jossa käymme läpi huolellisesti sisäisen turvallisuuden tilanteen ja uudet uhkatekijät ja lähdemme linjaamaan yhdessä hallituksen kanssa ja seuraavassa vaiheessa eduskunnan kanssa prioriteetteja, painopisteitä ja kohdentamista ja arvioimme tarpeet suhteessa resursseihin, ja uskon, että tämä antaa työvälineen sitten tulevina vuosina sille, että pystymme huolehtimaan sisäisen turvallisuuden hyvästä tilasta. Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi ei enempää eikä vähempää kuin se, että Suomi on vaalikauden lopussa yksi maailman turvallisimmista maista edelleen.

Hyvät edustajat, ajattelin keskittyä loppupuheenvuoron ajan maahanmuuttoon:

Tämä on ollut tässä nyt tämän muutaman kuukauden matkan varrella sellainen perussanonta, että on parempi toimia asiassa sydän lämpimänä ja pää kylmänä. Nyt tuntuu vähän siltä, että mennään pää kuumana ja sydän kylmänä, kun seuraa keskustelua. Hyvät edustajat, tässä olisi nyt ennen kaikkea tarvetta maltille.

Me toimimme eri tasoilla. Me hoidamme Suomessa sitä akuuttia tilannetta, että eurooppalaisen hallitsemattoman muuttoliikkeen takia ja niistä syistä, että lähtömaissa ihmisten tilanne on katastrofaalinen sotien jaloissa, heitä tulee Suomeen. Me pyrimme parhaamme mukaan hallitsemaan tilannetta ja auttamaan hädässä olevia ihmisiä. Me teemme kotimaassa toimia sen eteen, että me pystymme oikeudenmukaisesti mutta jämptisti erottelemaan ja löytämään ne ihmiset, jotka ovat todellisen avun tarpeessa, jotta me voimme keskittää voimavaramme heidän auttamiseensa. Ja jotta meidän järjestelmämme olisi selkeä, me kehitämme sitä koko ajan, jotta me saamme kansalaisten luottamuksen sille työlle, mitä me olemme tekemässä.

Me toimimme Euroopan tasolla löytääksemme ratkaisun siihen, että tällä hetkellä muuttoliike Eurooppaan Schengen-rajojen sisälle, Dublin-alueelle, EU-alueelle ei ole hallinnassa, ja myöskin ratkaisun siihen, että liikkuminen EU-alueen sisällä, Dublin-järjestelmän sisällä ja Schengen-järjestelmän sisällä ei ole hallinnassa ja yhdessä sovittuja pelisääntöjä ei noudateta. Euroopan unioni on se foorumi, jossa meidän pitää löytää nämä ratkaisut. Me olemme tehneet nyt hyvänsuuntaisia päätöksiä Euroopassa. Me olemme olleet ja olemme mukana jakamassa taakkaa akuuttiin kriisiin: Suomi osallistuu ottamalla 2 400 turvapaikanhakijaa Italiasta ja Kreikasta, mutta se on vain lääkettä tähän akuuttiin kaaokseen, joka Euroopassa vallitsee.

Mutta me haemme ennen kaikkea ratkaisuja siihen, miten me pystymme auttamaan tilannetta lähtömaissa, kauttakulkumaissa, miten me pystymme puuttumaan ihmissalakuljetukseen, miten me saamme muuttoliikkeen ohjattua laillisille ja turvallisille reiteille. Hot spotien pystyttäminen Kreikkaan on yksi aivan kriittisimpiä asioita, ja siihen on nyt vihdoin saatu vauhtia. Frontexin pääjohtaja kävi Suomessa tutustumassa Tornion tilanteeseen. Me rakensimme viikossa kahdessa tämän paineen alla järjestelykeskuksen, joka toimii niin hyvin, että nyt haetaan mallia Euroopassa, miten tämä asia hoidetaan. Kreikkalaiset ovat rakentaneet tätä vuosia.

Siis me haemme ratkaisuja pragmaattisesti eri tasoilla, mutta meidän täytyy muistaa, että vaikka Suomessa tämä koettelee meidän yhteiskuntaa ja aiheuttaa laajasti tunteita, taustalla on kuitenkin aitoa hätää ja kärsimystä ja ihmisiä, joita pitää auttaa. Mutta meidän järjestelmämme pitää olla — vielä kerran — oikeudenmukainen mutta jämpti.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kiitoksia. — Tämä ministerin puheenvuoro näyttää aiheuttavan vastauspuheenvuoroja, ja lähdemme niillä liikkeelle.

17.08 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tämä tilanne on erittäin hälyttävä, ja tämä koskee kaikkia eurooppalaisia valtioita tällä hetkellä. Kaikkialla on tultu siihen tilanteeseen, että tähän ei oltu valmistauduttu ja ollaan syvissä ongelmissa. Meilläkin on selvää, että on tämä turvapaikanhakijoiden vastaanotto-ongelma, ja sitten varsinainen kysymyshän tulee olemaan tämä kotouttaminen.

Mutta oikeastaan se asia, josta te ette puhunut ollenkaan, on sitten kuitenkin tässä ratkaisussa se pääasia, eli mitä tapahtuu Syyriassa ja sillä alueella, jolta pakolaiset joutuvat lähtemään. Täällähän pitäisi olla paikalla ulkoministerin, koska nämä ratkaisut eivät ole teidän käsissänne. Jotta saadaan loppumaan tämä, niin pitää löytää Syyrian kriisiin rauhanomainen ratkaisu, joka turvaa alueen ihmisten ihmisoikeudet. Jos tätä ei saada aikaan, niin tämä virta jatkuu ja jatkuu. Meillä on nyt 4 miljoonaa ihmistä ilmeisesti Syyrian ulkopuolella erilaisilla pakolaisleireillä, ja kun tämä kriisi jatkuu, niin sieltä tulee yhä uusia ja uusia. Onko hallituksella tähän joku ajatus, (Puhemies koputtaa) mitä tehdään tämän itse ongelman poistamiseksi Syyriassa?

17.09 **Jani Toivola vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Olisin puhunut tästä turvapaikanhakijakysymyksestä. On hienoa kuulla, että ministeri puhuu lämpimästä sydämestä ja siitä, että täytyy muistaa, että he ovat kuitenkin yksilöitä, joilla monella ihan aidosti on hätä, ja se on minusta tärkeä muistaa. Myös siinä isossa kehikossa, julkisessa keskustelussa, kun puhutaan näistä sopimuksista, ne ovat lopulta valtioiden välisiä eivätkä sinällään sido näitä yksilöitä, ja se jo itsessään velvoittaa meidät kohtaamaan jokaisen ihmisen, joka tänne tulee.

Olisin halunnut oikeastaan kysyä tästä haastatteluprosessista sitten, kun me lähdemme seulomaan ihmisten hätää ja lähdemme tekemään päätöksiä. Tämän päivän Helsingin Sanomissa oli juttua siitä, että nyt paljon uusia haastattelijoita hankitaan, ja siitä tuli semmoinen kuva, että se on aika paljon tämmöistä etäopiskelua näille ihmisille, jotka työhön valitaan, ja muutama lähipäivä. Olisin kysynyt, miten tässä varmistetaan se, että — kun nyt ollaan kuitenkin aika poikkeuksellisessa tilanteessa, eli että tämmöisiä tulijamääriä ei ole nähty, kansainväliset konfliktit ovat hirveän monitasoisia — ja ehkä tulee kansalaisena semmoinen huoli, että miten tällaisella koulutuksella koulutetaan ihmisiä, jotka ihan aidosti pystyvät arvioimaan ne erilaiset, monitasoiset hädänalaisuudet, mitä eri maissa ja yhteisöissä on ja mille ihmiset altistuvat.

17.11 **Simon Elo ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää arvoisaa sisäministeriä siitä, että ollaan pystytty itse kukin tässä pää tosiaan pitämään kylmänä. Yleinen keskustelu on vellonut välillä vähän liikaakin ja välillä mennyt vähän epäolennaisuuksiin.

Mutta se tässä on tärkeätä pitää kyllä mielessä, että jos vasemmalla laidallakin vastustetaan veropakolaisuutta, niin kyllä meidän yhtä lailla pitää kritisoida elintasopakolaisuutta, koska silloin, jos me pystymme todella katsomaan ne hädänalaiset ihmiset — ja niin kuin asiaan kuuluu, jokainen yksilöllinen tapaus katsotaan, niin kuin pitää — niin se on myös niitten todella hädänalaisten ihmisten etu, että heidät pystytään huomioimaan ja järjestelmä ei tukkiudu. Tähän hallitus nähdäkseni on aivan oikein pyrkinyt, niin kuin hallitusohjelmaan on kirjattu: pitämään maahanmuuttopolitiikan hallinnassa. Haluaisin kysyä arvoisalta ministeri Orpolta: kun tiedetään, että Venäjä pitää meidän itärajan varsin hyvin tässä suhteessa kuosissa, niin onko valmiutta siirtää merkittävästi tarvittaessa, ja tarvetta tuntuu olevan, meidän länsirajalle meidän virkailijoita, rajalta toiselle, hoitamaan tätä akuuttia tilannetta siellä länsirajalla.

17.12 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyisin harmaan talouden torjunnasta. Kuten me kaikki tiedämme, niin harmaa talous ja verovuodot on valtava ongelma meidän yhteiskunnallemme. Se vääristää kilpailua ja vie veropohjan meidän yhteiskunnaltamme. Mitä toimia ensi vuonna on suunniteltu harmaan talouden torjumiseksi ja verovuotojen tukkimiseksi erityisesti näiden isojen kalojen osalta? Minkälaista EU-yhteistyötä aiotaan tällä saralla harjoittaa, ja minkälaiset resurssit on harmaan talouden torjumiseksi? Tästä on nyt vähän eri tietoa olemassa, että lisätäänkö poliisin resursseja tähän tutkintaan vai vähennetäänkö niitä.

Lisäksi haluaisin kysyä maahanmuutosta: onko suunnitelmissa tehdä kotouttamisjärjestelmään ihan jotain isompaakin remonttia?

17.13 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliisin momentille lisätään ensi vuodelle 8 miljoonaa euroa tämän vuoden tasoon nähden. Lisäyksestä 7 miljoonaa kohdistuu turvapaikanhakijoista johtuviin kustannuksiin. Nyt julkisuudessa on kuitenkin kerrottu, että jo tänä vuonna poliisi on joutunut tinkimään muun muassa liikennevalvonnasta ja rikostutkinnasta. Kysyisin ministeri Orpolta: onko hallituksessa mietitty toimia jo tälle vuodelle, niin että voisimme taata riittävät poliisiresurssit? Tämä tilanne on osoittanut sen, että Suomessa valittu linja poliisimiesten määrässä verrattuna esimerkiksi Ruotsiin tai moneen muuhun maahan on ollut väärä. Meidän poliisimiesten joukko ei kestä tällaista tilannetta, ja nyt tarvittaisiin lisäresursseja nopeammin kuin vasta ensi vuonna.

17.14 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että pakolaistilanne on varmasti monelta osin yllättänyt meidät, vaikka näin ei olisi saanut käydä. Jos olemme lainkaan seuranneet, mitä Irakissa tapahtuu, mitä Syyriassa tapahtuu, mitä tällä hetkellä itse asiassa Afganistanissa tapahtuu, niin tämän ei pidä missään nimessä olla yllättävää. Mutta täytyy muistaa, että jokaista turvapaikanhakijaa, jokaista perhettä, jokaista yksilöä käsitellään Suomessa turvapaikanhakijana ja siellä sitten, edustaja Elo, mietitään ja päätetään, kuka on mistäkin syystä Suomeen tullut.

Nyt ilmassa on sellaista ilmapiiriä ja keskustelua, joka on erityisesti tullut ulkoministeri Soinilta, jonka olisin toivonut myös täällä olevan paikalla. Hän on etukäteen päättänyt, että tietyt ryhmät eivät kuulu Suomeen, ja esimerkiksi irakilaisten kohdalla käydään jo kovaa keskustelua ja ollaan palauttamassa suorastaan ennen kuin minkäänlaista käsittelyä ollaan käyty läpi. Onko tämä mielestänne oikein, sillä Maahanmuuttovirastohan on myöntänyt irakilaisille, jotka ovat erityisesti Irakin keskiosasta tulleet, tähän mennessä lähestulkoon

aina näitä turvapaikkoja? Onko nyt kuitenkaan sitä malttia (Puhemies koputtaa) sitten siellä-kään suunnassa, samanlaista malttia, mitä vaaditte meiltä muilta?

17.15 **Pirkko Mattila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Budjettikirjaan on nimenomaan kirjattu "maahanmuutto on hallittua". Eli mitkä ovat ministerin mielestä se kustannusrakenne ja ne tekijät, joilla erityisesti jatkossa maahanmuutto on hallittua?

Sitten toisekseen täällä salikeskustelussa on tällä viikolla kritisoitu voimakkaasti sitä, että oppositio olisi viime kaudella ollut raivokkaasti vastustamassa Pora III -uudistusta. Näin ei ole, oppositio kiinnitti ainoastaan huomiota siihen, että liikkuva poliisi lakkautettiin valtakunnallisena yksikkönä. Juuri tähän ja liikenteenvalvontaan liittyen: mikä on ministerin arvio nyt liikennevalvonnan riittävyydestä ja ylipäätään siitä, pitävätkö teidän mielestänne sitten tilastot paikkansa siitä, minkä verran liikennevalvontaa on kyetty ihan jämerästi toteuttamaan tuolla tien päällä?

17.16 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minunkin mielestäni oli erittäin huono vertaus asettaa samalle viivalle veropakolaiset ja elintasopakolaiset. Mehän olemme tällä hetkellä juuri siinä tilanteessa, että kaikissa näissä maissa, joista tulee näitä maahanpyrkijöitä, jotka haluavat turvapaikkaa, on joka tapauksessa erittäin vaikeat olosuhteet, siellä ei ole järjestäytynyttä yhteiskuntaa olemassa. Sen vuoksi olisikin äärimmäisen tärkeätä, että meillä olisi Euroopan unionin alueella järjestelmä, jolla muuttoliikettä saataisiin laillisille ja turvallisille reiteille. Tämän vuoksi kysynkin: Millä tavalla nyt ollaan rakentamassa yhteistä Euroopan unionin turvapaikkapolitiikkaa, koska siihenhän jäsenmaat eivät ole halunneet tähän saakka mennä? Nytkö pakon edessä sitä ollaan tekemässä?

17.17 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On selvää, että EU-tason päätös turvapaikanhakijoiden sisäisistä siirroista on omalta osaltaan ruokkinut hallitsemattoman maahanmuuton ja ihmissalakuljetusten vetovoimaa, ja on sääli, että tämän seurauksena apu eniten hädässä oleville vähenee. Esimerkiksi tästä budjettikirjasta käy ilmi, että ensi vuonna Suomessakin otetaan 300 kiintiöpakolaista vähemmän kuin tänä vuonna, puhumattakaan sitten muista Euroopan maista.

Mutta nyt kun puhumme budjetista, niin kyllä tässä suuri huoli kohdentuu siihen, millä tavoin viranomaisten resurssit tulevat riittämään, kun tämä turvapaikanhakijoiden määrä on räjähdysmäisesti kasvanut ja kun budjetin pohjaa on laadittu aikana, jolloin ei tiedetty siitä, että meille ehkä tulee 30 000 tai jopa 50 000 turvapaikanhakijaa tänä vuonna. Minkä verran arvioitte, että poliisi, Rajavartiolaitos ja maahanmuuttohallinto tarvitsevat resursseja enemmän kuin mitä budjettikirjassa annetaan?

17.18 **Timo V. Korhonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän pääluokan asioista ehdottomasti suurin kysymys liittyy nyt totta kai tähän maahanmuuttoon, ja sitäkin taustaa vasten on erinomaisen hieno asia, että sisäisen turvallisuuden selontekoa nyt päätettiin aikaistaa sinne 2016 toukokuuhun. Niin monella tavalla nämä turvallisuusuhkat ovat meidän toimintaympäristössämme muuttuneet.

Mutta, ministeri, Frontexista tullaan katsomaan, millä tavalla Tornion järjestelykeskus kaiken kaikkiaan toimii. Minun on pakko kysyä, mitä se itse asiassa kertoo Frontexista, sen toiminnan tasosta, mitä se kertoo siitä, millä tavalla Frontexin jäsenmaat kaiken kaikkiaan

ovat aiempina vuosina panostaneet. Minusta jotenkin tuntuu, että tämä kertoo siitä, että jäsenmaat eivät ole riittävästi tähän yhteiseen rajavalvontaan ja sitä kautta Frontexiin panostaneet.

17.20 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä budjetissa on, kuten jo todettu, ehkä liian pieni lisäys tähän maahanmuuttoon ja sisäisen turvallisuuden puolelle, ja varmaan lisäbudjeteissa sitä mahdollisesti lisätään.

Mutta toinen huoli on kunnat elikkä se, millä tavalla tässä kohden on voitu varautua siihen, että kunnat kuitenkin tulevaisuudessa — vaikka ne ensimmäisiltä vuosilta saavat sen korvauksen — joutuvat omaa toimintaansa muokkaamaan. Se, millä kunnat pystyvät vastaamaan tähän maahanmuutto- ja turvapaikanhakijatilanteeseen, on rahallista mutta myöskin osaamista, järjestelmiä, työkaluja. Tämä toisena kysymyksenä.

Toisena tämä harmaa talous. Tämä erillinen ohjelma, mikä edellisellä kaudella tuotti kuitenkin aika hyvää tulosta, noin yli 50 miljardin edestä (Eero Heinäluoma: Miljoonan!) — ei kun 50 miljoonan edestä, kiitos, edustaja Heinäluoma — on nyt päätetty vetää alas ja tuotto-odotuksetkin ovat jossain reilussa 30 miljoonassa eurossa. Miksi näin? Luovutetaanko, nostetaanko kädet ylös, (Puhemies koputtaa) eikä tehdä enää uutta lainsäädäntöä?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Karimäki, ja sen jälkeen ministeri vastaa ensimmäisen kerran.

17.21 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppaa on kohdannut nyt yksi suurimmista humanitäärisistä kriiseistä koskaan, ja on hyvä, että Suomi on kantamassa vastuuta ja ottamassa pakolaisia eteläisistä maista, joissa on paljon painetta tulijoista.

On tärkeää löytää laillisia ja turvallisia reittejä, jotta vältytään ihmishenkien menetykseltä ja saadaan kriisiin ratkaisuja. Yksi vaihtoehto on muun muassa humanitääriset viisumit, jotka loisivat turvallisia väyliä Eurooppaan. Kysyn ministeri Orvolta: onko EU:n kokouksissa keskusteltu mahdollisuudesta ottaa käyttöön humanitääriset viisumit?

Suomessahan monet kansalaisjärjestöt ja kansalaiset ovat tehneet upeaa työtä auttaessaan pakolaisia kotoutumaan ja tulemaan Suomeen. Ehkä se, mikä auttaisi kotoutumisessa hyvin, olisi se, että pakolaiset voisivat heti tullessaan osallistua työntekoon ja tehdä jotakin mielekästä. Onko hallituksessa pohdittu tätä näkökulmaa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt ensimmäinen vastauskerta, ehkä riittää tässä vaiheessa 3 minuuttia, ministeri Orpo.

17.22 **Sisäministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Nämä ovat erinomaisia kysymyksiä, johonkin asti päästään. Ensinnäkin edustaja Heinäluoma lähti liikkeelle näistä juurisyistä. Juurihan se näin on. Ratkaisu pitää...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministerin mikrofoni voisi olla auki mieluusti.

No nyt. Saanko minä uudestaan aloittaa? — Edustaja Heinäluoma lähti siis liikkeelle perimmäisistä syistä, ja juuri näin se onkin, eli pysyvä ratkaisu löytyy siitä, että kansainväli-

nen yhteisö pystyy rauhoittamaan tilanteen Syyriassa, Afrikan sarvessa, Sahelin alueella, Pohjois-Afrikassa. Ei aivan helppo tehtävä, mutta siihen on pystyttävä. Euroopan unionilla on oltava vahvempi rooli tässä, ja Suomen pitää toimia aktiivisesti kansainvälisessä yhteisössä, ja tiedän näin tapahtuneen muun muassa nyt YK-viikolla viimeksi. Mutta kestävä ratkaisu lähtee sieltä, että ihmisten ei tarvitsisi lähteä turvaa tai parempaa elämää hakemaan.

No, sitten kun he tulevat Suomeen, niin ensinnäkin tämä vastaanotto: me koulutamme eurooppalaisen turvapaikkaneuvontakeskuksen ohjelman mukaisesti nämä meidän turvapaikkahakemusten käsittelijät ja teemme parasta mahdollista työtä siitä. Hakemuksia tuli muuten 70 työpaikkaan melkein 3 000, joten ainakin on varaa, mistä valita.

Mitä tulee kotouttamiseen, niin ensinnäkin se on ministeri Lindströmin ja TEMin ensisijaisella vastuulla, mutta maahanmuuttopolitiikassa se on aivan oleellinen kokonaisuus, ja meidän pitää todella onnistua siinä. Nyt me puhumme niin suurista määristä, että meidän pitää niin sanotusti räjäyttää nykyinen ajattelumme siitä, miten kotouttaminen on hoidettu. Meillä aloittaa huomenna maahanmuuttopoliittinen ministerityöryhmä, jossa mietitään laajemmin maahanmuuttoa, ja siihen kuuluu myöskin sitten oleellisena osana kotouttaminen, ja sitä tulemme siellä pistämään liikkeelle.

Harmaa talous tuli muutamissa kysymyksissä. On ilo kertoa teille, että harmaan talouden torjunta ei pääty. Erillisrahoitusta lasketaan siitä, mitä se oli viimeksi. Sitä jää jäljelle kuitenkin noin 12,5 miljoonaa, Verohallinnolle yli 10, syyttäjänvirastoille yli 2 miljoonaa. Poliisin 6,4 ei jatkunut, mutta me teemme töitä sen eteen, että me pystymme sisäisesti siirtämään harmaan talouden torjuntaa edelleen. Poliisihan tekee muuten talousrikostutkintaa. Meille jää noin 25—30 miljoonan välille se määräraha, mitä me pystymme käyttämään talousrikostutkintaan, harmaaseen talouteen poliisin osalta, ja pystymme näin jatkamaan sitä tärkeää, tärkeää työtä.

Mitä tulee ylipäänsä poliisin resursseihin ja tähän turvapaikkatilanteeseen, me arvioimme parhaillaan tätä lisäresurssitarvetta, ja meillä on sitten ensimmäisenä käytössä täydentävä esitys ja mahdollisesti tälle vuodelle, jos on kriittinen tilanne, myöskin lisätalousarviot. Näihin ehdimme palaamaan.

Irak nousi esille. Sen taustalla on nyt se, että tämän kriisin keskellä on käynyt selville, että meidän tilannekuvamme näiden lähtömaiden osalta ei ole ajantasainen, jos me vertaamme esimerkiksi Ruotsiin tai Norjaan tai Tanskaan, joita ei käsittääkseni pidetä kovin epähumaaneina maina. Meillä on aika paljon matalampi kynnys turvapaikalle, ja meillä on eroja siinä, miten esimerkiksi Irakin osalta on määritelty turvalliset alueet. Meidän on käytävä nämä läpi, ja se nyt käydään pikatahtia, mutta minä en ota kantaa siihen, mihin se johtaa. Mutta ehkä todennäköisesti se johtaa kuitenkin siihen, että turvapaikkalinja tulee tiukentumaan esimerkiksi Irakin osalta, mutta sitä, en osaa vielä sanoa, että miten. Joka tapauksessa on aina niin, että kun Suomeen tulee turvapaikanhakija, hänet kohdataan henkilökohtaisesti ja hänen asiansa henkilökohtaisesti tutkitaan.

Pora kolmonen viedään loppuun, ja liikkuvan poliisin osalta toteaisin sen, että ainakin Poliisihallituksen antaman raportin mukaan ne henkilötyövuosimäärät, jotka Pora kolmosen hyväksymisen yhteydessä on edellytetty suunnattavan liikennevalvontaan, ovat tältäkin vuodelta toteutumassa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kohta jatketaan ministerinkin kanssa, välillä puheenvuoroja.

17.26 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime viikolla EU:n päämiesten kokouksessa sovittiin siitä, että Euroopan ulkorajoille perustetaan näitä vastaanottokeskuksia, niin sanottuja hot spoteja, ja rajatarkastukset aloitetaan siellä. Tällöin ymmärtääkseni myös sovittiin näin, että silloin vasta Dublinin sopimusta aletaan sisärajoilla noudattamaan, elikkä tämä liikkuvuus kestää ainakin sinne marraskuuhun saakka. Mikäli ne arviot pitävät paikkansa näitten Suomeen tulijoitten osalta, niin Suomeen voi saapua ennen marraskuun loppua jopa 40 000 turvapaikanhakijaa.

Kysyisinkin, ministeri Orpo: mitä Suomi voi tehdä sen osalle, että Suomen vetovoima voisi hiukan vähetä tästä nykyisestä tahdista? Esimerkiksi Tanska tekee niin, että he niin sanotusti valistavat näitä turvapaikanhakijoita omilla toimillaan eri maissa. Kysynkin: ovatko meidän toimet ajan tasalla siten, että Suomen vetovoima voisi vähän vähetä? Meillähän on tulossa sellaisia toimia, joilla me tiukennamme turvapaikkapolitiikkaa, ja tältä osalta voisimme myös ymmärtää, että meidän kantokykymme (Puhemies koputtaa) ei kestä nykyisessä tahdissa vastaanottamista.

17.27 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme ajautuneet lyhyessä ajanjaksossa huolestuttavaan tilanteeseen, joka johtuu liikkuvan poliisin lakkauttamisesta. Kentältä tulee viestejä niin poliiseilta kuin raskaan liikenteen kuljetusyrittäjiltä ja kuljettajilta: Kentillä toimiva poliisi kertoo, että nuo tilastot näyttävät muuta kuin mitä itse todellisuus on, sillä muun muassa kaikki kirjalliset työt kirjataan liikennevalvonnan puoleen. Ja kerrotaan, että jopa 50—85 prosenttia aiemmin liikenteenvalvonnassa toimineista poliiseista tekee nyt poliisin muita tehtäviä. Lisäksi raskaan liikenteen yrittäjät ja kuljettajat ovat asiasta huolissaan. Tällä hetkellä raskaan liikenteen valvonnalla ei ole valtakunnallista ohjausryhmää. Miten aiotte tähän vaikuttaa ja saada liikenteenvalvonnan (Puhemies koputtaa) valtakunnallisen koordinaatiotyön toimivaksi, ja tuleeko liikenteenvalvontaan lisää poliiseja?

17.29 **Anne-Mari Virolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo, teille kuuluu kiitos asioiden määrätietoisesta hoidosta, kun tämä akuutti turvapaikanhakijoiden tulva iski päälle. Tornion järjestelykeskuksen pystyynsaattaminen viikossa on saanut myös kansainvälistä mainetta. Viime viikolla tapasin erään Välimeren maan suurlähettilään, ja hän kertoi minulle, että hän vie Tornion mallin omaan kotimaahansa implementoitavaksi.

Mainitsitte myös, että tätä turvapaikanhakuprosessia kehitetään, jotta ihmiset saisivat nopeammin sen kyllä- tai ei-päätöksen. Ja varsinkin jos se ei-päätös tulee... Jokaiselle ihmisellehän kuuluu sitten myös mahdollisuus valittaa siitä päätöksestä. Kun käytitte esittelypuheenvuorossanne sanoja "oikeudenmukaisuus" ja "jämpti", niin haluaisin tietää, miten takaamme näille kielteisen päätöksen saaneille ihmisille nopean ja oikeusvarman päätöksenteon.

17.30 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lapissa on eniten turvapaikanhakijoita suhteutettuna väestömäärään, meillä Rovaniemelläkin yli 1 000 henkilöä. Infrastruktuuri kuitenkin alkaa olla jo aika kovilla, eikä sopivia tiloja enää tahdo löytyä. Samoin vapaaehtoiset ovat antaneet merkittävän panoksen tähän työhön muonittamalla ja vaatettamalla näitä henkilöitä, mutta sielläkin voimat alkavat ehtymään ja loppumaan. Vetoankin kyllä ministeriin, että valtio ja kunnat eivät jättäisi tätä

yhteiskuntarauhan ylläpitoa näitten vapaaehtoisten varaan, vaan tarvitaan riittävästi tätä resursointia, johon liittyen kyllä vastasittekin jo edellä.

Mutta tähän liittyen kysyisin tuosta Tornion järjestelykeskuksesta nyt, kun se on ollut muutaman viikon toiminnassa. Paljonko siellä on rekisteröity kaiken kaikkiaan tähän mennessä, ja voisitteko pikakatsauksen siitä antaa, miten se on lähtenyt toimimaan?

17.31 **Hannakaisa Heikkinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän akuutin vastaanottoryysiksen lisäksi meidän kaikkien on nyt suunnattava ajatukset tulevaan elikkä tähän mielestäni kaikkein kriittisimpään vaiheeseen elikkä kotouttamisprosessiin.

Tuon oleskeluluvan saatuaan nämä pakolaiset muuttavat pois vastaanottokeskuksesta. Ruotsissa keskustellaan nyt siitä, määrääkö valtio kuntia vastaanottamaan pakolaisia, jotta heidät saataisiin jaettua tasaisemmin ympäri maata. Meillä ei kunnilla vielä ole tuota vastaanottovelvoitetta.

Olisi tärkeää, että pakolaisten vastaanotto saataisiin toimimaan vapaaehtoiselta pohjalta. Se loisi myönteistä ilmapiiriä. Toivonkin, että te ministerinä osaltanne tuotte erityisesti näihin muuttotappiokuntiin sitä ilmapiiriä, että he näkisivät maahanmuuttajissa myös mahdollisuudet.

Kun kerroitte, että teillä huomenna on tuo palaveri, kokous, näistä asioista, niin osaltani toivon, että viette sinne ajatuksia siitä, että mietittäisiin, mitenkä noita pakolaisia saataisiin pysymään noissa kunnissa, että he eivät valuisi näihin isoihin asutuskeskuksiin.

17.32 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Avuntarvitsijoita on paljon. Ensisijaisesti meidän tulee kuitenkin auttaa niitä, jotka ovat kaikista heikoimmassa asemassa. Isisin kohteeksi ovat joutuneet erityisesti uskonnolliset vähemmistöt, kristityt ja jesidit. Esimerkiksi Irakissa on ollut 1,5 miljoonaa kristittyä ja nyt enää 300 000. Eli käynnissä on ollut jo vuosia ankara vaino, ja voidaan puhua todellisesta joukkomurhasta. Siinä missä miehet surmataan, naiset ja lapset joutuvat ihmiskauppiaiden ja raiskaajien uhreiksi. Ministeri Orpo, millä tavalla hallitus aikoo auttaa Isisin vainoamia kristittyjä ja jesidejä, ja aikooko hallitus huomioida kiintiöpakolaisten otossa nämä vainotut vähemmistöt?

17.33 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meille tulee monenlaisia kysymyksiä ihmisiltä, ja esitän nyt pari sellaista yleistä, usein kysyttyä:

Ensinnäkin kysytään, miksi pohjoisen, Ruotsin ja Suomen välistä, rajaa ei voitaisi sulkea tai estää sieltä turvapaikanhakijoiden vyöryä. Ymmärrän, että se ei ole noin vain lainsäädännön ja sopimusten mukaan mahdollista, mutta kysyn ministeriltä: missä tilanteessa, milloin olisi niin paha tilanne, että näin voitaisiin menetellä?

Toiseksi, ihmiset ihmettelevät, ja itsekin ihmettelen, että kun meillä on esimerkiksi Dublin-asetus ja Schengenin sopimus ja niitä rikotaan nyt aika reippaasti suunnilleen kaikissa maissa, ehkä voi sanoa, että melkein kaikissa muissa maissa paitsi Suomessa, niin onko näissä sopimuksissa mitään valvonta- ja rangaistusmenetelmiä näille valtioille, jotka nyt toimivat tällä lailla, mistä me sitten kärsimme täällä perimmäisenä maana.

17.34 **Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille humaanista kannanotosta tähän akuuttiin maahanmuuttaja—pakolais-tilanteeseen.

Esittäisin muutaman kysymyksen kotouttamisesta. Kotouttaminenhan on paitsi inhimillisesti kestävää myös kansakunnan sisäisen turvallisuuden kannalta järkevää toimintaa. Kun vierailin vastaanottokeskuksessa, kuulin monta kertaa toiveen, että ei tarvitsisi odotella tyhjän päällä tekemättä mitään. Onko mahdollista, että valtio voisi helpottaa turvapaikanhakijoiden mahdollisuuksia esimerkiksi työskennellä silloin, kun lupaa ja päätöstä odotellaan? Keinot tähän olisivat melko arkisia lähtien pankkitilin avaamisen oikeuksista.

Toinen kysymykseni liittyy suomen kielen koulutukseen, joka on kotouttamisessa aivan avainasemassa. Katsooko ministeri, että nyt tehdyt lisäykset talousarvioesitykseen riittävät tarpeeksi hyvän ja kattavan suomen kielen koulutuksen turvaamiseen kaikkialla maassa, ja onko teillä suunnitteilla uusia keinoja esimerkiksi järjestöjen kanssa tai vapaan sivistystyön kanssa (Puhemies koputtaa) poikkihallinnollisesti, jotta saisimme parempaa koulutusta?

17.35 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tuli aikaisemmin puheeksi Irak lähtömaana. Vielä tarkennan ministeriltä: Onko meillä todellakin erilaisia luokituksia Pohjoismaiden välillä, mitkä ovat turvallisia alueita Irakissa, ihan jopa kaupunki- tai maakuntakohtaisesti? Ja olisiko mahdollista Pohjoismaiden tasolla koordinoida niin, että ei synny eroja, houkuttelevampia maita ja kohteita ja näin poispäin? Että saataisiin siihen koordinointia.

Toinen kysymys, vähän tämmöinen laajempi, suurempaan kuvaan. Jos ajatellaan nyt vaikka Afrikkaa, on arvioitu, että Afrikan väkiluku nousee 1,3 miljardilla vuoteen 2050 mennessä. Se vastaa noin 240:tä Suomen väkilukua vastaavaa määrää. Eli olemmeko nyt jonkun sellaisen ison hyökyaallon edessä, vai onko tämä asia teidän mielestänne sellainen, joka on nyt tämmöinen hetkellinen, joka saadaan hallintaan?

17.36 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeastaan puhuisin muutaman sanan ensin tästä maahanmuuttotilanteesta ja turvapaikanhakijoista, mistä niin monikin on puhunut.

Ensimmäinen asia: Itsekin olin omassa kunnassani hätämajoitukseen tutustumassa tuossa viime viikonloppuna, ja ensimmäinen kysymys liittyy siihen, että nyt iso ongelma tuntuu olevan, miten näille ihmisille saadaan päätöksiä aikaan, saadaan ratkaistua heidän tilanteensa, jäävätkö he Suomeen vai eivät. Puhutaan, että jopa kolme vuotta kestää käsittely.

Toinen kysymykseni liittyy siihen, että kuinka nyt aiotaan tämä poliisin näkyvyys hoitaa näillä vastaanottokeskus- ja hätämajoituspaikkakunnilla. Voisiko olla mahdollista, että esimerkiksi poliisiasemia avattaisiin niille paikkakunnille, joilla majoittujia on, ja olisiko mahdollista, että avattaisiin ehkä sitten sivutoimipisteitä?

Sitten menisin pelastustoimen osioon, josta juuri mitään ei täällä keskusteluissa ole vielä tullut esiin: nyt kun ministeri suunnittelee pelastustoimen yhdistämistä tuleviin itsehallinnollisiin sote-alueisiin, miten turvataan vapaaehtoisten palokuntalaisten tilanne tässä kohtaa.

17.37 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan tässä puheenvuoroni alussa kiittää sisäministeri Orpoa hyvästä turvapaikkatilanteen hoitamisesta. Mutta kehittämistäkin on.

Hallituksen esitys ensi vuoden budjetissa puolittaisi poliisikoulutuksen määrän: aloituspaikat tippuisivat noin 160:een. Samaan aikaan poliisien eläköitymistahti on kova: tällä hetkellä noin 280 poliisia eläköityy vuoden sisällä. Tämä vie pohjaa pois myös poliisien määrän pitämisestä nykytasolla. Suomessa on jo nyt eurooppalaisittain mitattuna vähän poliiseja suhteessa asukaslukuun. Eurooppalainen keskiarvo on yksi poliisimies 400:aa kansalaista kohti, Suomessa on yksi poliisi 733:a kansalaista kohti. Viime keväänä eduskunnan puolella istui parlamentaarinen työryhmä, joka linjasi poliisimäärän pitämisen tulevaisuudessa noin 7 500 tasolla. Onko hallitus luopumassa tästä tavoitteesta?

17.38 **Lea Mäkipää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näinä päivinä ovat Maahanmuuttovirasto ja muutkin tahot todenneet, että Irakissa pohjoisessa kolme ja etelässä kahdeksan maakuntaa ovat niin hyvässä asemassa, että ei ole tarvetta heille myöntää turvapaikkaa. Mutta tietysti tilanne muuttuu, niin kuin sisäministerikin sanoi, mutta onko laskettu, paljonko mahtaa vastaanottokeskuksissa olla tämmöisiä henkilöitä.

Sitten myös ihmiset ovat paljon kyselleet siitä, että kun nyt varsinkin Irakista ja muualta sieltä sotatantereelta lähtee tänne turvapaikanhakijoiksi, näille henkilöille eivät kelpaa majoitustilat. Ainakin minä olen nähnyt, että usein he nukkuvat siellä valkoisten lakanoitten välissä. Ja vielä ihmetyttää, onko suomalainen ja irakilainen ruokakulttuuri niin erilaista, että esimerkiksi Oulussa koululaisille ja päiväkodin lapsille kelpaa suomalainen ruoka mutta ei näille turvapaikanhakijoille. Sianlihahan sieltä on poistettu. Tästä kulttuurierosta kysyisin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt ministeri Orpo, ja yritetään 3 minuutissa.

17.40 **Sisäministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Mennään taas niin pitkälle kuin ehditään.

Torniosta ensin. Torniossa on nyt tämän vajaan parin viikon aikana mennyt läpi lähes 4 000 turvapaikanhakijaa, ja se toimii hyvin. Tosiaan, sitä mallia käydään katsomassa, ja minusta se on hieman surkuhupaisaakin, että Kreikassa, jossa asia on kaikkein huonoimmalla jamalla, he ovat tätä omaa keskustaan pystyttäneet jo vuosikausia. Sisäministeri Rajamäki kertoi asiaa jo vaatineensa aikanaan. Mutta se on kuitenkin hyvä malli, ja se toimii. Ennätyspäivänä taisi olla 600. Eli me olemme saaneet tämän järjestelykeskuksen kautta tosiaan asian hallintaan. Sen jälkeen lähetetään ihmiset turvapaikkakäsittelyyn vastaanottokeskuksiin, joita yritetään perustaa niin kovaa tahtia kuin mahdollista. Täytyy antaa kiitosta suomalaisille kunnille ja toimijoille, että niitä tarjotaan kyllä paljon, ne eivät ole loppumassa. Mutta niiden ylösnostaminen, henkilöstön saaminen: SPR tekee upeaa työtä, mutta silti se vie aikansa.

Minä toivon, että me emme joudu mihinkään pakkotilanteeseen. Mutta virkamiesten vastuulla on, ja vastuuministerinäkin pitää, varautua erilaisiin tilanteisiin. Siksi pöydällä on valmistelussa myöskin tämä pakottava lainsäädäntö, mutta todella toivon, että sitä ei tarvitsisi harkita, ja siitä ei ole hallituksen piirissä vielä keskusteltu. Kuntien osalta tietenkin valtio osallistuu kustannuksiin, ja se liittyy edelleen tähän koko rahoitukseen. Me seuraamme koko ajan tilannetta, ja hallitus lisää määrärahoja, on kyse sitten vastaanoton kuluista tai kotouttamisesta sitten TEMin puolella aikanaan. Molempiin on nyt lisätty, sekä lisätalousarvioon että ensi vuoden budjettiin, merkittävästi määrärahoja. Tästä pidetään vi-

susti kiinni. Nämä eivät ole sellaisia rahoja, että voi miettiä, käytetäänkö vai ei, vaan on pakko.

Tämä kotouttaminen edelleen: Tarvitaan uutta ajattelua. Ja vaikka asia kuuluu ministeri Lindströmille, niin muutama sana silti. Mielestäni, kun kyse on näin suurista määristä, meidän pitää saada tähän suomalainen yhteiskunta mukaan. Otetaan vaikka eläkkeellä olevia opettajia kielen opetukseen tai kansalaisjärjestöjä auttamaan kotoutumisessa. Yksittäisiä suomalaisia on tuhansia vapaaehtoistyössä. Oikeasti tuhansia on ilmoittautunut SPR:lle vapaaehtoistyöhön, ja tätä voimaa meidän kannattaa katsoa. Meidän täytyy Suomena lähteä tähän mukaan, tai muuten me olemme isoissa vaikeuksissa.

Mutta se tarvitsee edelleen sen jämptin järjestelmän, ja — vielä palaan tähän Irak-kysymykseen, ja siksi Irak-kysymykseen, että 70 prosenttia tällä hetkellä maahan tulevista turvapaikanhakijoista on Irakista — koska meillä on niin selkeä ero kriteereissä verrattuna muihin Pohjoismaihin, joita edelleenkään en pidä kovin epähumaaneina maina, niin minusta meidän on pakko käydä tämä läpi, jotta me voimme olla vakuuttuneita siitä, että me toimimme samoin kriteerein kuin muut, ja me voimme olla vakuuttuneita siitä, kun me tarkastamme Irakin tilanteen, että me autamme niitä ihmisiä, jotka todella ovat suurimmassa hädässä, ja voimme keskittyä heidän auttamiseensa.

Täällä on lukemattomia hyviä kysymyksiä, otan vielä joitakin.

Tämä liikkuvan poliisin osuus. Meillä kyllä raportit ovat olleet erikaltaisia kuin mihin edustaja Kymäläinen viittasi, mutta lupaan, että käyn tämän asian läpi ja varmistan, että asiat ovat menossa oikeaan suuntaan. Mutta selvää on se, että kun me joudumme nyt niin paljon poliisin resursseja suuntaamaan tähän turvapaikkatilanteeseen ja turvaamaan vastaanottokeskuspaikkakunnilla ihmisten turvallisuudentunnetta, niin se on pois jostain, se on ihan faktaa, ja me pyrimme tätä resurssia katsomaan ja suuntaamaan oikeisiin paikkoihin. Asemia, ei kiitos. Pyörillä kulkevia, liikkuvia poliisiyksiköitä liikkumaan ja nopeasti toimimaan, se on paljon järkevämpää varojen käyttöä kuin seiniin rahojen kiinni pistäminen. Tämä liittyy poliisikoulutukseen. Olen huolissani siitä, pystymmekö kouluttamaan riittävästi poliiseja eläköityvien tilalle. Tämä asia on tarkastelussa tällä hetkellä, ja siihen tulemme palaamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jatketaan ministerin kanssa ainakin vielä kerran, ja nyt edustajapuheenvuoroja.

17.44 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sydän lämpimänä ja pää kylmänä — sitä te, ministeri Orpo, olette todellakin ollut. Kiitokset siitä. Akuutti tilanne on mielestäni hoidettu olosuhteisiin nähden hyvin.

Tulin juuri Euroopan neuvostosta, ja sielläkin lähes jokainen jäsenmaa kritisoi Dublinin ja Schengenin sopimuksia, joten en usko, että sieltäpäin ainakaan mitään rakentavia vaihtoehtoja tulee tilanteen korjaamiseksi.

Mutta otitte avauspuheessanne esiin järjestelmän kehittämisen. Ilmeisesti siellä jonkunlaista kehittämistä on tehty, voisitteko hiukan avata, minkälaisia mahdollisia järjestelmän kehittämisiä tässä on sitten jatkossa tulossa, ja varsinkin mitä nopeita keinoja on tulossa.

17.45 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysyn ministeri Orvolta: Meillä on vielä 70 miljoonaa jakamatonta varaa ja teemme neljännen lisätalo-

usarvion. Kuinka paljon teidän nähdäksenne tarvitaan lisää varoja, resursseja, jotta turvapaikanhakijakäsittelyt voitaisiin toteuttaa järkevässä ajassa?

Tällä hetkellä monissa turvapaikanhakijoitten vastaanottokeskuksissa suurin ongelma on, että ihmiset odottavat viikkokaupalla toimettomana ilman tietoa, mitä he voisivat tehdä. Ja toinen kysymys nimenomaan liittyy siihen: miten heille voitaisiin taata järkevää arkirytmiä, kielten opiskelua ja heidän oman osaamisensa kartoittamista?

17.46 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ensinnäkin ministeri Orvolle esimerkillisestä toiminnasta tämän akuutin kriisin osalta.

Mutta täytyy nyt mennä todella näihin määrärahoihin: Niin kuin me kaikki täällä salissa tiedämme, niin vaikka taloudenpito on erittäin tiukkaa, tämä on sellaista toimintaa, mihin nyt kipeästi lisäresursseja tarvitaan. Hyvä niin, että sekä lisätalousarviossa että ensi vuoden budjetissa näitä on. Mutta on pakko kysyä: mikä on se varaus, mihin sitten ensi vuonna kuitenkin pitää varautua, että sitten tulevissa lisätalousarvioissa myös tullaan luultavasti tarvitsemaan lisärahaa, mikäli se paine esimerkiksi Turkin osalta purkautuu tai Afrikasta purkautuu vielä enenevässä määrin? Mehän kaikki tiedämme, että pahimmissa skenaarioissa puhumme miljoonista ihmisistä lisää Euroopan mantereella, ja on selvää, että Suomeenkin kohdistuu vielä lisää painetta. Tässä mielessä olisin kysynyt ministeriltä: miten te katsotte sitä kehitystä jo pidemmälle ensi vuoteen, koska on kuitenkin oletettavaa, että tämä asia ei lopu ihan tässä tämän vuoden loppupuoliskolla?

17.47 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Budjettikirjassa todetaan sivulla 216 rehellisesti, että poliisin palveluiden saatavuus ja myös palvelujen laatu tulee hieman heikkenemään. Ja varsinkin itse olen kokenut, että näillä maakuntien reuna-alueilla, niin sanotusti harva-alueilla, ovat nämä palvelut harventuneet entisestään. Olisinkin kysynyt tästä: onko nämä yhteistoimintapisteet — siellä on kunnilla vahva rooli ja myös muilla toimijoilla — saatu hyvin käyntiin?

Ja oikeastaan vielä tästä omasta kaupungistani Mänttä-Vilppulasta, missä nyt on tällä hetkellä tämä vastaanottokeskus: tuleeko näihin lisäresursseja ja millä aikataululla, että myös tämä lupapolitiikka, mikä liittyy myös tähän vastaanottotoimintaan, tulisi vahvistumaan?

Ja ihan toinen kysymys vielä kansalaisjärjestöihin liittyen: Toiselta puolen budjetissahan me kansalaisjärjestöiltä vähän niistämme rahoitusta. Millä tapaa me saamme nämä 4H:t, partiot ja Martat myös tähän kotoutustoimintaan aktiivisesti mukaan?

17.48 **Teuvo Hakkarainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaiset käyvät tällä hetkellä aika kuumana ja ovat peloissaan. Kysyisin ministeriltä sisäisestä turvallisuudestamme. Libanonin opetusministeri Elias Bou Saab arvioi, että 2 prosenttia Eurooppaan tulevista henkilöistä olisi Isis-jihadisteja. Jos näin on, meillä saattaa heitä olla satoja, erityisesti koska tänne tulevista pakolaisista 80 prosenttia on miehiä. Minä sain ennen tätä pakolaisvyöryä tappouhkauksen nimellä, ja kyseinen kaveri kuoli Syyriassa itsemurhaiskussa. Onko näitä otettu kuinka tarkasti huomioon?

17.49 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä asia, ja Isis pelottaa koko maailmaa tällä hetkellä. Ja tietenkin, erityisesti jos mietitään näitä ihmisiä, jotka lähtevät pakoon Isistä, voimme kuvitella, että jos sitä pelkoa on

täällä, niin minkälaista se pelko on siellä paikan päällä, kun Isis on naapurissa ja heitä on satoja ja satoja.

Tähän yleiseen tilaan pitää ilman muuta puuttua, ja tämä ei ole pelkästään Suomen asia, vaan tämä on koko Euroopan asia. Ja Isis valitettavasti ei tällä hetkellä ole vain pelkästään Syyriassa, vaan Isis on hyvin pitkälti myöskin Irakissa, monissa muissakin maissa, ja tämä on osasyy myös siihen, minkä takia esimerkiksi irakilaiset hakevat turvapaikkaa.

Palaan edelleen edelliseen kommenttiini siitä, että toki näitä syitä pitää katsoa ja myös näitä maita pitää katsoa ja ilman muuta tilannetta uudelleenarvioida, mutta toivon, että tällaista keskustelua ei käydä julkisuuden kautta vaan annetaan meidän viranomaistemme päättää ja hoitaa se, (Puhemies koputtaa) kenelle kuuluu oleskelulupa ja kenelle ei. Meillä on ihan hyviä viranomaisia tätä varten olemassa.

17.50 **Eero Suutari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Turvapaikanhakijat on otettava vastaan mahdollisimman humaanisti ja oikeudenmukaisesti siten, että pakolaisstatuksen saavat ne, jotka aidosti sitä turvaa tarvitsevat, ja muilla syillä tulevat on pyrittävä mielestäni palauttamaan.

Kajaaniin on tähän mennessä tullut yli 500 turvapaikanhakijaa, ja olen hyvin tietoinen siitä, että näitä kysymyksiä on paljon siellä olemassa.

Kysyisin arvoisalta ministeri Orvolta: Onko tässä jamassa vielä mahdollista tehdä uusia takaisinottosopimuksia turvallisten maiden tai turvallisiksi maiksi luokiteltujen maiden kanssa? Ja onko mahdollista tehdä pikaista lainsäädäntöä, että ainakin nämä nuoret siellä pääsisivät ensimmäisestä päivästä lähtien töihin, ihan mihin tahansa työhön?

17.51 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Ensinnäkin haluaisin kiittää ministeri Orpoa hyvästä työstä vaikeassa tilanteessa ristiriitaisen hallitusohjelman varjossa.

Edustaja Hakkaraiselle haluaisin vastata, että toistaiseksi viitteitä on ainoastaan siitä, että turvapaikanhakijat ovat Suomessa vaarassa. Kaikki väkivalta on toistaiseksi kohdistunut heihin — kivien, palopommien, ilotulitteiden kautta — eli ainoastaan he ovat tässä toistaiseksi olleet vaarassa. Ja siinä valossa haluan kiittää edustaja Razmyaria hänen erinomaisesta keskustelualoitteestaan rasismista ja ääriliikkeistä, johon päästään varmaan kiinni tässä lähiviikkojen aikana, toivottavasti.

17.52 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erittäin haastava tilanne, erittäin vaikea tilanne — inhimillinen hätä — missä ministeri Orpo on kyllä hyvin toiminut omaa tonttiaan vieden eteenpäin. Malttia tässä varmasti tarvitaan. Väkivalta ei ole ratkaisu puolin eikä toisin, ei missään muodossa — eivät polttopullot, eivät mitkään siihen liittyvät. Meidän pitää kyllä suomalaisina pystyä tämä hätä ja asia käsittelemään huomattavasti paremmin.

Kysyisin oikeastaan parista asiasta: Ensinnäkin, nämä yhteneväiset palautusmekanismit Pohjoismaiden kesken, esimerkiksi Irakiin palauttamisessa, täytyisi saada mahdollisimman nopeasti toimintaan, olen siinä samaa mieltä. Mutta kuinka paljon te käytte keskustelua tällä hetkellä nyt hallituksen sisällä esimerkiksi opetustoimeen, sosiaali- ja terveystoimeen liittyvistä haasteista näillä kotoutuspaikkakunnilla, missä lapset tarvitsevat opetusta ja muun muassa lastensuojelua ynnä muita näitä sosiaali- ja terveyspalveluja, koska tämä hätä on myös aika ilmeinen?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustajat Yanar ja Juvonen, ja sen jälkeen ministerin puheenvuoro. Yritetään sen jälkeen siirtyä seuraavaan pääluokkaan.

17.53 **Ozan Yanar vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Tanukselle pieni sivistävä vinkki, että Isis kyllä vainoaa ihan muslimeja myös, että autetaan ihmisiä hädän perusteella kuten aiemminkin, kiitos. Itse asiassa edustaja Tanuksen ajattelutapa on suoraan Timo Soinin ajattelutavasta, ulkoministerin ajattelutavasta. Miten sisäministeri näkee tämän asian? Millaisia mielipiteitä teillä on asiasta?

Toinen asia on se, mitkä ovat sisäministerin näkemykset siitä, millaisilla eurooppalaisilla inhimillisillä työkaluilla voitaisiin tämä turvapaikkatilanne hoitaa, millaisia panostuksia pitäisi lähialueille tehdä. Tässä puhuttiin humanitäärisestä viisumista. Te ette tainnut vastata siihen. Mikä on Suomen kanta ja mikä on teidän kantanne siihen? — Kiitos.

17.54 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo, toimitte varmasti tällä hetkellä suuren paineen alla, ja siitä kuuluu teille antaa kiitosta.

Olisin tiedustellut näiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden tilanteesta. Millaisissa määrissä liikumme, ja millä tavalla heidät sitten ohjataan sieltä sijoituspaikkoihin tai kohteisiin, ja mikä on heidän tilanteensa?

Toinen kysymys koskettaa pakolaisleirejä. Tuleeko sieltä pakolaisleireiltä niitä todellisia avuntarvitsijoita, ja millainen on siellä tilanne?

Sitten ihan tähän kotimaan turvallisuuteen. Hallituksen tavoitteenahan on lisätä turvallisuusajattelua ja sitä tunnetta. Liikennekulttuuri on nyt hieman räjähtänyt käsiin. On paljon näitä päin punaisia -ajoja, ja suojatietä ei enää kunnioiteta. Mitä sille voisimme tehdä? Poliisi loistaa poissaolollaan monesti siellä liikenteessä. Myös tämä huumekuskien lisääntyminen: jopa kolmasosa rattijuopoista on näitä, jotka ovat huumeiden vaikutuksen alaisina. Millä tavalla myös tämä liikennekulttuuri nyt voisi saada sen huomionsa ja poliisi olisi myös siellä näkyvästi esillä?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt ministeri Orpo, 4 minuuttia.

17.55 **Sisäministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Erittäin hyviä kysymyksiä. Aloitetaan tuosta pakolaiskysymyksestä. Pakolaisleirien tilanne on nyt tällä hetkellä lähestulkoon katastrofaalinen. Pakolaisia on miljoonia Syyrian lähialueilla ja näissä lähtömaissa ja niiden ympäristössä. Olen tyytyväinen siitä, että Euroopan unioni on päättänyt suunnata 2 miljardia Trust Fund -nimisen rahaston kautta näihin lähtöalueisiin. Syyrian alueelle suunnitellaan miljardin rahastoa. Me olemme pystyneet myöskin — ministeri Toivakka osaisi kertoa tästä enemmän — varmistamaan sitä, että vaikka kehitysyhteistyömäärärahoja on jouduttu leikkaamaan, niin ne eivät kohdistu näihin lähtömaihin ja kauttakulkumaihin, mikä on erittäin tärkeä asia.

Sitten tämä töihin pääsy on ollut monessa puheenvuorossa esillä. Me selvitämme sitä. Suomessa on kohtuullisen lyhyt aika ollut, noin 3 kuukautta, jos on paperit kunnossa, niin saa työluvan. Mutta katsotaan. Niin kuin sanoin, tämä kotouttaminen — ministeri Lindström ei ole paikalla — täytyy nyt miettiä ihan uudestaan tässä uudessa haastavassa tilanteessa. Mutta mitä nopeammin integroidaan suomalaiseen yhteiskuntaan, opetetaan kieltä ja pääsevät työelämän alkuun, niin sitä paremmin tässä onnistutaan.

Lisäksi, edustaja Kankaanniemi kysyi Dublinista, Schengenistä. Minusta on todella aivan keskeinen ongelma se, että niitä ei nyt noudateta. Suomi käyttää painokkaita puheenvuoroja kaikissa yhteyksissä sen eteen, että Euroopan etelärajat pitää saada hallintaan — tai muuttoliike — ja Schengenin sopimuksesta pitää pitää kiinni. Mutta nyt tämä ei ole hallinnassa, ja siksi tarvitaan voimakkaita toimia, joilla tämä lähtee liikkeelle.

Tämä liittyy sitten siihen Ruotsin raja -kysymykseen. Jos me aloitamme sisärajatarkastukset, niin se ei estä yhtään turvapaikkahakemuksen jättämistä Suomeen. Me olemme Euroopan unionin jäseniä, Dublinin jäseniä, Schengenin jäseniä, meillä on kansainväliset ihmisoikeussopimukset. Jos me tekisimme aidan Unkarin malliin, niin se on sitten vähän isompi ulkopoliittinen kysymys. Siitä täytynee varmaan keskustella muun muassa ulkoministeri Soinin kanssa, miltäs se sellainen näyttäisi, jos Suomi niin toimisi.

Isis — vitsaus ja erittäin suuri ongelma: Alkuviikosta itselläkin oli mahdollisuus osallistua Isilin vastaiseen YK:n kokoukseen, jossa oli yli sata maata. Yli 60 maata on koalitiossa ja on sitoutunut taisteluun Isiliä vastaan. Se on se kansainvälinen yhteistyö, millä tämä järkyttävä liike lyödään ja rauhoitetaan ihmisten elinoloja.

Mitä tulee pakolaisten auttamiseen, niin Suomi on ollut siellä noin tuhannella mukana ja on toivottavasti jatkossakin. Toivon, että päästään siihen, että saadaan tämä hallitsematon turvapaikanhakijavyöry loppumaan ja voidaan auttaa ihmisiä nimenomaan pakolaisleireiltä ja että voidaan silloin lähteä siitä, että sieltä tunnistetaan ne hädänalaisimmat ihmiset ja heitä autetaan. Se hätä, inhimillinen hätä, on se keskeinen ja ensimmäinen lähtökohta.

Pieni hetki. (Antero Vartia: Humanitäärinen viisumi!) — Humanitäärinen viisumi on hieno, humanitäärinen ajatus. Mutta nyt täytyy rehellisesti sanoa, että tässä tilanteessa, jossa turvapaikanhakijoiden määrä on niin valtava, se ei ole ehkä nyt juuri tässä hetkessä se oikea ratkaisu. Meidän täytyy saada tilanne hallintaan. Meidän täytyy päästä kestävämpään malliin, jossa ihmisiä voidaan auttaa paikan päällä ja sitten hädänalaiset ottaa pakolaisleirien kautta. Siihen maailmaan voisi ajatella humanitäärisen viisumin tapaista menettelyä. Mutta juuri nyt tässä tilanteessa pelkään, että se toimisi hieman väärällä tavalla tai se lisäisi painetta niin paljon, että hallitsematon tilanne ei ainakaan paranisi, vaikka taustalla on, myönnän, kaunis ja hyvä ajatus. Minusta tässä kannattaa katsoa kaikkia keinoja, ideoita ja arvioida niitä, ja mahdollisimman puhtaalta pöydältä. Tämäkin varmaan on kyllä keskusteluissa vahvasti mukana.

Suomen turvallisuustilanne: Me arvioimme paremminkin niin, että kysymys on 2 promillesta — Isil — mahdollisten terroristitaustaisten turvapaikanhakijoiden saapumisesta Suomeen. Mutta suojelupoliisi ja muut turvallisuusviranomaiset valvovat tilannetta jatkuvasti niillä keinoilla, jotka meillä on. Valitettavasti meidän tiedustelulainsäädäntömme ei ole vielä sillä tasolla, että siitä saisi apua, mutta tänään hanke on pistetty liikkeelle.

Nämä palautusmekanismit ja sopimukset: Niitä neuvotellaan nyt uusiksi, kirjattiin hallituksen toimenpideluetteloon Irak, Afganistan, Somalia. Mutta sen lisäksi EU laatii turvallisten maiden luettelon, jossa on ennen kaikkea Balkanin maat. Jos on niin sanottu turvallinen maa, niin voidaan käyttää nopeutettua menettelyä. Mutta silloinkin jokainen ihminen tutkitaan yksilönä hänen henkilökohtainen tilanteensa huomioon ottaen. Mutta se mahdollistaa nopeamman käsittelyn esimerkiksi albaanien osalta, joita tuli yhtäkkiä 600 Suomeen keväällä. Todettiin näin: Albania on turvallinen maa, nopeutettu käsittely. Sen jälkeen tulo loppui. Minusta se oli aivan oikein, koska nyt meillä on enemmän resursseja sitten muille.

Vielä kerran resursseista. Minusta nyt tänä vuonna — me arvioimme koko ajan — meillä on tilanne se, että me nostamme ylös, (Puhemies koputtaa) palkkaamme uutta väkeä, ar-

vioimme tilannetta. Arvoisa herra puhemies! Vielä viimeksi: Tämän ensi vuoden budjetin pohjalla on 15 000 turvapaikanhakijan määrä. Arvioimme sitäkin tässä vielä nyt syksyn aikana, ja tarvittaessa täydennettäessä palataan asiaan.

Anteeksi, jäi moneen hyvään kysymykseen vastaamatta, mutta nykikää hihasta. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Selvä, kiitoksia, ministeri Orpo! — Nyt siirrytään työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan, ja sen keskustelun aloittaa 5 minuutin esittelypuheenvuorolla ministeri Rehn. — Täältä pöntöstä, olkaa hyvä!

18.01 **Elinkeinoministeri Olli Rehn kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Suomi tarvitsee kipeästi uusia työpaikkoja ja kasvavia yrityksiä. Työ- ja elinkeinoministeriö on kestävän kasvun ministeriö, mitä tämän pääluokan panostukset heijastelevat. Olennaista on parantaa suomalaisen työn ja tuotannon kilpailukykyä, sekä pidemmän sihdin rakenteellista kilpailukykyä että lyhyemmän sihdin kustannuskilpailukykyä. Nimenomaan työllisyyden ja kasvun vuoksi hallitus on tehnyt esityksiä ratkaisuiksi, joilla kyettäisiin suhteellisen nopeasti parantamaan suomalaisen työn ja tuotannon kilpailukykyä. Onkin myönteistä, että työmarkkinajärjestöt nyt neuvottelevat asiasta keskenään. Ehkä kahden epäonnistumisen jälkeen kolmas kerta toden sanoo. Jos järjestöt pystyvät yhdessä sopimaan konkreettisista, toimivista keinoista, joilla kilpailukyvyn korjaava tavoite voidaan saavuttaa, on hallitus valmis ottamaan tätä huomioon.

Meillä onkin nyt mahdollisuus työllisyyttä kohentavaan kolmiloikkaan: ensin kustannuskilpailukyvyn nopea korjaaminen 5 prosentilla, sen perään maltillinen palkkaratkaisu ja palkkanormin määrittäminen vientisektorilla ja lisäksi paikallisen sopimisen edistäminen ja sen rinnalla henkilöstön aseman vahvistaminen yritysten päätöksenteossa. Kenenkään ei kannattaisi kevyin perustein torjua tällaista ratkaisua ideologisista taikka muista syistä. Normaalilla kaupunkilaisjärjellä ajatellen tämän olettaisi kiinnostavan myös EK:ta, koska tällainen ratkaisu parantaisi Suomen kilpailukykyä nopeasti ja varmasti. Nyt jos koskaan on asiaa katsottava kansallisesta, ei ideologisesta näkökulmasta.

Työpaikkojen synnyttämiseen tarvitaan kasvuun tähtääviä ja siihen kykeneviä yrityksiä. Yritysten rahoituksen parantamiseksi olemme koonneet olemassa olevien ja osaavien rahoituslaitosten kautta kärkihankkeiden kasvurahoitusta, joka kattaa kolmen vuoden jakson ja koostuu useasta eri osasta. Nämä ovat TEMin pääluokan ytimessä tässä budjettikirjassa. Kiteytän nämä seuraaviin kolmeen pääjuonteeseen:

Ensinnäkin kasvuohjelmat ja innovaatioiden kaupallistaminen, joihin kohdennetaan reilut 190 miljoonaa euroa kolmessa vuodessa. Me kohdennamme kasvuohjelmiin ja Tekesin kautta innovaatioiden kaupallistamiseen — mukaan lukien kärkemme biotalous ja cleantech — yli 150 miljoonan euron lisäpanoksen kolmen vuoden aikana. Lisäksi Teollisuussijoitus Oy:tä pääomitetaan 35 miljoonan euron suuruisella lisäpääomalla Kasvurahastojen Rahasto III:a silmällä pitäen.

Toiseksi, kasvuhakuisten pk-yritysten välirahoitusta vahvistetaan suuntaamalla Finnveralle uutta lainavaltuutta 300 miljoonaa euroa. Tämän keskeisen kärkihankkeen osana valmistelemme uuden välirahoitusvälineen käyttöönoton, jonka tavoitteena on tosiaan se, että Finnvera käynnistää tämän 300 miljoonan euron suuruisen juniorilainaohjelman vuoden 2016 alkupuolella.

Kolmanneksi, uusiutuvan energian tukeminen, 100 miljoonaa euroa kolmessa vuodessa. Eli panostamme vahvasti yritysten uusiutuvan energian investointeihin ja suuriin energiateknologian pilotti- ja demo-hankkeisiin. Tähän tosiaan suunnataan 100 miljoonaa euroa lisää.

Näin ollen kärkihankkeiden kautta halusin tuoda tämän esiin, koska tästä keskusteltiin eilen aika pitkään ja hartaasti enkä saanut silloin tilaisuutta tästä puhua. Kärkihankkeiden kautta syntyy kolmessa vuodessa lisää kansallista yritysrahoitusta yhteensä lähes 600 miljoonan euron verran. Näiden kansallisten panostusten lisäksi hallituksen ja Suomen yksi tärkeimpiä kärkihankkeita on Euroopan investointirahaston tehokas hyödyntäminen. Kansallisten, eurooppalaisten ja yksityisten rahoituspanosten vaikutuksesta Suomessa voisi toteutua vuositasolla vähintään 1 miljardin euron lisäsijoitukset nykyisten päälle.

Rouva puhemies! Kaiken kaikkiaan nämä kansalliset ja eurooppalaiset panostukset ovat merkittävä lisä yritysten kasvattamiseen, kehittämiseen, kansainvälistämiseen ja työllistämiseen. Sitä kautta kyetään luomaan uusia työpaikkoja ja kestävää kasvua Suomessa. — Kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Siirrytään keskusteluun. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää puheenvuoron, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

18.07 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille esittelystä. On erityisen ilolla pantava merkille näitä kasvupanoksia, mitä nyt biotalouteen laitetaan, niin kansallisia panostuksia kuin myös Euroopan investointirahaston kautta tulevia panostuksia.

Puuttuisin tähän Finnveran rooliin. Finnveralle annetaan 300 miljoonaa lainavaltuutta lisää, mutta onko tämän rahan käyttämisessä ajateltu toimintamuutoksia, koska tällä hetkellähän Finnvera toimii yhdessä pankkien kanssa, nimenomaan suomalaisten pankkien kanssa, ja nyt meillä on paljon sellaisiakin hankkeita, jotka saisivat rahoitusta ulkomaisilta pankeilta, ja nyt meidän säännöstömme estää sen, että Finnvera ei voi olla mukana kumppanina ulkomaisten pankkien kanssa. Tämä on joissakin tapauksissa muodostunut (Puhemies koputtaa) hiukan ongelmaksi.

18.08 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministerille hyvästä esityksestä. Meillä hallitus on luonut useita hyviä kärkihankkeita, ja kyllähän meillä tilannekin on tukala, kun meidän vientimme suhteessa tuontiin on alijäämäinen ja tosiaan yritystoiminnan edellytyksiä pitäisi kehittää hyvinkin voimakkaasti. Eli yritysten toimintaympäristön osalta on hyviä asioita.

Tuosta EIR:stä eli Euroopan investointirahastosta olisin kysynyt: minkälaisella rakenteella ja millä aikataululla tästä saadaan markkinointi käyntiin, että tämä miljardi euroa saataisiin sieltä hyvin otettua? Mihinkä osioihin se jakautuu, kuinka paljon siinä on julkista rahoitusta ja kuinka paljon yksityisrahoituksen osuutta?

18.09 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan ensinnäkin, kun yleisesti esitetään, että hallitus leikkaa tuotekehityksestä ja tutkimuksesta, niin tätä väitettä ei sinänsä kannata hyväksyä. Jos katsotaan, että jo TEMin hallinnonalalla noin 100 miljoonaa euroa on yhteensä se potti, joka nyt tulee lisää kärkihankepanostusten kautta uutta, ja lisätään siihen opetus- ja kulttuuritoimen ja esimerkiksi ympäristöministeriön

alueen kiertotalouspanostukset, niin se on samaa kokoluokkaa kuin Tekesin avustusvaltuuksien leikkaus, noin 130 miljoonaa euroa. Vielä lisäksi se, mitä ministeri tässä toi esiin: että lainavaltuudet lisääntyvät Tekesilläkin.

Nämä panostukset ovat suunnilleen samat. Tärkeää on nyt tietysti se, että nämä käytetään tehokkaasti. Ja ehkä ministeriltä kysyisin vielä, nyt kun täällä näyttäisi olevan peräti kolme uutta momenttia — meillä on hallintoluokassa 30 miljoonaa euroa cleantech- ja biotalousratkaisuihin, sitten on uusi momentti alueellisiin kokeiluhankkeisiin ja sitten on vielä energiapuolella energiatuen perinteisen momentin lisäksi uusi 20 miljoonan momentti uusiutuvan energian, uuden energiateknologian investointitukiin: Miten nämä säännöt poikkeavat siitä, että nämä kaikki olisivat yhdellä investointitukimomentilla? Miksi nämä ovat erikseen? — Kiitos.

18.10 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on maa, jolla on perinteisesti ollut tavoite olla maailman kärkimaa ja edelläkävijä osaamisessaan. Arktinen osaaminen on sektori, johon Suomen kaltaisen maan pitäisi panostaa selvästi nykyistä enemmän. Meillähän on jo nykyisinkin osaamista, esimerkiksi laivanrakennuksessa meillä on jäänmurto-osaamista, joka on huippua koko maailmassa. Uhkana toki on, että olemassa oleva osaaminen hiipuu, ja siksi telakoiden toimintaa on myöskin tuettava. Mutta tuettava on myös korkealaatuista koulutusjärjestelmää ja panostettava sellaiseen osaamiseen, joka koulutuksen ja tutkimuksen kautta avaa meille mahdollisuuksia toimia arktisen osaajan huippumaana.

Kysyn ministeriltä, mitä suunnitelmia hallituksella on Suomen arktisen osaamisen edistämisen suhteen ja miten hallitus aikoo varmistaa, että Suomesta tulee arktisen osaamisen huippumaa.

18.11 **Antero Vartia vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin tarjota hallitukselle yhden vinkin. Suomessa nykyisin apteekkitoimiala on säänneltyä, ja sen seurauksena Suomessa lääkkeet ovat kalliimpia kuin muissa Pohjoismaissa, noin 10 prosenttia kalliimpia kuin Ruotsissa, vaikka Suomessa lääkkeiden tukkuhinta on noin 10 prosenttia alhaisempi. Se tarkoittaa, että koska meillä ei ole kilpailua, niin kuluttajat tekevät suoran tulonsiirron apteekkareille. Suomalaiset käyttävät noin 2 miljardia euroa lääkkeisiin vuodessa, ja Kela korvaa noin 1,3 miljardilla. Jos kilpailun myötä saatettaisiin saavuttaa edes 10 prosentin säästöt, niin se olisi suoraan Kelalta noin 130 miljoonaa pois.

Pohjoismaista Norjassa ja Ruotsissa, jotka vapauttivat kilpailun, selkeästi on huomattavissa, että tarjonta on kasvanut ja lääkkeiden hinta on laskenut. Tätä voitaisiin Suomessakin muuttaa niin, että nykyinen toimilupa myönnettäisiin samoilla periaatteilla kuin nykyisinkin kaikille ehdot täyttäville, ja sitä kautta voisimme saada kilpailua aikaiseksi. Tällöin ei olisi pelkoa siitä, että ulkomailta tulisi yrityksiä, jotka veisivät rahat Suomesta maailmalle.

18.12 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aktiivinen yrittäjyys- ja elinkeinopolitiikka sekä aktiivinen työllisyyspolitiikka eivät ole toisiaan poissulkevia asioita, kuten tänään täällä salissa jotkut tuntuivat ajattelevan. Pitkäaikaistyöttömät eivät usein työllisty avoimille työmarkkinoille, joten tarvitaan tukitoimia ja palkkatukea estämään työttömyyden pitkittymistä ja katkaisemaan työttömyysjaksoja. Pitkäaikaistyöttömyys on se iso asia, joka synnyttää meillä kestävyysvajetta. Kun jo nyt, tänä vuonna, on

riittämättömät palkkatukimäärärahat ja niitä edelleen ensi vuonna leikataan, niin miten me kykenemme hoitamaan pitkäaikaistyöttömyyttä ja pääsemään niihin tavoitteisiin pitkäaikaistyöttömyyden osalta, mitä budjettikirjassa on. Toisaalta halutaan kannustaa yrittäjyyttä, mutta eikö ole sitten hieman ristiriitaista, että starttirahoja leikataan ensi vuodelle.

18.13 **Lauri Ihalainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostan ministeri Rehnin näkemystä siitä, että kun tässä yritetään nyt aikaansaada työmarkkinajärjestöjen kesken ja hallituksen myötävaikutuksella meidän kannaltamme tärkeätä ratkaisua, niin ei myöskään työnantajapuoli ideologisista syistä lähde panemaan tässä suhteessa kapuloita rattaisiin, vaan nähtäisiin tämä kansallinen etu näitten omien pyrkimysten yli. Se oli arvokas näkemys.

Minulla oli tilaisuus neljä vuotta istua siellä paikoissa, missä arvostamani ministerit nyt istuvat, ja silloin harva se viikko oppositiossa esitettiin tämmöistä miljardiluokan kasvurahastoa lääkkeeksi vähän yhteen ja toiseen talouden ongelmaan. No, jokainen meistä ymmärtää, että eihän semmoinen ollut mahdollista, eikä se näy nyt tässä budjetissakaan, vaan viime hallituskauden kasvurahastoja nyt pääomitetaan, mikä on varmaan se oikea tie. Ja se huoli, mikä tässä kaiken kaikkiaan on: jos emme saa vientiä vetämään, investointeja Suomeen ja tätä kotimaista kysyntää piristymään, (Puhemies koputtaa) niin tämä 72 prosentin työllisyysastetavoite, 110 000 työpaikkaa, ei tule helposti onnistumaan.

Lopuksi kysyisin: miksi ei ole tässä kärkihankkeessa (Puhemies koputtaa) eikä elinkeinopoliittisessa ajattelussa sitä tosiasiaa, että meillä 1,2 miljoonaa ihmistä työskentelee yksityisellä palvelusektorilla? Suomi tarvitsee...

Puhemies Maria Lohela: Nyt on aika jo täynnä.

...yksityisen palvelusektorin kasvu- ja työllisyysohjelman. Oletteko sitä mieltä, että... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

18.15 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Rehnin puheenvuorossa kävivät erittäin selkeästi ilmi ne haasteet, joiden edessä Suomen talous on. Hallituksen kärkihankkeet kertovat tahtotilasta sekä päättäväisyydestä maamme tilanteen parantamiseksi. Kärkihankkeina cleantech ja biotalous ovat aloja, joilla Suomessa löytyy erinomaista osaamista, jonka pohjalle yritykset voivat kehittää uutta teollisuutta ja työpaikkoja. Työ- ja elinkeinoministeriössä näiden vaikuttavuuksia taloustilanteeseen on varmasti selvitetty. Arvoisa elinkeinoministeri, olisi mielenkiintoista kuulla teidän arvionne, miten biotalouteen sijoittaminen tulee vaikuttamaan maamme kilpailukykyyn ja menestymiseen kansainvälisillä markkinoilla.

18.16 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen ohjelmassa on paljon hyvää, mikä liittyy kasvuun, kehittämiseen ja kansainvälistymiseen, mutta huoleni on suuri, kun katson TEMin hallinnonalaa kokonaisuutena. Kyllä, edustaja Mykkänen, kyllä sieltä leikataan. Huolimatta näistä panostuksista pakkasella ollaan.

Se, mistä olen todella huolissani, on se, että vaikka te puhutte kokeilutaloudesta, siitä, että Suomessa kokeillaan, ja se on hyvä asia, niin samalla leikataan Tekesiltä yli 100 miljoonaa eli juuri siitä, millä voitaisiin kokeilla. Kuinka te, arvoisa ministeri, pidätte huolta

siitä, että ne kasvavat pienet ja keskisuuret yritykset saavat todella kokeilla innovaatioitaan ja viedä niitä käytäntöön?

18.17 **Eero Suutari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen työllistämisestä viimeisen 15 vuoden aikana on huolehtinut pääasiassa pieni ja keskisuuri yritystoiminta. Työllistämisriskin ovat ottaneet pienet yritykset, jotka ovat tuotekehityksellään ja osittain myös Tekesin tuotekehityksellä kasvaneet ja ovat kasvuhakuisia. Pienten kasvuyritysten tuotekehitystuki on todettu useasti myös ministeriössä kaikkein parhaimmaksi yhteiskunnan sijoitukseksi. Kysynkin arvoisalta ministeri Rehniltä: onko Tekesin 130 miljoonan leikkaus mahdollista siirtää jonkin muun yrityselämän tuen leikkaamiseksi?

18.18 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näiden kärkihankkeiden merkitystä ei ehkä ole riittävästi vieläkään ymmärretty: Niillä on mahdollisuus kohdentaa voimavaroja näihin uusiin kasvualoihin, mistä esimerkiksi edustaja Kiviranta tuossa mainitsi, ja se on äärettömän tärkeätä. Nehän eivät korvaa opetuksesta tehtyjä leikkauksia, mutta opetuksesta tehdyt leikkaukset johtavat siihen, että sillä puolella vanhoja rakenteita joudutaan uusimaan, ja kun samanaikaisesti panostuksia ohjataan näihin tulevaisuuden kasvualoihin, kärkialoihin näillä hankkeilla, niin se on todella viisasta ja vastuullista politiikkaa.

Ministeri Rehniltä kysyisin: onko tässä budjetissa kansalliset EU-vastinrahat turvattu, niin että meiltä ei jää saamatta EU-rahoitusta hankkeisiin, joihin sitä olisi mahdollista saada, sen takia, että kuntien ja valtion yhteisvaikutuksella ei olisi riittävästi vastinrahoja?

Ja sitten pyytäisin: voisitteko vähän arvioida budjetin (Puhemies koputtaa) aluepoliittisia vaikutuksia teidän osaltanne?

18.19 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Edustaja Kankaanniemi kiittää kovasti näitä kärkihankkeita ja ilmeisesti luottaa, sanoisinko sokeasti hallituksen kykyyn valita ne voittajat markkinoilla, mikä ei yleensä ehkä ole ollut se tehokkain tapa markkinataloudessa seuloa ne jyvät akanoista. Siksi kysynkin ministeriltä: miten ministeriö varmistaa sen, että nämä kärkihankkeet todellakin ovat ne oikeat panostuksen kohteet?

18.19 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksessa on päätetty, että nämä toteutetaan nimenomaan teknologianeutraalisti ja kustannustehokkuusjärjestyksessä. Tämä on se järjestys, kuinka mennään. Sillä saavutetaan parhaita tuloksia. Hallitus sinällänsä, minun ymmärtääkseni, ei ole ratkaisemassa sitä, mitkä yritykset tai mitkä alat esimerkiksi tekevät sen, vaan nimenomaan teknologianeutraalisti ja kustannustehokkaasti se tehdään.

Arvoisa puhemies! Nyt kun sain puheenvuoron, palaan tähän edustaja Sarkkisen esille tuomaan asiaan lähinnä sosiaaliturvasta ja työttömyysturvasta, työllisyysmäärärahoista: Minun käsittääkseni kysymys on kuitenkin siitä, että hallituksen tarkoituksena on lisätä osallistavaa sosiaaliturvaa, jossa sosiaaliturva (Puhemies koputtaa) ja palkka yhteensovitetaan. Eikö ole näin, ministeri Lindström?

18.21 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomessa on vastikään laadittu kaksikin ansiokasta arktista raporttia. Toisen laati emerituspo-

liitikko Paavo Lipponen EK:lle nimellä Pohjoinen tahtotila, ja toinen on valtioneuvoston kanslian arktinen raportti, jossa mainitaan neljä kasvun ajuria: matkailu, energiapolitiikka, kestävä kaivannaistalous ja biotalous. Nyt tarvittaisiinkin ripaus päättäväisyyttä, jotta nämä hyvät hankkeet saataisiin käyntiin. Myös presidentti Niinistö on pitänyt esillä näitä arktisia asioita ja korostanut yhteistyötä Norjan kanssa. Kysynkin: mitä konkretiaa hallitus edistää arktisten asioiden osalta?

18.21 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Biotalous on yksi hallituksen kärkihankkeista, ja pidän sitä ehkä merkittävimpänä siellä. Joka tapauksessa uusiutuvan energian mahdollisuudet ovat tunnustettuja ja Suomen tavoitteenahan on, että uusiutuvaa energiaa on vuonna 2030 se 50 prosenttia kokonaisenergiasta.

Puuta meillä metsissä riittää käytännöllisesti katsoen rajattomasti. 20—25 miljoonan motin lisähakkuut ovat nykyisiin verrattuna täysin mahdollisia — siinä osa on myös tätä paljon puhuttua energiapuuta ja pääosa onneksi kuitenkin kuitupuuta ja tukkia.

Arvoisa ministeri, kysyn teiltä, kun meillä on kuitenkin paljon näitä chp-voimaloita, jotka käyttävät sekä puuta että turvetta yhteispoltossa, ja se on polttoteknisesti ja energiantuotannon kannalta se paras cocktail: Miten te suhtaudutte siihen, että kun puun polttoa lisätään, niin me tarvitsemme tulevaisuudessa myös turvetta, ja se tarkoittaa sitä, että meilläkin moni hyvä hanke seisoo sen kautta, että luvitukset ovat toivottoman myöhässä — meillä on tilanne, jossa saattaa yhden luvan myöntäminen kestää kymmenen vuotta, mikä on aivan kohtuuton aika esimerkiksi yrittäjän investointien kannalta? Miten te tämän suhteen aiotte toimia?

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustajat Aalto, Eestilä ja Eloranta, ja sitten ministeri Rehn, 3 minuuttia.

18.23 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näin maakuntien biotalousmiehenä kysyn elinkeinoministeri Rehniltä sellaista asiaa, että kun olen odottanut jo pitkään kädet savessa, milloin voitaisiin vaikka pohjoisessa Keski-Suomessa tehdä yhdistettyä lämmön- ja sähköntuotantoa, chp-tuotantoa — mihin tässä jo edustaja Hoskonenkin viittasi — niin mitä olette tosiaan tekemässä tämän edistämiseksi. Onko mahdollisesti syöttötariffi menossa ihan täysin alas, mikä mahdollistaisi sen, että pienimuotoinen chp-toiminta olisi kannatettavaa, jotta niitten eläinten jätteet voitaisiin hyödyntää, ylivuotiset heinät voitaisiin hyödyntää, korjuupuuta voitaisiin hyödyntää siellä ja jotta se pientilallinen ihminen voisi syöttää sen ylimääräisen sähkönkin yleiseen verkkoon ja saada vähän tuloja itselleen siitä, jos jää ylimääräistä? Onko minulla hyviä vietäviä tuonne pohjoiseen Keski-Suomeen, terveisiä teiltä, arvoisa ministeri Rehn?

18.24 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysyisin ministeri Rehniltä yritysten rahoitushuollosta. Meillä on Teollisuussijoitus, Tekes ja Finnvera, joilla on hieman erilainen tehtävä mutta kuitenkin sama päämäärä: lisätä työtä ja yrittämistä Suomessa. Olen saanut yrittäjiltä palautetta esimerkiksi Tekesin suhteen. Siellä olivat ennen laina- ja tukikomponentti suurin piirtein tasavertaisessa muodossa, ja tänä päivänä niin ei saamani tiedon mukaan enää ole. Koettiinko tämä jotenkin huonoksi? Ainakin yritykset kokivat sen hyväksi.

Ja toinen kysymys koskee Finnveraa: Saamani tiedon mukaan Finnvera on muuttanut rahoituksen kohdentamista niin, että alkavia yrityksiä ei enää juuri suosita vaan rahoitus kohdennetaan niihin yrityksiin, jotka tavallaan saavat sitä sekundaarirahoitusta. Ja kun näillä alkavilla yrityksillä on suuria ongelmia vakuusarvojen kautta saada pankista rahaa, niin he ovat ikään kuin jäämässä hieman tyhjän päälle. Onko tämä tieto totuudenmukainen?

18.25 **Eeva-Johanna Eloranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilman osaamista ei ole työtä eikä kasvua. Tuntuu merkilliseltä, että hallitus peräänkuuluttaa Suomen nousua innovaatioilla ja samaan aikaan leikkaa perustutkimuksesta ja tieteestä ja myös Tekesin kilpaillusta tutkimusrahoituksesta. Koko suomalainen innovaatioekosysteemi uhkaa näivettyä, ja samalla Suomen vientivetoiseen kasvuun perustuva tulevaisuus, joka syntyy vain siitä edelläkävijäosaamisesta, joutuu vaakalaudalle. Tuntuu siltä, että syömme nyt vähän niin kuin tulevaisuuden eväitämme.

Arvoisa puhemies! Lääkekehitys olisi yksi sellainen ala, jossa uinuu yhä valtava taloudellinen potentiaali. Lääkealan pitäisi olla meille suomalaisille strateginen valinta. Lääkekehityskeskuksen perustaminen Suomeen olisi tärkeä askel oikeaan suuntaan muiden eurooppalaisten maiden malliin. Se tarjoaisi yksinkertaisen, kustannustehokkaan ja toimivan tavan synnyttää uutta vientivetoista liiketoimintaa Suomeen. Toivon todella, että hallitus ymmärtää lääkealan kasvupotentiaalin ja tekee voitavansa suomalaisen lääkekehityskeskuksen perustamiseksi.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Rehn, sieltä paikaltaan, 3 minuuttia.

18.26 **Elinkeinoministeri Olli Rehn:** Kiitoksia, rouva puhemies! Ja kiitoksia, arvoisat edustajat, näistä painavista puheenvuoroista, kommenteista, kysymyksistä. Yritän kolmessa minuutissa näihin noin 30 puheenvuoroon ja kysymykseen vastata, ja jatketaan sitten seuraavissa vastauspuheenvuoroissa.

Ensinnäkin edustaja Turunen kysyi Finnveran toimintatavan muutoksesta ja siitä, voisiko ajatella, että Finnvera voisi toimia yhteistyössä ulkomaisten pankkien ja rahoituslaitosten kanssa. Tämä on mielestäni ihan perusteltu kysymys — ei vähiten sen takia, että eräs merkittävä suomalainen pankki on siirtänyt pääkonttoritoimintojaan Tukholmaan ja nämä rajat hämärtyvät varsinkin Pohjoismaissa ja euroalueella. Eli tämä on varmastikin asia, joka kannattaa selvittää, ja tulemme siihen osaltamme paneutumaan. Rahoitus on myöskin julkisen rahoituksen puolella usein eurooppalaista. Viittaan tähän Euroopan strategisten investointien rahastoon, ja tässäkin mielessä on mielestäni olemassa perusteita tämän asian selvittämiseen.

Edustaja Pirttilahti kysyi tämän eurooppalaisen investointirahoituksen hyödyntämisen aikataulusta ja painopisteestä. Aikataulu on se, että ensi vuoden alusta lähtien tämän uuden järjestelmän pitäisi olla koko Euroopassa ajettu sisään, ja meidän tavoitteemme on se, että Suomi olisi tässä pilottimaa sellaisesta pohjoisen Euroopan maasta, joka on kärsinyt kovasta teollisesta rakennemuutoksesta ja joka myöskin pystyy eurooppalaisen investointirahoituksen avulla uudistamaan itseään. Tämän viestin olen kertonut selkeästi sekä komission puheenjohtajalle Jean-Claude Junckerille että Euroopan investointipankin pääjohtajalle Werner Hoyerille.

Eli me olemme tässä ennalta liikkeellä. Käynnistämme ensi viikolla tämän toiminnan, ja tämä tulee painottumaan kolmelle alueelle elikkä isompiin innovatiivisiin teollisiin investointeihin, kuten Äänekosken biotuotetehdas on jo saanut tästä osaltaan, toiseksi infrainvestointeihin, joissa tarvitaan yksityisen ja julkisen rahoituksen yhdistämistä, ja kolmanneksi pk-yritysten rahoituksen vahvistamiseen, missä Finnvera tulee toimimaan ainakin yhtenä keskeisenä välittäjäorganisaationa. Tulemme myöskin rakentamaan hankeneuvontapalvelun, joka neuvoo yrityksiä ja julkisyhteisöjä siinä, miten tätä eurooppalaista järjestelmää kannattaa hyödyntää.

Edustaja Ihalainen totesi siitä, että tämä miljoonaluokan kasvurahasto ei näy tässä budjettikirjassa. Itse asiassa, kun kootaan nämä kärkihankkeiden rahoitukset nimenomaan yritysrahoituksen näkökulmasta, niin siitä kertyy kolmen vuoden aikana noin 600 miljoonaa euroa, ja jos kykenemme saavuttamaan ne tavoitteet, mitä asetamme eurooppalaiselle investointirahoitukselle, (Puhemies koputtaa) pääsemme hyvin lähelle tuota, jopa yli tuon mittaluokan, mitä on (Puhemies koputtaa) puhuttu tästä kasvurahastosta aikoinaan. (Puhemies koputtaa) Mutta se ei tule automaattisesti, ei tule kuin manulle illallinen, vaan sen eteen pitää tehdä kovasti töitä.

Puhemies Maria Lohela: Sitten jatketaan keskustelua.

18.29 **Kauko Juhantalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Loppukesän ja syksyn aikana ilmeni, että lukuisilla ely-keskuksilla, loppujen lopuksi melkein kaikilla, oli vaikeuksia määrärahan riittävyydessä työllisyys-, startti- ja muihin rahoihin. Asiaa käsiteltäessä tarkemmin lisäbudjetin yhteydessä ilmeni, että ministeriön ja ely-keskusten tiedot määrärahan riittävyydestä kulkivat vallan komiasti eri tahtia. Haluaisin kysyä, kun näin digiaikana siihen pitäisi puuttua, onko ministeriö jotenkin jo tähän asiaan puuttunut. Pitäisi olla paremmin tietoa. Kyse ei ollut pelkästä määrärahojen riittävyydestä vaan siitä, että ei ollut sellaista reaaliaikaista tietoa, jonka perusteella niitä olisi voitu käyttää.

18.30 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin työpaikkojen saaminen on tärkeintä sen suhteen, että saamme Suomen talouden nousuun, ja tässä mielessä nämä hallituksen esittämät kärkihankkeet tuntuvat oikein hyviltä. Mutta kun esimerkiksi biotalous, joka on ollut täällä esillä, saa kolmen vuoden aikana 300 miljoonaa euroa, josta 100 miljoonaa maatalouteen, niin esimerkiksi valtiovarainministeri Stubb, heti kun nämä kärkihankeajatukset julkistettiin, ilmoitti, että sillä saa kaksi pienehköä biovoimalaa tai yhden isomman. Mielestäni bioenergia on hyvä asia, mutta meillä täytyisi olla katse korkeammalla, pitäisi saada enemmän kilohintaa puusta. Millä tavalla sitten näitten kärkihankkeitten avulla aiotaan mahdollistaa se, että saamme todella uutta kilohintaa ja lisää tuotteita, uusia tuotteita (Puhemies koputtaa) tästä arvokkaasta raaka-aineesta?

18.31 **Teuvo Hakkarainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajat Hoskonen ja Aalto veivät osaksi minun kysymykseni. Mutta viime kaudella oli täällä vasemmisto ja vihreät ja hallituksessa puhuttiin paljon biotaloudesta ja uusiutuvasta energiasta — ja miten kävi? Meille tuli kivihiiltä ennennäkemätön määrä tähän maahan. Nämä puheet ja käytäntö eivät mene käsi kädessä.

Mutta hallituksen kärkihankkeita on biotalous. Onko siihen mietitty tätä hajautettua energiatuotantoa, josta puhuttiin — chp-voimaloita — sitä, että niihin saataisiin tuki? Täl-

lä hetkellähän se on 750 000 euroa, mutta sillä rahalla ei saa, nämä ovat hyvin kalliita laitoksia. Se tuki pitää nostaa 2 miljoonaan euroon, ja silloin tämä käynnistyy ja varmasti tulee työpaikkoja lisää.

18.32 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ruotsi on valinnut kansainvälisen viennin edistämiseen mallin, jossa viedään kokonaisuuksia. Minä olen nyt aika huolissani, kun katson tätä budjettimomenttia 32.20.43, Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin, jossa nämä tasot ovat romahtaneet, se raha on puolitettu. Täällä on esimerkiksi tälle vuodelle arvioitu cleantechin hankkeisiin osallistuvat yritykset: 135 kappaletta nyt, ensi vuoden arvio 20, ja vastaava trendi menee läpi tämän linjan.

Eikö meidänkin pitäisi nyt yrittää löytää semmoisia ratkaisuja, joissa yritykset verkostoituvat ja kykenevät tarjoamaan kokonaisvaltaisia ratkaisuja vientimarkkinoille, erityisesti kehittyviin maihin? Kun ajatellaan cleantechiä, puhdasta vettä, puhdasta ilmaa, energiatehokkuutta, siellä on markkinoita näille yrityksille, kunhan ne ovat tarpeeksi vahvasti kasvussa ja löytävät toisensa verkottumisen kautta.

18.33 **Lasse Hautala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan oikein, että hallitus ja työ- ja elinkeinoministeriö keskittyy voimakkaasti tukemaan elinkeinorakenteen uudistamista ja etsimään uusia kasvun lähteitä. Meidän teollinen rakenteemme on viime vuosikymmeninä merkittävästi muuttunut. Meillä ei ole enää käyttötavarateollisuutta, vaan teollisuutemme perustuu pitkälti muissa maissa tapahtuviin teollisiin investointeihin.

Hallitus panostaa monin eri tavoin noin 45 miljoonaa euroa cleantech- ja biotalousratkaisuihin ja niiden innovaatioiden kaupallistamiseen. Kysyisinkin elinkeinoministeriltä, miten elintarvikeala sisältyy näihin, koska Suomessa tuotetaan puhtaita elintarvikkeita ja meillä olisi niille hyvät vientimahdollisuudet.

18.34 **Antero Vartia vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun puhutaan tietysti budjetista ja tavoitteena on saada investoinnit liikkeelle, niin haluaisin tässä vaiheessa tuoda esille sen, kuinka lainsäädäntö estää investointeja markkinoilla.

Olen perustamassa uutta ravintolaa, ja tarkoituksena oli tuottaa kaikki kesäaikana tarvittava sähkö aurinkopaneeleilla. Olimme sopineet vieressä olevan hallin kanssa, että vuokraamme noin 3 000 neliötä kattopinta-alaa aurinkopaneeleja varten. Tämä olisi ollut selkeästi kannattava investointi meille kaikkien laskelmien mukaan, kunnes sitten siinä vaiheessa, kun sitä vietiin eteenpäin, kävi ilmi, että koska ne aurinkopaneelit sijaitsevat toisella tontilla, niin siihen päälle tulee sekä sähkövero että siirtomaksu ja arvonlisävero, mikä tekee tästä investoinnista täysin kannattamattoman. Pyytäisin elinkeinoministeriötä huomioimaan nämä rajoitukset ja mahdollistamaan sen, että esimerkiksi aurinkopaneelit voitaisiin asentaa omaan tuotantoon jonnekin muuallekin kuin pelkästään omalle tontille. Koska markkinoilla on valtavaa potentiaalia, tällä sitä voitaisiin vapauttaa.

18.35 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vartia puhui asiaa: meillä on tietty ongelma siinä, että Suomeen ei investoida. Ja oikeastaan ongelman ydin kiteytyy yhteen sanaan: asiakaslähtöisyys. Sain tämän esimerkin yhdeltä kanadalais-australialaiselta sijoittajalta, joka sanoi, että Suomeen kun hän investoi, täällä virkamiehet pyytävät lippuja ja lappuja, minkä jälkeen pyytävät lippuja ja lappuja, minkä

jälkeen valittavat vielä toistensa päätöksistä, kun taas esimerkiksi Ruotsissa virkamies kysyy, että mitä minä voisin tehdä, jotta te tulisitte toimimaan tänne alueelle. Arvoisa ministeri, kuinka te voisitte vaikuttaa siihen, että asiakaslähtöisyyden rimaa voitaisiin Suomessa nostaa?

18.36 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä uusiutuvasta energiasta kun puhutaan, niin olen hyvin hämmentynyt kuunneltuani edustaja Aallon puheenvuoroa tänään ja edustaja Aallon puheenvuoroa toissa päivänä. Toissa päivänä hän oli huolestunut hallituksen tavoitteista lisätä hakkuusuoritetta 15 miljoonalla kuutiolla, tänään hän edellytti täällä lisää veronmaksajien maksamaa tariffia uusiutuvan hakkeen hyödyntämiselle. Käytännössä se 15 miljoonan hakkuu tarvitaan tähän, jotta tämä onnistuu edes niissä tavoitteissa, joissa hallitus on asettanut 50 prosentin uusiutuvan osuuden. Vihreät ovat käsittääkseni puhuneet suuremmasta määrästä ja aikovat tehdä sen vielä ilman lisäydinvoimaa. Kertokaa, miten tämä on mahdollista — en ymmärrä.

Ministeri Rehniltä tästä asiasta kysyisin, kun tosiaan tämä puun liikkeellesaaminen on pullonkaula yhtä paljon kuin tuet. Meillä menee Äänekoskelle 4 miljoonaa kuutiota — hyvä. Meillä menee jo 2020 hakkeeseen 5 miljoonaa ja kaksinkertaistamiseen 2030 mennessä 9 miljoonaa kuutiota. Oletteko valmis kannattamaan metsäverotuksessa niin sanottua ennakkoverojärjestelmää, joka olisi se tehokas tapa saada puuta nopeasti liikkeelle? Pehmeät keinot eivät riitä.

18.37 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mykkänen on huumorimiehiä, ja tuntuu, että kuulee, mitä haluaa kuulla, ja ei kuule, mitä sanotaan. (Kai Mykkänen: Niin, tai kuulin väärin!) Kun puhuin tuosta biotaloudesta ja metsänhakkuiden lisäämisestä, nostin vain huolen siitä, miten luonnon monimuotoisuus otetaan huomioon, jos metsänhakkuita lisätään näin paljon. En sanonut, että vastustan tätä metsänhakkuiden lisäämistä. Tässä on vissi ero.

Ja sen jälkeen toinen kysymys: Meillä kaikilla on yhteinen huoli siitä, miten tuommoinen 8 miljardia euroa, mikä meidän tuontipolttoaineisiin käytetään, saadaan kotimarkkinoille ohjattua. Ja tässä pitää pitää mielessä (Puhemies koputtaa) huoli siitä, miten nimenomaan kotimarkkinoiden pientä pöhinää kaikkialla voidaan lisätä. Tässä minä kysyisin nimenomaan siitä, miten se syöttötariffi saadaan ajettua sinne ihan alas, jotta yhdistetty sähkön- ja lämmöntuotanto pienillä tiloilla olisi mahdollista ja pienet tilalliset saisivat vähän lisäansiota siitä, jos tuottavat enemmän energiaa, lämpöä, sähköä, kuin he tarvitsevat. Voitteko vastata tähän, mitä helpotuksia vaikka pohjoiseen Keski-Suomeen saadaan?

Puhemies Maria Lohela: Tässä tuli nyt niin paljon kysymyksiä, että lienee aiheellista, että ministeri Rehn käyttää 3 minuuttia vastaamiseen.

18.39 **Elinkeinoministeri Olli Rehn:** Kiitoksia, rouva puhemies! Tässä tuli tosiaan monia tärkeitä kysymyksiä. Osaan näistä vastaa ministeri Lindström, koska muun muassa Juhantalon kysymys työllisyysrahoista ja starttirahasta kuuluu ministeri Lindströmin vastuualueelle.

Edustaja Hakkarainen ja aikaisemmin ja myöhemmin edustaja Aalto ja oikeastaan edustaja Vartiakin viittasivat uusiutuvaan energiaan ja biotalouteen. Totean tähän kysymykseen syöttötariffista, joka sinänsä tavoittelee mielestäni oikeita asioita, sitä, että voidaan

edistää uusiutuvaa energiaa myöskin hajautetussa tuotantomuodossa: tältä osin tulemme arvioimaan koko uusiutuvan energian tukijärjestelmää lähiaikoina osana sitä työtä, mitä teemme kansallisen energia- ja ilmastostrategian valmistelun yhteydessä. Eli tämä lähtee liikkeelle marraskuussa, ensi kuussa, ja on itse asiassa TEMin sisällä jo käynnissä, ja ensi talven ja kevään aikana on tarkoitus käydä laajaa keskustelua suomalaisessa yhteiskunnassa, tässä talossa, ja tuoda se ensi vuoden syksyllä selontekona, valtioneuvoston selonteon kautta, eduskunnan käsittelyyn. Sen osana ja yhteydessä tullaan käsittelemään myöskin uusiutuvan energian tukijärjestelmää kokonaisuutena, myöskin kysymystä hajautetun tuotannon edistämisestä.

Edustaja Vartia ja edustaja Wallinheimo edustaja Mykkäsen tuella kiinnittivät huomiota aurinkopaneeleihin, uusiutuvaan energiaan ja edustaja Wallinheimo asiakaslähtöisyyteen, jota hän haluaa korostaa, mielestäni aivan oikein. Tältä osin pyydän kiinnittämään huomiotanne ja kannustan lukemaan kilpailullisuusohjelman, joka on osa hallituksen kärkihankkeita, jossa pyritään edistämään nimenomaan asiakaslähtöisyyden kautta markkinoiden kehittymistä ja kilpailun vahvistamista ja myöskin pyritään siihen, että turhia lupamenettelyjä, turhaa byrokratiaa, johon muun muassa edustaja Vartia viittasi, kyettäisiin karsimaan ja sitä kautta poistamaan turhia investointien esteitä, joita meillä tällä hetkellä Suomessa on edelleenkin ihan liikaa. Tämä on yksi hallituksen ehdottomia painopisteitä, ja tulemme siinä tekemään tiukasti töitä kaikki omalla tontillamme.

Edustaja Rinne viittasi yritysten kansainvälistymiseen. Jaan tämän tavoitteen täysin, myös verkostoitumisen. Tältä osin on hyvin tärkeää, että meillä yritykset kykenevät yhteistyöhön. Me tulemme käynnistämään ensi vuoden budjetissa 8,5 miljoonan euron kärkihankerahoituksella Team Finland -kasvuohjelmat tukemaan biotalouden (Puhemies koputtaa) ja cleantechin vientiä, ja me nostamme myöskin Finpron rahoitusta parilla miljoonalla eurolla.

18.42 **Ulla Parviainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ponnistelemme Suomen kilpailukyvyn kohentamiseksi ja viennin lisäämiseksi. Puu on meille hyvin tärkeä raaka-aine, ja sitä kuljetetaan hyvin pitkien matkojen takaa. On ilo todeta se, että hallitusohjelmassa panostetaan nytten teitten kunnostamiseen. Talousarviossa on varattu 5 miljoonaa euroa kuljetustukeen. Tämä on sama summa kuin kuluvana vuonna. Suomalaiset yritykset ovat kuitenkin valitettavan takamatkalla kilpailijamaahan Ruotsiin verrattuna. Arvoisa ministeri, onko suunnitelmaa siitä, kuinka tätä kilpailueroa lähikilpailijamaihin aiotaan tasoittaa tulevina vuosina?

18.43 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan Suomi tarvitsee kipeästi näitä uusia innovaatioita ja kilpailukykyä. Elokuva- ja televisioalat ovat ehdottaneet Suomeen kannustinjärjestelmää, jota kyllä kannattaisin. Tällä saataisiin nostettua Suomen kilpailukykyä kansainvälisten elokuvien ja tv-ohjelmien tuotantomaana ja edistettyä maakunnallista ja maabrändimarkkinointia myös matkailun näkökulmasta. Tämä av-kannustinjärjestelmä sivuaa useampaa ministeriötä. Kysyisinkin ministeriltä, millä tavalla elinkeinoministeri on tähän asiaan ja ehdotukseen tarttunut. Onko suunnitelmia hyödyntää tätä kilpailukykyä edistävää mallia, joka kotiuttaisi kyllä tulovirtoja tänne Suomeen?

18.44 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en nyt vielä saanut vastausta tähän arktiseen osaamiseen, ja haluan siitä vielä uudelleen kysyä, että vastauksen saisin, koska vielä vuosi sitten asiasta puhuttiin hyvinkin paljon. Haluan kuulla, miten tämä uusi hallitus siihen arktiseen alueeseen suhtautuu.

On uskottu, että sitä kautta olisi mahdollisuus saada kasvua ja työllisyyttä. Mutta huolena toki tässä ulkopolitiikan ja maailmanpolitiikan tilanteessakin on se, että Venäjä on yksi iso toimija arktisella alueella. Oikeastaan haluaisin vähän kuulla ministerin ajatuksia siitä, onko teillä ollut yhteistyötä Venäjän suuntaan, onko keskusteluyhteydet, mikä on tällä hetkellä Suomen panos arktisen alueen osalta. Vielä uusin sen kysymykseni, miten nyt panostetaan siihen osaamiseen ja osaamisen kehittämiseen Suomessa.

18.45 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Matkailu on kasvuala kotimaassa ja kansainvälisesti, kuten koko palveluala kaiken kaikkiaan. Kuitenkin hallitusohjelmasta löytyy liian vähän sellaisia asioita, jotka kehittäisivät palvelualoja ja etenkin matkailua Suomessa ja sen kansainvälistymistä. Tähän asiaan olemme puuttuneet myös Pohjoismaiden neuvostossa, jossa sosialidemokraatit ovat tehneet yhteisen aloitteen koko Pohjoismaissa yhteisen pohjoismaisen matkailukonseptin luomiseksi.

Mutta kysynkin teiltä, hyvä ministeri: Mitä te aiotte tehdä sille, että Suomen matkailu sen kansainvälistymisen todella käyttää hyväksi, sen potentiaalin, mitä meillä on? Esimerkiksi Aasiasta saamme lukuisia kymmeniä lentokoneita Helsinkiin mutta vain noin joka kuudes matkustaja jää tänne. Mitä voisimme tälle asialle tehdä?

18.46 **Lea Mäkipää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi nousee vain työllä, ja tarvittaisiin niitä työpaikkoja. Mutta kysyisin sitä, onko mahdollisesti jo kaikki tehty vai olisiko tarpeellista lisätä yrittäjien ja korkeakoulujen, yliopistojen yhteistyötä. Tuntuisi, että he löytäisivät vision, mitä mahdollisia uusia töitä ja sellaisia Suomelle sopivia olennaisia töitä löytäisi. Tuntuu, että sieltä löytyisi sitä viisautta ja samalla he tavalla tai toisella voisivat olla apuna tässä vientiteollisuuteen, koska varsinkin pkt-yrityksille tämä vienti on hirmuisen vaikeaa.

Jos oikein kuulin, niin sitten Finnveralle on annettu 300 miljoonaa lainavakuuksia ja tarkoitus on pkt-yrityksille. Mutta kuten tiedetään, Finnverallakin on tämä pkt-käsitys, se ei ole välttämättä alle 50 henkilön yritykset vaan jopa 500 henkilön. Mutta onko nämä nyt tulevat lainavaltuudet juuri tarkoitettu tämmöisille niin sanotuille pkt-yrityksille?

18.47 **Timo V. Korhonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kuten todettua, niin erittäin merkittävä, suorastaan massiivinen odotusarvo uusista työpaikoista kohdistuu biotalouteen. Sen vuoksi meidän täytyy tietysti huolehtia siitä, että tämä yhteiskunta ei keskity liikaa. Tämä kommenttina lähinnä sen takia, että en oikein pitänyt siitä, että valtion talousarvioesityksessä jossakin vaiheessa ja jossakin kohdassa on liite, jossa sanotaan otsikkona, että kaupungistuminen lisää talouskasvun mahdollisuuksia. Eivät kaikki innovaatiot suinkaan synny kaupungeissa.

Mutta ministerille ihan kysymyksenä: Puhuitte aivan oikein näistä uusista rahoitusinstrumenteista ja mahdollisuuksista. Osana kasvupolitiikkaa on tietysti myös oikea ajoitus. Meidän pitäisi kyetä tunnistamaan oikea-aikaisesti yhä aikaisemmin ne yritykset, jotka ovat valmiita kansainvälisille markkinoille ja haluavat myös sitten kasvaa. Kysymys

tästä: (Puhemies koputtaa) Onko tätä tukemisen ajoitusta pohdittu millä tavalla hallituksen keskuudessa? Mitä elementtejä siihen on tulossa?

18.48 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kuten täällä on jo todettu, niin voimakkaasti aiotaan tukea biotaloutta, mikä on hyvä asia. Mutta on muistettava, että meillä on paljon muitakin aloja, ja menneisyydestä ollaan opittu, ettei kannata taloutta rakentaa yhden kivijalan varaan. Sen Nokia meille jo opetti. Täällä on todettu, että palveluvienti on iso mahdollisuus, matkailu on iso mahdollisuus, lääketeollisuus on iso mahdollisuus, arktiseen osaamiseen liittyvät sovellutukset ovat meille iso mahdollisuus. Onko siis järkevää, että vähennetään voimakkaasti Tekesiltä, VTT:ltä ja yliopistoilta kilpailtua tki-rahoitusta ja annetaan sitä takaisin sitten hallituksen valitsemiin tiettyihin kärkihankkeisiin, lähinnä biotalouteen? Kannattaako meidän rakentaa yhden kivijalan varaan?

18.49 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun täytyy nyt ihan tämän puheenvuoron aluksi todeta edustaja Sarkkiselle, että eihän tässä missään tapauksessa rakenneta yhden kivijalan varaan, hallituksella on käytännössä 26 erilaista toimenpidettä kaikissa näissä kärkihankkeissa. Me käsittelemme nyt oikeastaan TEMin osa-aluetta, ja biotalous on tässä hetkessä, mistä nyt keskustellaan, tämä merkittävin juttu.

Mutta nyt kun on edustaja Myllerkin paikalla, niin sanoisin sen, että kyllähän puusta tänä päivänä voidaan tehdä ihan mitä vain: lääkkeitä, muovia ja sairaanhoitotarvikkeita. Kipsi voidaan korvata puulla, ja kannattaa tutustua tämmöiseen Uusi puu -hankkeeseen. (Puhemies koputtaa) Ja 15 miljoonaa kuutiota on hallituksen tavoitteena — ei parturoida metsiä, vaan itse asiassa otetaan metsien kasvusta 75 prosenttia pois, ja siitä huolimatta 25 prosenttia metsät kasvavat, enemmän kuin me käytämme niitä. Tämä ei ole metsien (Puhemies koputtaa) parturointia vaan enemmänkin hoitoa.

18.50 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun kysymykseni, johon en saanut kylläkään vastausta ministeriltä, oli juuri se, että miten nostamme puun jalostusastetta ja -arvoa. On tärkeätä, että tuotamme puunjalostusteollisuuden sivuvirroista biopolttoainetta ja bioenergiaa, mutta on mahdollisuus huomattavasti nostaa jalostusastetta, saada enemmän euroja puukilosta. Ja tätä halusin nimenomaan kysyä: kun tuohon kärkihankkeeseen kuitenkin käytännössä on kolmelle vuodelle 200 miljoonaa euroa ja kerroin, että olin lukenut, että Stubb oli sanonut, että sillä saadaan aikaiseksi joko kaksi pientä biojalostamoa tai yksi suurehko biojalostamo, niin millä sitten tehdään tätä muuta.

18.51 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskusteltiin aurinkopaneeleista. Meillä on hallitusohjelmaan itse asiassa kirjattu, että aurinkopaneeleissa ja tämäntyyppisissä siirrytään kevyempään sääntelyyn, muun muassa ilmoitusmenettelyyn ja näin, ja minun mielestäni se on erittäin tervetullutta.

Meillä on valtava määrä — itse asiassa on arvioitu, että jopa 3 miljardia — erilaisia investointeja luvituksen ja valitusten takia jumissa, ja meillä on hallitusohjelmaan myös kirjattu, että me tulemme rajaamaan valituslupia, säätämään yvan ja erilaisten luvitusten sitovat aikarajoitukset ja myös rajaamaan valituslupaa. Kysyisin ministeri Rehniltä, vaikka tämä osittain varmasti menee ministeri Tiilikaisen osa-alueelle: millä tavalla nämä ovat etenemässä? Uskon, että tämä kiinnostaa myös teitä elinkeinoministerinä, sillä teidän sek-

torillanne lähtisi merkittävä määrä hankkeita liikkeelle, jos näissä saisimme nyt nopeasti päätöksiä aikaan.

18.53 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hienoa todeta, että vihreissä on nykyisessä eduskuntaryhmässä useita kotimaista energiaa tukevia henkilöitä. Edellisen kauden osalta siellä oli useita vastustavia henkilöitä, useita kotimaisia energiamuotoja vastustavia — pois lukien oikeastaan hankaussähkö ja lihasenergia, mitkä vihreät hyväksyivät. (Naurua) Tämä on positiivista kehitystä. Tähän kullakin hallituksella on aina omat ohjelmansa, eli aikaisemmilla hallituksilla ovat olleet nämä SHOKit ja Inkat ja niihin liittyvät toiminnat. Millä tavalla näitä toimintoja tullaan jatkamaan?

Lisäksi vielä kysyisin tuosta, mihinkä edustaja Wallinheimokin viittasi, näistä elinkeinopalveluista. Kunnat joutuvat yhä useammin ottamaan myös sitten ely-keskusten osalta ja te-toimistojenkin osalta näitä elinkeinopalveluita. Missä kunnossa ovat Yritys-Suomi-hankkeet?

Puhemies Maria Lohela: Sitten vielä edustajat Karimäki ja Paloniemi, sen jälkeen ministeri Rehn, ja sitten mennään ministeri Lindstömin asioihin.

18.54 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puheenjohtaja! Nyt täytyy kyllä ihmetellä edustaja Pirttilahden puheenvuoroa. Viime kaudella vihreät ovat ajaneet hyvin vahvasti bioenergiaa, puuenergiaa, tuulivoimaa, aurinkoenergiaa. Se, mitä olemme ajaneet koko ajan, on nettomittarointi. Nykyäänhän monet ihmiset haluavat asentaa itsellensä aurinkopaneeleja tai pientuulivoimaloita, mutta toisinaan tätä paikalla tuotettua sähköä on enemmän kuin mitä asukas itse kuluttaa — eli talo onkin yliomavarainen — ja hän haluaisi silloin syöttää sähkön verkkoon. Sähköyhtiöhän toki ottaa verkkoon syötetyn sähkön vastaan mutta ei korvaa sitä kuluttajalle. Toisaalta, kun meillä on nyt jo etäluettavat sähkömittarit, jotka mittaavat reaaliajassa sähkönkulutusta ja -syöttöä, olisi erittäin tärkeää saada sähkömarkkinalakiin nettomittarointiperiaate: sähkön markkinahinnan mukaan korvattaisiin asukkaalle hänen verkkoon syöttämänsä sähkö. Kysyisin: mitä hallitus tekee edistääkseen asiaa?

18.55 **Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on puhuttu yliopistojen ja korkeakoulujen roolista, ja erittäin hyvä niin, koska uusien tuotteiden ja palveluiden luomisessa korkeakoulut ovat äärettömän tärkeässä asemassa, muun muassa biotaloudessa, joka on herättänyt paljon hyviä puheenvuoroja. Mutta ongelma on kyllä tällä hetkellä ihan oikeasti se, että mikäli esimerkiksi ammattikorkeakouluja halutaan tässä innovaatioketjussa käyttää tehokkaammin hyväksi — tästä on tehty kansainvälisiä tutkimuksiakin meillä muun muassa — niin me tarvitsemme kyllä ihan oikeasti pitkäkestoista tki-rahoitusta, sen varmistamista. Meillä esimerkiksi Jyväskylän ammattikorkeakoulu on tehnyt erittäin hyvää työtä biotalouden osalta siellä Luonnonvarainstituutissa, ja tuo työ vahvistuu koko ajan, mutta tki-rahoituksen tempoilevuus on kyllä se ongelma, kun pitäisi saada hyviä hankkeita liikkeelle ja näitä uusia tuotteita ja palveluita luotua.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Rehn, vielä 5 minuuttia täältä puhujapöntöstä.

18.56 **Elinkeinoministeri Olli Rehn:** Arvoisa rouva puhemies! Arvoisat edustajat, kiitoksia näistä kysymyksistä ja kommenteista. Lähden liikkeelle niistä puheenvuoroista, jotka olivat kaikkein sitkeimmiltä edustajilta, jotka kysyivät saman asian ainakin toiseen tai kolmanteen kertaan. Näihin kuuluu edustaja Salonen, joka kommentoi ja kysyi arktisesta yhteistyöstä, joka on erittäin tärkeä kysymys. Tähän teemaan tuli myös muita kommentteja.

Olemme käynnistämässä arktisen strategian päivitystä tässä kuussa, lokakuussa 2015, ja voin kertoa kahdelta sektorilta esimerkin. Liikenne- ja viestintäministeriöllä on valmistelussa arktinen osaamiskeskus, joka verkottaisi suomalaisten yritysten osaamista tällä kentällä, auttaisi niiden markkinoinnissa ja sitä kautta edistäisi suomalaisten menestymistä arktisella alueella. TEMin kentällä Tekesin alla on käynnistynyt 100 miljoonan euron tutkimusohjelma nimeltään Arktiset meret, jossa pyritään edistämään tämän alan innovaatioita, yritysten tuote- ja palveluideoita. Tähän liittyen tuli kysymyksiä myöskin Venäjästä, ja on tietysti selvää, että arktiseen yhteistyöhön liittyy Venäjä, siihen liittyy Yhdysvallat ja se on kansainvälisen politiikan asialistalla hyvin korkealla tällä hetkellä. Suomellahan tulee olemaan ensi vuonna puheenjohtajuus tällä kentällä. Itse asiassa vetovastuu on ulkoministeriöllä, ja toivonkin, että voitte käydä varsinkin Venäjään liittyvää keskustelua ulkoministeri Soinin kanssa, koska hän vastaa hallituksen työnjaon mukaisesti näistä kysymyksistä.

Sitten oli edustaja Myller, joka kommentoi ja kysyi koskien puun käyttöä, puun hyödyntämistä. Tältä osin meillä on itse asiassa eri momentteja samassa pääluokassa ja eri osia samassa kärkihankkeessa. Eli silloin, kun todetaan, että tästä 100 miljoonan euron uudistuvan energian lisätuesta voidaan käynnistää yksi isompi tai useampi keskisuuri biojalostamo tai muu bioenergialaitos, niin se tulee eri momentilta kuin tutkimus-, kehitys- ja innovaatiorahoitus, joka on kärkihankkeessa eritelty erikseen, ja sillä pyritään saamaan puun jalostusarvoa kohotettua ja muutenkin tietysti puun tuottamaa lisäarvoa nostettua. Olen itse vahvasti sillä kannalla, että meidän tulee parantaa kykyämme hyödyntää puuta ja metsää saamalla siitä entistä korkeampaa jalostusarvoa, mutta se on vaikea laji, ja meillä riittää metsissä kyllä kasvua sekä korkeamman jalostusasteen tuotteisiin että myös uusiutuvan energian tuotantoon. Eli me hakkaamme tällä hetkellä ehkä 60—70 prosenttia vuosittaisesta kasvusta, ja meillä on siltäkin kannalta katsoen edellytyksiä sekä uusiutuvan energian tuotantoon että puun monipuoliseen hyödyntämiseen.

Sitten edustaja Skinnari kysyi ja kommentoi matkailusta. Viittaan Visit Finland -toimintaan, joka on hyvin tärkeä osa Team Finlandin työtä. Tältä osin tietysti on hyvin tärkeää, että kykenemme säilyttämään ja vahvistamaan Helsinki-Vantaan asemaa tärkeänä risteysasemana Aasiaan, ja se liittyy tietysti sekä Finavian, Helsinki-Vantaan lentoaseman että Finnairin kehittämiseen.

Edustaja Mäkipää kysyi Finnveran 300 miljoonan euron lisälainavaltuuksista. Olette aivan oikeassa. Se on nimenomaan suunnattu pk-yrityksille tai, kuten totesitte, pkt-yrityksille, elikkä siinä on vahva painotus teollisuudessa toimiville pk-yrityksille, mutta totta kai sitä voidaan myöntää myöskin palveluyrityksille, varsinkin, koska rajat ovat nykyisin entistä hämärämmät.

Sitten edustaja Parviainen kysyi ja kommentoi kuljetustuesta. On hyvin tärkeää, että me kykenemme parantamaan elinkeinoelämän edellytyksiä myöskin muualla Suomessa kuin eteläisessä Suomessa. Tältä osin totean vain sen, että meidän julkisen talouden rajoitteemme ovat sellaisia tällä hetkellä, että ei olisi kovin realistista luvata mitään merkittävää nou-

sua kuljetustukeen. (Puhemies koputtaa) On hyvin tärkeää, että kykenemme huolehtimaan liikenneverkon korjausvelasta, kehittämään biotaloutta, vahvistamaan talouden perustaa maakunnissa (Puhemies koputtaa) ja sitä kautta huolehtimaan siitä, että meillä on vahva liikenneverkko ja sitä kautta myöskin kunnon logistiset yhteydet maakunnista. — Kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Sitten siirrymme ministeri Lindströmin esittelypuheenvuoroon, 5 minuuttia.

19.02 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström:** Arvoisa rouva puhemies! Elinkeinoministeri kuvasi varsin hyvin sitä talouden toimintaympäristöä, jossa painimme tavoitteidemme ja ongelmiemme kanssa, joten en lähde niitä toistamaan. Sitä vastoin pureudun hieman tarkemmin heikon talouskehityksen mukanaan tuomaan vaatimattomaan työllisyyskehitykseen.

Viime vuosina heikkoa talouskasvun vuotta on seurannut aina heikko talouskasvun vuosi. Kun tämä kaava on toistunut valitettavan monta kertaa, niin olemme nykyisessä tilanteessa, jossa työllisyyskehityksemme on heikkoa. Valtiovarainministeriö arvioi, että kuluvana vuonna työttömyysaste kohoaisi peräti 9,6 prosenttiin, jossa on kasvua viime vuoteen verrattuna 1,1 prosenttiyksikköä. Vuodelle 2016 ennuste on 9,4 prosenttia, joten huonoon työllisyystilanteeseemme ei ennusteta löytyvän pikaista parannuslääkettä.

Muutama sananen tämän hetken tilanteestamme.

Työ- ja elinkeinotoimistoissa oli viime kuun lopussa lähes 350 000 työtöntä työnhakijaa. Määrä on valtavan suuri, se on yli 27 000 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten. Olemme eduskunnassa useaan otteeseen puhuneet nuorista, pitkäaikaistyöttömistä, yli 50-vuotiaista työttömistä työnhakijoista. Tällä hetkellä tilanne on se, että nuoria, alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on 48 300, joka on 4 500 nuorta enemmän kuin vuosi sitten. Yhtäjaksoisesti yli vuoden työttöminä olleita on 112 000, joka on 21 000 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten, ja yli 50-vuotiaita työttömiä 125 600, joka on 8 700 enemmän kuin vuosi sitten. Kaikki nämä luvut ovat aivan liian suuria, ja kuten olen useampaan otteeseen todennut, olen valmis tekemään kaiken mahdollisen tämän tilanteen helpottamiseksi.

Kun tämän työllisyystilanteen hoitamisen yhdistää siihen tosiasiaan, että meidän on samalla saatettava maamme julkinen talous kestävälle pohjalle, niin saamme ratkoa todella haastavaa ongelmaa. Hallitusohjelman mukaisesti valmistelemme painopisteen muutosta passiivisista toimenpiteitä enemmän aktiivitoimenpiteisiin. Työttömyysturvaa on pystyttävä käyttämään nykyistä aktiivisemmin esimerkiksi starttirahana tai palkkatukena.

Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta vastuulleni kuuluvat erityisesti työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikkaan, yritysten toimintaympäristöön, markkinoiden sääntelyyn ja työelämään liittyvät määrärahat sekä kotouttaminen. Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden määrärahaksi esitetään 558 miljoonaa euroa. Osana hallituksen kärkihankepanostuksia momentille on lisätty 5 miljoonaa euroa vuodelle 2016 yksityisten työnvälityspalveluiden tarjonnan lisäämiseen. Työ- ja elinkeinopalveluiden digitalisaatioon esitetään lisämäärärahaa yhteensä 20 miljoonaa euroa, joka jakautuu tasaisesti vuosille 16 ja 17. Työelämä 2020 -hanketta jatkamme vaalikauden ajan vajaan miljoonan euron vuotuisella panostuksella. Osa täysin välttämättömistä valtionhallinnon sopeutustoimista kohdentuu myös niihin momentteihin, joista vastaan. Osana säästöjä yritysten kehittämishankkeisiin käytetty avustusvaltuus lakkaa vuoden 2016 talousarviossa.

Tähän loppuun muutama sananen vastuullani olevaan kotouttamiskokonaisuuteen. Tilanne turvapaikanhakijoiden kasvun suhteen on hyvin meidän kaikkien tiedossa. Olemme täysin uuden tilanteen edessä, ja tilanteen kokonaisvaltainen ja hallittu hoitaminen on ensiarvoisen tärkeää. Meidän on varmistettava oleskeluluvan saaneille henkilöille kuntapaikka sujuvasti ja nopeasti. Tavoitteena on, että kuntiin muuttaminen tapahtuu hallitusti, ei hallitsemattomasti. Kunnille maksettavaan kotouttamiskorvaukseen esitämme ensi vuoden talousarvioon reilua 141:tä miljoonaa euroa, jossa on lisäystä kuluvan vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna vajaat 47 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Tässä keskeisimpiä kokonaisuuksia vastuullani olevista talousarvioasioista. Odotan mielenkiintoista keskustelua ja asiallisia kysymyksiä, ja saatte sitten asiallisia vastauksia. — Kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia ilmoittautumaan, jotka haluavat osallistua keskusteluun.

19.07 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedän, että tällaisena aikana ei ole helppoa olla työministeri, eikä varsinkaan sellaisessa hallituksessa, joka voimakkaasti leikkaa työllisyyspolitiikan määrärahoja. Siinä mielessä on ilahduttavaa, että ministeri miettii sitä, miten työttömyysturvaa voitaisiin käyttää aktiivisemmin, koska silloin saamme tätä lähes 6 miljardin passiivista pottia siirrettyä sinne aktiiviselle puolelle, jonka osuus tällä hetkellä on noin kymmenisen prosenttia.

Mutta se, mikä minua hämmästyttää, kun tätä budjettia lukee tarkemmin, on se, millaisia valintoja te olette tehneet näiden käytettävissä olevien rahojen suhteen. Jos katsotaan valtion tukityöllistämistä, kuntien tukityöllistämistä, yrityksiin työllistämistä ja starttirahaa: Me kaikki tiedämme, että yksityiselle sektorille työllistäminen ja starttiraha ovat niitä tehokkaimpia välineitä. Mutta kun katsoo tätä kehitystä, niin näyttää siltä, että nimenomaan starttirahassa volyymit laskevat voimakkaasti ja nimenomaan yksityiselle puolelle suunnatuissa tukirahoissa volyymit laskevat voimakkaasti. Me tiedämme viime vuoden toteutuman, tämän vuoden toteutumaa (Puhemies koputtaa) emme tiedä, mutta esimerkiksi valtion tukityöllistämisestä (Puhemies koputtaa) leikataan huomattavasti vähemmän kuin starttirahasta. Itse olisin ajatellut tuon volyymin toisinpäin.

19.08 **Hannakaisa Heikkinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritin jo tätä kysyä ministeri Orvolta aikaisemmin, mutta tuntui, että hän vähän ehkä väärin ymmärsi, tästä kotouttamisasiasta. Hän puhui näistä välittömistä vastaanottokeskuksista ja kuntien myönteisestä suhtautumisesta näihin. Mutta oma huoleni koskettaa nimenomaan sitä, että kun ihminen saa myönteisen päätöksen, niin mitenkä me saisimme kunnat mukaan siihen, että näitä uusia koteja löytyisi muualta kuin täältä Ruuhka-Suomesta.

Toinen kysymys: Miten me pystyisimme ehkäisemään sen kehityksen, mikä on nähtävillä esimerkiksi Ruotsissa ja jo osin Suomessa, sen, että ihmiset eivät halua jäädä näihin kuntiin vaan valuvat tänne ja tulee sitten voimakkaampaa eriytymistä. Miten me pystyisimme tukemaan kuntia, kuntalaisia ja näitä yhteisöjä, että siellä se kotoutuminen aidosti onnistuisi?

19.09 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia esittelystä ministerille. Muutama kysymys.

Olin tuossa Valtiontalouden tarkastusviraston neuvottelukunnassa, ja siellä käytiin vuosikertomusta läpi, ja siellä ylijohtaja Marko Männikkö esitteli tutkimuksia siitä, että maahanmuuttajien työttömyysaste on kolminkertainen koko väestöön verrattuna, ja siellä tuli keskustelua siitä, että olisi hyvä ottaa enemmän yksilöinä huomioon nämä työllistämistarpeet. Itse olen oikeastaan sitä mieltä, että voitaisiin alkaa myös keskustella siitä, että eri maahanmuuttajaryhmät, eri maista tulevat ihmiset, työllistyvät eri lailla, koska heillä on erilainen tausta ja erilainen oppiminen taustalla ja muuta. On vähän vaarallista puhua aina maahanmuuttajista, koska me emme koskaan voi ratkaista ongelmaa, jos me puhumme vain tietystä massasta. Meillä on hyvin erilaista osaamista. Mitä tämän eteen on suunniteltu?

Kiitän siitä, että tuomioistuimen hätä on huomattu ja sinne on laitettu lisäraha. Voin tästä puhua myöhemmin lisää, mutta kiitän ministeriä — koska se on meidän oikeusvaltion tae, että meillä on riittävät resurssit tuomioistuimessa — että sinne on tulossa lisäraha.

Puhemies Maria Lohela: Oikeusministeriön alaan päästään sitten ensi tiistaina.

19.10 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tutkimusten mukaan nuorella, joka on yli 3 kuukautta toimettomana, on suuri syrjäytymisriski. Nuorisotakuu ei varmaankaan onnistunut täydellisesti, mutta sen avulla onnistuttiin pitämään nuorten pitkäaikaistyöttömyys suhteellisen hyvin kurissa. Suomessa on tähän saakka ollut Euroopan pienin nuorten pitkäaikaistyöttömyys mutta nyt tämä tilanne on huononemassa nopeasti. Hallitus on omissa arvioinneissaankin arvioinut nuorten pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyvän ja pitkittyvän.

Nuorisotakuun hyvistä keinoista otan esille esimerkiksi Sanssi-kortin, joka on nyt loppumassa, tai lopetettu, ja tiedän henkilökohtaisesti monta nuorta, jotka työllistyivät Sanssi-kortin avulla. Useampi työnantaja on tämän syksyn aikana sanonut minulle, että juuri kun opittiin hyödyntämään Sanssi-korttia, niin se lopetettiin. Oletteko ajatellut Sanssi-kortin jatkoa?

Toinen kysymys: miten käy etsivän nuorisotyön, jonka avulla viime kauden aikana löydettiin ainakin 15 000 nuorta, hukassa ollutta nuorta, joille sitten rakennettiin (Puhemies koputtaa) osallistava jatkopolku?

19.11 **Antti Häkkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät TEMin ministerit! Työllisyydestä on puhuttu koko viikko täällä ja kaivattu investointeja ja matalampaa kynnystä työllistää. Tiedämme kaikki, että käytännössä uudet työpaikat syntyvät yhä voimakkaammin pk-yrityksiin. Niitten kaksi keskeisintä ongelmaa liittyvät rahoitukseen ja siihen, että pystyttäisiin sopimaan paikallisella tasolla paremmin. Rahoituksen puolella pankkikeskeisyys on vielä iso ongelma, ja meidän pitäisikin pystyä käytännössä TEMin aloitteella tai sitten VM:n aloitteella käynnistämään vielä voimakkaampi ja perusteellisempi yritysverouudistus, jossa käytännössä otettaisiin 90-luvun mallia Suomen kannustavasta yritysverouudistuksesta tai Viron-tyyppisestä yritysveromallista, investointivarauksiin liittyvistä veromalleista. Toivon, että TEMin ministerit ovat tässä aktiivisia, vaikka varsinaisesti veropolitiikka ei teille kuulu suoraan. Mutta tämä on yksi keskeisimpiä.

Toinen puoli, paikallinen sopiminen ja matalampi kynnys palkata ihmisiä. Saksassa on pystytty ottamaan työelämän piiriin ja kotouttamaan valtava määrä maahan muuttaneita ih-

misiä (Puhemies koputtaa) ja turvapaikanhakijoita. Mitkä ovat ne keinot, millä konkreettisesti TEMin ministerit edistävät maahanmuuttajien pääsyä oikeaan työelämään?

19.13 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Pohdiskeluni menee osittain varmasti myös ministeri Rehnin ja Tiilikaisen tontille mutta liittyy myös vakavasti työhön. Suurista summista puhutaan, niin kuin puhuttiin energiassakin: 100 miljoonaa uusiutuvan tukemiseen ja niin poispäin. Vertailun vuoksi muuten Outokumpukin tarvitsee jostain varmaan 250 miljoonaa sijoittaakseen ne täysin markkinaehtoisen toiminnan vastaisesti Fennovoimaan. Mutta suurista summista on totuttu silloinkin keskustelemaan, kun puhutaan siitä, että sellutehtaita lakkautetaan ja it-alalla tapahtuu laajoja irtisanomisia, jolloin tukea tarvitaan.

Nyt kun suomalaisen tilallisen maauskoa koetellaan sillä tavoin, että osalla maitotilallisista 70 prosenttia bruttotuloista uhkaa hävitä itänaapurin Ukraina-kommellusten vuoksi sinänsä ihan oikean pakotepolitiikan seurauksena, niin mikäli maanviljelijät eivät tässä tilanteessa saa apua, elinkelpoisia tiloja uhkaa mennä nurin, ja työpaikkoja maaseudulta häviää. (Puhemies koputtaa) Missä viipyy maatalouden muutosturva- ja rakennetukipaketti? Nämäkin työpaikat pitää turvata.

19.14 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailmalla ja Suomella trendi on se, että työpaikkoja häviää matalan koulutustason ammateista ja uusia työpaikkoja syntyy pääasiassa korkean koulutuksen aloille. Hallitusohjelmassa ja tässä budjetissa leikataan koulutuksesta ja maisterien määrää vähennetään 20 prosentilla, tai se on tavoitteena. Näettekö työministerinä ristiriitaa, tai onko pelkoa siitä, että tulevaisuudessa ei välttämättä saada koulutettua työvoimaa syntyviin korkean koulutusalan työpaikkoihin tai että ei saada muunto- ja täydennyskoulutusten kautta? Onko siellä riittävästi resursseja, että ihmiset, jotka menettävät työpaikkansa, saavat uuden työn? Onko tämmöinen kohtaanto-ongelma kuinka iso ja akuutti pelko?

Sitten esitän pahoitteluni siitä, että minulla oli tässä muistilaput sekaisin ja esitin vahingossa ministeri Rehnille palkkatukikysymyksen, joka oli tarkoitettu ministeri Lindströmille, mutta te varmasti muistattekin sen. Ja te puhuitte sitten tästä, että on tarkoitus, että voitaisiin aktiivisemmin käyttää tätä työmarkkinatukea. Koskeeko se myös starttirahoja ja alkavia yrityksiä? Starttirahojen riittävyys on nyt yksi pelko ensi vuodelle.

19.15 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Tänään on paljon puhuttu kilpailukyvystä. Jotta meillä olisi parempi kilpailukyky, on oleellista, että me saamme koko meidän työmarkkinapotentiaalin käyttöön. Se tarkoittaa, että tasa-arvokysymykset ovat tärkeät. Nyt tässä niin sanotussa kilpailukykypaketissahan oli kädenojennus äitien työnantajille kertaluonteisen maksun muodossa, mikä on hyvä asia ja hyvä ensimmäinen askel, mutta se ei kuitenkaan muuta rakenteita. Jotta saataisiin rakenteita muutettua, niin pitäisi uudistaa vanhempainvapaa niin, että nämä jaksot jaettaisiin tasapuolisemmin isien ja äitien välillä. Tämä edistäisi naisten asemaa työmarkkinoilla ja myöskin naisvaltaisten alojen työnantajien asemaa. Onko ministeriöillä suunnitelmissa tehdä vanhempainvapaalle jotain?

19.16 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri aloitti puheensa puhumalla näistä synkistyvistä, todella huolestuttavista työttömyyslukemista.

Me olemme puhuneet täällä jo pitkään siitä, miten saadaan uusia työpaikkoja. Tosiaan oikeastaan jo edellisen ministerin toimialaan kuului. Mehän olemme muun muassa viimeksi tänään peräänkuuluttaneet sitä miljardin luokan kasvurahastoa, mitä arvoisa keskusta koko viime kauden piti ratkaisuna. Olisin tietenkin toivonut, että tästä kirjasta olisi sinne löytynyt ratkaisu.

Mutta mitä tulee tähän työllisyysasiaan: me tarvitsemme sekä työpaikkoja että työllistämistoimia. Se iso huoli on nyt se, arvoisa ministeri Lindström, että tosiasia on, että te leikkaatte tässä tilanteessa työllisyysmäärärahoja. Meillä on lisätalousarvio, missä esitetään lisää tälle vuodelle, mutta liian vähän. Siitä keskustelemme ensi viikolla lisää. Mutta nyt tämä ensi vuoden taso: Ministeri Lindström, kun toimitte perussuomalaisen eduskuntaryhmän puheenjohtajana, teidän vaihtoehtobudjetissanne oli lisäystä plus 75 miljoonaa esitettynä, ja nyt se on muuttunut miinusmerkkiseksi, miinus 50 miljoonaa. (Puhemies koputtaa) Haluaisin kyllä kuulla vastauksen, miten tämä on mahdollista tässä työllisyystilanteessa — yhdistettynä siihen, että myös nuorisotakuu vedetään alas.

19.17 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiedustelisin työministeri Lindströmiltä seuraavaa: miten olisi ennen kaikkea pienten yritysten kohdalla ajatus siitä, että jos minä vaikka palkkaisin yhden henkilön firmana yhden henkilön, niin saisin hänestä koituvat sivukulut vuodeksi pois? Tämä auttaisi hyvin paljon nimenomaan pieniä yrityksiä kasvamaan ja auttaisi työllisyystilanteeseen huomattavasti.

Toinen asia on se, että viime vaalikauden aikana tehtiin hyvät puskurit, 300 euron puskurit, nimenomaan työmarkkinatukeen ja asumistukeen, mutta ennen kaikkea toimeentulotuessa yhä on tämä vahva kannustinloukku. Olisiko mahdollista, että tämä 300 euron puskuri osoitettaisiin myös sinne toimeentulotukeen, jotta yhä useampi ihminen voisi ottaa edes sen pienen pätkän työtä vastaan, näin perustuloa odotellessa?

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä edustajat Savio ja Paloniemi, ja sitten ministeri Lindströmille.

19.18 **Sami Savio ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallitus on tuonut eduskunnalle monia, monia hyviä esityksiä, ja niillä varmasti saadaan suomalaista elinkeinoelämää ja työmarkkinoita kehitettyä.

Mutta itse kaipaisin vielä hieman suurempiakin uudistuksia, ja tässä äsken edustaja Häkkänen toi ansiokkaasti esille muun muassa Viron yritysveromallin. Tässä mallissahan yritysten kirjanpidollisesta tuloksesta ei vielä veroteta vaan ainoastaan ulosjaettavista voitoista. Mielestäni tämä on ainakin Virossa erittäin hyvin tuonut lisää investointeja ja myös lisää työpaikkoja. Ja haluaisin kysyä vielä nyt paikalla olevilta ministereiltä, onko hallituksessa mahdollisesti keskusteltu tämän mallin käytöstä, varsinkin nyt, kun meillä on hallitusohjelman mukainen vahva kokeilukulttuuri.

19.20 **Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nuorisotakuu ei ollut suinkaan niin onnistunut kuin täällä salissa monesta suusta on julistettu. Nimittäin Valtion taloudellinen tutkimuskeskus teki selvityksen nuorisotakuusta ja yhteiskuntatakuusta ja totesi, että työllistämisvaikutukset olivat äärettömän heikot. Tämä on ihan faktaa nyt eikä vain mutua. Kaiken lisäksi: Ketä se vähän auttoi? Niitä, joilla oli jo koulutus takana, hiukan auttoi, mutta niitä nuoria, joita meillä on todella paljon ja joitten puolesta

huolta täällä on nyt kannettu, ovat tietysti ne nuoret, joilla ei ole koulutusta lainkaan. Eivät yhteiskuntatakuu eikä nuorisotakuu auttaneet ollenkaan näitä ilman koulutusta olevia nuoria.

Tämähän tarkoittaa tietenkin sitä edelleenkin, että me tarvitsemme räätälöityjä malleja juuri niille nuorille, joilla on elämänhallintaongelmia, joilla on mielenterveysongelmia ja niin edelleen. Heitä pitää kuntouttaa, heitä pitää ohjata niihin opintoihin ja työpajatoimintaan — vasta sen jälkeen kun perusasiat ovat kunnossa. Vamos-palvelukokonaisuus Helsingin Diakonissalaitoksella on yksi hyvä malli, jota kannattaisi suosia, ja sitä kannattaisi monistaa (Puhemies koputtaa) tälläkin kaudella.

Puhemies Maria Lohela: Nyt ministeri Lindström, 3 minuuttia, ja sitten jatketaan keskustelua.

19.21 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia hyvistä puheenvuoroista.

Edustaja Filatov: Rakentavaa palautetta mutta myös samalla kritiikkiä. On tietenkin vaikeaa toimia tämmöisessä toimintaympäristössä, missä me nyt olemme, eli kun rahoja vähennetään.

Täällä edustaja Viitanen sanoi, että tunnustakaa, että olette leikanneet työllisyysmäärärahoja: totta kai, minähän sanoin sen ääneen tuossa, näin on. (Pia Viitanen: En minä sanonut, että tunnustakaa, vaan miksi!) — Minä sanoin senkin puheenvuorossani, että me olemme semmoisessa tilanteessa, että joka paikasta joudutaan vetämään rahoja pois, ja siinä on se tausta, missä me vaan menemme.

Edustaja Heikkinen kysyi tästä kotouttamisesta, miten saadaan kunnat paremmin mukaan, miten kuntia tuetaan. No, tämä on semmoinen momentti, mikä on tietysti minun vastuullani tämäkin, ja tästä asiasta ollaan nyt keskusteltu, monista toimenpiteistä, millä voidaan nopeuttaa sitä siirtymistä tähän suomalaiseen yhteiskuntaan. Se paras kotouttaminen on se työllistyminen. Se on se vastaus. Mutta kun samaan aikaan meillä on kantaväestössä jo työttömyys niin kovaa, niin tämä on valtava haaste. Mutta täältä turvapaikkaa hakevien ja oleskeluluvan saavien joukossa on varmasti ihmisiä, joilla on paljon osaamista, ja tänään olen keskustellut sisäministeri Orpon kanssa juuri siitä ideasta, että mahdollisimman aikaisessa vaiheessa saataisiin tämä heidän osaamisensa, koulutuksensa tietoon. Me tiedämme, että siellä on jo potentiaalia. Ja sitten on tietysti tuota toista porukkaa, jota täytyy vähän kouluttaa enemmän, että saavat töitä.

Edustaja Aalto heitti idean siis siitä, että voisiko sivukulut vuodeksi heittää pois ja tällä tavalla saataisiin työllisyyttä. Nämä kaikki ideat ovat hyviä, ja näitä ilman muuta pohditaan. Kun meillä on tämä kokeilukulttuuri — emme me nyt täysin siihen nojaa, että me pelkästään kokeilemme, mutta se on yksi tapa toimia, ja me olemme ministeri Vehviläisen kanssa puhuneet siis siitä — kun hänellä on vastuullaan nämä kokeilut — ja siellä voi olla yksi sateenvarjo, joka on nimenomaan työllisyys, ja sen alle mahtuu näitä ideoita ja ajatuksia. En ammu näitä alas, koska me tarvitsemme niitä uusia ideoita. Tämä 300 euron suojaosa oli hyvä suunta ja hyvä ratkaisu viime vaalikaudella.

Puhuitte myös kannustinloukuista, ja ne ovat yksi kärkihanke, joka on minun vastuullani, ja täytyy tietenkin katsoa, miten me saamme ihmiset töihin ja miten voidaan sosiaaliturvaa ja työntekoa yhdistää. Kaikkea tämmöistä tässä puuhaillaan. Kiire on, eikä Hakulista näy.

Edustaja Savio kyseli, onko hallituksen sisällä puhuttu tästä Viron yritysveromallista. Kyllä on, asiaa selvitetään. Tämä on yksi nimenomaan semmoinen idea, mikä oli varsinkin vaalikeskusteluissa paljon esillä, ja ei toivottavasti turhaan.

Ja vielä edustaja Paloniemi, tämä nuorisotakuu: Minäkin olen lukenut näitä raportteja, että vaikka nuorisotakuu ideana on erittäin hyvä ja siellä on hyviä juttuja — ja sitä ei olla lopettamassa, sitä ollaan vain kehittämässä toiseen suuntaan — ei se mikään täydellinen ole, niin kuin täällä nyt on tunnustettu. Sitä täytyy vain kehittää niiltä osin, mitkä olivat hyviä juttuja. Otetaan ne sieltä käyttöön ja kehitetään siihen yhteisötakuun suuntaan.

19.24 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu tämänkin päivän aikana Rinteen mallista liittyen tähän aktiiviseen työttömyyspäivärahan käyttöön.

Minä konkretisoin sitä esitystä nyt sillä tavalla, että kun täällä momentissa 32.30.51 on tämä 240 miljoonaa euroa, joka maksetaan nyt palkkatukena eri osa-alueille, niin se esitys tarkoittaa käytännössä sitä, että sieltä automaattivakauttajan puolelta työttömyysturvan perusosaa käytettäisiin suoraan korvaamaan tätä rahaa. Se ei ihan yks yhteen mene sen takia, että 705 euroa on se työttömyyspäivärahojen yhteenlaskettu määrä kuukaudessa ja palkkatuen maksimi on vaikeasti työllistyville 2 000 euroa, mutta tästä löytyisi merkittävä määrä säästöä, josta voisi löytyä sitten lisärahoitusta tuonne työllistämistuen puolelle sillä tavalla, että saadaan entistä enemmän ihmisiä töihin. Tällä saisi tuhansia ihmisiä, nyt palkkatuen tarpeessa olevia ihmisiä, nopeasti töihin. Miksette te käytä tätä ideaa?

19.25 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni tämä passiivisen rahan aktiiviseksi rahaksi siirtäminen on tietyllä tavalla sellainen taikatemppu, joka toimii, koska nyt me budjetoimme kahteen kohtaan. Toinen on kehyksen ulkopuolella, ja sitä saa kulua vaikka kuinka paljon, ja toinen on kehyksen sisäpuolella, ja siellä on katto vastassa ja rahat loppu tälläkin hetkellä.

Mutta mitä tulee tähän nuorisotakuuseen ja siihen, että pitää nämä kaikkein vaikeimmassa asemassa olevat ihmiset ja tavallaan ne ihmiset, joilla ei ole perusasiat kunnossa, nostaa etusijalle: näin juuri pitää tehdä, koska vasta sitten päästään kiinni työllistämistoimiin. Mutta ongelma on se, että yksi parhaista välineistä on etsivä nuorisotyö ja nyt silläkin puolella iskee voimakas leikkuri. Se kuuluu opetusministeriön puolelle eikä siinä mielessä ole tämän keskustelun aihe, mutta se on mielestäni iso kysymysmerkki. Mutta jos ajattelemme nuoren työllistymistä, niin suurin ongelmahan on se ensimmäisen työpaikan saaminen koulutuksen jälkeen: kun ei ole työkokemusta, ei pääse töihin. Siinä tämä työministeriön puolella oleva nuorisotakuu, joka on käyttänyt palkkatukea (Puhemies koputtaa) ja muita välineitä, on ollut tehokas ja estänyt nuorten pitkäaikaistyöttömyyttä.

19.26 **Markku Pakkanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin ministeri Lindström omassa puheenvuorossaan kertoi, haasteellinen toimintaympäristö ja heikko työllisyystilanne ovat tälle tilanteelle tyypillisiä, ja hän aidosti tunnusti, missä mennään tässä työllistämisrahan tilanteessa.

Täällä on esitetty monta tämmöistä tukimahdollisuutta työllistämiseen, mutta kokemuksesta voin sanoa, että palkkatuki on toimiva järjestelmä. Sillä pystytään aidosti työllistämään ihminen tai ihmisiä, kun on työtä tarjolla. Meillä ongelma on vain tietenkin Suomessa se, että meillä ei ole tällä hetkellä riittävästi työpaikkoja tarjolla. Semmoisia työllistäviä

toimenpiteitä, millä ei aidosti saada ihmisiä sitten tietenkään järkeviin töihin, mielestäni ei pidä niinkään tavoitella vaan tällä palkkatuella pitäisi pystyä löytämään ne paikat. Mutta me tarvitsemme nyt yrittäjiä Suomeen tässä asiassa.

19.27 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nuorisotakuuta ei olla todellakaan ajamassa alas, toimintaa jatketaan osin budjettirahoituksen mutta myös kasvupanosten kautta, ja vuosittain tuo 30 miljoonaa rahaa käytetään siihen. Nuorisotakuulla on saatu paljon hyvää aikaan, mutta siitä huolimatta ei nuorisotyöttömyys ole helpottanut, ja on hyvä, että silloin tehdään myös uudistamista. Yksi sellainen oleellinen asia on ollut se, että sellaista selkeää vastuuhenkilöä ei ole nuorisotakuussa ollut, ja sehän nyt tulee. Nuorisotakuusta kehitetään malli, jossa vastuu nuoresta on yhdellä taholla, ja ohjaamopalveluita levitetään valtakunnallisiksi. On hyvä, että myös tehdään uudistuksia silloin, jos ei saada aikaiseksi sitä tulosta, mitä varten sinänsä hyvä nuorisotakuu on alun perin tehty, ja kyllä minä kannustan tämäntyyppisiin uudistuksiin. Mutta on totta, että määräraha ei ole sitä luokkaa kuin sen ehkä pitäisi olla.

19.28 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä ministeri jo aikaisemmin sanoi, että me olemme tätäkin kehittämässä, ja hyvä näin, että kehittämishankkeet ovat teille tärkeitä, mutta nuorisotakuussa meillä ei ole varaa nyt tällaisiin kehittämishankkeisiin. Nuorisotakuu lähti viime hallituskaudella käyntiin, ja on ilman muuta selvää, että alkuun se ei ole täydellinen vaan sitä pitää nimenomaan jatkaa. Nyt meidän olisi pitänyt sitä työtä jatkaa. Me leikkaamme 60 miljoonasta 56:een — en tiedä, mistä edustaja Heinonen puhuu, vaan tämä leikkaus on merkittävä. Yli 70 prosenttia sai kuitenkin nuorisotakuun piirissä joko koulutus- tai työpaikan. Tämä on merkittävä luku, tämä on iso luku. On käsittämätöntä, että kun Euroopassa aletaan kehua ja nähdä nuorisotakuuta positiivisena asiana, niin me sitten Suomessa viemme siltä maton pois alta.

19.29 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä omassa puheenvuorossani myönsin sen, että määrärahaa leikataan, ja sanoin, että määräraha ei ole todennäköisesti oikea, mutta ihmettelen sitä, että edustajat vasemmalta eivät ole esimerkiksi kannattamassa sitä, että nuorisotakuuta kehitetään paremmaksi. Minun mielestäni se on hämmästyttävää. (Välihuutoja vasemmalta)

Omassa puheenvuorossani äsken toin esille sen, että nyt nuorisotakuuseen tulee selkeä vastuuhenkilö, henkilökohtaista ohjausta, ja silloin edustajat vasemmalta toteavat, että ei pidä muuttaa mitään. Onhan se aivan järjetöntä, jos ei muuteta, jos ei saada hyviä tuloksia aikaan. Nuorisotakuusta pitää tehdä parempi kuin ennen.

19.30 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosen ja edustaja Paloniemen puheenvuorot olivat aivan kuin eri maailmasta. Tuntuu siis siltä, että keskusta on sitä mieltä, että koko nuorisotakuu on epäonnistunut. Kokoomus myöntää, että nuorisotakuulla on saatu aikaiseksi jotain hyvää. Ehkä me vielä haluamme kuulla perussuomalaisen ministerin kertovan, miten hallitus nyt ajattelee tästä nuorisotakuusta ja mikä tämä määrärahan leikkaus on ja miten jatkossa on mahdollista nuoria auttaa.

Nuorisotakuulla ensi kertaa ymmärrettiin, että nuorista on otettava välittömästi koppi, välittömästi. (Timo Heinonen: Ja näin ei ole tapahtunut!) Toinen asia: siihen panostettiin merkittävästi rahallisesti. Ja kolmas asia: On ymmärrettävä, että kaikki nuoretkaan eivät

ole samanlaisia. Toiset nuoret tarvitsevat matalan kynnyksen palveluita ja apua paljon, toiset eivät niin paljon. On siis aivan eri asia miettiä niitä nuoria, jotka tarvitsevat (Puhemies koputtaa) paljon palveluita nuorisotakuun osana.

19.31 **Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri tätä yritän nyt sanoa, että se panos—tuotos pitää (Välihuuto) ottaa huomioon myös nuorisotakuussa. Kaikessa muussakin asiassa me haluamme tulosta niillä rahoilla, joita me siihen sijoitamme. (Kristiina Salonen: Ei voi sanoa, että koko nuorisotakuu on epäonnistunut!) — Joo, ja toimimattomaan nuorisotakuuseen ei kannata laittaa 60:tä miljoonaa vuodessa, vaan kannattaa nyt tätä järjestelmää ilman muuta kehittää, ja kannattaa niitä räätälöityjä malleja, jotka ovat osoittautuneet erittäin tuloksekkaiksi, kehittää. Eihän ole mitään järkeä pitää mallia, jonka yläotsikko sinänsä kuulostaa hyvältä. Ruotsissa toteutettiin samanlaista mallia, eikä se sielläkään toiminut. En minä nyt oikein ymmärrä, mikä pyhä lehmä nuorisotakuu voi olla tämmöisenä, jos ei se toimi. Sitä kehitetään ihan samalla tavalla kuin tällä kaudella tullaan kehittämään monia muitakin työkaluja, ja se on järkevää toimintaa.

19.32 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ainakin Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa tämä on toiminut. Siellä hyvin iso osa, en nyt muista oliko se 75 prosenttia vai vielä enemmän, alle 25-vuotiaista pääsi joko koulutukseen tai työhön, harjoittelupaikkaan kolmen kuukauden kuluessa. Sehän on tarkoitus, että nuoret eivät jää pitkäksi aikaa työttömiksi vaan välittömästi heidät voidaan työllistää tai he voivat saada koulutuspaikan, ja tämä ehkäisee sitten syrjäytymistä. Te puhutte siitä, että niitä nuoria, jotka ovat syrjäytyneet, autetaan eteenpäin. Tätä pitää ehdottomasti tehdä. Näitä molempia tarvitaan, ja näiden hyvät puolet pitää ottaa käyttöön. (Aila Paloniemi: Juuri sitä tarkoitin!)

19.33 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin nuorisotyöttömyyden hoidossa kuin kaikessa työttömyyden hoidossa on ensiarvoisen tärkeää, että saadaan pysyviä työpaikkoja.

Nuorisotakuusta ei olla missään tapauksessa luopumassa. Hallitus varmasti kantaa huolta jokaisesta nuoresta, niin että siitä nuoresta otetaan heti koppi, jos on tietyn aikaa tyhjän panttina koulun jälkeen tai työttömänä. Tästä periaatteesta pidetään jatkossakin kiinni.

Mutta kun täällä mainostettiin Sanssi-korttia, niin tosiasia kuitenkin on, että ei se Sanssikortti ollut kuitenkaan semmoinen väline, jolla saatiin nuorisotyöttömyyttä leikattua, koska se oli äärettömän byrokraattinen järjestelmä. Joissain tapauksissa se toimi mutta joissain tapauksissa ei toiminut — ongelma siinä on nimenomaan tämä byrokraattisuus.

Nythän kyselytunnilla sosialidemokraatit esittivät työttömälle tätä seteliä, mutta me saamme nämä Sanssi-kortit ja työttömän setelit (Puhemies koputtaa) työllisyyden hoidossa toimimaan, jos me pystymme purkamaan sen byrokratian. Tämä on semmoinen asia, johon meidän pitäisi kiinnittää enemmän huomiota.

19.34 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni tässä byrokratiassa on puolet totta. Ne, jotka osaavat käyttää näitä järjestelmiä, sanovat, että kysymys ei ole byrokratiasta. Ne, jotka eivät ole koskaan käyttäneet ja jotka eivät ole siihen tutustuneet, sanovat, että se on hankalaa.

Mutta yksi ratkaisu olisi se, että tämä Rinteen esittämä malli olisi kohtuullisen automaattinen. Sen saisi yrittäjä, joka vakuuttaisi, että hän ei ole irtisanonut väkeä, hän ei ole

lomauttanut väkeä ja hänellä ei ole takaisinottovelvollisuutta, jonka työsopimuslaki määrää. Sitten pistokokein tarkastettaisiin, toimiiko tämä järjestelmä, ja jos tuo kyseinen henkilö olisi pettänyt sen luottamuksen, mikä tähän setelijärjestelmään kuuluu, niin silloin siitä seuraisi kunnon sanktio. Mutta ne yrittäjät, jotka vakuuttaisivat todenmukaisesti ja jotka eivät korvaisi näillä tuilla irtisanottua työvoimaa, saisivat sen silloin ilman byrokratiaa.

19.35 **Ozan Yanar vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa työministeri! Minä voisin itse asiassa aloittaa komppaamalla edustaja Filatovia. Etsivältä nuorisotyöltä leikataan 5,5 miljoonaa, vaikka hallitusohjelma kehuu sitä todella vuolaasti. Tämä on ristiriitaista. Edustaja Turunen sanoi, että nuorisosta pidetään kiinni, mutta nuorisotakuusta leikataan 55 miljoonaa. Nämä ovat suuria summia.

Minun kysymykseni koskee toista asiaa. Suomen väestö ikääntyy todella nopeasti. Tilastokeskuksen mukaan työikäinen väestö pienenee seuraavat 15 vuotta eli vuoteen 20—30 asti. Ja vaikka Suomessa on työttömyyttä, on myös paljon avoimia työpaikkoja. Meillä on aloja, jotka kokevat työvoimapulaa jo nyt. Sosiaali- ja terveysala on hyvä esimerkki tästä. Me tiedämme, että työperäisen maahanmuuton lisääminen ei ole perussuomalaisten lempiasioita, mutta miten, työministeri, aiotte edistää työn tarjonnan ylläpitoa Suomessa jatkossakin. Lisäksi Suomessa on monia aloja (Puhemies koputtaa) ja paikkakuntia, jotka ovat kokeneet rakennemuutoksia. (Puhemies koputtaa) Millaisilla toimilla rakennemuutosalueita ja -aloja tuetaan? — Kiitos.

19.36 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä palata tähän tärkeään kysymykseen kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden työllistymisestä sen jälkeen, jos he turvapaikan täältä saavat. Kuten ministeri sanoi, me olemme aivan uudenlaisen tilanteen edessä. Se tarkoittaisi, että tarvitsemme myös uudenlaisia lähestymistapoja tähän kotouttamiseen. Kysyisinkin vielä, minkälaisia uusia toimenpiteitä on suunnitteilla. Millä tavalla kotouttamista aiotaan uudistaa ja kehittää? Onko jotain konkreettista suunnitelmaa, millä tähän uuteen tilanteeseen ja haasteeseen vastataan, että mahdollisimman hyvin saadaan myös tämä osaamispotentiaali, mikä siellä on, hyödynnettyä? Suomessa iso joukko turvapaikanhakijoista on myös nuoria, ja erityisesti tämä nuorisotyöttömyys on ollut nyt tässäkin keskustelussa esillä.

19.38 **Hannakaisa Heikkinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä jatkaisin tästä samasta aiheesta, kotouttamisesta. Äsken kuvasin sitä ongelmaa, jonka me kaikki hyvin tiedämme Suomesta ja Ruotsista, että vaikka nämä uudet suomalaiset meillä sijoitettaisiinkin harvemmin asuttuun Suomeen, niin helposti he valuvat tänne kasvukeskuksiin, ja siitä aiheutuu ongelmia sitten täällä. Mitä toimia me pystyisimme todella tekemään, jotta ne ihmiset löytäisivät paremmin sen työn tai yrittäjyyden siellä toisaalla? Voiko ajatella, että esimerkiksi pienkuntalisä voisi olla tämän sosiaaliturvan päälle, ei pelkästään uussuomalaisille vaan myös kantasuomalaisille, jotta tämä sosiaaliturva ja avut säilyvät samanlaisina? Entä voisiko ajatella, että nuo yritykselle maksettavat avustukset olisivat korkeampia kasvukeskusten ulkopuolella, että tämä yrittäjyys sitä kautta tulisi helpommaksi? Tässä taisivat olla kysymykset molemmille ministereille.

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Ojala-Niemelä. Sitten ministeri Lindström, 3 minuuttia.

19.39 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin myös nostaa tämän nuorisotakuun esille: siihen on panostettu viime vaalikaudella 60 miljoonaa euroa vuosittain, ja kun tämä summa tippuu nyt murto-osaan siitä eli nuorisotakuusta leikataan 95 prosenttia kuluvan vuoden tasosta, niin on ihan selvää, että vaikka täällä sanotaan nuorisotakuun jäävän, niin jos rahat viedään, niin eihän tämä volyymi voi olla samaa mittaluokkaa. Eli yhä useampi nuori putoaa tätä menoa yhteiskunnan ulkopuolelle.

Hallitus tässä leikkaa pahenevassa työttömyystilanteessa rajusti näitä aktiivityöllistämisen rahoja, kun kampi pitäisi kääntää juuri päinvastaiseen suuntaan, eli starttirahat on loppu. Palkkatuesta edustaja Pakkanen käytti täällä hyvän puheenvuoron. Se on osoittautunut tehokkaaksi. Meillä Lapissa esimerkiksi kaikki nuoret, jotka viime vuonna osoitettiin palkkatuella yrityksiin, ovat sinne jääneet.

Sitten tämä lisäbudjetista tuleva lisämääräraha (Puhemies koputtaa) työllistämiseen riittää Uudenmaan tarpeisiin — miten muu Suomi?

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Lindström, 3 minuuttia.

19.40 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia hyvästä keskustelusta ja rakentavasta sellaisesta. Paitsi että meillä on valtava työttömyys, iso iso ongelma on, että yhä enemmän se pitkäaikaistyöttömyys pitkittyy: kun kerran ihminen joutuu työttömäksi, hän ei meinaa päästä sieltä pois.

Täällä on puhuttu nyt paljon tästä nuorisotakuusta. Sen ajatushan on tietenkin, että se nuori kopataan kiinni mahdollisimman äkkiä ennen kuin hän joutuu sitten tähän kierteeseen, työttömäksi ynnä muuta, ja tietysti se kuulostaa aina selittelyltä, mutta näinhän se on, että sieltä nuorisotakuusta on leikattu rahaa, mutta sitä ei todellakaan olla lopettamassa. Täällä kysyttiin, mitä mieltä perussuomalaiset ovat tästä nuorisotakuusta. Me jo viime vaalikaudella pidimme tätä hyvänä asiana ja kannustimme tähän suuntaan menemään. Nyt meillä on kokemuksia siitä, mikä siinä on toimivaa ja mikä on sitten ehkä vähemmän toimivaa, ja tähän liittyy nyt sitten tämä kehittäminen.

Tästä nuorisotakuusta on tarkoitus siis kehittää malli — mihinkä edustaja Heinonen tuossa viittasi — jossa vastuu nuoresta on yhdellä taholla. Sitten taataan peruskoulun päättävälle koulutuspaikka, vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluita, vahvistetaan mielenterveyspalvelua, taataan kuntoutuspaikat, ja tuemme erityisesti niitä nuoria, jotka ovat eniten tuen tarpeessa, jatkamalla nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön rahoittamista, ja tämä on mielestäni erittäin tärkeä asia.

Osana ammatillisen koulutuksen reformia lisäämme työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja luomme uuden, erityisesti nuorille sopivan koulutussopimusmallin. Tämäkin on yksi uusi ajatus ja linjaus. Tässähän viime kaudella paljon tapeltiin jopa siitä, että oppisopimus vai koulutussopimus. Minun mielestäni on hyvä, että nyt tämä koulutussopimus menee eteenpäin, ja siitä toivottavasti saadaan konkreettisia tuloksia myös aikaiseksi.

On aivan totta, mitä edustaja Filatov sanoi: se ensimmäinen työpaikka on nuorelle äärimmäisen tärkeä, oli se nyt sitten mikä tahansa, ja se, että hän pääsee kokeilemaan sitä työtä, koska aika moni nuori on tänä päivänä valitettavan hukassa siitä ylipäätään, miten töissä ollaan, ihan näistä perusasioista. Se on valtavan suuri menetys tälle yhteiskunnalle, jos eivät nämä nuoret opi ikinä siihen, miten töitä tehdään, mitä ovat työajat ynnä muuta, ynnä muuta.

Edustaja Yanar vetäisi kyllä semmoisen kysymyspatteriston, että minulla ei kyllä riitä aika tähän. Mutta otan nämä erittäin vakavasti: väestön ikääntyminen, työvoimapula, työn tarjonnan lisääminen ja rakennemuutos — kaikki isoja, isoja asioita. Miten voitaisiin näitä maahanmuuttajia saada kotoutumaan? Palaan edelleen siihen, että työllistyminen on paras kotouttaja. Oli se nyt sitten maahanmuuttaja tai täällä jo kantaväestöön kuuluva, samat keinot näihin ihmisiin passaavat. Tietysti näitten maahanmuuttajien kohdalla on paljon haasteellisempaa ehkä kuin kotosuomalaisten, mutta työllistyminen (Puhemies koputtaa) on se lääke tähän kotouttamiseen.

19.43 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin kysynyt ministeriltä, kun te oppisopimuskoulutusta haluatte uudistaa: kun te tätä mestari ja kisälli -järjestelmää — joka on todellakin hienossa hapessa — tavallaan hellitte, niin voisiko olla niin, että kun työnantaja mahdollistaa pk-sektorilla työssäoppimisen, niin yhteiskunta tavallaan sen työssäoppimisen varmentamiseksi tulisi mukaan siihen, niin että se mestari saisikin yhteiskunnalta sen työssäoppimisen eli ammattitaitoon edellyttävän koulutuksen ja näyttökokeeseen valmistautumisen osalta vaikkapa 30 prosenttia pk-sektorin mestarin palkkauksesta. Eli mahdollistetaan se oppisopimusoppilaan oppiminen siellä työpaikalla, ettei se jää siihen, että nyt tämä koulutussopimus avaisi — kuten se tavallaan voisi pahimmillaan avata — vain tämmöisen halpatyövoiman käytön niihin avustaviin työtehtäviin, (Puhemies koputtaa) joita työpaikoilla on.

19.44 **Jani Toivola vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Salonen kiteytti hyvin aikaisemmassa puheenvuorossaan nuorisotakuusta sen hienouden. Minusta siinä synnyssä hienoa oli nimenomaan se nopea toiminta ja hyvin laaja semmoinen yhteinen havainnointi, ja sitä kautta ruvettiin toimimaan. Siinä oli hyvää ja ihan varmasti on kehitettävää, tärkeintä olivat tietysti varmaan raha ja resurssit.

Itse ajattelisin, että yksi tärkeimmistä asioista, kun sitä kehitystyötä tehdään, on tuoda nuoret itse siihen keskiöön, niin että he olisivat itse aidosti niitä palveluita suunnittelemassa ja myöskin ehkä osittain itse sitä palvelua antamassa toinen toisilleen. Tämä oli minun mielestäni hyvin laajalti annettu kritiikki, tai semmoinen huomio, kun tuota nuorisotakuuta tarkasteltiin.

Ja sitten kotouttamisesta: Ministeri on siitä hienosti puhunut, painokkaasti. Me olemme käyneet tosi tulehtunutta keskustelua suomalaisessa yhteiskunnassa, ja minä olen aivan varma, että se tulee aika pitkäksi ajaksi jättämään isot arvet ja se tulee vaikuttamaan myös siihen, miten ihmiset tähän yhteiskuntaan kotoutuvat, sen kielen ja työn lisäksi. Sen takia myös poliitikoilla, meillä, on vastuu, ja minä toivon, että ministerikin ajattelee sitä, miten kotouttaminen loisi sitä tilaa tälle kohtaamiselle. Sitä on syntynyt nyt aika paljon vapaaehtoistyön kautta: kun turvapaikanhakijat (Puhemies koputtaa) ovat tulleet, niin pienet yhteisöt ovat kohdanneet ihan uudella tavalla. (Puhemies koputtaa) Miten tämä voisi olla elementti myös siinä kotouttamispolussa?

19.45 **Lea Mäkipää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyisin ensinnä tämmöisen rakentavan kysymyksen työministeriltä: miksi teille on jätetty tämmöinen perintö, jossa on 350 000 työtöntä, on valtava nuorisotyöttömyys, pitkäaikaistyöttömyys, yli 50-vuotiaitten työttömyys ja myös niitä nuoria, jotka eivät ole missään kirjoilla?

Mutta sitten: Täällä kirjassa myös sanottiin, että työnvälityksen yhteistyötä tehdään työnantajien kanssa, mikä tuntuu erittäin hyvältä. Mutta onko se käytännössä mahdollista?

Ja sitten on myös huomattava se, että vastuu pitkäaikaistyöttömyydestä on kuntien vastuulla — sehän tuli tämän vuoden alussa voimaan. Miten olette nähneet, ovatko kunnat entisestään rasittuneet tästä pitkäaikaistyöttömyyden hoidosta?

Ja samoin, kun tätä monikanavaista yhteistyötä kehitetään ja sitten myös verkkoasiointia lisätään, tiedetään, (Puhemies koputtaa) että käytännössä tämä ei välttämättä toimi. (Puhemies koputtaa) Aina halutaan, että oltaisiin kasvotusten työnvälittäjän kanssa. Varsinkin, jos siellä toisella puolella on nuori ihminen, niin (Puhemies koputtaa) onko mahdollista, että saa myös tämmöistä... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

19.47 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorisotakuulle kunnia, mutta asiana se on kuitenkin paljon pienempi kuin se tämän vuoden suuri kysymys, mistä tämä tullaan muistamaan, eli tämä maahanmuuton vyöry. Ja väittäisin, että kun kymmenen vuoden päästä katsotaan, onko tämä ollut maalle siunaukseksi vai kiroukseksi, niin siihen me voimme hyvin paljon vaikuttaa. Kun lukee kansainvälisiä tutkimuksia tai vaikka vuosi sitten julkaistua VATTin tutkimusta kotouttamisesta, niin on kaksi asiaa ylitse muiden: nopeasti suomen kieltä, nopeasti minkälaista tahansa työtä muiden, kantaväestön, parissa.

Ja konkreettisena kysymyksenä työministerille, joka tähän toki on jo viitannut: oletteko valmis tekemään kaikkenne, että suomen kielen opetus ei jää kiinni siitä, että pitää saada päteviä opettajia rahoilla, joita ei ole, vaan saadaan sinne yleensä tämmöistä osallistavaa suomenkielisten parissa tehtävää työtä, jossa kielitaito karttuu?

Toiseksi, oletteko valmis unohtamaan muotovaatimukset siinä, mitkä ovat tiukat työehdot, kunhan saadaan työharjoittelua, vapaaehtoistyötä, työkokeilua? Ei voi odottaa 18:aa kuukautta — kuten minulle Espoosta sanottiin — (Puhemies koputtaa) minkä kestää päästä edes työkkäriin suomen kielen kurssille. (Puhemies koputtaa) Silloin tämä on menetetty.

19.48 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vähän jatkaisin edustaja Mykkäsen esittämistä kysymyksistä, ja ehkä myöskin esittäisin kysymyksiä edustaja Mykkäselle.

Monestihan ajatellaan, että kieli on tietenkin aivan keskeinen, jotta voisi saada työpaikan Suomessa, ja maahanmuuttajien kohdalla monesti on este siinä, että he jonottavat näille kielikursseille pääsyä.

Mutta on olemassa myöskin aika paljon sellaisia esteitä, jotka eivät liity kieleen. Esimerkiksi kun somalialaistaustaisten tilannetta on tutkittu, niin on itse asiassa havaittu, että suurin osa osaa erittäin hyvin suomea ja silti työllistyminen on vaikeaa, joten kysymys on monesti syrjinnästä, ennakkoluuloista, siitä, että ehkä vieroksutaan erilaista nimeä. Tiedän, että ministeri on myöskin erittäin vahvasti ajamassa yhdenvertaisuustavoitteita, joita hallinnonalalla on. Millä tavalla hallitus sitten aikoo edistää sitä, että olisi vähemmän syrjintää ja sellaisia esteitä työllistymisessä (Puhemies koputtaa) maahanmuuttajien parissa?

19.49 **Antero Vartia vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun yhden ihmisen yritys työllistää yhden ihmisen, on se samassa suhteessa kuin jos sadan ihmisen yritys työllistäisi kerralla sata ihmistä: tarkoittaa sitä, että se riski on melkoinen. Suurissa yrityksissä ajatellaan enemmän työvoiman hintaa, pienissä yrityksissä ajatellaan sitä ris-

kiä, joka liittyy työllistämiseen. Sen takia kehottaisin tekemään pesäeroa suurten ja pienten yritysten välillä ja huomioimaan sitä riskiä suhtautumalla pienten yritysten työllistämiseen esimerkiksi siten, että helpotetaan irtisanomista, jolloinka siellä olevaa potentiaalia voitaisiin vapauttaa.

Lisäksi haluaisin tuoda yhden vinkin tähän kotouttamiskeskusteluun. Joissain kunnissa, ellei kaikissa, turvapaikanhakijoiden yösija maksaa käsittääkseni 40 euroa. Mitäs jos tämä 40 euroa maksettaisiin joillekin yksityisille ihmisille tai perheille? Uskon, että moni olisi valmis majoittamaan turvapaikanhakijan tällä hinnalla kotiinsa.

19.50 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pahenevassa työttömyystilanteessa hallitus leikkaa todella rajusti aktiivityöllistämisen määrärahoja ja työmarkkinatukea. Tästä totuudesta ei päästä mihinkään.

Hallituksen edustajat ovat todenneet panostavansa yksityisiin yrityksiin työllistämiseen palkkatuella. Miten tämä onnistuu, kun budjettikirja lähtee siitä, että yksityisiin yrityksiin työllistetään palkkatuella noin 3 000 henkeä vähemmän kuin tänä vuonna? Budjettikirjaan hallitus on myös kirjoittanut, että rakenteellinen työttömyys vähenee, mutta kun tarkastelee lukuja, niin te itse arvioitte nuorisotyöttömyyden pitkittyvän ja pitkäaikaistyöttömyyden myös kasvavan.

Arvoisa työministeri, ellei hallitus itsekään usko näihin toimenpiteisiin, missä viipyvät lisäpanostukset. Olette myös valmiita heikentämään vuorotteluvapaata. Työttömyys nousee, mutta vapaaehtoinen työn jakaminen vaikeutuu. Mihin tämä teidän arvovalintanne perustuu?

Puhemies Maria Lohela: Vielä puheenvuorot edustajille Kankaanniemi ja Myllykoski, ja sitten siirrytään ministerien vastauksiin.

19.51 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lindström sai tuon raskaan perinnön määrässä mutta myös siinä, että edellinen hallitus — Ihalainen ja Rinne — jostain käsittämättömästä syystä viime syksynä varasi tälle vuodelle vain puolen vuoden tarvetta vastaavat määrärahat työllisyyden hoitoon. Käsittämätöntä. Siinä on puremista ja tekemistä.

Nyt nousevatkin äärettömän tärkeiksi nämä uudistustoimenpiteet, joihin ministeri Lindström on paneutunut ja jotka hän toi esille, mihin hän jo muun muassa 26.8. Kuntaliiton kanssa pitämässään tiedotustilaisuudessa hienosti viittasi. Nyt tarvitaan näitä kokeiluja, esimerkiksi kuntakokeilua. Työllisyyden kuntakokeilu loppuu tämän vuoden lopussa. Sille pitäisi saada jatkoa niin, että ne organisaatiot, jotka monelle paikkakunnalle on luotu, jatkuisivat. Ja sitten tarvitaan digitaalisten palvelujen edistämistä tälläkin puolella, kuntien mahdollisuuksien lisäämistä, (Puhemies koputtaa) tiedonsaannin lisäämistä, yksityisten työvoimapalvelujen etsimistä ja niin edelleen.

19.52 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Taimela otti oikean kulman asioihin. Olisin kysynyt ministeriltä, kun oppositiota haukutaan siitä, ettei ole vaihtoehtoja, ja kun nämä määrärahat ovat jo loppuneet ja meillä ei pystytä palkkaamaan sitä kautta ihmisiä: olisiko mahdollista, että me loisimme järjestelmän, jolla palkan sivukuluista vapautettaisiin yhdeksi vuodeksi 100 prosentilla ne työnantajat, jotka työllistävät 200 päivää työttömänä olleen tai nuoren työttömän, ja seuraavana vuon-

na 70 prosentin ja kolmantena vuonna 30 prosentin alennuksella? Tämä, mikä jää puuttumaan työntekijöiden eläkevakuutusmaksuista, katettaisiin ansiosidonnaisen päivärahan perusosalla tai työmarkkinatuesta, jotta tämä potti olisi kustannusvaikutukseltaan jo ensimmäisenä vuonna plus miinus nolla.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Rehn, 2 minuuttia.

19.53 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Pari kommenttia käytettyihin puheenvuoroihin, ensinnäkin tähän Rinteen malliin, ja tässä kai tarkoitetaan Rinteen malli II:ta. Se kylläkin jonkin verran muistuttaa Rinteen malli I:tä, joka oli vuodelta 83, jolloin pitkäaikaistyöttömiä työllistettiin aktiivisin työllistämistoimin yksityisiin yrityksiin yhteiskunnan tuella. Se oli aika tärkeä liikahdus eteenpäin silloiselta SMP:llä vahvistetulta punamultahallitukselta ja on varmaankin sukua tämmöiselle matalapalkkaisen työn palkkatuelle. Toivottavasti tällä kertaa tulee parempia tuloksia tällä saralla.

Edustaja Adlercreutz kysyi hallituksen talouslinjasta, ja haluan todeta, että hallituksen lähtökohta on se, että valtio ei voi olla taloudessa pelaaja, vaan erotuomari ja tavallaan myöskin valmentaja, jonka tehtävä on osaltaan huolehtia siitä, että joukkueen pelaajat pystyvät erinomaisiin suorituksiin. Nimenomaan tähän nämä kärkihankkeet osaltaan tähtäävät. Ne alat on haettu, mihin kärkihankkeita suunnataan. Taloudellisen ja yhteiskunnallisen tutkimuksen perusteella on arvioitu sitä, mitkä ovat keskeisiä kasvualoja jatkossa, eli emme kohdenna tukea sinänsä pelkästään jollekin yritykselle vaan laajemmin toimialalle, teolliselle ekosysteemille, kuten biotalouteen, cleantechiin, terveysteknologiaan ja digitalisaatioon.

Haluan vielä sanoa päätteeksi edustaja Viitaselle, joka ehti kyllä lähteä jo, että tämä kasvurahoitus kärkihankkeissa tulee kaiken kaikkiaan 600 miljoonaan euroon nykyisillä toimilla. Lisää tietysti tulee aikanaan. Nämä jakautuvat kolmeen: ensinnäkin kasvuohjelmiin ja (Puhemies koputtaa) innovaatioiden kaupallistamiseen melkein 200 miljoonaa, kasvuhakuisten pk-yritysten välirahoitukseen 300 miljoonaa euroa Finnveran uutta lainavaltuutta, ja kolmanneksi uusiutuvan energian tukemiseen 100 miljoonaa euroa. Nyt pitää kääntää kaikki kivet, jotta me saamme kaiken yksityisen ja julkisen rahan, eurooppalaisen ja suomalaisen rahan tukemaan investointeja Suomessa. (Puhemies koputtaa) Se on ratkaisevan tärkeää siinä, että me saamme työllisyysasteen 72 prosenttiin ja uusia työpaikkoja 110 000. — Kiitoksia.

19.56 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia hyvästä keskustelusta. Kritiikkiä tuli, mutta tässä asiassa se on vain ihan ymmärrettävää.

Edustaja Mäkipää kysyi, miksi tällainen perintö. Minun mielestäni sitä on tässä vaiheessa enää turha voivotella. Se on tapahtunut, enkä näe mitään syytä, miksi pitäisi edellisiä hallituksia syyttää siitä, että työttömyys on tällaisissa lukemissa. Ei se hyödytä ketään. Se on oikeastaan se vastaus tuohon. Kysyitte myös kuntien vastuusta pitkäaikaistyöttömistä. Kunnat ja Kuntaliitto ovat olleet tosi aktiivisia. Ne ovat lähestyneet työ- ja elinkeinoministeriötä ja ovat kertoneet, varsinkin nämä suurimmat kunnat, että he hoitaisivat tämän, kun annatte vaan resurssit. Näin yksinkertaistahan tämä tietenkään ei ole. Se on hyvä, että siellä on aktiivisuutta, ja se on hyvä, että siellä on halua puuttua tähän isoon ongelmaan, mutta

itse näen niin, että se on yhdessä tehtävää hommaa. Tähän tarvitaan kunnat, tähän tarvitaan valtio, tähän tarvitaan yritykset, tähän tarvitaan kaikki. Ei tämä ongelma muuten ratkea.

Moni, varsin moni — edustaja Mykkänen, edustaja Toivola, edustaja Biaudet, edustaja Sirén, edustaja Heikkinen — kysyi kotouttamisesta. Muutama sana oikeastaan siitä, mitä hallitus nyt on tekemässä siihen liittyen. Huomenna kokoontuu ensimmäisen kerran hallituksen perustama maahanmuuttoministeriryhmä. Se on perustettu sen takia, että hallitus ottaa tämän kysymyksen vakavasti. Me haluamme tietää, mitä missäkin sektorilla tapahtuu. Tämä ei ole pelkästään sisäministeriön, tämä ei ole pelkästään jonkun ministeriön juttu, tämä on kaikkien juttu, ja siihen pitää siinä mielessä suhtautua vakavasti. Toisaalta me haluamme, että me tiedämme, mitä missäkin tapahtuu, ja toisaalta on se, mitä me teemme: meidän pitää koko ajan kansalaisille viestittää oikeita asioita, mitä me olemme tekemässä, koska liikkuu paljon väärää tietoa, joka aiheuttaa sitten epävarmuutta ja jopa ikäviä lieveilmiöitä, ja sitä pitää tietysti välttää. Tämä on valtava urakka, mikä tässä on edessä.

Niin kuin alussa tässä puheessani sanoin, me olemme aivan uudessa tilanteessa kotouttamisen puolella. Me joudumme miettimään uusia malleja, ja sen takia on hyvä, että täälläkin on tullut kysymyksiä ja ideoita. Tämä ministeriryhmä on semmoinen, missä pohditaan näitä, että mitä keinoja voidaan käyttää sitten niin, että nämä ihmiset pääsisivät tähän yhteiskuntaan, koska tämä kaikki maksaa, mutta se maksaa paljon vähemmän, jos me teemme tämän fiksulla tavalla. Toisaalta siinä parhaimmillaan voi käydä niin, että jos nämä ihmiset työllistyvät, niin se on meidän kaikkien etu. He rupeavat maksamaan veroja ja tuottamaan jotakin tälle yhteiskunnalle, ja sitä tietysti tässä haetaan.

Täällä kysyttiin kielikoulutuksesta ja työehdoista ja kaikesta tämmöisestä. Nämä ovat semmoisia asioita, mitkä meidän pitää porukalla miettiä, että mihin me tosiaan pyrimme tällä kaikella. Tämä on haastanut hallituksen, tämä haastaa tämän eduskunnan. Eli mitään semmoista viisastenkiveä ei vielä ole, mutta minä uskon, että kun lyödään viisaat päät yhteen, ja kiitos myös opposition ideoiden, niin tämä on semmoinen asia, mikä on sekä hallituksen että opposition yhdessä tehtävää työtä, ja siinä mielessä otan nämä kaikki viestit vastaan. Loppujen lopuksi nämä viestit, joista puhuttiin, muun muassa äsken ministeri Rehn tästä Rinteen mallista, ja edustaja Myllykoskella oli hyvä idea — kaikki nämä laitoin ylös, ja jos en jotain ymmärtänyt, tulen kysymään, koska minun mielestäni me olemme semmoisessa tilanteessa, että se viisaus ei todellakaan asu pelkästään hallituksessa, vaikka siellä asuu paljon viisaita ihmisiä. (Naurua) Kyllä oppositiostakin tulee hyviä ja rakentavia ideoita, ja ne on syytä ottaa kyllä ihan varteen.

Oikeastaan päätän tämän siihen, että arvostamani edustaja Taimela kysyi, uskooko hallitus itsekään omiin toimenpiteisiinsä. Minä olen vastannut aika moneen kertaan ääneen, että jos en uskoisi tähän, mitä me teemme, en istuisi päivääkään tässä hallituksessa. Minä uskon, että näillä kipeilläkin toimenpiteillä täytyy olla joku tarkoitus, ja se tarkoitus on se, että yhä useampi ihminen saisi töitä ja työn tarjoaminen ja vastaanottaminen olisi aina kannattavaa.

Ugh, olen puhunut. — Kiitos. (Naurua)

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Hyvää iltaa! Nyt jatkuvat jälleen meidän ministeriemme esitykset, elikkä nyt ulkoministeriön ministeri Toivakka esittelee oman esityksensä.

20.01 **Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat! Me kaikki tiedämme, että kansainvälinen toimintaympäristö on voimakkaassa muutoksessa ja turvallisuuspoliittinen tilanne Euroopassa on jännittynyt. Suomi ottaa ulko- ja turvallisuuspolitiikassaan tämän muutoksen huomioon. Me pyrimme vahvistamaan turvallisuutta lähialueilla, Euroopassa ja globaalisesti kansainvälisen yhteistyön kautta.

Turvallisuuden lisäämiseen tarvitaan diplomatian lisäksi taloudellisia ulkosuhteita, kestävää kehitystä ja ratkaisuja aikamme globaaleihin haasteisiin. Tätä työtä paremman Suomen ja turvallisemman Suomen ja Euroopan ja maailman eteen me teemme kaikki varmasti tässä salissa kukin omalla panoksellamme. Suuren vastuun tästä työstä kokonaisuutena kantaa ulkoministeriö, jossa töitä tehdään monen muun tahon tavoin aiempaa pienemmillä resursseilla mutta aivan yhtä kunnianhimoisesti kuin ennenkin.

Hallitusohjelman mukaisesti ulkoministeriöltä leikataan 201 miljoonaa euroa, ja vuoden 2016 määräraha on 1,048 miljardia euroa. Suurimmat säästöt, nettovaikutuksiltaan 200 miljoonaa euroa, kohdistuvat varsinaiseen kehitysyhteistyöhön, johon ensi vuonna käytetään yhteensä 498,1 miljoonaa euroa. Ministeriön toimintamenoihin esitetään 0,8 miljoonan euron säästöjen jälkeen 226,6 miljoonaa euroa.

Hyvät edustajat, kuten hyvin tiedätte, joustava ja tarkoituksenmukainen läsnäolo maailmalla on korvaamaton tiedon ja vaikutusvallan lähde, joka lisää Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia. Kattava oma edustustoverkko, johon mahtuu mukaan todellisia suurlähetystöjä mutta yhä enemmän pikemminkin pienlähetystöjä, on keskeinen väline ulkopolitiikkamme toteuttamisessa. Tavoitteena on, että tällä kaudella edustustoverkkoa ei enää supisteta. (Antti Kaikkonen: Hyvä!)

Suomen edustautumisessa voimavaroja painotetaan niihin maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomen kannalta kasvaa. Taloudellisten ulkosuhteiden saralla tehty työ lisääntyy koko ajan. Tässä budjettiesityksessäkin pieni mutta vaikutuksiltaan, toivon, erittäin merkittävä satsaus saadaan tähän työhön. Nimittäin Team Finland -verkostoa vahvistetaan osana tätä kärkihankekokonaisuutta palkkaamalla määräajaksi puolenkymmentä kaupallis-taloudellisiin kysymyksiin perehtynyttä, keskittyvää erityisasiantuntijaa huolella valittaviin Suomen edustustoihin eri puolilla maailmaa. Näillä näkymin kohteita voisivat olla Los Angeles, New York, Ottawa, Istanbul, Teheran ja Singapore.

Hyvät edustajat, nyt avaan hieman myös ulkoministeri Soinin osuutta, joka on New Yorkissa edustamassa Suomea YK:n yleiskokouksessa, ja käyn lyhyesti läpi myös hänen aluettaan. Olennaisena osana kansainvälistä vastuunkantoaan Suomi osallistuu jatkossakin aktiivisesti kansainväliseen kriisinhallintaan. Työssä keskitymme erityisesti kriisialueiden turvallisuusrakenteiden ja oikeusvaltiopohjan kehittämiseen.

Ulkoministeriön osalta suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenoihin on varattu 49 miljoonaa euroa, ja yhdessä puolustusministeriön osuuden kanssa summa nousee nyt yli 85 miljoonaan euroon. Suurimmat meneillään olevat operaatiot ovat UNIFIL-operaatio Libanonissa ja Resolute Support -operaatio Afganistanissa, ja kokonaisuudessaan operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan ensi vuonna olevan noin 570 sotilasta. Kun mukaan lasketaan siviilikriisinhallintatehtäviin palkatut, päästään arviolta noin 690 henkilöön. Siviilihenkilöstön osallistumiseen kriisinhallintaan käytetään 15,4 miljoonaa euroa, josta osa, 450 000, rauhanvälitystoimintaan. Tätä rauhanvälitystoimintaan käytettyä rahaa on kasvatettu budjetin sisältä. Toimiemme vaikuttavuuden lisäämiseksi pyrimme kiinnittämään erityistä huomiota sotilaallisen siviilikriisinhallinnan sekä kehitysyhteis-

työn ja humanitaarisen avun sekä rauhanvälitystoiminnan mahdollisimman saumattomaan yhteistyöhön.

Hyvät edustajat, kehitysyhteistyön osalta keskustelua on viime kuukausina hallinnut raha, paljonko tehdään, mitä tehdään ja miten tehdään. Tämä keskustelu on hyvin ymmärrettävää, sillä kehitysyhteistyön merkitys ja moniulotteisuus on tässä hyvinkin akuutin ja meidän aikamme ennennäkemättömän pakolaiskriisin myötä kyllä kirkastunut varmasti kaikille suomalaisille. Nyt tehtävät valitettavat säästöt ovat osa suurta sopeutuspakettia, jolla yhdessä rakenneuudistusten ja tulevaisuussatsauksen kanssa on tarkoitus saada Suomen talous käännettyä. Suomen on oltava sisäisesti riittävän vahva, jotta voimme jatkossa entistä vahvemmin kantaa vastuuta maailmalla.

Kehitysyhteistyöleikkaukset ovat todellakin valitettavia, ja eittämätön tosiasia on, että joudumme leikkaamaan myös hyvää ja tuloksellista toimintaa. On kuitenkin tosiasia, että näiden kehitysyhteistyömäärärahojen leikkausten jälkeen määrärahoja on edelleen merkittävästi. Kokonaisluku ensi vuoden osalta eli oda-kelpoista rahaa, kehitysyhteistyöhön käytettävää rahaa, on 714 miljoonaa euroa. Tämä rahamäärä tullaan käyttämään mahdollisimman hyvin ja vaikuttavasti, ja näillä rahoilla pystytään tekemään paljon hyvää eri puolilla maailmaa. Arvio vuoden 2016 määrärahojen tasoksi on 0,35 prosenttia bruttokansantulosta, ja tämä luku on edelleen yli OECD-maiden keskiarvon.

Hyvät edustajat, millaista kehityspolitiikkaa Suomi sitten harjoittaa jatkossa? Me tulemme keskittymään neljään selkeään painopisteeseen, jotka pohjautuvat hallitusohjelman tavoitteisiin ja ovat hyvin tiiviisti sidoksissa äskettäin YK:ssa New Yorkissa hyväksyttyjen kestävän kehityksen tavoitteiden kanssa. Jatkossa voimavaroja kohdennetaan erityisesti naisten ja tyttöjen aseman parantamiseen ja yhteiskuntien toimivuuteen, demokratian toimivuuteen, verotuloihin, yksityissektorin kehittymiseen kehitysmaissa sekä ruuan, veden ja energian saannin haasteiden ratkomiseen. Näillä alueilla Suomella on varmasti paljon osaamista ja annettavaa.

Meillä on parhaillaan myös ulkoministeriössä valmistelussa kehityspoliittinen linjaus, jossa määritellään tarkempia suuntaviivoja sille, miten nämä vähentyneet voimavarat suunnataan painopisteiden mukaisesti ja miten ne suunnataan niin, että työmme on mahdollisimman vaikuttavaa ja tuloksellista. Myös mitattavuudessa on parantamista. On entistä paremmin nähtävä, miten vähemmällä saadaan enemmän aikaan.

Mutta, hyvät edustajat, kehityspolitiikka on paljon muutakin kuin leikkauksia, ja Suomi on jatkossakin maa, joka tuntee ja kantaa vastuunsa globaalissa taakanjaossa. Jäljelle jäävien määrärahojen lisäksi Suomen keinovalikoimaan kuuluu hyvin aktiivinen vaikuttaminen ja vuoropuhelu kehitysmaiden, kumppaneina toimivien järjestöjen ja kansainvälisten pelisääntöjen tasolla. Tämä ei ole häviämässä mihinkään. Tästä oli kyse esimerkiksi juuri pidetyllä ja parhaillaan jatkuvalla YK:n superviikolla. Kestävää kehitystä edistetään monella saralla. Esimerkiksi kansainväliset pääomapaon säännöt tai energia- ja ilmastoratkaisut ovat avainasemassa kehitysmaiden kehityksen kannalta.

Sitten vielä aivan lopuksi, hyvät edustajat, haluan nostaa esiin yhden erittäin tärkeän kokonaisuuden, jota on leikkausten keskelläkin haluttu suojella, nimittäin humanitäärisen avun. Maailman ennätyksellisen huonon humanitäärisen tilanteen vuoksi siitä säästetään kaikkein vähiten ja vuodelle 2016 apua on budjetoitu 70 miljoonaa euroa. Humanitäärinen kriisi linkittyy hyvin vahvasti pakolaiskriisiin. On hyvä muistaa, että lähes 90 prosenttia maailman pakolaisista on edelleen kehittyvissä maissa. He eivät siis ole Suomessa tai Euroopassa tai parhaillaan matkalla tänne. Se helposti unohtuu.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Arvoisat edustajat! Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksiä tai muuten kommentoida ulkoministeriön esitystä, varaamaan minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja ja kommenttipuheenvuoroja painamalla V-painiketta. Ensimmäisenä nyt annan etusijan ulkoasiainvaliokunnan jäsenille, ja tämän puheenvuorosetin aloittaa Antti Kaikkonen. — Olkaa hyvä.

20.11 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Nämä kehitysyhteistyöhön iskevät leikkaukset ovat kiistämättä kipeitä. Ei sitä auta miksikään muuksi väittää. Voi sanoa, että moni järjestö joutuu aika lailla kohtuuttomaan tilanteeseen. Jatkossa on kaikkien etu, että nämä vähäiset voimavarat suunnataan mahdollisimman vaikuttavalla tavalla. On tärkeätä, että kehitysapu keskitetään ja koordinoidaan entistä paremmin, jotta se apu menee tehokkaasti perille. Niukkoja varoja ei voi kuluttaa ollenkaan byrokratiaan tai tehottomaan toimintaan. Ja on hyvä muistaa, että tästäkin taka-askeleesta huolimatta pidetään se tavoite siellä 0,7:ssä, ja toivottavasti joku kaunis päivä siihen vielä päästään, vaikka se nyt eteenpäin siirtyy.

Ehkä voitte, ministeri, kertoa tästä kv-kriisinhallinnasta. Siitä on hallitusohjelmassa tietty linjaus, toisaalta tasavallan presidentti käytti tietyn puheenvuoron tässä äskettäin, joka oli rohkaiseva, että sitä ei välttämättä ihan niin alas vedettäisi. Voitteko vähän avata tätä, että mikä se hallituksen linja ja toimintatapa tässä asiassa on. On hyvin tärkeää, että me olemme vahvasti esillä kansainvälisessä kriisinhallinnassa myös jatkossa, ja toivottavasti tämä tasavallan presidentin linjaus on myös hallituksen linja.

20.12 **Pertti Salolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuon terveisiä muutama tunti sitten päättyneeltä ulkoasiainvaliokunnan matkalta Ruotsista. Tutustuimme erityisesti Ruotsin ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan, ja voin vain sanoa, että siellä on tapahtunut erittäin suuria muutoksia. Kaikki edellisen hallituksen puolueet ovat nyt Nato-jäsenyyden kannalla, ja samoin kansalaisten enemmistö on tällä hetkellä Ruotsissa Nato-jäsenyyden kannalla johtuen siitä, että Venäjän politiikka Ukrainassa ja muualla on koettu niin huolestuttavaksi. Mitä sitten tästä on seurannut? Sitä, että Ruotsi on lähestymässä yhä enemmän sotilaallisesti Yhdysvaltoja, Natoa ja myöskin Suomea. Se oppi, joka meidän on tästä nyt otettava huomioon, on se, mitä meille kerrottiin: Ruotsi saattaa liikkua näissä asioissa varsin yllättävästi ja varsin nopeasti. Eli meidän on Suomessa varauduttava (Puhemies koputtaa) näihin turvallisuuspolitiikan muutoksiin omalla lähialueellamme.

20.13 **Jutta Urpilainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talouden tilanne on hyvin vaikea, ja me varmasti kaikki ymmärrämme, että säästöjä on tehtävä ja myöskin lisää verotuloja valtiolle on saatava. Mutta mielestäni hallitus tekee väärän arvovalinnan leikkaamalla 200 miljoonaa kehitysyhteistyöstä ja alentamalla samaan aikaan saman verran autoveroa. Eli itse asiassa hallitus tekee arvovalinnan, jossa autoveroa alennetaan saman verran kuin kehitysyhteistyöstä vähennetään, eli kaikista heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä leikataan. Tätä arvovalintaa en voi, ministeri Toivakka, ymmärtää.

En ymmärrä myöskään sitä, miksi nämä leikkaukset kohdistetaan niin voimakkaasti kansalaisjärjestöihin. Minusta se on täysin käsittämätöntä. Se tekee myös kohtuuttomaksi tilanteen monelle kansalaisjärjestölle, kun heidän rahoitustaan leikataan puolen vuoden tai muutaman kuukauden varoitusajalla jopa 30—40 prosenttia. Miksi te ette olleet valmiita

jaksottamaan näitä leikkauksia niin, että ne tulisivat pienemmällä volyymilla voimaan, jos ette ole valmiita perumaan näitä leikkauksia kokonaan? Tätä en ymmärrä ja toivon, että tähän vastaisitte.

20.14 **Veera Ruoho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn tuohon edustaja Kaikkosen, meidän ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan, sanoihin ja haluan lisätä sen, että siviilikriisinhallinta nousee tässä maailmantilanteessa erityisen tärkeäksi.

Sitten haluan myöskin lainata hieman tätä evaluointia Suomen kehityspolitiikasta ja yhteistyöstä — 2015 on tämä tehty, ja tässä todetaan näin: "Kehityspoliittiset ohjelmat välittävät onnistuneesti ja vakuuttavasti Suomen kehityspolitiikan arvot ja yleiset johtavat periaatteet, mutta antavat hyvin vähän oleellista ohjeistusta tulosperustaiseen johtamiseen ja kehityspolitiikan toteuttamiseen. Kehityspolitiikan ohjauksesta puuttuu selkeä priorisointi. Peräkkäiset politiikat lisäävät uusia mutta eivät poista aiempia tavoitteita. KEPOt ja muut yksityiskohtaisemmat alemman tason poliittisen ohjauksen asiakirjat kärsivät epäselvästä, jopa puuttuvasta tavoitteenasettelusta. Sen lisäksi, että UM:n talousarvion ja (Puhemies koputtaa) tuotosten tasolla selkeitä tavoitteita on rajallisesti..." (Puhemies: Aika!) — Joo, kiitos.

20.16 **Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koska kehityspolitiikka on kokonaisuus, haluan korostaa myös Finnfundin roolia tässä, koska Finnfund on kyllä nyt joutunut syyttä syytettyjen penkille. Muun muassa OECD ja kotoinen ulkoasiainvaliokuntamme ovat pitäneet jo pitkään tärkeänä, että kehitysyhteistyöhön löydetään uusia innovatiivisia rahoituslähteitä, ja hallitusohjelmassa luvataan lisätä Suomen kehityspolitiikassa kehittyvien maiden oman yritystoiminnan ja veropohjien vahvistamisen painoarvoa. Finnfund ihan oikeasti tarvitsee pääomaa vastatakseen kehittyvissä maissa olevaan sijoituskysyntään, ja me emme ole tässä painotuksessa lainkaan yksin. Erittäin monet eurooppalaiset maat ovat pääomittaneet viime vuosina merkittävästi omia kansallisia kehitysrahoituslaitoksiaan, ja Suomi seuraa esimerkkiä ja parantaa resursseja yksityissektorin kanssa tehtävässä yhteistyössä. Tämä on yksi elementti meidän kehitysyhteistyötämme.

Olen edustaja Urpilaisen ja kaikkien muittenkin tässä salissa jo puhuneiden kanssa samaa mieltä. Aivan liian kovat leikkaukset kohdistuivat järjestöjen rahoitukseen. Minäkin olisin (Puhemies: Aika!) toivonut, että se jaksotus olisi nyt ollut vähintään mahdollista.

20.17 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tyttöjen koulutus on keskeisessä asemassa hyvinvoinnin edistämisessä, köyhyyden torjumisessa ja väestönkasvun hillitsemisessä. Koulutuksen avulla vahvistetaan ihmisoikeuksia ja demokratiaa sekä naisten mahdollisuuksia päättää itse omasta elämästään ja osallistua yhteiskunnan päätöksentekoon. Hyödyt tästä heijastuvat laajasti kehitysmaiden yhteisöihin ja yhteiskuntiin. Naisten ja tyttöjen aseman vahvistaminen onkin hallituksen yksi keskeinen kehityspolitiikan painopiste. Se on aivan oikea linjaus, kun haetaan vaikuttavuutta.

Suomalainen koulujärjestelmä ja opettajankoulutus puolestaan ovat maailman huippuluokkaa. Kysynkin ministerin näkemystä siihen, miten suomalainen koulutusosaaminen hyödynnetään nykyistä paremmin kehitysyhteistyössä ja millaisia suunnitelmia hallituksella tähän on.

20.18 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi muutamalla hyvällä asialla. On pakko tietenkin antaa kiitosta siitä, että tällä vaalikaudella ei näillä näkymin tulla ulkomaan edustusverkostoa enää supistamaan, mikä on hieno asia. Mutta tietenkin, kyllähän tämä kehityspolitiikan kysymys on ongelmallinen, ja mikä on noussut tässäkin esille, on tämä jaksotukseen liittyvä problematiikka, jonka myös itse kyllä haluan nostaa esille.

Sitten vielä semmoinen konkreettisempi kysymys liittyen viestintään ja globaalikasvatukseen, nimittäin vaikuttaa siltä, että kehitysyhteistyöstä ja kehityspolitiikasta liikkuu aika paljon myös väärää tietoa. Nyt jos olen ymmärtänyt oikein, niin on tarkoitus, että tänä syksynä ei toteuteta ollenkaan viestintä- ja globaalikasvatustuen hakukierrosta. Seuraava kierros olisi vasta vuonna 16 ja tuki sitten vuodelle 17. (Puhemies: Aika!) Tämä on tärkeä osa yleissivistystä, ja toivon vastausta tähän asiaan.

20.19 **Jaana Pelkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Paloniemi täällä Finnfundin nosti jo esiin. Finnfundin pääomitus, 130 miljoonaa, on puhuttanut paljon. 75 prosenttia rahoituksesta tullaan käyttämään kaikkein köyhimmissä maissa. Yritystoiminnan perustaminen köyhimpiin maihin on aina omalta osaltaan riski ja vaatii paljon taustatyötä ja sikäläisen yhteiskunnan kokonaisvaltaista ymmärrystä, ja tätä ymmärrystä ja erityisesti sitä arvokasta kenttäkokemusta on paikalla olevilla kehitysyhteistyöjärjestöillä. Kysyisinkin ministeriltä: miten tullaan varmistamaan se, että yritykset ja kehitysyhteistyöjärjestöt tekisivät yhteistyötä?

20.20 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri, ensinnäkin, kehitysyhteistyövaroista puolet lähtee pois. Järjestöiltä, jotka tekevät muun muassa humanitääristä työtä, 43 prosenttia lähtee pois. Siviilikriisinhallinnasta yksi viidesosa lähtee pois. Täällä puhuttiin siitä, että globaaliin kasvatukseen ja siihen liittyvää rahaa sai 43 järjestöä Suomessa viime vuonna — ensi vuonna ei enää yksikään. Mietin sitä, että kokonaisuudessaan nämä kehy-leikkaukset ovat 400 miljoonaa euroa vuodessa, kun päästöhuutokauppatulot otetaan mukaan tähän näin. Tiedättekö te, mitä tämä tarkoittaa käytännössä vaikka Bangladeshissa, Nepalissa, mitä käytännössä jää tapahtumatta? Monet suunnitellut hankkeet eivät toteudu. Monet käynnistetyt hankkeet keskeytetään. Mitä tämä tekee kehitysyhteistyön vaikuttavuudelle? Sitä minä kysyn. Ja oletteko valmis palaamaan hallitusohjelmanne linjauksiin siitä, että päästöhuutokauppatulojen leikkaaminen tapahtuu vasta 2016?

20.21 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kehitysyhteistyövarojen leikkaaminen on todellakin surullinen teko, ja tekee surulliseksi myös se tapa, jolla se toteutetaan. Niin kuin tässä salissa on selvästi käynyt ilmi, itse asiassa osa tästä säästöstä muuttuu kuluksi sitä kautta, että jos järjestöt olisivat pystyneet ajamaan hallitusti hankkeitansa alas, niin siitä rahasta, jota on jo investoitu, olisi saatu parempi hyöty, ja tämä on erittäin surullinen kuvio. Mutta kun tässä on noussut tämä Finnfund voimakkaasti esiin, niin haluaisin kysyä, kun Finnfundin ympärillä on esitetty väitteitä tai epäilyksiä tai tosiasioita — en tiedä mitä ne ovat — että se käyttää veroparatiiseja ja osa sen toiminnoista kulkee sitä kautta: voitteko te, ministeri, käsi sydämellä vakuuttaa, että näin ei ole?

20.22 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pakko yhtyä siihen arvosteluun, kuinka hallitus rajulla kädellä kehitysyhteistyörahoihin tarttuu ja erityisesti järjestöjen osalta. Nopea aikataulu, liian nopeasti edenneet päätökset tekevät erittäin suurelta osin haittaa. Tässä on juuri mainittu siitä, että tiettyjä projekteja joudutaan keskeyttämään, ne jäävät puolitiehen, niihin on jo satsattu rahaa, ja edustaja Filatov toi hyvin esille, kuinka juuri niitten loppuun saattaminen olisi ollut parempi ratkaisu kuin niistä leikkaaminen. Mutta toisaalta haluan kysyä hieman toisesta kulmasta kuin edustajat Paloniemi ja Pelkonen: voisiko olla niin, että kun on nyt tämä jäljelle jäänyt raha, mikä liittyy tavallaan Finnfundiin, me loisimmekin sellaista teknologista vientiä, joka parantaa kehitysyhteistyömaan perusinfraa, ilmastoystävällistä energiaa, jätevesien, jätteiden polttomenetelmien viemistä sinne, jotta Suomessa voisi suomalaisille yrityksille tulla referenssilaitoksia (Puhemies koputtaa) tätä kautta?

20.23 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo Urpilaisen esimerkki siitä, minkälaisia arvovalintoja hallituksessa tehdään, oli varsin kuvaava. Sama 200 miljoonaa niille, joilla on varaa ostaa parhaita autoja Suomessa, kuin viedään kehitysyhteistyöstä.

Mutta itse olen erityisen huolissani siitä, mitä noilla kaikkein köyhimpien maitten alueilla tapahtuu. Jo tällä hetkellä me näemme tämän valtavan ongelman: ihmisiä tulee pois alueilta, joilla ei ole elinmahdollisuuksia sotien takia, todellakaan ei ole niitä elinmahdollisuuksia. Ilmastonmuutos tulee vielä vahvistamaan tätä tendenssiä. Miten nyt ollaan Suomessa valmistauduttu siihen, että kehitysmaat saavat sen ilmastorahoituksen, minkä he tarvitsevat siihen, että he selviytyvät näistä haasteista? Tämä tulee olemaan (Puhemies koputtaa) valtavan iso asia.

20.24 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella, suoraan sanottuna vaikea edes kuvailla sitä häpeällisyyden määrää, minkä hallituksen kehityspolitiikka aiheuttaa — se, mitä saa kuulla järjestöiltä, kuinka vaikka Pelastakaa Lapset ry:n avustuksesta leikataan yli 2 miljoonaa euroa pois, kun he auttavat lapsia Syyriassa, Syyrian lähiseuduilla pakolaisleireillä.

Ja sitten asia, jonka itse tunnen parhaiten: ilmastorahoitus. Länsimaat ovat luvanneet sitovasti, että ilmastorahoitus nostetaan vaiheittain vuoteen 2020 mennessä 100 miljardiin dollariin. Suomi on osaltaan nostanut ilmastorahoituksen osuuttaan noin sinne 100 miljoonan euron luokkaan vuositasolla tähän mennessä, ja nyt Pariisissa joulukuussa pitäisi sopia ilmastosopimus, johon kaikki maat odottavat lisää kontribuutioita, jotta kehitysmaat voivat tehdä hypyn yli kivihiili-intensiivisen teknologian ja jotta kaikki tulevat ilmastosopuun mukaan. Nyt, mitä tekee Suomen hallitus? Leikkaa Unefin ympäristörahoituksen pois. YK:n ympäristöohjelma on ollut aina meidän voimakkaasti tukema järjestö, nyt me vedämme rahat sieltä pois. Me vedämme selvästi rahaa pois ilmastorahoituksesta. (Puhemies koputtaa) Me menemme täysin väärään suuntaan. (Puhemies koputtaa) Me olemme luvanneet, että tämä asia hoidetaan. (Puhemies koputtaa) Miten te voitte kääntää selän maailman ilmaston pelastamiselle?

20.25 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun olin nuori, niin yksi syy, minkä takia lähdin politiikkaan, oli se, että halusin pelastaa maailman, ja vielä on vähän samaa vikaa. Ja silloin ajattelin, että oli tosi hienoa, että olimme sopineet maailmassa

yhdessä, että kannamme vastuuta 0,7 prosentilla siitä, että tuemme myöskin kaikkein köyhimpiä maita. Ja mielestäni on tosi surullista, että aikuiset eivät pysty tähän samaan kuin mitä suurin osa nuorista ajattelee. 0,35 prosenttia, se on se arvo, minkä ajattelemme kaikkein köyhimpien maiden lasten ja ihmisten arvon olevan.

Esimerkiksi nämä leikkaukset kohdistuvat tosi rajusti. Sanoitte, arvoisa ministeri, että vähemmällä rahalla saadaan enemmän, ja mielestäni tämä siinäkin mielessä tuntuu aivan epäloogiselta: samalla rahalla saadaan kehitysmaissa huomattavasti enemmän kuin mitä sillä täällä säästetään. Esimerkiksi Planin rahoista ajatellaan, että (Puhemies koputtaa: Aika!) 180 000 lasta ei pääsisi nyt avun piiriin.

Minulla olisi vielä ollut se kysymys näistä rahoista, jotka menevät tähän kriisirahoitukseen: ovatko ne kaikki oda-kelpoisia, esimerkiksi Afrikka-rahasto, (Puhemies: Aika!) koska siinä lukee "maastamuuton hallinta"? Minun mielestäni on tärkeää tarkistaa tämä.

20.27 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ihan totta, että moni meistä on täällä politiikassa mukana, jotta teemme maailmasta paremman ja yhtä lailla Suomesta paremman. Se, että Suomi leikkaa 50 prosenttia kehitysyhteistyömenoista, on järisyttävän paljon. Kun otamme puolet pois, niin se on puolet tytöistä, joiden pitäisi käydä koulua. Se on puolet pois kaivoista, joista saadaan puhdasta vettä. Ja nämä ovat ilman muuta arvovalintoja.

Ministeri, sanoitte tällä viikolla, että ette usko, että tämä millään lailla vaikuttaa Suomen maineeseen. En tiedä, kenen kanssa keskustelette, mutta Suomella ei ole tällä hetkellä hyvää mainetta maailmalla, ei Euroopassa myöskään.

Toivon vilpittömästi, että täällä ollaan hallituspuolueiden suunnasta huolissaan myös tästä jaksotuksesta. Hyvät ihmiset, te voitte tehdä asialle vielä jotain. Tehkää, kuunnelkaa. Teillä on kuitenkin se valttikortti kädessä, ei valitettavasti meillä.

20.28 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Tämä hallitus jää historiaan suomalaisten kehitysyhteistyöjärjestöjen alasajosta. Useiden näiden toimijoiden kanssa valtio on solminut kehitysyhteistyössä kumppanuushankkeita. Tämän ajatuksen takana on juuri ollut se, että sillä taataan jatkuvuus, ennakoitavuus ja rahoituksen riittävä taso, jotta voidaan tehdä pitkäaikaista ja tuloksellista yhteistyötä. Nyt tämä luottamus on kokonaan romutettu.

Miten te, rouva ministeri, aiotte toimia, jotta tämä luottamus palautuisi? Teillä on vielä mahdollisuus tehdä uudelleenkohdennuksia, tehdä näitä valintoja, joita täällä monet edustajat nyt käsi sydämellä teiltä pyytävät.

Suomalainen järjestötyö on maailman huippuluokkaa. Meille tullaan tänne ulkomailta (Puhemies koputtaa: Aika!) opiskelemaan ja katsomaan. Ei romuteta tätä, mikä on 40 vuodessa rakennettu.

20.29 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Joskus kuulee väitteitä, että nyt tämä käsillä oleva pakolaiskriisikin johtuisi siitä, että Suomi on leikannut kehitysapua tai leikkaamassa kehitysapua. No, eihän se tietenkään siitä johdu vaan esimerkiksi siitä, että meidän aiemmat ulkoministerimme eivät ole solmineet palautussopimusta Irakin ja Somalian kanssa, kuten ministeri Soini tällä hetkellä juuri (Eva Biaudet: Tämä on vitsi!) on tekemässä. — Hyvä, että kerroit häneltäkin terveiset.

Mutta nyt tästä kehitysavusta. On ihan oikein, että siitäkin leikataan, kun kaikesta leikataan. Niin muuten leikkasi edellinenkin hallitus. Siellä oli RKP:tä ja vihreätä ja demaria mukana.

Viime kaudella perussuomalaiset esittelivät oman kehitysapumallinsa, jossa tätä kehitysapua olisi kerätty vapaaehtoisin ja verovähennyskelpoisin lahjoituksin. Arvoisa ministeri, voitaisiinko tätä mallia käyttää osittain nyt tässä nykymallin rinnalla siltä osin kuin jäämme tästä 0,7 prosentin bruttokansantuoteosuudesta pois?

20.30 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että kehitysyhteistyöleikkaukset ovat kovia ja pitää kohdentaa rahoja sellaisiin kohteisiin, missä niillä saadaan nyt mahdollisimman paljon hyvää aikaan. Kansainväliset kriisit ovat jatkuneet poikkeuksellisen pitkään, tällä kertaa sellaiset, jotka koskettavat myös meitä suomalaisia. Ukrainassa Venäjän laittomat toimet ovat jatkuneet, ja Syyriassa Daesh-järjestö terrorisoi tavallisia ihmisiä. Kumpikin säteilee myös tavalla ja toisella Suomeen.

Meillä on myös kasvanut terrorismin uhka, mutta Suomessa lainsäädäntö laahaa tässä useammassa kohdassa perässä. Meillä ei ole terroristijärjestöön kuulumista kriminalisoitu, eikä toisaalta tiedustelulainsäädäntökään ole muiden maiden tasolla. Minun mielestäni näissä pitäisi nyt ottaa määrätietoisia askelia. Näitä asioita pidimme esillä jo viime eduskuntakaudella, ja siitä huolimatta olemme edelleen näissä Euroopankin takapajula.

20.31 **Jani Toivola vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty äärimmäisen hyviä puheenvuoroja. Oikeastaan edustaja Urpilainen jo omassa puheenvuorossaan aika lailla latasi koko sen tilannekuvan, missä ollaan — todella järkyttäviä isoja leikkauksia.

Tässä puhuttiin siitä, että Suomi ikään kuin vetäytyisi keräämään voimia, koska meillä on taloudellisia vaikeuksia, ja sitten voidaan tehdä enemmän. Ministeri ei nyt ihan näitä sanoja käyttänyt, mutta tämän ymmärsin siitä puheesta. Ehkä se, minä ajattelen, on, että kehitysyhteistyö on niin äärimmäisen hienovaraista työtä, että tämmöinen logiikka ei vain toimi sillä alueella myöskään. Ja niin kuin täällä on kuvailtu, niin isoilla leikkauksilla se tuho tai se kehityksen hidastuminen, pysähtyminen, mikä siitä seuraa ihan konkreettisesti — se on ihan valtava vuosien määrä ennen kuin kurotaan ensin se umpeen ja päästään takaisin siihen, mistä lähdettiin. Se, että sitten me tulisimme niillä vahvemmilla lihaksilla, ei ole inhimillisesti kestävää, mutta se ei myöskään taloudellisesti minun mielestäni ole kestävää, ja niin kuin täällä on todettu, se on myöskin sen jo käytetyn rahan hukkaan heittämistä monella tavalla.

20.32 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämähän on kurjuuden jakamista ja sinänsä ikävää, mutta tämän keskustelun perusteella kuulostaisi, että kehitys on mennyt taaksepäin. Köyhyydessä kuitenkin onneksi tosiasia on se, että YK:n kehitystavoitteiden mukaisesti meillä on äärimmäisköyhyydessä elävien määrä voimakkaasti supistunut. Jos ajatellaan esimerkiksi Afrikkaa, niin väittäisin, että me olemme siirtyneet nyt semmoiseen vaiheeseen, jossa onneksi sielläkin yrittäjyyttä, uudenlaista taloutta nousee. Itse asiassa väittäisin, että se, että painopistettä esimerkiksi Suomenkin kehitysavussa siirretään nyt yritysyhteistyön, kaupan rahoituksen, Finnfundin suuntaan, voi olla hyvinkin ihan oikea vaihe tässä maailmantilanteessa mennä siihen suuntaan. Uskoisin, että siitä voi olla enemmän hyötyä kuin pelkästään veden kantamisesta kaivoon.

Toiseksi täytyy muistaa, että kun näitä leikkauksia tässä niin hirveästi kritisoidaan, niin tässä palataan nyt suunnilleen kymmenen vuoden takaiselle tasolle, jolla meidän talouskin on. Oliko silloin kauhea tilanne Suomen kehitysavussa? En nyt tiedä. Toki enempi olisi aina parempi.

Team Finlandista yksi sana. Minä uskon, että vielä tärkeämpää kuin viisi uutta Team Finland -virkamiestä on se, että varmistetaan, että (Puhemies: Aika!) nämä tulevat bisneksen puolelta. Se ei auta, (Puhemies: Aika!) jos me luomme virkamiehiä enemmän. Miten meinaatte varmistaa tämän?

20.33 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä leikkaus kehitysyhteistyöhön on erittäin julma, samaan aikaan kun kärsitään suuresta pakolaistilanteesta maailmassa ja tarve kehitysyhteistyölle olisi suurempi kuin pitkään aikaan. Mutta kyllä tämä on erittäin kummallista, että ministeriön puolelta kieltäydytään tästä jaksottamisesta eli että sama summa säästöjä tehtäisiin järkevämmin jaksottaen, jotta ei menetettäisi niitä tuloksia, mitä ollaan saavutettu, ja samalla ne rahat, mitkä on jo panostettu, eivät valuisi hukkaan. Haluan ministeriltä vastauksen siihen, miksi ei voitaisi tehdä tätä järkevämpää jaksotusta, mitä järjestöt ovat esittäneet.

Sitten kysyn myös tästä ilmastorahoituksesta. Maailma tarvitsee kattavan ilmastosopimuksen. Myös Suomi ja Suomen teollisuus tarvitsee sitä hiilivuodon estämiseksi. Ilmastorahoitus on sopimuksen saamisen ehto. Onko Suomi valmis hakemaan riittävän ilmastorahoituksen ja hakemaan (Puhemies koputtaa) ratkaisuja siihen, jotta sopimus syntyy?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan vielä kaksi puheenvuoroa, jonka jälkeen ministerille 5 minuuttia, ja sitten tietenkin vielä jatketaan. Nämä kaksi ovat edustaja Ojala-Niemelä ja edustaja Karimäki.

20.35 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puuttuisin myös tähän Finnfundin pääoman korottamiseen. Momentille myönnetään nyt 140 miljoonaa euroa, jota käytetään finanssisijoituksiin osana Suomen kehitysyhteistyötä. Avustusmuotoista tukea muutetaan näin lainaksi ja Finnfundin pääoman korottamiseen. Vaikka Finnfundin tekemä työ on myös tärkeä, niin pääomittamiseen suunnatut rahat tulisi suunnata varsinaiseen kehitysyhteistyöhön. Kysyisinkin sitä, ovatko nämä pääomituksen korottamiseen käytettävät rahat palautettavissa järjestöille takaisin käytettäviksi.

20.35 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä kehitysyhteistyömäärärahojen puolittaminen on kestämätöntä, ja kansalaisjärjestöjen toiminnan halvaannuttaminen on myös todella huolestuttavaa. Naisten ja tyttöjen koulutukseen ei voida enää satsata kuten ennen. Vammaisten asemaa ei voida turvata kehitysmaissa, eikä ihmisiä pystytä auttamaan pakolaisleireillä.

Täällä on tullut selkeä vahva viesti eduskunnasta, että toivotaan kuitenkin vielä muutosta ja harkintaa tähän päätökseen, ja itsekin puheessanne luettelitte monia tärkeitä kohteita. Esitän, että harkitsisitte sitä, että päästöhuutokauppatuloja kuitenkin ohjattaisiin vielä kehitysyhteistyöhön. Hallitusohjelmassahan on kirjaus, että ne ohjattaisiin teollisuudelle kompensoimaan päästökauppaa, mutta tämähän, jos mikä, on kestämätön ajatus, että entisestään sotkettaisiin jo nyt toimimatonta päästöhuutokauppaa. Päästöhuutokauppa on kor-

jattava ja kehitysyhteistyöstä on pidettävä huoli. On huolehdittava maailman kaikkein köyhimmistä. (Puhemies koputtaa)

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri Toivakka, olkaa hyvä, 5 minuuttia paikalta.

20.37 **Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka:** Arvoisat edustajat! Erittäin hyvää keskustelua, ja ihan alkuun yhdyn täysin huoleenne siitä, että kehitysyhteistyöhön käytettävät leikkaukset ovat valitettavia. Emme me niitä haluaisi tehdä, (Ville Niinistö: Totta kai te haluatte!) mutta tilanne on, kuten hyvin tiedätte — tämän viikon aikana budjetista on keskusteltu — että lähes kaikkialta leikataan ja myös kehitysyhteistyöstä leikataan.

Mutta aloitetaan edustaja Kaikkosen kysymyksestä kriisinhallinnasta. Hallitusohjelmassahan todellakin kirjataan, että vähennetään osallistumista sotilaallisiin rauhanturvaoperaatioihin ja keskitytään sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa Suomen kannalta merkityksellisimpiin ja vaikuttavimpiin operaatioihin. Ja kuten tasavallan presidentti New Yorkissa sanoi, hän kuitenkin lupasi lisää tukea ja apua tähän tärkeään työhön, koska näillä nimenomaan näitä kriisejä ehkäistään, pakolaisvirtaa, muuttoliikettä ehkäistään ja autetaan niitä kaikkein heikoimmassa asemassa olevia. Mutta tämä on ajateltu hallituksessa niin, että näitä ei voida suunnitella etukäteen, koska me emme pysty näitä kriisejä ja konflikteja ennustamaan, vaan on katsottu tarkoituksenmukaisemmaksi niin, että mikäli tehdään päätöksiä osallistumisesta uusiin kriisinhallintaoperaatioihin, ne hoidetaan lisätalousarvioiden kautta, eli tähän on toki valmius. Ilman muuta Suomi kantaa vastuunsa, ja tämä on se viesti, joka myös maailmalle on haluttu viedä.

Sitten näihin kehitysyhteistyörahoihin. Kuten sanoin, tämä on erittäin valitettava asia. Moni kysyi tästä porrastuksesta. Se ei valitettavasti ole mahdollista. Erityisesti entinen valtiovarainministeri Urpilainen tietää EU:n komission vaatimuksen Suomen alijäämämenettelystä. Siitä näkökulmasta (Eduskunnasta: Höpö höpö!) ensi vuosi on se kaikkein kriittisin, eli siitä syystä nämä leikkaukset kohdentuvat ensi vuodelle kaikkein kovimmin. Porrastus ei ole siitä syystä mahdollinen, ja vaikka kansalaisjärjestöt ovat sitä toivoneet, tähän ei löydy keinoja. Nämä toteutetaan ensi vuonna, kuten budjetissa ollaan esitetty. Me olemme informoineet kansalaisjärjestöjä hyvissä ajoin kesäkuussa, on käyty neuvotteluja. Meillä on ollut pyöreän pöydän keskusteluja paljon. Monin tavoin annetaan tukea ja keskustellaan kansalaisjärjestöjen kanssa siitä, miten tästä vaikeasta tilanteesta päästään eteenpäin. Se on valitettavaa.

Me olemme joutuneet myös vuoden 2016 hankekierroksen keskeyttämään, mutta ensi keväänä on sitten uusi hankekierros. Samassa yhteydessä on käynnistetty — edellisen kerran tällainen on tehty 90-luvun lopulla — kansalaisjärjestöjen toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointi. Siis tällainen on tehty lähes 20 vuotta sitten viimeksi. Nyt arvioimme kansalaisjärjestöjä heidän toimintansa vaikuttavuuden mukaan, ja jatkossa kun näitä päätöksiä tehdään, me voimme kansalaisjärjestöjen tuloksellisuuden mukaan myös tätä rahoitusta jakaa. Tämä on erittäin hyvä asia. Tämä on ihan pelkästään suomalaisille veronmaksajillekin hyvä asia, koska me kaikki haluamme tietää, miten näitä tärkeitä rahoja käytetään. Riippumattomissa arvioissa Suomen on kaiken kaikkiaan arvioitu olevan niin sanotusti keskitasoa esimerkiksi siinä, miten paljon meillä hallinnollisia kuluja on kehitysyhteistyöorganisaatioissa, ja kyllä meillä on tässä valitettavasti vielä kehitettävää. Me var-

masti kaikki haluamme, että se raha, se veroraha, mitä kehitysyhteistyöhön käytetään, käytetään juuri siellä kaikkein köyhimpien parissa mahdollisimman tehokkaasti. Tätä työtä me teemme, sirpaleisuutta vähennetään.

Samalla toivomme, ja olen esittänyt kansalaisjärjestöille toivomuksen, että he tekisivät enemmän yhteistyötä. Tätä työtä tehdään valitettavan vähän, ja siihen työhön nyt tullaan varmasti rahoituksen muodossa jatkossa kannustamaan. Samoin kannustamme muun muassa yrityksiä ja kansalaisjärjestöjä yhteistyöhön. On selvää, että kun yritykset lähtevät kehitysmaihin viemään osaamistaan, teknologiaa, rakentamaan infraa, joka on hyvin tärkeätä kehitysyhteistyötä — itse asiassa moni kehitysmaan päättäjä toivoo kovasti kauppaa ja investointeja omaan maahansa, koska se on keino paitsi kehittää sitä maata myös luoda sinne työpaikkoja — niin yritykset tarvitsevat kansalaisjärjestöjen osaamista ja apua, ja minusta olisi erinomaista, jos he löytäisivät toisensa. Nyt kun valmistelemme tätä kehityspoliittista linjausta, saman pöydän ääressä ovat kehitysyhteistyön tulevaisuutta pohtimassa yritykset ja kansalaisjärjestöt, ja muun muassa Finnfund on toivottanut myös kansalaisjärjestöt mukaan miettimään sitä, miten yrityksiä voidaan tällä tärkeällä työllä auttaa.

Sitten tässä oli muutenkin yksityisen sektorin osallisuudesta kysymyksiä. Haluan sanoa, että se on globaali trendi. Kun YK:ssa päätimme viime viikolla kestävän kehityksen tavoitteista, niin hyvin vahva viesti näiden tavoitteiden sisällä on se, että näistä erittäin kunnianhimoisista tavoitteista ei selvitä vuoteen 2030 mennessä, ellei yksityinen (Puhemies koputtaa) raha osallistu tähän. Tämä on hyvin tärkeää myös Suomessa ymmärtää, että me tarvitsemme (Puhemies: Aika!) verovarojen rinnalle myös yksityistä sektoria.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten reipas keskustelu jatkuu, ja sen aloittaa edustaja Paatero.

20.42 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On kuitenkin surullista, että vaikka kuinka hienosti on tavoitteena 0,7, me olemme valuneet niihin vanhoihin itäblokin maihin, joittenka oma talous on varsin surkeassa jamassa, elikkä me keskustelemme 0,5:stä tässä salissa samaan aikaan, kun Britannia, muut Pohjoismaat, Hollanti ja muut pysyttelevät siellä 0,7:ssä ja monet muut maat ovat tavoittelemassa sitä, ja me puolitamme tässä kohtaa. (Touko Aalto: Britannia tekee toisin!)

Edustaja Mykkäselle: Afrikassa on yli 50 maata, ja jos niistä muutamat erittäin positiivisesti ovat päässeet taloudessa kasvamaan, niin siellä on aika paljon humanitäärisiä kriisejä, ja siitä olen huolissani, kun on linjaus, että humanitääristä tukea leikataan vähän. Se on loppunut viime vuonnakin syyskuussa, ja nyt sitä leikataan, jolloinka se ei ole riittänyt tähänkään mennessä edes kaksi kolmasosavuotta pidemmälle, ja nyt sitä leikataan.

20.43 **Ozan Yanar vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri, on erittäin röyhkeää, että leikkaatte maailman köyhimmiltä lapsilta ruokaa, rokotuksia, mahdollisuuksia paremman hallinnon rakentamiseen ja parempaan huomiseen. Hallituksen argumentti monessa kohtaa on se, että leikataan siksi, että kehitysavussa on kehitettävää. Kehy on tarkimpia seurattuja asioita budjetissa. Arvoisa ministeri, miten kehitysapu automaattisesti kehittyy, kun siitä leikataan puolet? Vaikka hallitus ei ole inhimillinen, sen pitää olla looginen.

Täälläkin on kansanedustajia, jotka ovat kauhuissaan pakolaisista. Puhutaan siitä, että ihmisiä pitää auttaa paikan päällä. Ristiriitaista on taas se, että me emme auta ihmisiä

myöskään paikan päällä. Ja kaikki tietävät perussuomalaisten epärationaalisuuden tässä asiassa. Edustaja Eerolan kommentti oli malliesimerkki tästä.

Henkilökohtaisesti minä syytän kokoomusta ja keskustaa tästä päätöksestä. Hallitus tekee järkyttävän epäinhimillistä politiikkaa.

20.44 **Kari Kulmala ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän edellisen edustajan puheeseen on hyvä tarttua siinä mielessä, että myös minä olisin lähettämässä kehitysyhteistyörahoja sinne kriisipesäkkeiden lähelle. Tällöin nämä maahanmuuttajaehdokkaat pysyisivät mahdollisesti siellä leirillä eivätkä lähtisi matkustamaan kohti pohjoista, Tanskan ja Ruotsin kautta tänne Suomeen.

Mutta, arvoisa puheenjohtaja, haluaisin edustaja Salolaiselta pienen tarkennuksen tästä, kun hän kertoi, että Ruotsi on hakeutumassa Naton jäseneksi. Onko tämä edustaja Salolaisen oma fantasia, vai onko todella näin? (Timo Heinonen: Ei hän niin sanonut!) Toivoisin myös puolustusministerin kuulevan. (Pertti Salolainen: Minähän vastaan sinulle!) — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Salolainen, haluatteko heti vastata?

20.45 **Pertti Salolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Kyllä. — Arvoisa puhemies! Minä en ole sanonut, että Ruotsi hakeutuu Natoon. Minä sanoin, että siellä on voimakkaasti muuttunut mielipide ja esimerkiksi kaikki puolueet, enemmistö, paitsi SDP, ovat nyt jo Nato-jäsenyyden kannalla. (Sosialidemokraattien ryhmästä: Ei ole!) — No, kyllä siellä vihreätkin ovat vastaan vielä, (Naurua — Timo Heinonen: Vihreät vastustaa kaikkea!) mutta 30 prosenttia näistä sosialidemokraattienkin kannattajista on Nato-jäsenyyden kannalla. Mutta minä en siis ole sanonut, että Ruotsi liittyy Natoon. Sanon vain, että se lähestyy Yhdysvaltoja, Natoa ja Suomea sotilaallisesti.

20.46 **Sami Savio ps** (vastauspuheenvuoro): Puheenjohtaja! Edustaja Salolainen nosti esiin erittäin tärkeän asian, nimenomaan tämän, että Ukrainan kriisin myötä Nato-jäsenyyden kannatus on sekä puolueiden että kansalaisten keskuudessa Ruotsissa kasvanut, ja ilmeisesti, mikäli ymmärsin oikein, siellä ainakin periaatteen tasolla ollaan valmiita mahdollisesti nopeisiinkin muutoksiin turvallisuuspoliittisissa ratkaisuissa.

Meidän turvallisuuspolitiikkammehan Suomessa on pitkälti perustunut siihen, että tehdään yhteistyötä. Toki meillä on oma uskottava maanpuolustus, mutta tehdään myös yhteistyötä Ruotsin kanssa, ja puolustusyhteistyötä on tarkoitus syventää. Ja samoin tästä Nato-jäsenyydestä on ajateltu laajasti, että mikäli sellainen tilanne joskus eteen tulisi, että se olisi ajankohtaisempi, niin sitä haettaisiin yhdessä Ruotsin kanssa. No, sitten kuitenkin 90-luvun alussahan kävi niin, että Ruotsi haki yllättäen EU-jäsenyyttä. Muistaakseni edustaja Salolainen oli silloin ministerinä. Ja mielestäni nyt jos kävisi Nato-jäsenyyden hakemuksen kanssa samoin, niin (Puhemies: Aika!) se muuttaisi Suomen tilannetta olennaisesti.

20.47 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun kysymykseeni ei tullut vastausta äsken. Toivon, että ensi kerralla tulee.

Minä nyt vielä väännän rautalangasta: Meillä on lajien kuudes sukupuuttoaalto maailmassa tällä hetkellä käymässä. Siis tuhat kertaa nopeammin lajeja kuolee sukupuuttoon

kuin normaalilla taustavauhdilla. Meillä on ihmisillä vaikeuksia saada puhdasta vettä, ilmansaasteisiin kuolee miljoonia ihmisiä vuosittain, ja meillä on lukuisia ympäristöongelmia. Talousjärjestelmän pohjaa jos ei muuteta seuraavina vuosikymmeninä, niin tämä talousjärjestelmä myös romahtaa.

Ja ilmastosopimus pitää sopia tämän vuoden joulukuussa. Me olemme luvanneet kasvattaa meidän ilmastorahoitustamme. Sen piti olla uutta ja lisäistä verrattuna vanhaan kehitysyhteistyörahoitukseen, ja useissa kehitysmaissa nämä kriisit kulkevat käsi kädessä. Totta kai yritysten kanssa pitää tehdä yhteistyötä, mutta tarvitaan se perusta, niin kuin esimerkiksi maaperän eroosion torjunta, kuntoon, jotta maaperä voi olla tuottavaa, ja sen jälkeen voidaan tehdä yritysyhteistyötä.

Minä olen todella surullinen siitä, että näyttäisi siltä, että hallitus ei edes tunnista tätä, että mikä oikeasti on se kestävä kehitys, mistä te puhutte, ja että ympäristölle käännetään täysin selkä. Vastatkaa nyt edes tähän, niin saadaan kuulla, onko teillä siitä mitään ymmärrystä, minkä kriisin äärellä me olemme, ja onko teillä tulossa lisää rahaa joulukuussa.

20.48 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaisjärjestöjen tilanteesta on puhuttu jo paljon. Pikkaisen vähemmälle huomiolle ovat jääneet nämä monenkeskiset toimijat, kuten YK:n alaiset järjestöt. Mielelläni kuulisin ministeriltä, millä tavalla tässä näkyy tämä painopiste tyttöjen ja naisten asemassa ja demokratiatyössä, mitä on tarkoitus painottaa. Itsekin pidän tosi tärkeänä sitä, että tämä 0,7:n tavoite pysyy tavoitteena myös tulevaisuudessa ja näitten valitettavien leikkausten jälkeen siirretään katsetta eteenpäin.

Kansalaisjärjestöjen arviointityö on kesken, siihen ministeri jo viittasikin, joten kysyisin vielä myöskin tästä neljännen talousarvion lisäyksestä, jota ministeri on väläyttänyt ja johon edustaja Niinistökin viittasi, ja lisäksi tästä EU-tasoisesta yhteistyötä, jota ollaan myös käynnistämässä.

20.49 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Palaan vielä tähän neljänteen lisätalousarvioon. Onko, ministeri, mahdollista siinä yhteydessä palauttaa osa niistä jo luvatuista päästöhuutokauppatuloista kehitysyhteistyöhön? Ne luvattiin hallitusohjelmassa. Te teette oman hallitusohjelmanne vastaista politiikkaa tällä hetkellä. Siellä lukee selvästi, että vuodesta 2016 lähtien leikataan ne. Nyt te leikkaatte niitä itse asiassa jo viime vaalikauden osalta.

Ja tiedättekö te, mitä komission alijäämämenettely tarkoittaa? Se ei tarkoita sitä, että komissio päättää meidän puolestamme asioita. Meidän pitää raportoida asioista eteenpäin. Moni muukin maa on ollut tässä systeemissä mukana. Eli toisin sanoen tämä porrastus olisi täysin mahdollinen. Tämä on vain ja ainoastaan poliittinen arvovalintakysymys. Te voitte tehdä toisin, jos te tahdotte tehdä toisin, ja tämä on fakta.

20.50 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin ehkä hiukan näistä YK-järjestöistä. Olen ehkä hiukan huolissani siitä — vaikka olen iloinen siitä, että ajatellaan, että pakolaisia pakolaisleireillä pitää auttaa — että ajatellaan rakentaa nyt uusia järjestelmiä eikä ohjata niitä kokonaan YK-järjestöjen kautta, osittain mutta ei kokonaan. Ja varsinkaan, jos osatarkoitus on nimenomaan enemmän maastamuuton hallinta, mielestäni se ei kuulosta siltä, että se olisi esimerkiksi oda-kelpoista, ja ehkä sen takia on tärkeää

valvoa, että kehitysyhteistyövaroja ei mene sellaiseen työhön. Olisiko tästä mahdollisuus saada varmistusta, jollei nyt, niin sitten myöhemmin?

20.51 **Jutta Urpilainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri, toivon, että ette enää koskaan täällä salissa sano, että teidän on pakko leikata kehitysyhteistyöstä, kun se ei pidä paikkaansa. Jos te pitäisitte autoveron nykytasolla ja ette laskisi sitä 200 miljoonalla eurolla, mihin olette hallituksessa päätyneet, teidän ei tarvitsisi leikata kehitysyhteistyöstä. Nettokehitysyhteistyöleikkaus on 200 miljoonaa, (Välihuutoja) ja saman verran on autoveron alennus.

Ministeri, te olette tehneet poliittisen arvovalinnan. Minusta olisi reilua ja rehellistä myös myöntää se, ei mennä sen selän taakse, että on pakko tehdä leikkauksia. On vaikea taloustilanne, pitää tehdä säästöjä, mutta te olette tehneet budjetin sisällä arvovalintoja. Te olette päättäneet alentaa autoveroa sen sijaan, että olisitte pitäneet kehitysyhteistyömäärärahan ennallaan.

Arvoisa ministeri, tästä jaksottamisesta haluan sanoa vielä sen, että se on mahdollista. Olen selvittänyt sen myöskin valtiovarainministeriön virkamiehiltä. Se on mahdollista. Se edellyttää sitä, (Puhemies koputtaa) että budjetin sisällä tehdään siirtoja ja toisia kohdennuksia momentilta toiselle. Annatteko te eduskunnalle luvan etsiä vaihtoehtoisia kohteita (Puhemies: Aika!) budjetista niin, että kehitysyhteistyömäärärahaleikkaus olisi ensi vuonna pienempi ja jaksotus olisi toisenlainen?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten on vielä yksi henkilö, joka ei ole tässä osiossa saanut vielä puheenvuoroa, ja hän on edustaja Ala-Nissilä. — Olkaa hyvä.

20.52 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Urpilaiselle: se autoveron netto taitaa olla 100 miljoonaa, koska siinä on myöskin tämä käyttöomaisuuden korotus.

Yleisesti ottaen säästäväisyys, varojen mukaan eläminen, on kestävää kehitystä.

Mutta toinen näkökulma: Yhdyn siihen, kun meidän ministeri sanoi, että vaikuttavuus on tärkeätä. Euroopan unionihan on merkittävä kehitysyhteistyön antaja. Siellä oli koko ajan ongelmaa myöskin tehottomuudessa, ja nyt kun on varoja vähemmän, niin tämä on entistä tärkeämpää.

On totta, että ilmastonmuutos on aikamme suurin ongelma. Itsekin ajattelen, että syksyllä sitä kysymystä sitten pitää tarkastella, kun Pariisin kokousta käydään.

20.53 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minun mielestäni edustaja Niinistö kiteytti juuri tämän ison problematiikan siinä, että mihinkä me satsaamme.

Ensinnäkin täytyy sanoa, että on surullista kuunnella, että ministeri todellakin sanoo, että on pakko. Eli tuntuu siltä, että EU pakottaa, ettei porrastusta voida käyttää, mikä on aivan harhaisuutta.

Mutta tärkeämpää on se, että jos hallitus täällä kotimaassa olevan yritystoiminnan edistämiseksi sanoo, että hallitus ei luo yhtään työpaikkaa, niin nyt me pääomitamme Finnfundia ja ajattelemme, että me täältä käsin pystymme luomaan työpaikkoja (Välihuuto) joissakin kehitysmaissa. — Minun mielestäni edustaja Niinistö sanoi juuri oikein. Sen kaiken,

mitä tehdään sitä kautta, pitää olla perusinfran kuntoonsaattamista, mikä palvelee sitä koko kehityskohdetta, jonka päälle ja varaan voidaan sitten rakentaa yritystoimintaa.

20.54 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On totta, että julkisen, yksityisen ja järjestöjen yhteistyö on se, millä on kehitysyhteistyötä tehty ja tehdään tulevaisuudessakin. Nyt sitä painotusta tietenkin joka puolella mietitään, miten se tulee olemaan. Mutta kyllähän se painotuksena tuntuu kummalliselle, että Finnfund ei halunnut eikä anonut koskaan tällaista rahamäärää ja sille kolminkertaisesti sitä halutaan antaa, kun sitä vastoin järjestölle, joka voisi selvittää, miten suomalainen yritys tuolla toimii ihmisoikeuksien tai ympäristön vastaisesti, ei anneta rahoitusta enää ollenkaan. Tässä on kuitenkin tämmöisiä arvovalintoja.

Sitten olen huolissani, että kun me rauhanturvaajien määrän pudotamme 560:sta 90:een, hallitusohjelman mukaisesti, niin myöskin rauhansovittelusta, mikä on toinen Suomen kivijalka — me olemme olleet YK:n rauhanturvaoperaatioissa, mutta meillä ovat myöskin Ahtisaari ja kumppanit olleet vahvasti rauhaa sovittelemassa — viedään rahoitus pois.

20.55 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Juuri tämä valtioiden välinen kehitysyhteistyö on kehitysyhteistyöstä yksi kaikkein haavoittuvimpia osia ja erittäin altis korruptiolle, kun taas järjestöjen tekemä kehitysyhteistyö on paikan päällä tapahtuvaa ruohonjuuritason työtä, jossa on valtava osaaminen.

Kun te, ministeri, sanotte, että järjestöjen on tehtävä yhteistyötä keskenään täällä Suomessa, se kertoo vain sen, kuinka vähän te tunnette suomalaista kehitysyhteistyötä. Täällä tehdään koko ajan yhteistyötä. Täällä tavataan lähes viikoittain, pohditaan, missä kunkin resurssit ja osaaminen ovat parhaiten käytössä. Rouva ministeri, on mahdollista kohdistaa nämä varat uudestaan ilman, että tarvitsee edes leikkauksiin puuttua: kohdistatte vain uudestaan niin, että nämä rahat, jotka nyt on ajateltu viedä suomalaisilta järjestöiltä, kohdistettaisiin valtioiden väliseen kehitysyhteistyöhön. (Puhemies: Aika!) Näillä projekteilla, joita valtiot tekevät keskenään, on aina ottajia, koska ne ovat laadukkaita.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä muutama puheenvuoro, ja sen jälkeen sitten ministeri vastaa, saa 5 minuuttia.

20.57 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käydään vielä nämä luvut läpi tarkkuuden vuoksi: Urpilainen on oikeassa siinä, että se 200 miljoonaa on se varsinainen leikkaus siellä luvuissa, mutta sitten kun se päästökaupan huutokauppatulon siirto, jos se tapahtuu — nehän ovat nousevia tuloja, koska päästökauppojen hinnat tässä koko ajan nousevat — puhutaan yli 100 miljoonasta eurosta vuositasolla, ja sitten Finnfundiin siirtyy se yli 100 miljoonaa euroa myös, niin silloin me käytännössä leikkaamme varsinaisesta peruskehitysyhteistyöstä vuositasolla melkein puolet pois. Se on tosi tosi iso romahdus. Ja kun me puhumme näistä sitoumuksista, niin järjestöille se on kova juttu, tässä on moni sanonut, että tässä loppuvat hankkeet kesken, jolloin niitten vaikuttavuus kärsii. He ovat luvanneet partnereilleen toimia näissä maissa näissä hankkeissa, ja he joutuvat pettämään myös sanansa.

Sitten tämä kansainvälinen YK-maine, mikä tässä on myös: Itse tunnen paljon ihmisiä siellä, ja kyllä ihmiset ovat olleet järkyttyneitä, että kun Iso-Britanniakin, joka on vetänyt todella oikeistolaista politiikkaa, on lisännyt kehitysyhteistyömäärärahoja, niin Suomi ve-

tää täysin päinvastaiseen suuntaan, puolittaa vuodessa, kun meidän kestävän kehityksen tavoitteet pitäisi panna toimeen ja ilmastosopimus sopia ja nyt tarvittaisiin sitä rahaa. (Puhemies koputtaa) Tämähän on vain häpeällistä. On tosi surullista sanoa näille ihmisille, että Suomen hallitus ei ole kiinnostunut kansainvälisistä (Puhemies: Aika!) kysymyksistä.

20.58 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen yhtä lailla myös huolissani Suomen maineesta, ja jos sitä ei nähdä, niin se on toki hyvin hyvin ikävää.

Toki yritykset tekevät myös tärkeätä työtä ja yhä enemmän vastuullista työtä, mutta täytyy muistaa, että nämä järjestöt tekevät sitä työtä erittäin arkojen asioiden parissa. Haluan nähdä niitä yrityksiä, jotka haluavat tehdä työtä esimerkiksi tyttöjen sukuelinten silpomisen kanssa tai tyttöjen koulutuksen kanssa. Eli edelleen tätä työtä tarvitaan, ja valitettavasti nämä hädät eivät ole maailmalta mihinkään hävinneet.

Ja toki se, että Suomi on asettanut itsensä Romanian ja Slovakian tasolle, on tosiaankin häpeän paikka.

Sen sijaan, että me todella keskittyisimme kestävään yhteiskuntaan, kestävään kehitykseen, me keskitymme valitettavasti Suomessa sanojen vääristelyyn, lukujen vääristelyyn ja sanojen kaunisteluun, ja toivon, että vähintäänkin puhutaan täällä asioista niiden oikeilla nimillä.

20.59 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositio täällä on jatkuvasti huolissaan Suomen maineesta. (Touko Aalto: Ja syystä!) Tunnutte kuitenkin kokonaan unohtavan sen, että raha ei ole ainoa keino vaikuttaa. Hallitus on selvästi osoittanut sen, että Suomi on jatkossakin maa, (Jari Myllykoski: Kouluissakin jaettiin hymypoikapatsaita!) joka tuntee vastuunsa ja kantaa vastuuta globaalissa taakanjaossa. Näiden jäljelle jäävien, edelleenkin merkittävien määrärahojen lisäksi meidän keinovalikoimaan kuuluu aktiivinen vaikuttaminen niin kehitysmaiden järjestöjen kuin kansainvälisten pelisääntöjen osalta. Tämä ei ole häviämässä minnekään.

Lisäksi voimme toimia kestävän kehityksen edistämiseksi monia muita päätöksiä tehtäessä. Esimerkiksi kansainväliset pääomapaon säännöt tai energia- ja ilmastoratkaisut ovat avainasemassa kehitysmaiden kehityksen kannalta.

Lisäksi oli myös tärkeää kuulla, että Suomi osallistuu edelleenkin aktiivisesti rauhanturvaamis- ja kriisinhallintaoperaatioihin. (Puhemies koputtaa) Tämä rakentaa Suomen hyvää mainetta.

21.00 **Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen ovat äärettömän tärkeitä asioita, ja minä haluan nyt korostaa vielä kerran sitä, että Finnfundin hankkeethan ovat osittain juuri sitä. Siellähän tehdään metsityshankkeita, siellä tehdään monenlaisia energiahankkeita — aurinkovoimaa, tuulivoimaa köyhimpiin maihin, joissa sitä energiaa ei ole — ja esimerkiksi Itä-Afrikan suurin, laadukkain lääketehdas, miljardi pilleriä suurin piirtein vuodessa; te tiedätte, että Afrikassa ei kunnon lääkkeitä saa. (Ville Niinistö: Minä olen käynyt siellä!) — Joo, minäkin olen käynyt siellä. — Eli toisin sanoen, sitä suomalaista korkeaa osaamista on käytetty juuri näissä hankkeissa, kuten edustaja Myllykoski minun mielestäni hyvin asiallisesti tuossa puheenvuorossaan otti esille. Eikö sitä silloin kannata käyttää, kun sitä Suomessa on ja se on parempaa ja laadukkaampaa kuin monessa muussa maassa? Siinäkään se raha ei siis mene hukkaan. Ei köyhiltä kehitysmailta kannata riistää sitä vähäistä... (Väli-

huuto) Mutta minä haluan sanoa, että tämä Finnfundin yhteistyö on erittäin kehitysvaikutuksiltaan hyvää. (Puhemies koputtaa) Minä olen onnellinen, että ei ole pantu nyt vastakkain (Puhemies: Aika!) kamalasti näitä, koska ne ovat molemmat tärkeitä, (Välihuutoja — Puhemies: Aika!) järjestöjen työ ja Finnfund.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän vielä kolme edustajapuheenvuoroa, ja he ovat Sarkkinen, Ruoho ja Kaikkonen, ja sen jälkeen sitten ministeri vastaa.

21.01 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritysten kautta tehtävä kehitysyhteistyö on erittäin hyvä asia, ja se on kiistämättä osa kokonaispalettia. Yritykset eivät kuitenkaan varmaan jatkossakaan tee esimerkiksi monia koulutushankkeita, seksuaaliterveyshankkeita, demokratiahankkeita, naisten tasa-arvoa edistäviä hankkeita tai anna ruoka-apua pakolaisleireillä, mutta totta on, että kaikki hyvät asiat eivät maksa. Ja itse asiassa kehitysmaista lähtee laittomia pääomapakoja veroparatiiseihin enemmän kuin sinne annetaan kehitysyhteistyötä. Kysynkin ministeriltä: Sitoutuuko hallitus sulkemaan veroparatiisit ja ehkäisemään näitä laittomia pääomapakoja? Toimiiko hallitus sen puolesta EU-pöydissä ja kansainvälisissä pöydissä?

21.02 **Veera Ruoho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Edustaja Sarkkiselta aivan mainio kysymys.

Kuten ministeri Toivakka tuossa aikaisemmin sanoi, kukaan ei näitä leikkauksia haluaisi kehitysyhteistyörahoihin — perussuomalaisena kansanedustajana toteaisin vielä, että varsinkaan jos kehitysyhteistyömme olisi ollut pitkäkestoisesti tuloksellista. No, nyt nämä leikkaukset ovat kuitenkin tosiasia, ja täytyy ajatella, että niillä me voimme parhaimmillaan terävöittää tätä meidän kehitysyhteistyötä. (Eduskunnasta: Hei, me kehitetään!)

Kun puhumme täällä järkyttävistä leikkauksista kehitysyhteistyöhön, haluan rauhoittaa huolestuneita toteamalla, että Suomen osuus on marginaalisen pieni. Sillä ei maailmaa paranneta. Toki sillä suomalaista lisäarvoa voidaan viedä eteenpäin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten vielä ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja.— Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

21.03 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koen vielä tarvetta vähän täsmentää tätä Nato-keskustelua, (Naurua) minkä tässä edustaja Salolainen aloitteli ja johon sali vaihtelevasti syttyi.

On tärkeää nyt kuitenkin se todeta, että Ruotsin nykyinen hallitus ei kannata Nato-jäsenyyttä, ja se näyttää kyllä kiveen hakatulta. Näin ollen Ruotsi ei hae Nato-jäsenyyttä ainakaan ennen seuraavia vaaleja, jotka ovat vuonna 2018. Mitä tapahtuu sen jälkeen, jos allianssipuolueet tulevat valtaan? Vaikka siellä kannatetaan Natoa, niin siitäkään huolimatta ei ole selvää, että Ruotsi silloin hakisi Nato-jäsenyyttä, koska siellä tuntuu olevan aika vahva konsensushakuisuus tässä kysymyksessä. Eli käytännössä sosialidemokraattien kanta tässä on aika tärkeä. Muuttuuko se? Voi muuttua, se jää nähtäväksi, mutta ainakaan tällä reissulla vielä hirveästi merkkejä siitä ei näkynyt.

Jokainen poliitikko, jonka tapasimme, vakuutti, että Suomea informoidaan kyllä ensimmäisenä, jos siellä on tarkoitus arvioida tätä kysymystä uudestaan, että ei käy samalla ta-

valla kuin EU-jäsenyyttä hakiessa, jolloin Suomi vähän yllätettiin tässä, kun Ruotsi ilmoitti hakevansa EU-jäsenyyttä. (Puhemies koputtaa: Aika!) Että näin. (Naurua)

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri, olkaa hyvä.

21.04 **Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka:** Arvoisat edustajat. Kiitän kovasti keskustelusta ja palautteesta mutta ihan alkuun haluan yhden väärän tiedon korjata, eli siis Suomen kehitysyhteistyön taso jatkossa on 0,35 prosenttia bruttokansantulosta, ja kun vertaamme sitä muihin maihin, olemme siis yli OECD-maiden keskitason — Itävalta 0,24, Ranska 0,36, Saksa 0,41. Muut Pohjoismaat tosin ovat kaukana meitä edellä. (Eva Biaudet: Se on ollut meidän viitekehyksemme kuitenkin!)

Mutta on myöskin ikävää, että jotenkin täällä leimataan Itä-Euroopan maita nyt ikävällä tavalla. Olemme kaikki samassa EU:ssa, emmekö heitäkin kannusta tietenkin tässä tärkeässä työssä eteenpäin emmekä leimaa. Hekin varmaan parhaansa tekevät sillä rahalla, mikä heillä on käytettävissään.

Mutta Suomi on siis Saksan kanssa ja Ranskan kanssa samalla tasolla, jospa se nyt muistettaisiin jatkossa eikä puhuta tämän suhteen väärää tietoa muualla. 0,7 on meidän tavoitteemme edelleenkin. Se on kirjattu hallitusohjelmaan, ja kun tästä taloustilanteesta päästään eteenpäin, on tärkeää, että mennään eteenpäin, kuten edellisenkin talouskriisin jälkeen 90-luvulla päästiin. Tämä on ehdottomasti asia, johon olen sitoutunut.

Sitten toinen asia, humanitäärisestä tuesta kysyttiin. Sitä suojellaan, ja toivottavasti leikkauksia siihen kohdistuu mahdollisimman vähän. Mutta kuten edustaja Paatero tietää, niin aina lisätalousarvion kautta humanitääriseen tukeen lisätään rahaa, kun tarpeita tulee. Olen itsekin nyt esittänyt tälle vuodelle jo, että me saisimme ensinnäkin Syyriaan ihan kantokyvyn vahvistamiseen perinteistä kehitysyhteistyörahaa lisää ja samoin humanitääriseen tukeen, molempiin 15 miljoonaa euroa, ja tulen näitä viemään vahvasti eteenpäin. Tämän lisäksi teimme jo viime viikolla ulkoministeriössä sellaisen harjoituksen, että saimme kasaan 7,6 miljoonaa Syyrian lähialueille pakolaisleireille kantokyvyn vahvistamiseen. Sitä kautta olemme nyt tässä kriisissä mukana. Aiemmin Suomi on jo humanitääristä tukea Syyrian lähialueille antanut tänä vuonna 10 miljoonaa ja kantokykyyn 5 miljoonaa. Siinä mielessä sieltä ei ole yhtään vähennetty, päinvastoin tuki sinne kasvaa koko ajan ja yritämme saada entistä enemmän lisää. Nyt tämä 7,6 miljoonaa muun muassa aiotaan suunnata lasten koulutukseen Unicefin eli YK-järjestön kautta. Samoin tulemme tekemään maailman ruoka-avun kanssa, eli teemme pakolaisjärjestön kautta yhteistyötä nyt, kun jatkossa näitä rahoja suunnataan niin, että ne menevät sinne todella vaikeille alueille, joihin tällä hetkellä on vaikea saada apua perille. Tämä on hyvin tärkeää työtä.

YK-järjestöjen pääsihteerit ja johdon olen tavannut käytännössä kaikki nyt tämän muutaman kuukauden aikana, ja voi sanoa, että tämä mainekeskustelu on hyvin suomalaista keskustelua, suomalaisten keskenään käymää keskustelua. Suomella ei tuolla YK:n viikolla ollut minkäännäköistä ongelmaa maineen kanssa. Päinvastoin meidän osaamistamme, aktiivisuuttamme kiitettiin. Sekä presidentti että koko meidän delegaatiomme oli merkittävissä tilaisuuksissa kertomassa Suomen osaamisesta. Itse olin useassa tilaisuudessa puhumassa naisten ja tyttöjen hyväksi tehtävästä työstä, ja missään ei tullut vastaan — muuta kuin suomalaisten kansalaisjärjestöjen kanssa keskustellessa — että meidän maineessamme olisi joku ongelma. (Ville Niinistö: Ei ne suoraan sitä sano!)

Mutta kansalaisjärjestöihin kohdistuu leikkauksia, ne ovat 38 prosenttia ensi vuodelle. Sen lisäksi me teemme YK-järjestöjen kanssa yhteistyötä, painotetaan UN Womeniä, Unicefia ja muun muassa Unfpaa, ja muitakin toki on. Hankkeiden kautta ollaan monessa mukana, ja sen lisäksi meillä on edelleen nämä maat, jotka ovat meidän kumppanimaitamme, joiden kanssa tehdään kahdenkeskistä yhteistyötä. Sen lisäksi on kansalaisjärjestöt ja humanitäärinen apu.

Sitten ilmastorahoitus vielä, edustaja Niinistö. Kyllä, Suomi kantaa tässä vastuunsa, ja me tulemme käyttämään tämän tuen antamiseen erilaisia kanavia. Nyt Suomi on siis tehnyt päätöksen, me olemme myöntämässä Vihreään ilmastorahastoon, tähän ensimmäiseen vapaaehtoiseen rahoituskierrokseen, lähes 35 miljoonaa tänä vuonna. (Ville Niinistö: Mikä on kokonaissumma, kasvaako?) — 35 miljoonaa ja tästä eteenpäin. Tämä on se ensimmäinen panostus, joka on sovittu tässä vaiheessa, ja sitten sitoumuksen mukaan sitä tulemme kasvattamaan, eli tästä ei tarvitse huolehtia, tässä ilman muuta Suomi on mukana.

Sitten vielä tähän asiaan liittyen. Me tiedämme kaikki, että Suomi on sitoutunut näihin kestävän kehityksen tavoitteisiin, joissa historiallista on se, että todellakin ympäristötavoitteet on sidottu nyt näihin köyhyyden vähentämisen tavoitteisiin. Nämä ovat todella hienot tavoitteet, ja me tulemme kyllä kaikkemme tekemään sen eteen, että Suomessa laaja tietoisuus näistä lisääntyy. Nämä koskettavat ihan jokaista suomalaista. Me olemme sitoutuneet siis tekemään näiden eteen jotain, ei vain edistämään jossakin muualla. Tämä tarkoittaa toimia myös Suomessa esimerkiksi meidän ympäristöratkaisujemme ja ilmaston osalta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan, ja siellä puhujalistassa on ensimmäisenä edustaja Biaudet.

21.10 **Eva Biaudet r:** Ärade talman! I FN:s generalförsamling sade USA:s president Barack Obama så här: "When immigrants are welcomed, countries are more productive and more vibrant."

Täällä Suomessa kiitän pääministeriä siitä, että hän kertoi meille, että Suomi on avoin ja ystävällinen muulle maailmalle, ja toivon, että se voisi olla totta myöskin minun silmissäni. Minä en näe sellaista Suomea tällä hetkellä.

Suomen hallituksella on haastava tehtävä: on löydettävä keinoja, joilla nostetaan Suomen talous kasvuun ja käännetään suuri työttömyysaste, 9,6 prosentin työttömyysaste, laskuun. Ikääntyvä kansamme ansaitsee myös, että vakavissamme pohdimme sitä, miten saisimme enemmän käsipareja tarjoamaan hoivapalveluja ikääntyville henkilöille. Kysymys on sosiaali- ja terveyspalveluista mutta myös muista, esimerkiksi asumiseen liittyvistä tukipalveluista. Tähän eivät terveydenhuollon rakennemuutoksetkaan yksin voi antaa kaikkia vastauksia. Tarvitsemme siis ennen kaikkea lisää asukkaita maahamme. Siksi on mielestäni erityisen huolestuttavaa, että hallitus ei ole vielä tarjonnut mitään keinoja siihen, miten Suomeen tulisi enemmän maahanmuuttajia ja miten ihmiset nopeammin voisivat asettua ja työllistyä yhteiskunnassamme.

Ruotsissa jo vuosia sitten arvioitiin, että joka viidennen uuden yrityksen perustaja on henkilö, jolla on ulkomaalaistausta. Tutkimukset maahanmuuton taloudellisista vaikutuksista osoittavat, että maahanmuutto voi selvästi tukea viennin kasvua, kansainvälistä kauppaa ja lisätä kansainvälisiä investointeja. On selvää, että esimerkiksi pakolaisten vastaanotto alussa lisää kustannuksia mutta pidemmällä aikavälillä voi olla tuottavaa, puhumatta-

kaan muista myönteisistä vaikutuksista. Siirtolaisilla voi olla keskeinen merkitys taloudellisten yhteyksien rakentamisessa nykyisen kotimaansa ja oman synnyinmaansa välille. Ruotsissa arvioidaan esimerkiksi, että Ruotsissa asuvien 29 000 kiinalaisen merkitys ruotsalaisten yritysten pääsylle kiinalaisille markkinoille on ollut todella merkittävä asia. Ruotsalaiset tutkijat osoittavat myös, että siirtolaisuus lisää kauppaa ja rajoja ylittäviä investointeja. Jos maahanmuutto yhdestä maasta kasvaa 1 prosentilla, siitä seuraa noin 0,2 prosenttia enemmän kauppaa ja jopa 0,3 prosenttia enemmän ulkomaisia investointeja. Ruotsin kaltaiselle maalle se merkitsee noin 2 miljardin kruunun lisävientiä ja vähintään 4 miljardin kruunun investointeja. Uudempi tutkimus on paneutunut tarkemmin yritystason vaikutuksiin. Ne kertovat, että yhden ulkomaalaistaustaisen henkilön palkkaaminen tuo keskimäärin 1—3 prosentin viennin kasvun yritykselle.

Elinkeinoelämällä olisi siis tuhannen taalan paikka hyödyntää sitä osaamista ja niitä voimavaroja, jotka maahan tulleilla pakolaisilla esimerkiksi nyt on. Valitettavasti täällä Suomessa hallitus ei ole tehnyt kaikkeansa, että Suomi näyttäisi vähemmän ulkomaalaisvihamieliseltä maalta. On absurdia, että itse asiassa hallitus kantaa enemmän huolta siitä, miten jokainen maahantulijamme voisi olla käännytettävissä tai palautettavissa, kuin siitä, miten hän voisi olla tervetullut ja asettua tänne meille. Tuntuu myöskin absurdilta, että olemme huolissamme siitä, että maallamme on hyvä maine ja se voi tuntua houkuttelevalta sellaiselle ihmiselle, joka joutuu pakenemaan sotaa ja vainoa ja itse asiassa etsii pelkästään rauhallista paikkaa, minne asettua perheineen. Miksi nämä ihmiset ja heidän perheensä eivät meille kelpaa? He eivät mielestäni ole mikään uhka vaan ennen kaikkea tilaisuus — mahdollisuus ja tilaisuus osoittaa sitä, että me olemme vielä inhimillinen ja ihmisarvoa kunnioittava maa.

Ur internationellt perspektiv är budgeten ett stort svek mot de allra fattigaste i världen, så som vi just har hört i diskussionen. Att minska på biståndet i den omfattning regeringen gör, av egoistiska skäl, försätter oss i en märklig dager i det internationella samfundet. Finland har skäl att värna bättre om sitt internationella rykte. De som blir lidande är framför allt barn och kvinnor i u-länderna. Världens flickor behöver mera stöd för att kunna få rätt till skolgång och ett värdigt liv. Det är sorgligt att regeringen sviker också på denna punkt när det gäller barnen. — Tack så mycket.

21.15 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Ajattelin tässä vielä iltamyöhäisellä yhden puheenvuoron pitää, sillä haluan nostaa omassa puheenvuorossani vielä esille meidän puolustusbudjettimme. Uskottava maanpuolustus on sellainen aihe, josta on syytä puhua. Mitä uskottava maanpuolustus sitten tarkoittaa, taikka milloin maanpuolustuksemme on uskottava — sitä emme tässä salissa päätä, sitä emme me suomalaiset itse päätä tai arvioi, vaan sen arvioivat jotkut muut. Mutta meidän on tehtävä kaikki sen eteen, että muiden arviot ovat sen mukaiset, että Suomella on uskottavat puolustusvoimat.

Vuoden 2016 puolustusbudjetti pitää sisällään hallitusohjelmassa sovitun, parlamentaarisen selvitystyöryhmän raportin mukaisen 50 miljoonan euron lisäyksen puolustusmateriaalihankintoihin, mutta tämä puolustusbudjetti sisältää kuitenkin uusia toimintamenosäästöjä sekä edellisellä vaalikaudella päätettyjä pysyviä menosäästöjä yhteensä 15 miljoonaa, eli toisella kädellä annamme, toisella kädellä otamme, ja tästä 15 miljoonasta minun mielestäni on syytä eduskunnassa vielä puhua. Leikkaukset kohdistuvat puolustushallinnon palkkaliukumaan sekä hallitusohjelman mukaisesti toimintamenoihin, sotilaallisen kriisin-

hallinnan kalusto- ja hallintomenoihin sekä maanpuolustusjärjestöille myönnettävään valtionapuun. Nämä leikkaukset eivät ole sen mukaisia, mitä olemme yhdessä Ilkka Kanervan vetämässä parlamentaarisessa työryhmässä sopineet, eivätkä myöskään sen mukaisia, mitä hallitusohjelmaneuvotteluissa sovimme, ja olen hämmästellyt, että tämäntyyppinen puolustusbudjetti eduskuntaan tuodaan. Puolustusministeri on vakuutellut, että varusmiesten maastovuorokausien määrä ja varusmieskoulutuksen taso sekä reservin kertausharjoitusten määrä säilytetään tämän vuoden tasolla eli kertausharjoitukset 18 000:ssa, mutta en tiedä, millä tavalla se tullaan sitten säätämään. Ja olisi mielenkiintoista kuulla, että kun samaan aikaan tehdään 15 miljoonan leikkaukset toimintamenoihin, niin mistä tuo säästö tehdään, kun sieltä nämä ollaan rajaamassa ulos ja pitääkin rajata.

Arvoisa puhemies! Veteraanien kuntoutusrahoja on tällekin vuodelle leikattu, vaikka itsenäisen Suomen 95-vuotisjuhlaistunnossa eduskunta yksimielisesti päätti, että veteraanien kuntoutuksesta huolehditaan ja siitä ei leikata. Vaikka veteraanien tämmöinen numeerinen kuntoutusraha ehkä nousee, niin on rehellistä myös myöntää se, että veteraanien keski-ikä on reilusti yli 90 vuotta, ja kun ikää kertyy lisää, niin myös näiden hoitojen kustannukset nousevat. Ja pidän tärkeänä, että eduskunta tulee pitämään kiinni tuosta juhlaistunnossaan antamastaan lupauksesta ja pidämme huolen näistä kunniakansalaisista viimeiseen mieheen ja naiseen asti. Olen itse myös jättänyt uuden esityksen sotainvalidien 10 prosentin haitta-asteesta luopumiseksi. He ovat tällä hetkellä edelleen ryhmä — noin 600 entistä sotilasta, jotka saivat osuman ja haavoittuivat sodassa — joka jää täysin ulkopuolelle kuntoutuksesta. Se on kestämätön ja anteeksiantamaton tilanne.

Arvoisa puhemies! Poliisista tänään keskustelimme, ja haluan edelleen nostaa huoleni siitä, että vaikka ensi vuoden budjettiin osoitetaan poliisin toimintamenoihin lisää 8 miljoonaa euroa, joista 7 miljoonaa kohdistuu turvapaikanhakijoista johtuviin kustannuksiin, niin nyt on jo iso pula poliiseista. Tämä turvapaikanhakijatilanne, pakolaiskriisi on osoittanut sen, että meidän linja poliisimiesten ja -naisten määrässä on ollut väärä. Meillä on huomattavasti vähemmän poliiseja kuin esimerkiksi naapurimaissamme, ja siihen pitää palata. Emme voi jatkaa näin, että joudumme tällaisessa tilanteessa tinkimään esimerkiksi rikostutkinnasta tai sitten toisaalta liikennevalvonnasta. Poliisimiesten määrärahoja pitää lisätä jo tälle vuodelle lisätalousarvion kautta.

Arvoisa puhemies! Aivan loppuun: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalta haluan nostaa esille tämän pitkäaikaisen toiveen korjausvelan kiinnikuromisesta. Meillä on yli 2 miljardin korjausvelka tiestössämme, ja nyt sitä ryhdytään kuromaan umpeen 600 miljoonan euron potilla, josta ensi vuonna käyttöön tulee 100 miljoonaa ja sen lisäksi seuraavana vuonna 300 miljoonaa ja sitten vielä 200 miljoonaa, mutta on huomattava, että tälläkään tavalla (Puhemies koputtaa) emme vielä pysty huolehtimaan meidän pääasiassa 60—70-luvulla rakennetuista teistä ja silloista (Puhemies: Aika!) ja niiden alati huononevasta kunnosta.

21.21 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Jos budjettia katsoo siten kuin haluaa noin työelämästä tulleena kansanedustajana katsoa, niin täytyy sanoa, että älykkäät ratkaisut, erilaiset vaihtoehtoiset toimet puuttuvat sieltä. Olisi ollut tärkeää huomioida, että jos halutaan suomalaisen työllisyyden eteen tehdä töitä, niin ehdottomasti koulutuksesta tehtävät leikkaukset ovat sellaisia, jotka eivät tue sitä mahdollisuutta, mikä meillä pitäisi budjetin sisällä olla, eli rakentaa myös tulevaisuutta niin pitkälle kuin hallitusohjelmakin kantaa.

Olisi ollut tärkeää, että hallitus olisi jo tässä vaiheessa satsannut voimavaroja siihen, että meillä cleantech-sektorilla, biotaloudessa olisi ollut varattuna rahoja niin, että niitä hankkeita voidaan lähteä toteuttamaan. Olisin sydämestäni toivonut, että hallitus olisi jo omassa budjetissaan huomioinut sen niin, että antaisimme esimerkiksi ilmaston kannalta olevillle investoinneille vaikkapa kaksinkertaisen poisto-oikeuden, jotta olisimme luoneet tällä järjestelyllä markkinat yrityksille tilata uutta teknologiaa omiin tehtaisiinsa.

On aivan selvää, että meillä BATin mukana tulee myöskin paineita, kun EU:hun olemme sitoutuneet, ja sitä kautta tulee määrittely, että neljän vuoden jakson kuluessa joudumme arvioimaan, teemmekö parhaalla mahdollisella teknologialla omia teollisia tuotteitamme. Tämä olisi pitänyt jo nyt huomioida, niin että niillä aloilla, joilla energian kulutus on suurta, olisi pystytty jo ennalta lähtemään tekemään niitä ratkaisuja. Tähän yhdistettynä se, että meillä on onneksi investointitukia innovaatioita edellyttäville hankkeille, on hyvä. Mutta nämä yhdessä olisivat edelleen luoneet kiihtyvää uuden kehittämistä, luoneet uutta työllisyyspotentiaalia, kun meillä olisi ollut mahdollisuutta luoda uusia referenssejä tähän maahan.

Onneksi nyt edustaja Jaskari ei ole paikalla. Vaikka hän ei ollut kyllä Tampereen hankkeen takana, niin Tampere teki jätteenpolttolaitoksen osalta oman päätöksensä käyttää vanhaa teknologiaa, kun olisi pitänyt sijoittaa suomalaiseen, parempaan teknologiaan. Juuri tämä puoli tästä biotalouteen siirtymisestä, ja niin sanotusti, kun puhutaan, että me käytämme uudelleen jätteitä ja niin edelleen: rahat puuttuvat, korkeakoulusatsaukset puuttuvat, perustutkimuksen rahoituksesta leikataan. Hallitus syö itse itseltään oman ohjelmansa mukaisia tavoitteita, romuttaa kokonaisuudessaan sen järjestelmän, mihinkä oma hallitusohjelma perustuu. Siinä mielessä ohjelma on todellakin pettymys, ja budjetti kruunaa sen ja todistaa, että hallituksen toimet budjetoinnissa eivät tue omaa hallitusohjelmaansa, tuijotetaan vain yhden vuoden lukuja.

Olisi ollut tärkeää lähteä tekemään sellaisia budjetointilinjauksia, joilla edistetään uuden syntymisen mahdollisuutta. Ei niin, että olisi tarvinnut varata rahaa ensi vuodelle, mutta jo pidemmällä tähtäimellä olla varautunut siihen, että tiettyjen investointien osalta verorahoja ei tule niin paljoa niitten investointien kautta. Oltaisiin siis luotu polku investointien toteutumiselle, niin että Suomessa olisi tullut uutta yrittäjyyttä, uusia työpaikkoja, jotka olisivat tuoneet puuttuvat rahat budjettiin.

21.25 **Johanna Karimäki vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Suurimman taakan hallituksen budjettileikkauksista kantavat pienituloiset, työttömät, vanhukset sekä lapset ja nuoret. Pääministeri Sipilä on todennut, ettei vammaisilta leikata. Mihin väite perustuu? Hallitus korottaa sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuja, heikentää pienituloisten eläkeläisten asumistukea, jäädyttää kansaneläkkeitä, pienentää lääkekorvauksia, suurentaa sairaiden taksimatkakorvausten omavastuita, poistaa ruokavaliokorvauksen. Nämä iskevät pahiten kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin, kuten eläkkeensaajiin ja vammaisiin.

Tutkimuksessa tehdään paluu 90-luvun tasolle. Hallitus leikkaa tulevaisuuden alustalta, tutkimukselta ja koulutukselta. Se vähentää yliopistojen määrärahoja ja vähentää Tekesin myöntövaltuuksia. Samalla se toisella kädellä ohjaa tutkimusta kärkihankkeillaan haluamilleen kohteille. Kenellä on viisaus valita voittajia? Me emme tiedä, mikä on tulevaisuuden Nokia. Tieteen vapaus on olennaista, vapaus valita tutkimuskohteet. Silloin jokin yllättävä uusi juttu voi nousta perhosen siivestä tulevaisuuden menestystarinaksi.

Lasten päivähoitoa rajoitetaan työttömien perheiltä ja niiltä perheiltä, joissa vanhempi hoitaa vauvaa kotona. Se asettaa lapset eriarvoiseen asemaan varhaiskasvatuksessa. Ryhmäkoot kasvavat, kiusaaminen ja syrjäytyneisyys uhkaavat lisääntyä, kun tärkeää hyvinvointipalvelua, varhaiskasvatusta, nakerretaan.

Ympäristölle hallituksen politiikka on tuhoisaa. Luonnonsuojelualueiden hankinnan rahat tiputetaan kolmannekseen. Suomen luonnon lajisto köyhtyy. Monimuotoisuus hupenee pelottavaa vauhtia. Silti hallitus leikkaa luonnonsuojelusta isolla kouralla. Ja YK:n ympäristöohjelman Unepin rahoituksen lopetus on väärä signaali Pariisin ilmastoneuvottelujen alla.

On järjetöntä vaikeuttaa ihmisten arkea ja karsia opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksia lakkauttamalla lähijunaliikennettä. Lopetuslistalla on muun muassa Karjaalle kulkeva Y-juna. Mikään bussiyhteys ei korvaa junan nopeutta ja virtaviivaisuutta. Kasvava Helsingin seutu tarvitsee päinvastoin uusia lähijunayhteyksiä eikä karsintaa. Siuntio on kaavoittanut Rantaradalle uutta asutusta, junaliikenteeseen tukeutuvaa asutusta. Jo nyt lähes 400 ihmistä kulkee päivittäin Y-junalla.

Häpeällistä on myös kehitysyhteistyön näivetys leikkaamalla kerralla puolet pois koko määrärahasta. Kansalaisjärjestöjen työ halvaantuu. Pakolaisten auttaminen leireillä vaikeutuu, ja on entistä haastavampaa tukea naisten ja tyttöjen koulutusta, vähentää lapsikuolleisuutta ja edistää kestävää kehitystä koko maailmassa.

Suomea ei saada nousuun leikkaamalla heikoimmilta, koulutuksesta ja hyvinvointipalveluista. Vihreässä vaihtoehdossa sopeutetaan valtiontaloutta maltillisemmin, 2 miljardin edestä. Vähennämme ympäristölle haitallisia tukia mutta satsaamme koulutukseen, tutkimukseen, digitalisaatioon ja uusiutuvaan energiaan. Teemme pienyrittäjyyttä ja työllisyyttä tukevia uudistuksia ja kiirehdimme sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistusta. Raja-aidat peruspalvelujen ja erikoissairaanhoidon välillä on poistettava, jotta ihmiset saavat hoitoa eikä heitä pompoteta luukulta toiselle.

Vihreä ryhmä on valmis tarttumaan haasteisiin rakentavalla ja oikeudenmukaisella tavalla. Tulemme esittämään vaihtoehtobudjettimme parin viikon kuluttua.

21.30 **Nasima Razmyar sd:** Arvoisa puhemies! Onhan meitä täällä muutama vielä jäljellä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen budjetti on todellakin huolestuttavaa luettavaa, ja siitä ollaan saatu ensimakua näiden päivien aikana. Sen useissa kohdissa muutetaan hyvin radikaalisti suomalaista politiikkaa ja valitettavasti aivan väärään suuntaan. Sivistykselle, tasaarvolle, kestävälle kehitykselle ja kansainväliselle solidaarisuudelle on käännetty selkä. Koulutusleikkaukset ovat kääntämässä suomalaista koulutustasoa laskuun ja lisäämässä eriarvoisuutta. Meidän vahvuutemme taustalla on kaikkien mahdollisuus kouluttautua korkealle, oli tausta mikä tahansa, ja olen varmasti itse yksi esimerkki siitä. Meidän vahvuutemme taustalla on laadukas koulutus varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin ja asiantunteva perustutkimus. Näistä hallitus haluaa leikata, vaikka nyt tarvittaisiin juuri päinvastaisia toimia.

Vastaavan leikkurin alle ovat joutuneet ympäristö ja tosiaankin kehitysyhteistyö. Luonnonsuojelusta leikataan 62 prosenttia, ja se on aivan käsittämättömän suuri luku. Näillä varoilla on varmistettu, että monelle suomalaiselle tärkeä luonto saadaan pidettyä monimuotoisena ja jokaisella on oikeus nauttia yhteisen luonnon erityislaatuisuudesta. Kärkihankkeiden joukossa on kyllä vesisuojelu, mutta siitä huolimatta meidän yhteisten vesivaranto-

jemme suojeluun käytetään 4,4 miljoonaa vähemmän kuin viime vuonna. Näitä luonnonsuojeluun tähtääviä lakeja ja resursseja puretaan samalla, kun hakkuumääriä kasvatetaan jopa 15 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa. Meidän luontopolitiikan pääpaino ei voi olla luonnonvarojen maksimaalinen hyötykäyttö. Luontopolitiikan on perustuttava kestävälle kehitykselle ja luonnon kunnioitukselle, tai viemme lyhytnäköisyydellä tulevaisuuden kasvun mahdollisuuksia.

Lyhytnäköistä on myöskin romuttaa Suomen ja suomalaisten järjestöjen kehitysyhteistyön rahoitusta. Kansalaisjärjestöt ovat tehneet todella hyvää työtä kestävän kehityksen, demokratian ja tasa-arvon eteen. Hankkeita on rakennettu useita vuosia, raportoinnin läpinäkyvyyttä parannettu, ja apu saadaan perille juuri sinne, missä ihmiset ovat, heidän kylilleen, heidän kouluilleen, heidän yhteisöilleen. Nyt kun rahoitusta leikataan noin 50 prosenttia kuin seinään, saman tien, jää kesken erittäin monta tärkeätä projektia, jotka ovat olleet tärkeitä myös meille suomalaisille ja joiden eteen ja joiden parissa olemme tehneet pitkäjänteistä työtä maailmalla. Jos onnistuneet hankkeet ja Suomen ulkopolitiikan pitkä linja eivät vakuuta meidän hallitusta peruuttamaan tai edes lieventämään kehitysavun leikkauksia, katsokaa edes tämänhetkistä kansainvälistä tilannetta. Katsokaa uutisia, katsokaa sanomalehtiä, katsokaa, mitä maailmalla todella tapahtuu, miten kärsivässä tilassa maailma on tällä hetkellä. Kestävää demokratiaa ja yhteiskuntaa ei luoda hetkessä, mutta pienessä hetkessä ja vaan muutamilla päätöksillä se voidaan romuttaa. Suomen tukea tarvitaan osaksi sitä yhteistä työtä, jolla luodaan maailmasta parempi ja turvallisempi paikka meille kaikille. — Ja aikaakin jäi runsaasti.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Tolppanen — poissa, edustaja Laukkanen — poissa, edustaja Meri — poissa, edustaja Mölsä — poissa, edustaja Suutari — poissa, edustaja Halmeenpää — poissa, edustaja Alanko-Kahiluoto — poissa, edustaja Kivelä — poissa, edustaja Yanar — poissa, edustaja Mäkelä — poissa, edustaja Tavio — poissa, edustaja Vikman — poissa, edustaja Wallinheimo — poissa, edustaja Nurminen — poissa, edustaja Ihalainen — poissa, edustaja Kulmuni — paikalla. Hienoa! Ja tässä yhteydessä jo sanon, että keskeytämme istunnon edustaja Kulmunin puheenvuoron jälkeen ja jatketaan sitten huomenna. Tiedoksi teille, jotka olette olleet täällä kyllä reippaasti ja kestävästi.

21.35 **Katri Kulmuni kesk:** Arvoisa puhemies! Kiitollisena otan vastaan kuitenkin tämän illan viimeisen puheenvuoron, ja kiitokset myös sisukkaille seuraajille.

Käsittelyssä on seuraavan vuoden talousarvioesitys — yhteensä 54,1 miljardia euroa — joka on saanut linjansa jo hallitusohjelmasta viime keväänä. Ne sopeutustoimet, mistä silloin sovittiin, alkavat nyt näkyä. Niitä toteutetaan ensi vuonna hyvin päämäärätietoisesti, ja se kertoo hallituksen päätöksentekokyvystä.

Viime kuukausien aikana on käynyt selväksi, että nykytilanteesta — sen ongelmista, tulevaisuuden tavoitteista ja keinoista — ollaan eri puolueissa kyllä aika lailla myös eri mieltä. Keskusta kampanjoi vaaleissa teemalla "Suomi kuntoon". Tavoitteena oli turvata työpaikat, luoda uusia, lopettaa velaksi eläminen, päivittää Suomi 2020-luvulle suurten hankkeiden, kuten digitalisaation, biotalouden, sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen ja aluehallintouudistuksen, kautta, poistaa turhaa byrokratiaa ja palauttaa maalaisjärkeä toimintakulttuuriin — ja ennen kaikkea pelastaa hyvinvointiyhteiskunta, ei yhtään sen vähempää. Useat näistä tavoitteista ovat kuitenkin niin suuria, että niitä on vaikea yksiselit-

teisesti laittaa numeeriseksi muodoksi, ja on ehkä vaikea löytää joskus konkretiaa suurten makrotalouden lukujen takaa. Pitkän linjan tavoitteena on kuitenkin se valtiontalouden 10 miljardin kestävyysvajeen kurominen, niin että menot eivät ylitä enää tuloja ja velkaa tarvitsisi ottaa vähemmän. Ensi vuoden talousarvioesityksessä velanotto pienenee 5,2 miljardista 5 miljardiin euroon.

Tämä on tietenkin talousarvio, joka elää tilanteen mukaan. On esitetty kolme lisätalousarviota tänä vuonna, ja samoiten myös ensi vuodelle on jätetty lisätalousarvioihin hyvät mahdollisuudet. Eikä hallitusohjelma tietenkään ole sellainen pakkopaita, etteikö se mistään joustaisi milliäkään. Joitakin muutoksia ohjelman julkaisemisen jälkeenkin on jo tehty, esimerkiksi eläkkeensaajien asumistukeen ei kajota niin rankasti kuin alun perin oli kirjattu. Myös turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta aiheutuviin lisääntyneisiin menoihin on aivan oikein huomioitu talousarvioesityksessä lisäresursseja.

On hirvittävän hyvä, että hallitus kansalaispalautteen pohjalta on ollut valmis myös tarkastelemaan omia toimiaan. Hallitus toimii päämäärätietoisesti mutta kuunnellen. Ohjenuoraksi ehkä sopii aika hyvin pienipalkkaisten naistenkin viesti siitä, että he ovat valmiita uhrauksiin, jos kokevat ne tasapuolisiksi. On tietenkin tärkeää, että tämä tasapuolisuuden linja näkyy hallituksen toimissa.

Tasapuolisuutta on haettu niissä puheenvuoroissa täällä tänäänkin, jotka ovat keskittyneet hyväosaisten osallistumiseen. On totta, että hyväosaisilta on vaikeampi leikata, sillä he käyttävät hyvin vähän julkisia palveluita ja saavat hyvin vähän minkäänlaisia tulonsiirtoja. Mutta kuitenkin, kuten olemme kuulleet, myös he osallistuvat talkoisiin. Solidaarisuusveron 2 prosenttiyksikön lisäveron alaraja lasketaan 90 000 euron vuosituloista 72 300 euroon seuraavaksi kahdeksi vuodeksi — veron piiriinhän tulevat esimerkiksi myös kansanedustajat. Mutta harmaan talouden ehkäisemisen keinoihin on varmasti kyllä vielä löydettävissä ja etsittävissä voimakkaampiakin keinoja.

Kärkihankkeisiin osoitetut määrärahat ovat kokonaisuudessa ehkä pieniäkin lukuja mutta sitäkin tärkeämpiä kehityskohteita. Esimerkiksi perustienpitoon on korjausvelan vähentämiseksi esitetty ensi vuodelle 100 miljoonan euron lisäpanostus, eikä se ole mikään pieni määrä koko siitä 600 miljoonan potista. Tiestön kunnossapito on tietenkin meille laajassa maassa tärkeää, mutta huolestunut olen siitä, että jos puhutaan Barentsin alueen kansainvälisistä liikennehankkeista, niin esimerkiksi elinkeinoelämän kannalta tärkeä Oulusta Tornioon ja Luulajaan kulkeva rataosuus ei näy tällä hetkellä liikenne- ja viestintäministeriön budjetissa. Tämä on myös huoltovarmuuskysymys.

Ja kuten tänäkin iltana olemme kuulleet, kyllähän kehityspolitiikkaan liittyvät kiristykset ovat harmillisia, ja toivon, että pystytään edelleenkin tarkastelemaan niitä kipukohtia, joita talousarvioon liittyy. Mutta myös hyviä asioita siellä on hirvittävän paljon. — Kiitoksia.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.